Luca Piţu

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE
ŞI
ÎNTÎIA NOAPTE DE FILOZOFIE

NEMIRA

NOTA CORECTURA, atenţie la NOTELE DE SUBSOL,

O parte sunt puse de ABBYY, altele, dacă sunt sărite, le găsiţi la sfârşitul fiecărui capitol/secţiune.

Merge direct la v.1.0, fără a mai folosi unelte de curăţare.

„Stilul său e inconfundabil şi necurat. Polemist redutabil şi nihilist parodisiac, Luca Piţu sfidează orice retorică, dar îşi refuză luxul unui sistem. Cine ştie dacă secolul viitor nu îl va considera un mare stilist? Nu e prima dată că gena rabelaisiană face casă bună cu orizontul de aşteptare al Ţicăului. Cu toate că orizonturile roşii au provocat hemoragii culturale spre Vest. Numai că Luca Piţu nu se gândea la plecare cum nu se dădea scos ursul din bârlog”.

Gh. Mocuţa

„Luca Piţu pentru noi Este Paul Goma doi!”

Strigătura lui **Cornel Regman**

„Ar fi greşit să-l considerăm pe Luca Piţu numai după coloritul frazei şi surprinzătoarele lui răsuciri stilisticeşti. Cel mai adesea, «piţulele» sale sunt prevăzute cu un fund dublu, cu un depozitar de intuiţii carbonice la care nu ajung decât cei deprinşi cu râvna căutării subtile”.

Ionel Necula

Luca Piţu

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE ŞI ÎNTÂIA NOAPTE DE FILOSOFIE

Ediţie renovată pentru uzul mileniului al treilea

Coperta colecţiei: RĂZVAN LUSCOV Ilustraţia: copie după o imagine din manuscrisele originale de la *o mie şi una de nopţi*

LUCA PIŢU ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE ŞI ÎNTÂIA NOAPTE DE FILOSOFIE *

© Editura Nemira, 1999

ISBN 973 – 569 – 343 – 7

DE ACELAŞI AUTOR

Le Chasseur de corbeaux, Éditions Al Écart, Muizon, 1986 *Lettre à un a-mi occidental*, Muizon, 1990

Sentimentul românesc al urii de sine, Institutul European, Iaşi, 1991 şi 1997: cu un cuvânt de prefaţare al lui Cornel Moraru

Naveta esenţială, Editura Moldova, Iaşi, 1991 şi 1996: cu prefaţete de Aurel Pantea şi Mircea Mihăieş. Premiul pentru Eseu pe 1991, refuzat de auctor, al Uniunii Scriitorilor din România + Premiul de Eseu pe 1997 al *Convorbirilor literare* şi al Fundaţiei *Poesis*

Insem ţi] nările Magistrului din Cajvana, Institutul European, Iaşi, 1992: cu o prefaţă de Ion Bogdan Lefter

Ultima noapte de dragoste şi întâia noapte de filosofie, Junimea, Iaşi, 1992

La Cafeneaua hermeneutică, Moldova, Iaşi, 1992; Nemira, Bucureşti, 1998

Fragmente dintr-un discurs în? comod, Institutul European, Iaşi, 1993

Eros, Doxa & Logos, Institutul European, Iaşi, 1995: cu o vorbă de George Pruteanu

Breviarul nebuniilor curente, Editura Timpul, Iaşi, 1996: cu o postfaţă de Victor Georgescu; Institutul European, Iaşi, 1998

Doamnei Ana Goma, că ştie ea de ce-şi domnului Paul Goma, că nici dânsul nu ignoră le pourquoi du comment de la chose: *faptul de a fi gândirostivieţuit ca ăl mai coios scriintelectual cuţovlahicesc al ultimului pătrar de veac din mileniul ce se încheie acuşica, mda…*

Iată, fată dragă, filosofia, explicată, cff j-ût *putut, ca s-o înţeleagă şi o proastă mică, aşa ca tine.*

Camil Petrescu: *Ultima noapte de dragoste şi întâia noapte de război*

Azi-noapte, lungă discuţie enervantă cu Camil Petrescu care a prevăzut tot şi acum jubilează iritat. Sistemul lui filosofic, care «realizează lucruri ce nu s-au făcut de 2500 de ani încoace» [textual], găseşte noi confirmări. Mi se pare că el însuşi e speriat de atâtea succese.

Mihail Sebastian: *Jurnal,* 272

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE...

LE PETIT ROLAND: La seule jouissance du texte n'est pas précaire, elle est pire: précoce; elle ne vient pas en son temps, elle ne dépend d'aucun murissement. Tout's emporte en une fois, tu comprends?

LE GRAND ALBERT: Oui mais, à în en croire, il n'y aurait point – au cours de la nuit d'écrilecture, şi bandante cu'elle alt pu s-avérer – de véritable jubilation textuelle sans un brin de harcèlement métatextuel; tu piges?

LE PETIT ROLAND: Pourtant... le texte est [devrait être] cette personne désinvolte qui montre son derrière au Père Politique.

LE GRAND ALBERT: Au risque de se faire quelquefois emmancher [empaler, enfiler, embrocher] par iceluy. Grand Pédophile devant VEternel Retour du Môme sur la scène historiale, et definir par y prendre un malin plaisir... teinté de perversité.

LE PETIT ROLAND: Heu! heu! heu!...

Fragments d'un entretien érotosophique sous l'arbre à palabres

HOMO HOMINI LUDENS

IOANA COPILU-POPOVICL: Aş dori ca această întrevedere să fie un dialog între Domniile Voastre…

ŞERBAN FOARŢĂ: Ce, între noi? Cu Luca e foarte greu să dialoghezi. Pe lângă el, eu sunt o palidă umbră.

LUCA PIŢU: Eu nu mi-s improvizator în genul lui Georgel Pruteanu.

ŞERBAN FOARŢĂ: «Georgel» e un histrion admirabil. Face nişte lucruri bune. Nu pentru noi, că noi le ştim pe astea.

LUCA PIŢU: Le face în vederea implementării, în spaţiul [era să murmur *arealul]* carpato-danubiano-pontic, a cuţovlahului mediu. Mi s-a întâmplat să mă duc la agenţia din bahluviaşiota Piaţă a Unirii ca să-mi cumpăr belet şi, nefiind atent, spun ca pe franceză: «Daţi-mi, vă rog, un loc până la Focşani…»

ŞERBAN FOARŢĂ: Azi aici, mâine-n Focşani…

LUCA PIŢU: Trebuia să zic *belet.* Aia, ghişetiera, mă corectează, iar eu, băiat gentil, conced: «Da, eu m-am exprimat greşit» Ea adaugă: «Ştiţi, domnule, *loc* e o treabă, *bilet* alta este.» Eu completez: «Da, recunosc, nu m-am exprimat adecuat, vă rog să mă înţelegeţi.» Dânsa: «A, în sfârşit, uite pe cineva care admite că nu s-a exprimat corect Domnule, trebuie să ne mai uităm la emisiunea lui George Pruteanu de la televizor, că avem nu puţine de câştigat.» Încântat mi-am şoptit atunci în bărbiţă: «Ia uite! Georgel modelează miorideeasca pastă ancestrală pentru a stârni *the average Romanian.* Lasă că nu-i rău!» Ba, la un moment dat, mă interoghează şi o ştudeantă: «Bun cum este domnul Pruteanu, de ce nu iaşte încă profesor. Universitar?» Ca să răspund la o asemenea întrebare, susur următoarele: «Adevăratu-i că George Pruteanu se adeverează bun, mai bun. Decât toţi profii cu care faci mata limba rumânească. E clar că aţi învăţa mai

mult dacă ar hi el aici, în locul dânşilor. Pe de altă parte, nu confundaţi totuşi o competenţă profesională câştigată într-un domeniu, eventual şi sancţionată cu diplome ori titluri academice bine meritate au nu, cu o abilitate de soi mediatic. Atenţie critică la fenomenul vedetariatului î» Mă rog, a priceput respectiva domnişoară. Ce a priceput? Că, sigur, Georgel îi mai bun decât toţi flOcării ce se perindă pe la cursuri, însă e... specialist în idei generale, disputator neobosit, persuador nepereche, senator, critic literar, traducător dantesc + multe altele.

IOANA COPILU-POPOVICL: Ce aveţi de spus în legătură cu afirmaţia lui Dan C. Mihăilescu despre *Breviarul nebuniilor curente*, că aţi ajuns la paroxismul ilizibilului?

LUCA PIŢU: Eu nu ştiam textul mihăilescian din săptămânalul 22, dar mi l-a recitat un amic ieri la telefon...

ŞERBAN FOARŢĂ: Dacă nu te supără...

LUCA PIŢU: Nu, nu mă mâhneşte. Are dreptate omul. Doar că ar trebui să ţină seama de natura cărţii mele, din care am tipărit o sută de exemplare la Editura Timpul, *anno Domini* 1996. Se precizează acolo, în carte, că această *editio princeps* cuprinde «o sută de exemplare, numerotate şi necomercializabile, menite prietenilor, verilor, cumetrilor, vecinilor, şogorilor, gagicilor şi simpatizanţilor auctorului». Ai aşadar o ediţie, cum să formulez? – nu pentru elite, pentru hiperelita vremii noastre.

ŞERBAN FORŢA: Nici nu mi-am dat seama că este vorba despre aşa ceva.

LUCA PIŢU: Superelitic fiind, nici nu aveai cum să bagi sama când vei fi dat iama în cartea rară, căci, da, nu am scos decât o centă de exemplare şi ele nu s-or vândutără în librării. Am zisebeneu şi tot ce trebuie, ca să

nu mai grăiesc de *copyright*, însă nu le paraşutez decât unor contemporani care ar putea avea acces hermeneutic la ele. A doua fază se va consuma când, probabil, voi mijota o *refonte* a opului la Institutul European. Cestiunea îi următoarea: am salvat, graţie acestui *Breviario de las locuras corrientesy* o corespondenţă cu amicul meu Jean-Paul Goujon din Sevilla, întinsă din 1975 până în 1990.

Mai degrabă o corespondenţă aparentă, de acoperire, pentru că, în caz de treceam clandestin în Vest, se putea scoate armătura epistolară şi rămâneau fragmente, eseuri, texticole…

ŞERBAN FOARŢĂ: Luca, vreau să te chestionez în continuarea întrebării Ioanei, pornind de la Dan C. Mihăilescu, care se declară, de altfel, piţulian, fan al lui Luca Piţu. El are anumite îndoieli… [îndoim-m-aş dar n-am doi!] Apare problema următoare: el te someză, într-un fel, să te decizi.

LUCA PIŢU: Nu e la prima somaţie. E la a patra. Cred că de la a treia carte mi-a aluzionat, şi chiar aluvionat, cu interpelarea antică, veche & de demult: *Quousque tandem abutere patientia mea, Luculle ex Casvana ventus?* Răspunsu-i-am totdeauna că perseverez. Când i-am expediat următorul op cu dedicaţie, cetea pe pagina de gardă: «Voi persevera în scriitură piţuliană… oricât m-or diaboliza unii, hunii şi nebunii.» Mai e şi aspectul iudeologic, dedesubtul. Fireşte că s-ar putea ca pe Dan să-l deranjeze şi pulsiunea mea vituperatoare faţă cu foştii ţucălari ai Sinecdoacei Totalitoante…

ŞERBAN FOARŢĂ: Dar şi el face un fel de vituperaţie.

LUCA PIŢU: Sigur că face. Între anumite limite ubucureştene. L-a vituperat pe însuşi Iosif Visarionovici Sava, brontozaurul mediatic al conformismelor sovieto-

americane, materialist-teologice, nu-i iartă pe Curiştii Seci, dar… nu-l înţelege, la justa lui forţă, pe Goma, din motive ce îmi scapă momentan. Nu ştiu ce aşteaptă de la mine? Să mă apuc de redactat un dicţionar de rime, o enciclopedie a argourilor, o culegere de sufixe augmentative, de nu mi-o fi reproşând inaderenţa la Partidul Alianţei Civice, la cel Naţional-Comunist Creştin şi Democrat ori la Partidul Simiradian al Prosperităţii Moldoveneşti?

ŞERBAN FOARŢĂ: Să faci contabilitate. *Andante contabile…* Cum merge România, ţeară contabilă şi andantină.

IOANA COPILU-POPOVICI: Continuându-mi sugestia: nu se ajunge la un stil ludic autodizolvator?

LU CA PIŢU: Ce putem răspunde acilea? Că avem mai multe corzi la arcul nostru. Chiar mai multe arcuri. Textele sunt şi vitupérante, în mai multe registre. Buuun, cartea îi prost culeasă, *Breviarul nebuniilor curente* îi prost redactat… şi aşa mai departe. Însă o să vă povestesc vouă treaba din atelier: mă trezesc eu, prin urmare, cu ploconul celor vreo patru sute de pagini. El le păstrase grijuliu. Eu n-am salvat de la uitare misivele lui, din păcate, atent la posibilitatea unor percheziţii miliţiene.

ŞERBAN FOARŢĂ: Jean-Paul Goujon, franco-spaniolul…

LUC A PIŢU: Da, franţuzul spaniolizat, în biografii specializat [ale unor Pierre Louÿs, Renée Vivien, Tinan, Léon-Paul Fargue]…

ŞERBAN FOARŢĂ: *Pandişpanul*, cum i-ar zice prietenul nostru cu fluturi[1].

1 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

LUCA PIŢU: Şi eu ce să mă fac oare cu ele, cu paginile păstrate la *pândişpan?* Eu p-ale lui nu le-am păstrat. Ce senz avea, nu? Dacă le-aş fi păstrat p-ale lui, cum le va fi conservat dânsul p-ale mele, ieşea ceva. Izbuteam să scoatem o ediţie în Hexagonerie, la o casă din Muizon. À l'Écart se cheamă, unde am mai lansat noi ceştii din astea. Aşa că nu mi-a rămas decât să elimin găoacea epistolară. Uneori, s-au decontextualizat singure şi au rămas aşa, ca nişte căcăţei meteorici! De aici... rezultatul enigmatic, fragmentant deseori, când nu ai pur şi simplu impresia că te reîntâlneşti cu poeme în proză de Mallarmé, rescrise pentru sperierea studenţilor basarabeni.

ŞERBAN FOARŢĂ: Ce părere ai de Marguerite Yourcenar? Tot aia? Pentru că am văzut acum în *Ciuleafărul* pe care l-am avut la îndemână... un fel de elogiu excesiv al ei, făcut de Traian Caius Dragomir. Vorbeşte Traian ş.c.l. Despre Mme Yourcenar şi despre *Hadrianus* ca şi cum ar fi vorba despre o capodoperă definitivă. Cred că tu ai dreptate. Ştii la ce mă refer[2]. Nu are importanţă ce hram purta Madama. Puţin ne pasă. Este, totuşi, o literatură minoră, nu-i aşa?

LUCA PIŢU: E în registru minor.

IOANA COPILU-POPOVICI: De ce?

LUCA PIŢU: De aia, că e minulesciană. Ştim ce este major, totuşi? Hai, ca să-i dăm o şansă gagicei, chiar postmortemă. Ea la sfârşit are, cert amente, roman-roman. În *Memoriile lui Hadrianus.* Nu are însă romanul acestui roman. Nu a mers până acolo, că nu se credea Thomas Frau, dar se explică ea cumva, postromanesc, asupra

2 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

întâlnirii cu împăratul roman în cestiune. Nu-i lipsesc pe alocuri bucăţelele de mare calitate. Dar sunt de tip metatextual, deja.

ŞERBAN FOARŢĂ: Mai mult postmodernist? Dacă prin postmodernism înţelegem o leucemie, o limfatizare a orice. Şi *Memoriile lui Hadrianus* sunt limfatice. E o oboseală, o sfârşeală.

LUCA PIŢU: Da, în sensul acesta. Iar la un moment dat vorbeşte ea despre Hadrianus, însă ca un consumator de istorie, nici măcar istoric. Şi atunci, teoretizând, ne spune dumneaei că în timp ce erau în delincvescenţă religiunile antice, iar creştinismul nu se instalase încă ferm, găseai în lumea mediteraneană – nu? – un fel de vid. Nu, nu vid, ci un soi de vacanţă; şi că, uite, Hadrianus va fi avut noroc de om liber să nimerească în interstiţiul acela, în interstiţiul cu valori netiranice. Sunt acolo nişte pagini frumoase, mai frumoase decât cinci capitole romaneşti propriu-zise.

ŞERBAN FOARŢĂ: Totuşi, cred că-i o carte frumoasă, uşor manieristă, uşor post –, dar nu postmodernistă, ci postla orice. Postultatea ca atare.

LUCA PIŢU: Postultatea ca atare, desigur. Ci *Anna soror* ţi-a plăcut?

ŞERBAN FOARŢĂ: N-am citit-o.

LUCA PIŢU: E o nuvelă yourcenariană despre iubirea dintre un frate şi o soră, incestuoasă până la Dumnezeu. Eu spun că era suficient dacă scria numai titlul ăsta, fără să-i adauge nuvela, mai ales că-i reluat din episodul Didonei cu Eneas. Pe de altă parte, mi-am îngăduit şi eu să mă bag în paratextul ei epigrafic[3]. Nu eşti singurul ce se va

3 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

fi dat transtextualic la *Animula, vagula, blandula.* Ai văzut?

ŞERBAN FORŢA: Eu am făcut o mică poezie, o pastişă după *Animula, vagulaf blândulaJComes hospesque corporis.* Acolo era vorba, printr-un anacronism, şi de glanda pineală: *glandulaJQuae pinealis est dicta.*

LUCA PIŢU: Drăgăstos cu *glandula pituitaria*, eşti oare un adevărat cartezian?

ŞERBAN FOARŢĂ: Nu ştiu. Căci… «carteziană e latina», vorba lui Ion Barbu: *Carteziană e latina „Dar geometria, arsă, gravă JEşti virago frigid, Cristina! / Sunt soba de la Ulm, suabă.* Luca, ai scris superb despre asta. Despre glanda pineală, despre al treilea ochi [al soacrei], despre Śiva şi… fi-va[4].

LUCA PIŢU: Şi despre Societatea de Pinealogie din Amsterdam, locul şederii lui Renatus Cartesius în Olanda pluralistă pentru varii îndoiri metodologice. Există acolo un Pineal Studies Group, cu endocrinologi grijulii, aproape cât Descartes, cu glandula buclucaşă.

ŞERBAN FOARŢĂ: Nu ştiu ce părere ai despre Bernea. E un mare pictor, cred eu. O spun şi alţii. Prin 1967, are Bernea un autoportret în care exact în dreptul ochiului lui Śiva e centrul crucii Sfântului Andrei, figurată de sprâncene şi de cearcăne [prapurii, ei, dintr-asta au ieşit!], indiferent dacă el crede sau nu în această intersectare importantă. Pentru că e foarte importantă. Altfel, de ce am mai vorbi de ochiul pineal? Numai pentru că îl au nişte reptiloide? Şi soacra lui… Ion-Luca! Spune-mi, Luca, tu îl iubeşti pe Vasile Lovinescu?

---

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

4 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

LUCA PIŢU: Ţin la el. Şi am insatisfacţia că, putând să-l întâlnesc, nu l-am întâlnit. Eu mă vedeam des, la Casa Universecuritarilor Bahluvioţi, cu Gorovei, nepotul lui Artur [nu al lui Artur cel tăiat cu forţa împrejur, din poezia lui Mihai Ursachi].

ŞERBAN FOARŢĂ: Nu. Al lui Artur de pe vremuri, culegătorul, etnograful.

LUCA PIŢU: Şi, venind o dată vorba despre Alauitul din Fălticeni, m-a întrebat dacă nu voiesc a-l cunoaşte, că el îl frecventase din fragedă pruncie, când veneau acasă, în familia sa, Stino cu o clică de noocraţi şi alţi tradiţionalişti.

ŞERBAN FOARŢĂ: A spus şi prostii Vasile, nu te supăra. De exemplu, să crezi mereu că sunetul *STR* este un sunet care ţine de soteriologie… Când şi în cuvântul *strachină* există.

LUCA PIŢU: Păi, te poţi salva, uite, dând pomană o strachină cu ceva.

ŞERBAN FOARŢĂ: Te poţi salva, dar cu strachina te poţi şi ostraciza, că *strachină* de acolo vine[5]. Dar îţi dau alte cuvinte: *ferăstrău*, bunăoară. Te poţi salva?

LUCA PIŢU: Ca martir, tăiat cu ferăstrăul…

ŞERBAN FOARŢĂ: Poate are dreptate tot el, tot Vasile. Spune tu mai departe, iartă-mă.

LUCA PIŢU: Aşadar, deci, prin urmare, eu am cumva nemulţumirea de a fi ratat întâlnirea cu personagiul nostru. I-am spus lui Gorovei: «Nu merg la Fălticeni vara asta; oi merge vara viitoare.» Şi vara următoare, predând cazarmamentul, Vasile s-a repliat către Principiu, departe

5 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

de impermanenţa fenomenală, ca şi de casa Lovineştilor din oraşul moldav flancat de plopi, unde, pe vremea lui Creangă, zumzăia şi o fabrică de viitori popi, adecătelea de catiheţi.

ŞERBAN FOARŢĂ: El îl cunoştea pe Părintele Avramescu, care ştii ce era, un fost suprarealist şi urmuzian. Cât despre Vasile Lovinescu, eu l-am publicat în *Orizont*, băgându-l sub uşă nu ştiu cui, iar unii au ţipat ca nişte proşti. Dacă aş avea *Orizontul* de atunci, de prin 1973 sau 1974, acum ar fi interesant. Avramescu ţinea foarte mult la Vasile Lovinescu, însă cu rezervele necesare, pentru că toţi aveau rezerve unii faţă de alţii.

Avramescu fusese guénonist, pe urmă n-a mai fost întru totul… Pe când Barbăneagră este, până când o să-i albească barba.

LUCA PIŢU: Dar Paul Barbăneagră e cam… L-ai văzut la şezătoarea televizuală a lui Iosif Visarionovici Sava?

ŞERBAN FOARŢĂ: Da, dar mi s-a părut aproape bine, pentru că Sava era jalnic, încât oaspetele strălucea prin comparaţie.

IOANA COPILU-POPOVICI: Cum vă simţiţi ca marginali esenţiali ai intelectualităţii române?

LUCA PIŢU: Nu ştiu dacă e o postură foarte confortabilă faptul că îţi este recunoscut un statut marginal. De marginal, cu leafă de la guvernanţi. Atunci te afli în situaţia pastorului luteran, atât de scandaloasă: vrea să fie apostolul lui Cristos şi, totodată, aşteaptă piţule de la stăpânire. Nu merge, parcă.

ŞERBAN FOARŢĂ: Ajungem la Kierkegaard…

LUCA PIŢU: Marginalitatea acestuia, în momentul în care ai circumscris-o, în clipa când ai premiat-o, dispare ca asinul în pâclă. Ne trebuie, dară, alte formulări, nu ştiu cât de apofatice. De genul: «Pe lista mea sunt unul singur şi

mi-s bifat» ori «Din gruparea mea fac parte numai eu şi mă exclud periodic». Înţelegi povestea? Problemul e cu cm tec: a intra sau a nu intra în rubrică, a fi sau a nu fi rubricat; a intra sau a nu intra în clasă, a fi sau a nu fi clasificat [şi, cu puţin ghinion la cheie, clasificscat].

ŞERBAN FOARŢĂ: Ar trebui să-i spunem ei, adică Ioanei, că până şi mari *outsideri*, ca Jean Genet, nu se mai pot revendica de la un statut de marginali din momentul în care devin, cât de cât, faimoşi. E foarte greu. Nu poţi să semnezi condica şi să fii marginal. Nu se poate. Este o tristeţe. Ar trebui să fim moşieri, rentieri sau oameni de sub poduri: stând nopţile prin gări şi câştigându-ne chiştoacele cu greu…

LUCA PIŢU: …câştigându-ne galoanele de cloşarzi, însemnele de boschetari metafizici.

IOANA COPILU-POPOVICI: Aţi rezistat mirajului capitalei…

LUCA PIŢU: E la mintea cucoşului următorul lucru: că există şi modele policefale. Ca să nu spunem policefalice. Alea nemţesco-italiene. Ce înseamnă Bonnul în Ghermania? Ori Berlinul? Fost-ai, lele, cât ai fost; Berlinul sau Bonnul nu-s mare lucru, iar falusurile, adică turnurile se înalţă cât zgârie-norii la Frankfurt-pe-Main. Ai diverse edituri la Milano, Torino, Florenţa, Padova, München, Frankfurt, Stuttgart Muzeele mari, ca şi ziarele, ca şi universităţile prestigioase, îs diseminate în capitalele provinciale. Studentul se duce după profesori. Stă un an la Heidelberg, schimbă universitatea, continuă la Freiburg, termină studiile la Bremen.

ŞERBAN FOARŢĂ: Da… Asta e Germanitalia, nu România, care e clona Franţei, e strict centralizată.

LUCA PIŢU: România are ceva ce face din ea o mare curluntristă. Că nu e nici Ghermania, fiindcă, în astfel de

caz, ar trebui ca fostele formaţiuni statale să aibă puternice capitalele, tari modelele: Cluj, Timişoara, Craiova, Iaşi, Constanţa, Suceava etc. Însă nici chiar atât de forţe centralizarea. Nu există iacobinism pur & dur la cuţovlahi. Adică să ai tot ce contează la Bucale, iar în rest doar dor şi jale. Tentaţia Bucureşdului nu-mi pare, la consângenii noştri, tot atât de invincibilă precât iaşte, la telectualii hexagonali, atracţia Parijului.

IOANA COPILU-POPOVICI: Puteţi, totuşi, compara atmosfera culturală din Bucureşti cu cea din Iaşi sau Timişoara?

ŞERBAN FOARŢĂ: Nu, de Timişoara nici să nu vorbim. În genere, nu se coagulează mai nimic, pentru că nu e recipientul, în Timişoara nu e cratiţa-minune, în care se face musacaua culturală.

LUCA PIŢU: Sentimentul de exasperare pe care l-ai exprimat, Şerbane, atât de admirabil, există şi pe malul malodorant al Bahluviului, unde iaşte exprimat, la fel de admirabil, de să zicem, un Dorin Spineanu prin cotidiana-i pilulă de la Radio Hit, atât de indispensabilă şoferilor taximetrişti, buni cunoscători ai bruiajelor olfactive din Dulcele Târg al Iaşioţilor. Şi nu numai.

ŞERBAN FOARŢĂ: Acum, e adevărat că toţi putem avea oftică pe oraşul în care trăim. De fapt, cred că ne-am simţi prost oriunde.

LUCA PIŢU: Dar, uite, şi în Iaşi ai teatre, filarmonici, edituri, ziare, magazine şi reviste, gagii culturalnici polemizează între ei, se înjură, nu-şi mai vorbesc, se împacă, beau la Casa Universitarilor şi Comisart, pun de partide regionale, ajung oarece consilieri municipali, agonizează [în accepţie grecească] pentru şefia filialei Uniunii Sovietice a Scriitorilor, se încuscresc şi încumetresc, beau, se înjură, se reîmpacă… Viaţa merge

înainte, tot *vorwärts*.

ŞERBAN FORŢA: Nu. Aici nici măcar nu se înjură, nici nu se împacă, nici nu beau, nici nu mănâncă, nici ş.a.m.d. Adică nu compara, domnule, oraşul acela cu Junimea, cu *Viaţa Românească* [şi cu Luca Piţu]… Totuşi, sunt câteva sute de ani de cultură acolo, orice ai zice tu.

LUCA PIŢU: Vicinumque pecus grandius über habet! Mi se pare mie că vaca voastră are, orice ai zice tu, ugerul mai lăptos, cel puţin de când cu Pastorul Tökes, vânzolelile decembrii şi Proclamaţia de pe Bega.

ŞERBAN FOARŢĂ: Dragă Luca, dacă nu pot să-ţi spun să-ţi moară capra, îţi spun să-ţi trăiască vaca. Şi nu e vorba de *Schadentreude*. Asta e cu Europele Centrale. Vorba lui Dalí, care zice: «… mulţi critici veniţi din Europele mai mult sau mai puţin Centrale, adică de niciunde». Eu am luat apărarea acestor Europe, într-o notă pe care am dat-o la cartea lui Dalí[6], pentru că pe el îl interesează Stilul 1900, în care Europa Centrală are ceva de spus. Dar nu compara Iaşul, unde aveţi scriitori importanţi şi la ora actuală… Pe Mihai Ursachi sau, dacă vrei, *Ur-sache*

LUCA PIŢU: Sunt şi aici, la voi, o groază de băietani talentuşi-o groază de feate isteţe…

ŞERBAN FOARŢĂ: Da, dar nu ne jucăm, nu polemizăm. Nu prea comunicăm. Suntem atomizaţi.

IOANA COPILU-POPOVICI: Spaţiul toleranţei absolute…

LUCA PIŢU: Mda, prea multă toleranţă, nu?

ŞERBAN FOARŢĂ: Atât de multă toleranţă, încât ne

---

6 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

tolerăm la modul morţilor din cimitire. *Perinde ac cadaver.*

LUCA PIŢU: Mais, mon cher Şerban, rappelle-toi bien que la tolérance… il y a des maisons pour ça!

ŞERBAN FOARŢĂ: Oui, crest Claudel qui Vaura dit.

LUCA PIŢU: Măcar la Iaşi se creează – cu o periodicitate previzibilă, calculabilă, măsurabilă cu rigla – nişte efecte de intoleranţă stimulatoare, ce îi obligă pe Iaşoţii dornici de remediatizare să se definească din nou, să se explice iarăşi şi iarăşi, funcţie de noile lor opţiuni + inopţiuni, oportune şi/sau oportuniste, mai mult ori mai puţin, ca să nu spun potrivit, maică, potrivit. Aicea, *Orizontul* nu polemizează uneori? Cu cine? Aicea, literatorii nu se împung niciodată cu stiloaiele?

ŞERBAN FOARŢĂ: Niciodată n-am prea avut cu cine. Că, de bine de rău, la Ieşi, şi pe vremea lui Răposata erau mai multe: *Cronica*, *Dialog*, *Convorbiri literarez Opinia studenţească.*

LUCA PIŢU: Într-adevăr, erau câteva… pe când nu se prea vedeau. Azi, le vedem cu ochiul cel prezbit, dar nu-s, în termeni de impact grăind.

IOANA COPILU-POPOVICI: Revenind la opera Domniilor Voastre: cum scrieţi? Ce se află în spatele scrisului?

LUCA PIŢU: Asta nu putem decât mima. Gesteme…

ŞERBAN FOARŢĂ: Gândeme şi răzgândeme…

LUCA PIŢU: Eu scriu cu dreapta. La mine nu ştie stingă ce face dreapta; la mine ignoră *dextra* pe unde umblă *sinistra.*

ŞERBAN FOARŢĂ: Pentru ce, totuşi, scrii? Ce te împinge să te reproduci printr-un fel de sciziparitate, ca să zic aşa? Sau prin clonaj. De ce trebuie să te înmulţeşti ca un nenorocit? O sută de exemplare la *Breviarul nebuniilor curente* e, totuşi, binişor…

LUCA PIŢU: Păi, ne amintim că Restif de la Bretonne îşi scotea, uneori, o carte numai în trei exemplare. Nu altminteri proceda Isidore Isou în veacul al douăzecilea. Doar că fiecare exemplar din *la créatique* avea 5.000 de pagini. Trei exemplare: unul depus la Biblioteca Naţională, altul de dat să circule printre prieteni, ultimul la casa auctorului.

ŞERBAN FOARŢĂ: Al patrulea, inexistent, în *sale* la Vatican, lângă *Doctrina substanţei.*

LUCA PIŢU: Să nu uităm că şi Magistrul din Ţicău, *Ursache* pe nemţeşte, a profitat de şederea în Statele Unite ca să-şi plaseze câte un exemplar din fiecare plachetă poeticească la Biblioteca Congresului. Da. Ursachi e acolo, la adăpost. În caz de catastrofă nucleară, de război al stelelor, de… topire a calotei glaciare…

ŞERBAN FOARŢĂ: Chiar aşa cum spui? Are umor Mihai!

IOANA COPILU-POPOVICI: Şi, deci, de ce scrieţi?

ŞERBAN FOARŢĂ: De ce scriu? Pentru că nu cred cât şi cum trebuie în Dumnezeu. Pentru că, dacă aş crede aievea în Dumnezeu, n-aş scrie nimic. Asta e. Nu cred suficient în Dumnezeu, aici e toată problema. Iisus nu scrie. Decât cu degetul pe nisip.

LUCA PIŢU: Şi nu uita că răspunsurile mişto ni s-au furat deja. Bunăoară, «ca să nu ucid».

ŞERBAN FOARŢĂ: «Ca să nu fac amor»…

LUCA PIŢU: Pentru că, dacă fac amor, risc să-mi rămână cele mai frumoase pasagii, din texticolele anvizajate, în pat…

ŞERBAN FOARŢĂ: …scrise cu cernelurile lacrimii.

LUCA PIŢU: Cred că un răspuns bun iaşte şi ăsta: ca să nu explodez, ca să-mi păstrez un minimum de coerenţă intelectuală. Ar fi un răspuns, provizoriu, şi ăsta.

ŞERBAN FOARŢĂ: Un răspuns puţin voluntarist: ca să poţi să pui puţină ordine în imensul haos, în aleatorismul existenţei. De fapt, eşti un inginer hotaruic…

LUCA PIŢU: Arpentăm delictic, frământându-ne mânurile de dimineaţa până seara, noi ăştia privaţi de privilegiul – *o combien brumarien!* – de a visa la şoldul Tamarei poetizate de Emil.

IOANA COPILU-POPOVICI: De unde provine metafora jocului din opurile dumneavoastră? A jocului ca structură, de unde şi acea ilizibilitate de care vorbea Dan C. Mihăilescu.

ŞERBAN FOARŢĂ: Întreabă-l pe el, că ştie perfect să-ţi răspundă.

LUCA PIŢU: Homo homini ludens. Ce să-i facem? în cap să-l batem?

ŞERBAN FOARŢĂ: Trebuie să-i iei prea în serios pe ceilalţi ca să scrii romane. Să crezi în ficţiuni, în existenţele altora. Noi nu putem face romane. Romanele sunt nişte lucruri care, cred eu, ţin de un fel de genială mediocritate.

LUCA PIŢU: E o muncă anevoioasă, o treabă de mult efort, îţi ia o groază de vreme romanul şi, până la urmă, nici nu izbuteşti ce ar reuşi un foarte bun romancier, «de o genială mediocritate», cum formulează pregnant Şerb anul nostru. Fără să mai grăim de faptul că eu am o pulsiune teorizatoare, intensă cât aceea de a oua sisteme filosofice, însă nu-i dau curs în tractate pluritomice, voluminoase, ci în texticole, fragmente, articuleţe studioase şi alte încercări eseouante. Aşa e. Încerci, asemeni romancierului, să bagi acolo realitatea, ba şi irealităţile înconjurătoare ce aspiră la concept. N-ai tancuri. Că dacă ai avea!… Cum răspundea şi celălalt, întrebat de ce recurge la compensaţia imaginară a scriiturii: «Pentru că nu posedez

boambe, recurg la subterfugiul acesta, ruşinos deseori. Căci am pixul numai. Aşa îmi edific un mic gulag de buzunar, al meu însă.»

ŞERBAN FOARŢĂ: Ne-ai întrebat de ce e joc? Pentru că, între a face o lume strictamente ficţională şi una despre ficţiune, rămânem, câteodată, micţionişti.

LUCA PIŢU: Dar ce, lumea ficţională nu curge din stilou, nu se prelinge din condei, nu e rezultatul micţiunii pixuale?

ŞERBAN FOARŢĂ: De aceea, între cele două straturi, între eventuala tentaţie a ficţiunii şi tentaţia teoretică, apare o diferenţă de nivel, un joc. Cum este la şurubul care joacă. Nu e numai *ludens*, nu e numai un senz ludic. Apare un mic dezechilibru, o fisură între una şi cealaltă, prin care se insinuează metatextul, adică teoria.

LUCA PIŢU: Şi ficţiunea sau operaţia ficţională este un joc, deoarece îi simulare, nu? Construieşti un model narativ ca Genette ori unul politologic, ba şi doctrinologic, alături de marxienii ieşioţi Miftode & Karpiński. Da, construcţia joc e, simulare chibzuită, ţi] realitate simulată, ca în joacele copilăreşti. Şi ceva pe deasupra.

IOANA COPILU-POPOVICI: Credeţi în autenticitatea a ceea ce scrieţi?

LUCA PIŢU: De mult nu se mai vorbeşte neironic despre astea, despre originalitate, virginitate, autenticitate, unitate, din care lesne poţi extrage cărămizi, dacă nu măcar chirpici, pentru proiecte totalitoante şi farse ideologice… Şi sunt prieten cu cei care au pus degetul pe bubă îngânând că sinceritatea, ca la J-J. Rousseau, bunelul nostru…

ŞERBAN FOARŢĂ: …Micţionistul!

LUCA PIŢU: Mixoscopistul [căruia curtezana venetă i-a recomandat să lase în pace damele şi să se apuce de

studiul matematicilor]!… Sinceritatea e, dară, construită. Sunt nişte efecte de băgat la înaintare.

ŞERBAN FORŢA: Dar scena aceea în care el povesteşte, cu un imens complex de culpabilitate, furtul panglicii pentru care a dat vina pe o alta – o crezi reală sau e numai ca să-şi inventeze vini imaginare?

1997, *LUCA PIŢU:* Am să-ţi răspund indirect. În *Jurnalul* trivolumic al Gomii, acesta îl acuză pe Virgil Tănase, ţuţelarul – ţuţerul + ţucălarul – lui Ion flicescu, de a pretinde că a fost colabou al Secului. El povesteşte, în tomul al treilea al cărţii nemirizate în că, întâlnindu-se cu ipochimenul, l-a muştruluit aşa: «Nu-i adevărat, tu nu ai fost turnător al Curiştilor Seci… înainte de 1977 cel puţin, dar spui că ai fost securist… ca să se vorbească despre tine în continuare, fie şi nasol!» Trucuri din astea, virgil-tănasiene, uzita şi Jean-Jacques cel din *Confesiuni*, bănuiesc eu.

ŞERBAN FOARŢĂ: Uite, una e o autenticitate în ce priveşte lumea obiectivă, pe care poţi să o contrafaci cum vrei, ca să devină plauzibilă în alt plan. Dar există o autenticitate, pe de altă parte, faţă de tine însuţi. Adică să scrii în aşa fel încât să fii convins, nu că nu trişezi tu [nu, pentru că ce scrii tu se impune ca o realitate în sine, autonomă], însă că nu trişezi cu scrisul. Scrisul nu are nicio legătură cu viaţa, cu sincerităţile şi cu alte prostii de soiul ăsta dacă faci o realitate paralelă, eşti sincer. Numai atunci eşti sincer. În rest, nu eşti deloc. Adică faci o lume inconsistentă. Un nisip.

IOANA COPILU-POPOVICI: Care ar fi autenticitatea piţuliană?

LUCA PIŢU: Iată o întrebare!

ŞERBAN FOARŢĂ: Eu pot să-ţi spun. Îţi spun eu şi, pe urmă, spune el ce vrea. Este provocarea permanentă,

nu numai a lumii din jur, ci şi a lui însuşi, ca şi a limbii, a unei combinaţii între mai multe limbi [deraieri lexicale, cuvinte-valiză à la Joyce…]. Asta e autenticitatea piţuliană, restul îl spui tu, Luca Piţu. Eu plec [din cameră, deocamdată].

LUCA PIŢU: Autenticitatea, câtă este şi dacă iaşte, îi dinamism. Ce înseamnă a fi autentic? Să te manifeşti, viu şi reacţionar. Adică să reacţionezi. Să nu te laşi prins în formule şi scheme…

IOANA COPILU-POPOVICI:???

LUCA PIŢU: Ca tot omul, şi gagiul despre care vorbeşti are un număr de obsesii, teme şi obsexii, fiind în război cu ele. Uneori, e mai puternic decât dânsele şi le închide gura. Alteori, el le scoate pe geam, ele revin pe uşă şi-i dau târcoale iarăşi.

IOANA COPILU-POPOVICI: Ce obsesii?

LUCA PIŢU: Dacă debitez eu totul acum, ce-or mai bobina exegeţii, mâine, poimâine, răspoimâine? Despre ce şi-or concocta lucrări de licenţă, de masterat şi doctorate? Ce-or să încropească tezarzii? Tot eu să le dau mură-n gură?

IOANA COPILU-POPOVICI: Aveţi milă. Ajutaţi-i. Obsesiile…

LUCA PIŢU: Sunt de tip hermeneutic. Vreau să interpretez şi, fără a urla, să sugerez că este… sens, pe-aici, p-acolo. Găsesc nişte întrebări pe care mi le pun într-un spectru, ce nu-i chiar excesiv de larg şi de bogat, al ştiinţelor umane. Câteva dintre ele îşi exhibă clar esenţialitatea… Şi, bineînţeles, am şi eu un domeniu de specializare universitară unde încerc să intervin cât de cât, să demontez, să deconstruiesc, să-mi intromit creativitatea heuristică, hăulind eu de preferinţă prin văile teoriei traducerii, logicii discursurilor ficţionare, retoricii textelor

naraţionale, doctrinei actelor limbajiere ş.a.m.d.

IOANA COPILU-POPOVICI: Există o teleologie în ceea ce faceţi?

LUCA PIŢU: Da. Fireşte că urmăresc ceva. Există un vag plan general şi nişte plănicele mititele, destul de suple, cu geometria suficient de variabilă, cred şi, ca să încheiem, strig din răsputeri: agiunge! Agiunge!

IOANA COPILU-POPOVICI: Vă mulţumesc. Halal şi aferim!

INTERPELAREA APATRIDULUI DIN CAŞVANA

…tor, nomad, transhumant aidoma ciobanilor din Cajvana ta natală, mereu dincolo de cărţile traversate, dincolo de opurile care te traversează, lasă în tine o dâră, urma paşilor pe nisip, tu susţii, apolidule, acratule de ocazie, anarhule prilejual, exigenţe ce se exclud: cum că inconştientul tău ar fi o bibliotecă centrală universitară, dar, în acelaşi timp, că o carte, închisă, deschisă, parcursă, neparcursă de freamătul absenţei de carte şi al decartării, e totuşi moartea unui copac, pentru că îţi plac arborii «popolului vegetal», discreţia lui Jean Grenier, domnişoara A.B., domnul E.M.C.[7], întâlnirea pe Saint-Germain în 1969 cu *Die Lehre vom Zerfall*, ceaiul alpin, Justine & Juliette, *Craii de Curtea-Veche*, *Renegatul sau un spirit confuz*, *Povestea ochiului*, *Povestea poveştilor*, mersul pe jos, braţele Venerei din Milo, filosofia lui Jules Lequier, biografia lui Wittgenstein, *Cânturile lui Maldoror*, înotul [nu poţi crede într-un zeu hidrofob sau incapace să plonjeze], te perplexează fenomenul catar, naşterea grecească a retoricii, incendiile periodice ale bibliotecilor

7 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

alexandrine, teologii bizantini disputându-se în clipa căderii Constantinopolului asupra sexului îngerilor, şarja cavaleriei poloneze împotriva tancurilor nemţeşti, această frază din *Conversaţia infinită*: «Mereu trăim sub un prim consul şi mereu Şade este urmărit şi din cauza aceleiaşi exigenţe: de a spune totul, trebuie spus totul, libertatea este libertate de a spune totul, mişcare nelimitată care este ispita raţiunii, dorinţa ei secretă, nebunia-i», sfârşitul lui Arthur Cravan, existenţa limbii germane, Hegel dedându-se jocului de cărţi după închegarea sistemului, Kojève mijotându-ne din cuţite şi pahară un stat universal + omogen, conjugarea verbului *pello*, *pellere*, *populi*, *pulsum*, gâlceava dintre Kratylos şi Hermogenes, sinuciderea ilocuţionară, diligenţa din Lyon, *VAlbum zutique*, canibalismul ideologic din vremea chinezeştii Revoluţii Culturale, sedila lui Raymond Roussel, triumful prin delegaţie, metafora regală, masajul thailandez, sintagma mexicană *Vete à la Chingada*/, statutul şefial la Indienii Guayaki, fotografia trioului Nietzsche, Lou Salomé & Paul Rée, participarea Juliei Kristeva la ultimul congres al PCF, martorii textouatori ai lui Iova, demonstraţiile istoriografice ale lui Faurisson, inanitatea discuţiilor purtate de Malraux cu Mao, numele popular al măceşului, destinul cucului armenesc, fru…

DRAGOSTEA DIN VREMEA SOCIALISMULUI

Frumos mai era Târgul de Carte Frankfurtez în 1992, când fiii poftit la Palatul Jalta, la propunerea lui Gerhardt Csejka, să iau parte, pe 30 decembrie, în jurul orelor 15, întru o masă rotundă *ueber die Liebe în den Zeiten des Sozialismus*!

Fireşte c-au mai fost şi alte mese, rotunde ori dreptunghiulare, pe o mulţime de teme: de la rezbelurile balcanice la eşecurile repetate ale intelecţilor şi nostalgia

după timpurile de aur ale comunismului atotbiruitor, cu participarea unor Pavel Kohout, Alexandr Zinoviev, Annie Le Brun [sosită în locul lui Pascal Bruckner], Carmen Francisca Banciu, Ion Bogdan Lefter, Gerhardt Csejka, Werner Söllner, Gerd K, ultimul având o confruntare de zile mari cu rusul auctor al *Avenirului radios* în privinţa im? posibilităţii moscoveţe de a pătrunde în regim liberal-capitalist, pluralism ori democraţie înainte să zboare porcul şi să-şi construiască peştii cuiburi forestiere. Conversaţiile mănoase eu le avui cu Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Wolfgang Klotz, Carmen Francisca Banciu, Herta Müller, un editor catalan de traducţiuni cioraniene, doi editori chinezi din Singapore şi, mai cu seamă, la micul dejun hotelier, cu Bogdan Lefter, despre ciudata împletire dintre Germania untului şi Germania culturii: amândoi le apreciam pe amândouă şi nu ştiam de ce să ne minunăm mai mult, de *Buchmesse* ori de *Frühstück.* Acum, după această sobră introducţiune, să trec la unele dezvăluiri, mai mult sau mai puţin senzaţionale, asupra componentelor intervenţiei piţuliene la *Podiumsdiskussion*. La trei se vor fi ridicat ele:

La dragues socialiste

Aici am antamat cestiunea abordajului masculin în context de penurie multilateral developată, adică de la hârtie igienică până la combustibil, monstrând cum verbele, în cotidian, nu se exploatau decât la forma negativă: «nu sunt», «nu este», «nu avem», «nu se dă», ceea ce demultiplica forţos valoarea curăţeniei asigurate, a minimului confort civilizaţional, a apei calde în special. Când sulevai pretenţii de *homo europaeus*, te respectai o lecuţă, nu copulai ca animalele domestice pe grămezi de bălegar.

Aici am introdus anecdota, neavând la dispoziţie

mijloace vizuale pentru luminarea auditoriului, anecdota cu formula magică de racolare în vremi penurioase, adevărat sezam al agăţătorului gagicial, fiu al seraiului, copil al SeRelului, odraslă a Nomenklaturii ori norocos de rând: «Pssst, pssst, pssst, hai la mine, fetiţo, că am apă caldă!»

La baise au temps du communisme într-adevăr, pe timpurile socialismului atotbiruitor, futaiul se adeverea, până la urmă, mai puţin ca o *histoire de cul*, mai mult ca o *histoire de cau*, ca un *Wasserproblem.* Aici, o parte din public, infimă, care ştia de Pauline Réage şi *V Histoire d'O* [romanţ erotic tematizator al raportului sado-maso: cu o eroină ce, asemeni lui Ulise, nu-şi pierde controlul asupra sinelui oricât de departe ar merge cu delicioasele suferinţe], va fi savurat aluzia mea, cât şi parodia transtitulatoare, anunţatrice de paralelisme între masochismul din romanul lui Mary Maliat, masochism totalitont, vulgar, acceptat în silă de inşi anchilaţi în bulbul rachidian ca să crează că libertatea înseamnă pliere la disfuncţiile societate şi alte necesităţi, între masochismul ficţionalizat în romanul lui Mary şi ăla din capodopul franţuz, trăit la modul libertin, inspirat de Jean Paulhan[8].

De altfel, în preziua mesei rotunde asupra iubirii pe vremea comunismului atotbiruitor, am dezbătut întreit, cu Bogdan Lefter, Gerhardt Csejka şi subsemnatul, masochismul eroinei lui Pauline Réage, ca şi pă al personagiului lansat de Aldo Buşi prin *Sodomie în corp 11:* cine se joacă de-a sclavul şi ştie până unde nu e prea

8 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

departe, acela îi stăpânul situaţiei, care vasăzică nu prea e serv, doar un aristocrat ce intră în pielea robului, dar… se opreşte la timp. Ulise ascultă în manieră proprie sirenele, lăsându-se legat de catargul navei. Se joacă în felul său cu primejdia, şpilul fiind să nu piarză controlul[9].

La lectura ilustratoare a teoriei băgai o *histoire d cau* extrasă din versiunea germană a *Neputinţei* mailatiene: *Wenn es verboten ist zu weinen*, Editura Volk und Welt, Berlin, 1991, tradusă de Carola Gerlach, ameliorată niţel de Csejka, aceea de la paginile 219 – 221. Reamintim că la baza poveştii cu apa absentă stă o întâlnire hotelieră a unui director de întreprindere socializdă cu amanta sa, şi ea plurilateral înflorită, «femeie nouă», însă pe cale de divorţ cu un intelectual deranjant: […] *Völlig ausser Atem kommt Elena im Hotel an und öffnet die Zimmertur: «Georgel»*

Niemand ist da. Aber natürlich, wie verabredet: Ei ass in der Stadt, weil sie ja den Abend mit ihrer Mutter verbrachte. Ist noch se schlimm, sie wird ihm die gute Nachricht nachher überbringen. Sie zient sich aus, überschüttet sich mit Parfum und schlüpă în ein kurzes, durchsichtiges Nachthemd. […] Etwas zehn Minuten später wird die Tür aufgestossen. George, etwas kleiner als Elena, ist gedrungen und auffallend robust, zumal die Muskeln des einstigen Boxers Fett însetzen. Aber în diesem Moment verwirren Elena cher der Alkoholdunst und der Geruch nach säuerlichem Schweiss.

«Na, hopp», rülpst ei zum Grüss und beisst ihr în den Hals.

---

9 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

«Eh, du tust mir weh!» schreit sie und reiss sich loss.

«Schön gut, Ich gehe pinkeln. In der Zeit, die Sachen runter, mein Täubchen!»

Als ei aus der Badezimmer wieder herauskommt, ist ei splitterfasernackt mit frei stehendem Degen.

«Was, noch nicht ausgespellt? Du siehst, das hier kann nicht mehr warten […].»

«Ja, wie die Tiere», söhnt sie, «wie die Tiere.»

Nach wechselseitigem Erguss keuchen Beide, schaufen sie wie Seehunde.

«Wie die Tiere», wiederholt Elena.

George richtet sicht auf und lässt sich auf das Bett fallen.

«Einen Stengel!»

Sie zündet cine Zigarette an, reicht sie ihm und begibt sich ins Bad.

«Entschuldige mich für cine Minute, mein Engel!» ruft sie. «Ich muss meine Intimsphäre în Ordnung bringen. Es ist schön mal ein Mädehen gestorben, als sie versucht hat, sich mit einer

Sticknadel abzutreiben. Sie war achtzehn. Man fand sie völlig nackt und schön kalt în einem Keller; wo sie sich ganz allein eingeschlossen hatte. Also, du verstehst…»

Sie drent cinen Hahn aufnichts. Sie drent den zwiten aufimmer noch nichts.

«Scheisse t se cine Scheisse! Schön wieder ist das Wasser abgestellt! Da haben sie sich die richtige Zeit ausgesucht…»

Sie gent ins Zimmer züruck. George schnorcht. Sie deckt ihn zu und kuschelt sich neben ihm zu.

«Du wenigstens bist ein Mann. Du liebst mich»[10].

10 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de

Cum au priceput cei familiari cu graiul tedesc, în două obiective ţintit-a fragmentar opul invocat la partea a doua din expunerea mea gurală sub intitulanţa *Histoire d'eau:* sărăcia de combustibil, sursă de multiple tăieri ale apei socializde, calde sau reci, şi politica neabătută a contrării întreruperilor de graviditate, implementată magistral de Tovul Nekulay: *Penuria şi Decretul, fraţi gemeni: /Istoria mumă-i socoate asemeni*n.

Cu toate acestea, graţie lor, sub rectorul scorniceştean orice încoţopenire era o aventură, un act de bravură, o ascensiune pe Everest, o prezenţă a calului troian din Occident, o victorie antidemografică, o izbândă pentru pluralismul liberal ale cărui salve nu se auzeau nici cu a treia ureche, abilă în captarea inaudibilului.

Nostalgia futingului socialistic

Am făcut, aici, cu ochiul romanului kunderian *Insuportabila uşurinţă a fiinţei*, unde se exprimă bucuria că nu trăim sub regimul Veşnicei Reveniri a lui Acelaşi, că Robespierre nu se va întoarce de o infinitate de ori ca să-i ghilotineze pe franţuji; din ne? fericire, trăim o singură dată şi, în consecinţă, ne vin lacrimi în gene de privim poze cu Hitler, Mussolini, Franco, Lenin, Stalin, Hruşciov, Mao, Tovarăşul Ce-au, cari ne obligă să murmurăm în spaniolă nesefardă că, pe vremea lor, când eram mai entuziaşti, mai juni, mai frenetici, amoriul se făcea altfel, incomparabil mai grozav. *Con Franco – Hitler*, *Stalin*.

Mussolini, *Lenin*, *Ceauşescu, Brejnev y los otros – follaba mejor*[11]. Însă… deja sub Tovul Ceauşiu nostalgicii

---

fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

11 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de

pulului şi viers de regret îngânau[12]: *Când trăia Gheorghiu-Dej/Mergea scula val-vârtejJDar acum cu Ceauşescu JSculei i s-a pus căpăstru.*

Cu nostalgicii nemica nu-i de săvârşit: venerează trecutul, detestă prezentul, se spăimesc la gând aveniric. Mai cu seamă în estul europendic, unde Iţic şi Ştrul, instalaţi pe la varii cozi, deapănă suveniruri alimentare de la auşviţuri şi oftează: «Ce vremuri minunate! Ce vremuri îndepărtate!» în România, conform statisticilor netrucate, cam 17 % din populaţiune e cu ireversibilul şi nostalghia, votând în gând cu sloganul *Con Ceauşescu joderemos a los gringos y venceremos a los burgueses.*

Cam p-aici mă voi fi oprit cu expunerea gurală. Restul nu l-am mai transmis Frankfurtezilor. Restul: despre dragostea de patrie şi partid.

Dragostea de patrie şi de partid

Da, dragostea de partid, iubirea pentru patrie fură singurele modalităţi amoroase încurajate de Puterea acelei perioade, Epoca de Aur, obiect al nostalgiei actuale. *Iubita lui Bălcescu* era ea însăşi un titlu deceptiv, o capcană paratextuală montată de Conul George Căi ine seu, fiindcă din lectura naraţiunii cu pricina rezulta că amanta revoluţionarului patruzecioptist se întâmpla să hie glia băştinoasă, matria străbună, cu râul, ramul şi plaiurile adiacente. Necesitatea acestui tip de erotism era extinsă, în poemele păunesciene, şi regnului animal: *Priviţi această raţă: dânsa şi moartă zboară JCăci o va ţine-n aer cea*

---

fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

12 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

dragoste de ţeară! Ba, mergând mai departe, dalba Blandiana fantasma patriotismul şi la nivelul vegetal, al popolului strâns unit în jurul Partidului Hunic şi al Lidărului său Maximal asemeni fasolei pe arac.

Dar, la ţară, nu lipseau dialogurile cajvaniene pe tema amorului matriotic, între varii Mirci ai lui Trifan şi Ilisei ai lui Casian, întâii interpelându-i, flenduriţi de necazuri, pe ceilalţi… aşa: «Tineri, averea voastră iaşte ţerişoara!», iară cei din urmă contraatacând interogativ: «Cât ne daţi ca să v-o pasăm şi vouă?»

Or, tema iubirii de glie nu dispărea în ceaţa orizontului după Veroluţia decabristă şi mineriade, încât nu rareori se întâmpla să asculţi, pe sub cele balcoane ubucureştene, conversaţii de soi fedesenilist între o babă iliesciană şi o matracucă petre-romanescă:

ŢAŢA MARGHIOALA: *On ne verzi pas notre pays, on ne le verzi pas, tu piges?*

COANA MIOARA: *Mais oui, ma grande; on ne le verzi pas, on le solde!*

Problemul neatins în intervenţia mea guralivă fu acela al erosului aritmie în Epoca de Aur, la care societatea cuţovlahicească îi şi acum, în anul de graţie 1998, hipersensibilă. Şi totuşi, mă întreb la fine, cum de-a izbutit Vasile Voiculescu, în *Zahei Orbul*, să gâdileze motivul ocnaşilor homosexuali, al pedalelor vesele? Răspund tot eu, peremptoriu: recurgând la ambivalenţele carnavalescului, dând cenzorilor cu lectură monologică iluzia că veştejeşte numai, că, adicătelea, vituperează moravuri ilicite în exteriorul mundan antebelic, mai ales că personagiul principal, nevăzătorul, nu le împărtăşeşte nici când se încearcă bizutarea sa, mai cu seamă că viclenia de focalizare se bazează pe acest soi de martor auricular al evenimentelor pederastice.

Mda: orbul nu vede, dar aude, pricepe greu şi, uneori, filtrează, prin *ostrannenie*, informaţiile pentru Domniile Noastre.

CE SUNT ŞI NU SUNT «NORII»?

Înainte ca să aştern pe hârtie superfină şi voivodală *întâlnirile mele* – câte or fi fost – *cu Petru Creţia* [la Casa Universitarilor Bahluviaşioţi, unde, fiindu-i prezentat de doamna Ana Cojan, voroveam de eminescienele *stupra*, de *motto*-ul la *Tragicul* liicean ori de riscul înlocuirii securicomuniştilor scorniceşteni cu boaite făţarnice + sobornicite; la Vama Veche, pe plajă, unde l-am surprins dând lecţii de înot Manuelei Tecuşan sau comentând, tot cu ea, unii *topoi* ai iraţionalului din platonicele dialoguri; la Casa Scriitorilor Dâmboviţioşi, unde se disputa cu Marcel Petrişor în legătură cu posibilitatea de a performa şi în discursul poetic; la Târgul de Carte Bucureştiot, unde el, cel mai mare calofil al ginţii moldovalahe şi care avusese coragiul de a-l înfrunta pe Genius Locorum Carpathicorum radiofonic, dedica molcom exemplare proaspăt ieşite de sub teasc]; înainte ca vreun Ted Anton, american şi universitar, să-i încropească romanul biografic prietenului nostru repliat, peste Styx, în ascundere indeterminată, prieten ce, să nu uităm, va fi scăpat ca prin minune asasinatului măgureano-sereist la începutul Epocii de Argint iliesciene, alegându-se numai cu o bătaie zdravănă[13]; înainte ca… *et pătaţi et pătata*[14], relansez o

13 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

14 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

textulă care, publicată sub pseudonim feminin în *Dialog*, nu şi în *Opinia studenţească*[15], stârnea invidia pozitivă a Adrianei Babeţi la începutul deceniului al nouălea.

[Între timp, cărţile adunându-se, viaţa complexificându-se, Piotr, *Magister ludi ac ludens*, dar tainic, devoalat doar unor grupuscule intelocrate ale Capitalei dadanubiene, portretizat aproape hagiografic în *Epistolarul* îngrijit de Gabriel Liiceanu, a ajuns să fie ştiut, graţie televiziei lui Iosif Visarionovici Sava, de o lume: aceea în care gândirostivieţuim cu nădejdea integrării la… mileniul al treilea.]

NORII, domnişoarelor, nu sunt un tratat de meteorologhie, măcar că lui Petru Creţiaf erudit editor al operelor platonică şi eminesciană, nimic din ceea ce este atmosferic nu îi e strein.

NORII nu sunt un roman, nici măcar un Bildungsroman: *nu se povesteşte, în ei, cum, la capătul a nenumărate eforturi, cineva devine meteorolog; de altfel nu se povesteşte nemica în ei; în ei, în NORII, n-are loc nimic de ordinul povestibilului.*

NORII nu sunt o piesă de teatru: n-au personagii, n-au conflicte, n-au întâmplări; în ei nu se întâmplă nimic, nici măcar nimicul flaubertian sau cehovian. [Sunt cel mult, din păcate, o piesă de literatură.]

NORII nu-s multe alte lucruri. Din nefericire, spaţiul tipografic şi graba hivernală nu ne îngăduie să le înşiruim pe toate. Am face-o cu nespusă plăcere. NORII nu-s, de pildă, florilegiu de sentinţe, maxime, aforisme, apoftegme,

---

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

15 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

adagii, zicători, ghicitori [având centrul în «nori», gravitând în jurul «norilor»], înşelătoare cazuri de scriitură fragmentară, căci trimit la un tot, la un sistem explodat sau ce urmează a fi înjghebat. Sentinţe, maxime, apoftegme, proverbe, aforisme, ghicitori, zicători: cu ele rămânem pe tărâmul continuităţii. Opuse totului, ele păstrează totuşi un raport cu totul, cu sistemul, cu universul. Pe când scriitura fragmentară, dacă un asemenea monstru există, ea, patrulează în discontinuu, nu se opune totului, întregului, sistemului, legând-o de el un neraport, fiind altul sistemului, infinit celălaltul acestuia. Cuvântul FRAGMENT trimite, desigur, la FRANGO, FRÂNGERE, FREGI, FRACTUM: cioburi, poate, dar nu provin de la un vas spart; niciun meşter chinez nu va reconstitui ceva din ele. Examinând, inspectând cioburile mirifice din cartea lui Petru Creţia, să ne reamintim exclamaţia lui René chiar: «în îmbucătăţirea universului de noi încercată, minune! fărâmele în cădere sunt vii.»

Ce-s «norii» în NORII? Petru Creţia nu ne-o spune direct, apodictic. Utilizând însă nesecatele resurse ale faimoasei sale erudiţii, citează, într-un viguros avânt bibliografic, o definiţie a păsării Auli, care, la pagina 184, afirmă că «norii sunt sufletele valurilor moarte pe ţărmuri». [E adevărat, nu sunt convins că amicul nostru Ioan Oprea, eminent specialist în statutul semiotic al definiţiei lexicografice, ar valida-o. Dar mie-mi place.]

NORII, ne spun ei oare ce-s NORII? NORII numai vorbesc sau se vorbesc pre ei înşişi din când în când? La pagina 158 a ediţiei de la Cartea Românească, NORII spun despre NORII: «NORII sunt un alexandrinism». Această definiţie ne propunem s-o iubim până la râs, până la… lacrimi, până la râs cu lacrimi, jusqu'au pleurire.

În fapt, dacă Petru Creţia ar grăi, aşa ar cuvânta [apreciaţi, rogu-vă, prozopopeea!]: «Avantajul de a scrie în română e, domnişoarelor, multiplu. Uite, având aceeaşi vocabulă pentru WETTER, ZEIT şi TEMPUS, pentru WEATHER, TIME şi TENSE, poţi naveta cu uşurinţă, în sânul ei semantic, între ontic, gramatical şi ontologic; poţi, mai departe, trece cu uşurinţă de la meteorologie la SEIN UND ZEIT, la divin, la uman, la prezent, la absent, la vizibil şi invizibil, la florile din buchet, la floricica negăsibilă în el, la păsări, la valuri, furtuni, plaje, care, toate, au dreptul la epifanie, joycian vorbind, şi nu ca Aristoteles în DE COELO.

Dacă norii ar vorbi, s-ar adresa aşa cetitorilor: «Aristofan era un om rău; Petru Creţia este un om bun».

Magistrul din Kantschwana de-ar lua cuvântul, iată ce le-ar spune: «La început au fost FRAGMENTELE DESPRE CUVINTE. Apoi un interval. Pe alt val, târziu de tot, SAREA PĂMÂNTULUI. Apoi, al treilea val, în 1979, cu NORII, last but not least, last but the noblest. *Personal, admir extremităţile, alexandrine: discursul despre cuvinte + discursul despre nouri [da! da! Petru Creţia, parafrazându-l pe Francis Ponge, şi-ar putea intitula opul LE PARTI PRIS DES NUAGES].»*

Să ne închipuiuim acum că Livius Ciocârlie s-ar lega de NORII. El ar vorovi astfel: «NORII sunt o metaforă a textului, a textouării textului; se referă la text, aşa cum HOLZWEGE ar face semn către fiinţă, cum zborul stolului de struni face, în MALDOROR, semn spre deplasarea datelor scripturale. Mişcarea norilor, naşterea, moartea, reînvierea, adunarea, împrăştierea lor nu-s oare tot atâtea designări ale practicii acesteia semnificante ce construieşte, deconstruieşte, reconstruieşte fără osteneală un joc-ale cărui elemente trec unul în altul, trec unul la

altul, insistă, subzistă, persistă, ek-sistă?»

Şi eu contemplu norii, înotând bras pe spate la Cir ic. De aceea spun: două lucruri îmi umplu inima de bucurie – NORII şi ignoranţa despre viitor.

ŞIRETLICUL TRANSLOCALIZĂRH PARAGUAYENE

Eseul narativ dar năbădăios cu titula inaugurală *Slăbiciunea povestitorului* nu-i de azi. Nici de ieri. Sub pseudonimul Undina Natansohn, feminin şi alterizant prin excelenţă, era propulsat de magazinul Studenţin *Dialog* la începutul anilor optzeci. Am voit să-l relansez în *Opinia studenţească*, împerecheat cu cela relativ la *Norii* creţianeşti, însă, ca un făcut, tocmai atunci, în 1981, Magistrul Abstractor de pe Stradela Dochia, auctorul survolat de mine, a ales să se oculteze printre yankei după ce le reproşase Odiosului Bâlb şi Sinistrei Mame Falice cu Ţeastă Vulturoasă atât dispariţia lui Virgil Tănase[16], cât şi eclatantele rateuri ale Noii Revoluţii Agrare. Aşa că nu a izbutit productul harnicului meu pix să gliseze printre deştele păroase ale cenzurii universecuritare cu rit porcin, Liviu Antonesei spăimindu-se că s-ar putea să-l toarne Corbea *à qui de droit* şi retrăgându-mi texticolul din tipografie.

Neînstare a débanda, m-am văzut nevoit să mai torn niţică obscuritate în el, să-l mai pigulesc, să-i mai strecor un set de şopârle, strâmbe, cucuri şi alte fitile, să translocalizez totodată *Zidirea şi alte povestiri* ori biografemele auctoriale, să le mut adicătelea prin Paraguay, în proximitatea indienilor Guayaki, atât de preţioşi pentru Pierre Clastres, turiferarul societăţii

16 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

antistatale.

Cu prilejul revenirii vemale a Povestaşului Ţicăuan în târgul său de adopţiune, după Aglomeraţia din Decembrie 1989, reluam în *Timpul*, intact şi sub nume cajvanian, survolul exegetic şi, deoarece «de la Tisa pân' la Nistru, toţi plângeau după Magistru», chemam la întrecere hermeneutică pe tot moldoveanul ahtiat după ceti tură decodatoare, relocalizatoare, deparaguayatoare.

Şi-i uram spor la treabă cât studiosului ce măsoară intervenţiile lui Haşdeu, desfiguratoare şi/sau religuratoare, la micu-i roman scandalos a cărui acţiune o trece din Rusia în Mitteleuropa, în *Micuţa* devenită *Duduca Mamuca*, numită de Eliade «carte fără noroc» pe bună dreptate.

Dar să revenim la textuia noastră, atrasă, de data asta, şi între coperţile unui op renovat în vederea întâlnirii cu mileniul ce ne aşteaptă la cotitură ca al treilea.

Mi l-a prezentat pe un coridor întunecos Erhardt Klein cel Blond. Este un prozator foarte imaginar. Dovada: eu însumi l-am inventat după ce am avut cu el lungi discuţiuni la Mormântul Scitic şi la Vama de Altă dată, în limba nemţilor, *poate chiar în germana veche de susf învăţată de el pe când era salvamar pe Lacul Titicaca. De înjurat înjura însă numai în castiliană:* Hijo de puta! Vete à la Chingada! Cabrön! La leche de tu padre! Me cago en tuş muertos! Autor comprometido! *Din sârbo-croata învăţată în pandaimos de la un cetnic amărât reţinea dictonul eminamente consonantic despre o salcie pletoasă şi un munte pe care aceasta foşneşte. Ioan Flora din Pancevo mi-a validat autenticitatea rostirii consonantico-buclucaşe. Da, cu siguranţă nu a fost un* autor comprometido, *contemporanii lui pot garanta. A tradus din cele* Galgenlieder *morgensterniene, îi proprietarul unei bărci*

pneumatice, are binoclu portughez, schiuri finlandeze şi scrie într-un idiolect de uz personal de-i zice ănâmor. Din Preafericitul Augustin îi place numai de Magistro, *poate şi pasagiul acela unde tatăl lui Adeodatus murmură că* în interiori homine habitat Veritas *[numai că el scrie ultimul termen cu majusculă, ca şi cum ilustrul antic ar face peste timp semn la o faimoasă marcă de whisky danubian].*

Încerc a prelungi – în rândurile de faţă şi sub chip de ecou afectiv – întâia povestire a acestui auctor paraguayan cu un acut sentiment al ne? fiinţei, din volumul la edificaciön y otros relatos, *ivit, nu e chiar aşa de mult de atunci, la Itserucub, urbe guarani de pe malul înverzit al Paranei. Las deoparte judecăţile de valoare, ruinătoare pentru o literatură ce s-ar vrea funcţionând la un cât superior jocului fotbalistic. Doar ne şopteşte insistent la urechea noastră – dreaptă, de data asta –* Scrisoarea despre umanism *că, şi atunci «când ievaluează pozitiv, orice evaluare este o subiectivizare. Ea nu evidenţiază fundul în virtutea fiinţei sale, ci numai ca obiect de evaluare», iar a gândi evaluativ «înseamnă, aici şi pretutindeni, cel mai mare blasfem ce se poate închipui la adresa fiinţei». Până şi un semiotician de talia lui Paul Miclău a concedat subsemnatului, în context festiv şi academic, că a gândi în termeni de valoare e curată hulă la adresa textului. Drept care susţin – judecată existenţială, nespăimită de vreo* contradictio în adjecto *că* la edificaciön *este o povestire perfectă. În sens, repet, neevaluativ. Ca* Paludes *a auctorului gidian sau ca rondelul despre rondel al lui Voiture. Oricum, precum năstruşnicul sonet al lui Lope de Vega, al cărui prim catren curge aşa:* Un soneto me manda hacer Violante: /que en mi vida me ha visto tanto aprieto. /Catorce verson dicen que es soneto: /Burla burlando van los très delante.

În povestirea paraguayană, parabolă a dificilului concubinaj dintre zidire şi ziditor, dintre operă şi acel suprem şomer care este auctorele operei în curs de terminare, dire, c'est faire, *facerea se epuizează în spunere ca la performativui Austinian, ca în al şaptelea vers al rondelului mijotât de tipul de la curtea Marchizei de Rambouillet, respus în valahă de traductorul vulpescian:* Precum văd eu cu-al şaptelea sunt gata.

Fapt e că, tot agitându-se, tot comentând greutăţile lucrului său, povestitorul Paraguay an din Uăcit sfârşeşte o naraţiune. «Întocmai ca agrimensorul dintr-un roman celebru, autorul n-a avansat cu niciun pas în lucrarea sa. El sfârşeşte fără a fi început, cu un sentiment de epuizare.»

Să fie oare aşa?

Da.

Nu.

Da şi nu.

Da' nici nu.

Prin auctor nu înţeleg, bunăoară, pe proprietarul bărcii şi al binoclului de voyeur, *ci pe al său povestaş, credibil sau necredibil [puţin îmi pasă de altfel: ce ne pasă noua, ce ne pasă zece?] t capabil totuşi de a duce la bun sfârşit, «cu un simţământ de epuizare», nararea inumerabilelor dificultăţi ce stau în drumul povestitorului. Simţământul acela de sfârşeală ştiut îmi e din* Tao Tö King *[dactilografiat în multe exemplare dinspre traducerea gorjană, dacizată de marele Ion Gheorghe, graţie zelului comun al lui Sergiu Streza, Mircea Brânză şi Lucas P. Artaxerxes]: al apei moi ce roade piatra tare. El sfârşeşte «fără a fi început» tocmai pentru că: în literatură nu se cunosc început, origine originară, punct de plecare primordial, ci numai reîncep u tur i, căci mereu Pierre*

Ménard – care a existat şi figurează la bibliografia lui Lautréamont – scrie originala sa operă Don Quijote de la Mancha, *o scrie rescriind un corpus preexistent, într-un anume sens, întâia povestire din volum,* La edificación, *al cărei titlu se opinteşte în metafora zidirii, a operaţiei structuratoare, într-un anume senz este ea un* prooimion, *o proemă, ceva ce altă dată, în literatura celor vechi, venea înaintea cântului istorisitor sau* oimê, *cu misia de a «exorciza arbitraritatea oricărui început», de a domestici nemaipomenitul, de a capta bunăvoinţa necunoscutului cel mare şi des: ca şi cum a te înhăma la treaba povestitului, a te întâlni cu povestirea, ar fi numaidecât risc să trezeşti din somn «neştiutul, scandalul, monstrul» – din Loch sau din liric? Pe Nessy ori pe Ciry?*

Exoticele povestiri ce urmează – La disparición de Miguel, Augusta, La muerte del pelicano, Un pueblo de esclavos, EI Quisling de la mierda, Ubu y su vaca, Le savetier du Danube, Con Franco se follaba mejor, Un Gauleiter muy loco, Carlos, el perro de Cangeopol, Au şi ei chelnerii pe care îi merită[17] –, *colportate gural de salvamarul parguayan prin târgul natal cu mai bine de un lustru înainte de epifania lor editorială la El Libro Onamur în 1979, îşi cinstesc asemenea* prooimion. *Dar, iarăşi, «trebuie să facem chinuitoarea constatare că nu există fapt care să nu fie naraţiune. Că nu există istorie fără istorisire. Că refuzând Faptei povestirea sa, Fapta, odată cu consumarea ei, ba chiar independent de aceasta, încetează de a exista.»*

Frumos spus, nimic de zis. Iau aceste propoziţiuni în

17 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

accepţie tomaşevskiană, ca date ale «fabulei», ca şi când în locul lor s-ar fi putut găsi mustoase fraze despre cozonac ori despre Busuioaca de Bohotin care, zilele trecute, era încă aflabilă la Casa Universecuritarilor. Şi totuşi, omul de la Parană are dreptatea lui. Povestirea este o faptă, o facere, o desfacere ori o refacere, chiar de îi istorisirea întotdeauna mai mult sau mai puţin decât o structură, decât o zidire, fie ea şi descentrată, branşată la «marea peliculă efemeră»[18]*, în banda libidinală moebiană.*

Cel puţin anul acesta.

Cel târziu anul viitor.

ROSTUL CELUI DE-AL CINCILEA

Mereu te-ntrebi, până la saţietate, dacă betranul Platone avea dreptate când propunea izgonirea cui ştim din cetate [aprobat zgomotos, se pare, de Marshall McLuhan, filosoful mesajului mediat] şi de ce L.P. Şi-a propus – iaca, au trecut anişori de atunci – un *Eseu împotriva tuturor poeţilor*, da, *contra omnes poetas:* pentru că e gălăgios, susceptibil ca o fată mare şi megaloman până la a i se substitui Pantocratorului, el, *genus irritabile vatum?* Ori fiindcă în societăţile deschise, scoţând publicitarii televizuali – alături de dansatorii imagologici – tot untul din funcţia poetică a limbajului natural, întreprinderea lirică se adevereşte nerentabilă, autentic domeniu al negativităţii goale? «M-am gândit atunci la poezie[19]. Această specie de opium verbal,

18 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

19 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

administrat în doze mici şi nenumărate, nu-i desigur o marfă de primă necesitate, dar fapt este că puţini s-or gândităra să organizeze în mod raţional fabricarea versurilor, care a fost întotdeauna lăsată la capriciile anarhiei personale[20]. Motivul acestei neglijenţe stă probabil în faptul că o industrie poetică, oricât de înfloritoare, nu ar da decât venituri foarte modeste, fie din cauza greutăţii – nu zic imposibilităţii – de a adapta maşinile, fie pentru consumul redus al produselor.»

Cum nu-i vorba de câştig, de intenţie lucrativă, ci de a alina o curiozitate pur teoretică, papinianul Gog, pedagog în timpul liber şi duminica, se pune pe treabă, iară noi nu uităm niciodată patafizicească învăţătură, nepreţuită, că, în *pédagogues*, finalul hi-va mereu *gogues.* Finanţa necesară îi redusă, cheltuielile de instalare nu-s prea mari nici ele, mâna de scris numeroasă în Eurasiamerica, la unele etnii ivindu-se până la patru literaţi pe cap ce. Locuitor[21]; uşor dai de patru stihuitori tineri şi de unul bătrâior, emuli ai celor mai moderne aplecări poeticeşti[22]; instalezi micuţa echipă într-o vilă din Florida, cu servitori negri, dactilografe, rentă lunară,

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

20 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

21 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

22 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

hrană, beutură la discreţie, contract pe un an. Dificultăţile încep însă din primele momente. Ca şi nemulţumirile: unuia nu-i agiunge leafa, altul are necesitate de orchestră pentru a-şi declanşa fluxul scriptural, demisionează dactilografa asaltată de tinerii lupi poeticieni, cuiva nu-i prisoseşti alcoolul.

Te aştepţi, cetitor cu fler, la cinci eşecuri de industrializare a poeziei, de electrificare şi putere a versificatorilor. De fapt, din ele Gog narează numai patru. Al cincilea, mare enigmă; al cincilea o fi oare deschiderea spre viitorul terifiant şi imposibil, spre chintesenţa secretă a labei lirice, spre postumitatea postmodern! tăţii? în ordine – cronologică? – ele sunt: primul eşec sau poezia poliglotă, al doilea eşec sau condensarea supremă, al treilea eşec sau la extremul occident al poeziei pure, al patrulea eşec sau poezia ca emanaţie cetitorială, al cincilea eşec sau mister, groază şi lapte bătut. Iată-le:

Întâiul eşec politic

Întâiul venit la raport în faţa patronului industrializator de poezie se întâmplă să fie un franţuz, dezertor dadaist, pescuit prin Montmartre, care pretinde că «fiecare limbă are propria sa muzicalitate şi că unele cuvinte surde sau incolore într-o limbă capătă o sonoritate admirabilă când sunt traduse în alta. Să te serveşti aşadar de o singură limbă pentru a scrie în versuri înseamnă să te instalezi în condiţii anevoioase, spre a obţine acea varietate şi bogăţie muzicală, care e adevăratul ţel al muzicii pure. De aceea m-am gândit să-mi compun versurile spicuind ici şi colo, în limbile principale, cuvinte şi expresii ce se potrivesc mai bine pentru realizarea armonică a misterului poetic. Persoanele culte manipulează cinci sau şase limbi europene şi nu risc să fiu neînţeles. Adăugaţi la aceasta că Liga Naţiunilor va lua cu

plăcere sub ocrotirea sa aceste prime încercări de poezie poliglotă. Dante însuşi intercalase ici şi colo, în *Divina Comedie*, versuri în latineşte, în provensală şi în jargon satanic, dar erau aproape înecate de supraabundenţa limbii italiane vulgare.» El, dimpotrivă, amestecă în acelaşi vers cuvinte din limbi diferite şi fiecare stih îi construit dintr-un amestec de acest soi[23]. Titlul poeziei ce o va prezenta la controlul tehnic de calitate, la CTC, este *Gesang of a pierdut-o amor*: Luminoase îs versurile următoare ale micului capodop: *Blond carinha, mein Weltschmerz JÉgorge mon âme en estas soledades*…

Imediat îl concediază patronul; numaidecât îi dă betranul Platone şut de ieşire din întreprindere.

Al doilea eşec poetic

Otto Muttermann, nativ din Stuttgart, este discipolul unui auctore fără cărţi, al unui scriitor ară scrieri, căruia nu de puţine ori îi plăcea A spună că, dacă «există un om chinuit de >lestemata ambiţie de a transpune o carte întreagă într-o pagină, o pagină într-o frază, iar această frază într-un cuvânt, apoi acela…» este el[24]. Din această gândire îşi face neamţul imperativ categoric şi clopotniţă. Căci defectul contemporanilor noştri – şi al tuturor contemporanilor în genere, dadanubieni au ba – iaşte vorba lungă: nu poţi hi mare şi neasemuit decât eliberându-te de cutumele comune propriilor tăi ortaci,

23 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

24 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

decât aspirând la diferenţa pură, fără rest, la utopica diferenţă pură de orice zgură ontică. Mai mult decât atât, şi alchimic vorovind, poezia cată să se prezinte la interval ca distilarea, foarte rafinată, a unei grămezi enorme de ierburi, flori şi alte buruieni lirice, spre a scoate autentica picătură de parfum literar.

Viaţa muttermannianã se fidelizează, ca urmare, acestui program, în toate sensurile cuvântului «fidelizare» şi alte cuvântului «senz». La douăzeci de ani, începe o epopee lirică şi filosofică, trebuind să surprindă nu numai a sa *Weltanschauung*, dar, în rezumat, evoluţia istorică a omenirii aglutinată în jurul mitului central al zeiţei Cibele. Spre treizeci de ani poemul era gata[25], însă prea lung: cincizeci de mii şi şase sute de stihuri. «Atunci, mărturiseşte el, am descoperit profundul aforism joubertian. Mai lucrai prin urmare cu barda şi cu pila, aşa că la 35 de ani nu mai erau decât zece mii de versuri şi esenţialul era salvat Cătră patruzeci de ani reuşisem să-l aduc la patru mii; la 46, poemul mai număra doar 2 300 de stihuri. La cincizeci, când am sosit aici, izbutisem să-l condensez în 720; şi acum, mulţumită generozităţii dumneavoastră, visul meu s-a împlinit: epopeea mea este coprin să în sfârşit, într-un singur cuvânt – cuvântul magic, esenţial, care îmbrăţişează şi exprimă totul.» Zise şi supuse patronului rezultatul celor treizeci de ani de ucenicie fatigantă şi de harnică plugărire pe ogorul desăvârşirii; puse pe masa acestuia o foaie; pe mijlocul ei, scris cu elegantă caligrafie batardă, cuvântul unic: *Entbindung.*

---

25 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Poate nu simţi, patroane, coane Gogule, «în acest cuvânt cuprinzător ca lumea, înţelesul nesfârşit pe care îl rezumă destinul oamenilor? *Binden*, a lega, mitul lui Prometeu, sclavia lui Spartacus, puterea religiei, de la *religare,* abuzurile tiranilor, mântuirea şi revoluţia. Dar prefixul descoperă cealaltă faţă a dramei cosmice. *Entbindung* înseamnă nimicirea şi naşterea. Este scăparea din lanţuri, este nativitatea miraculoasă a Domnului, gestaţia triumfătoare a omenirii slobozite în sfârşit de mituri şi legi, respiraţia dublă a Unului plotinian şi în acelaşi timp alternativă universală a istoriei: cucerire şi revoluţie, sclavie şi libertate»[26].

Şi Otto Muttermann ia şut de plecare.

Al treilea eşec poetic

Al treilea stihuitor este uruguayan şi provine din şcoala ultraistă, căreia Borges îi va fi plătit tribut în tinereţea-i interbelicoasă. Şi el caută diferenţa cât se poate de pură; şi el se screme să facă deosebit de poezia obişnuită[27], exprimându-se altcumva; şi el are la buzunar o mică teorie a chibritului: cum că tot farmecul estetic îi de mirosit în armonia cuvintelor, independent de înţelesul lor… *and so on;* şi el asudă să elibereze poezia total, însă de orice senz[28], «mergând mai departe decât poeţii puri,

26 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

27 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

28 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

care păstrează încă şi ei, chiar de îl înfăşoară mallarméan în obscuritate, un rest de conţinut emotiv şi ideologic»: împerechează vocabule numai în vederea efectului lor fonetic sau evocator. Urmarea îi că absentează, la el, mărcile dezastrului poetic; sunt prezente, la dânsul, mărcile colapsului ideologic. *Amarillosf misterios, desierto* se înşiruie bine, iar la rimă vin *Faraon, corazôn, labiosf huerto.*

Neîndoios că patronul îi face vânt în largul mării. Nici el nu scapă şutului final.

Al patrulea eşec poetic

Al patrulea literator, contele Fedia Liubanov, teoretizează proprietarului fabricii poeticiene cu privire la găselniţa sa că orice product artistic posedează doi genitori. «Poetul sugerează şi indică, lectorul completează cu sensibilitatea sa personală şi cu amintirile sale ceea ce poetul numai a schiţat.[29] Poezia nu poate fi concepută fără această colaborare. Un poet care ar compune o mie de stihuri pentru a descrie o luptă sau un apus de soare, nu ar reuşi niciodată să se facă înţeles de un laş ori de un orb. Dar, de câtva timp, poeţii se lasă furaţi de supraabundenţă: chiar să zicem că încearcă să reducă şi să violenteze personalitatea necesarului lor colaborator. Ei vor să spună prea mult şi nu lasă niciun loc operei cititorului, aportului său personal, care formează cea mai mare atracţie a poeziei.

Japonezii, rasă genială şi artistică, au ajuns a face

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

29 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

poezii cu opt sau nouă cuvinte. Dar tot e prea mult.» Nu-i uimitor, dară, să-l vezi pe aristocraticul rus păşind înainte. Volumaşul său, legat – ca o discretă aluzie la bolşevizarea patriei sale iniţiale – în piele roşie, pe fiecare pagină, sus, are un titlu: restul îi virgin, igienic şi maculabil. Fiecare dintre poeme se compune numai din titlu cuprinzând o temă ce fitecine o poate rumega – bobârnac pentru creaţii multiple şi noi!

Întâia poeziune, bunăoară, se cheamă *Siesta privighetoarei părăsite:* «Toate elementele unei producţiuni poeticeşti sunt prezente, acolo, la datorie: *siesta* indică anotimpul şi ora; *privighetoarea* aminteşte toată muzica, toată dragostea; iar *părăsirea* te îndeamnă să elaborezi temele eterne ale trădării şi durerii. Gândiţi-vă câteva minute la acest titlu şi, încet-încet, din sufletul Domniei Voastre izvorăşte şi se desfăşoară cântecul fermecat pe care voiam să-l sugerez; aşa încât oricare cetitor, mulţumită mie, e un creator[30], şi vor fi tot atâtea creaţii câţi cititori; şi la fiecare cetire puteţi crea o poezie nouă, care să vă sature mai bine decât elucubraţiile transpirate ale unui strein.»

Respectivul şut patronal marchează şi de data asta, precum salva de rigoare, noul eşec industrial [măcar că, peste ani, Dan Petrescu, în *Les audaces de la réception*, ca şi în *Tentaţiile anonimatului*, din 1990, avea să vază în emigrantul nobiliar şi alb un precursor al lui Hans-Robert Jauss, mult mai coerent decât ucenicul său de la Konstanz]. Şi cu asta basta, nu? *Dicit eram Gog us:* «Nici n-am mai vrut să-l văz pe ai cincilea poet».

---

30 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Al cincilea şi enigma sa

Patronul nici nu mai are putere să se înfurie, într-adevăr, într-adevăr, Jojo Bataille nu greşeşte: poezia îi negativitate şomeră, inutilitate fără slujbă; ea se instalează în nelocul de dincolo de limita utilului[31]. Poate că domnul întreprinzător nu pricepe ăst lucru, însă recunoaşte că experienţa de circumscriere a poeticului în limitele utilului, ale productivităţii, ale reproducerii lărgite a capitalului, a dat faliment, generând un lung şir de mărci ale dezastrului, ca să nu spunem chiar elemente ale unei scrituri a dezastrului, blanchotian grăind. Deoarece scriitura, mai cu seamă scriitura [utopică] de dincolo de scriitură, nu ar putea fi altceva decât marcare a dezastrului, dezastrare, cu schimbare de astru, adică un gest catastrofal – carele nu răstoarnă nemica, decât cel mult concepţia noastră despre «lume, lume, soro lume»; fiindcă poetul, mazilescian au ba, beţiv sau nu, modern ori postmodern, e, la urma urmelor, un mare animal nocturn, dârdâitor, pilitor şi un? pur.

Boşul antreprenorial, ulcerat, pleacă în aceeaşi seară şi, la sfârşitul anului, tot personalul, împreună cu poeţii, *toutes tendances confondues*, e concediat: simţise că, pentru întâia dată în viaţa lui, păgubise intranzitiv, că îi lipsise total priceperea la *business*, lămurindu-se totodată de ce nejunul Platone voia să-i surghiunească pe stihuitori din *respublica* sa.

În această afacere, atât de instructivă, el nu pierde mai puţin de 78.000 de dolari.

Şi totuşi: de ce nu a vrut să-l vază pe al cincilea? Cine

31 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ar fi putut fi, impar, acest al cincilea? Mister, groază şi lapte bătut! Cine-i al cincilea şi cum se îndeletniceşte el? Să încercăm câteva interogaţii despre dânsul, dat fiind că savantul bun se remarcă prin întrebările juste pe care le pune şi nu prin răspunsurile corecte pe care le dă sau nu le dă; să titilăm – aşadar – un set de întrebări despre rostul celui de-al cincilea.

De exemplu: există – sau îi pură supralicitare de tip retoricesc, banală intimidare perlocuţionară? Dacă-i pe-aşa, dacă iese a doua variantă la înaintare, gândul ne duce la Divinul Marchiz, singurul model capabil de a ne ajuta să ne dăm seama, doamnă. Sunt în joc, acilea, cele două secrete sadiene: întâiul îi al lui Saint-Fond din *Juliette*, ateu autentic şi/sau exhibiţionist, ce se ascunde periodic şi blasfemează, indice pentru noi că nu-i complet eliberat de vreme ce are cu divinitatea relaţii chiar şi de contrare; al doilea secret însă e viclenie retoricească: de multe ori, după meticuloase zugrăviri de orgii îngrozitoare, naratorul adaugă despre personagii că s-au retras într-un loc ascuns unde au comis nepovestibilul, suplimentul indicibil. Ştim că totul nu-i totul[32], dar aici avem de-a face numai cu un surplus de cacealma: dincolo nu se mai întâmplă nimic; ni se spune doar că se întâmplă de unele şi de altele. Atare surplus de cacealma ni se iveşte al cincilea, ce – invizibil, ocultat cât al şaptelea imam ori Ciubăr Vodă al lui Vasile Lovinescu, nerevelat, impar – vine să ne aline teroarea de par. [Li s-a explicat imparul poliţienilor de tranziţie, că par ştiau ei ce iaşte şi cum + când se mânuiaşte.]

Al cincilea nu e decât borta covrigului, care e neant,

32 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

însă face să fie ingurgitabilă bordura.

Dar dacă există, şi vine la întreprinzătorul patronal, ce-i va propune? Bomba, care-i dincolo de discurs şi mai eficacă în istorie, bombiţa lui Konwicki, provocatoare de mici apocalipse [: «Alături, în sertar, se hodineşte foaia de hârtie vergură, acest exploziv al omului de litere contemporan şi în acelaşi timp anestezicul sufletului său îndurerat»]? Pagina goală în faţa căreia tremura misticul, franţuz şi orfic, de la ţinea veacului al nouăsprezecelea? Scriitura extralingvistică şi extrascripturală? Textul plural? Trucul combinatoric şi potenţial în genul *o poveste pe placul dumneavoastră? Suta de mii de miliarde de sonete? Cartea de nisip? Grădina potecilor care se bifurcă? Opera aperta?* Pagina cui ştim, ridicată, în prezenţa lui Valéry, la puterea cerului înstelat?

Ignoramus, *ignorabimus*: căci nu avem impresia deloc – dar deloc, deloc, deloc, da – că, venind, ar fi sugerat patronului sponsorizarea unui colocviu scientific relativ la cauzele numărului mare de săraci şi de versificatori pe cap de locuitor în lumile neoccidentale, puţin familiarizate cu afacerile, efortul lucrativ şi hedonismul ieftin. Dacă nu cumva pe el, pe al cincilea literator, îl vizează *Scrisoarea către un tânăr auctor* a lui DanSilviu Boierescu din nr. 2/1997 al *Panoramei* sale:

NU MAI SCRIE! în ultimii opt ani au debutat editorial peste 1 400 de oameni. Unii au deja cinci, şase şi chiar mai multe volume. Ei şi? La ultima şedinţă a Comisiei de validare a

Uniunii Scriitorilor a fost respins un scriitor care publicase nu mai puţin de 9 plachete de poezie. Din 44 de candidaţi, numai 26 au fost admişi. Şi, chiar aşa, ce se va întâmplă cu aceştia? Vor fi obligaţi să plătească o cotizaţie de 50.000 de lei pe an, dar va scrie cineva despre cărţile

lor altundeva decât în ziarul local? Admiţând că da, printr-un miracol va apărea o notiţă în să zicem, «România literară», ştiţi ce tiraj are acum renumitul săptămânal? Există, oricum, şi riscul ca opera să îţi fie catalogată ironic, cinic, pejorativ de către un critic [mai mult sau mai puţin improvizat], atunci când vei avea curajul să participi la un cenaclu «adevărat». Cât despre posibilitatea de a obţine un premiu literar, interesează-te la Liviu Ioan Stoiciu cum stau lucrurile. Deci, la ce bun?

O carte nu-ţi aduce nici casă, serviciu, maşină, bani. Cât despre reuşita în amor, nici nu poate fi vorba! Patenerele! partenerii îi preferă pe cei care plătesc de la trei milioane în sus pe lună pentru celular. Nu te vei putea lăuda cu volumul proaspăt apărut în faţa cunoştinţelor: îţi vor povesti cât le-a ieşit la ultimul drum în Turcia.

Nu mai scrie! Manualele şcolare preferă doar autorii morţi.

Nu mai scrie! Vei pierde bani, te vei enerva, vei albi prematur [dar asta va fi singura ta asemănare cu Mihai Gălăţanu!], lumea te va privi chiorâş, societatea te va exila – cel mult – în paginile revistei ART/PANORAMA.

AŞA CA… SCRIE! Aştept scrisoarea ta.

TETRALEMA UNIVERSALĂ A OMULUI, CETĂŢEANULUI ŞI ARTISTULUI

Excedat de familie, de musafiri, de tot, carele nu-i totuşi totul, el profită de înălţimea camerelor apart amentale pentru a-şi amenaja o supantă[33], unde se refugiază în grabă, aidoma omonimului său vetero-testamentar în burta chitului. Acolo stă zile şi nopţi în şir,

33 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

cu pânza în faţă, însă nu pictează. Ci, la urmă, are parte de inevitabilul leşin extatic[34]. Doctorul, chemat de urgenţă, îi linişteşte pe cei din jur: totul va fi OK pentru eroul eponim al camusienei nuveluţe, titulată *Ionas sau Artistul la lucru*, din *Exilul şi împărăţia*. «În cealaltă cameră, Rateau priveşte pânza, complet goală, în centrul căreia Ionas scrisese, cu caractere mici, un cuvânt ce putea fi descifrat, dar despre care nu ştia dacă trebuie cetit *solitar* ori *solidar.*»

Neputând distinge între *solitar* şi *solidar* în tabloul nepictat al artistului, cum să mai invoci putinţa descifrării vocabulului în cestiune, când el pluteşte – şi cu toate pânzele sus – în plină ambiguitate? Poate că-l smulgem destinului său amfibologie, aorgiei sale aurorale, poate că-l mai limpezim şi/sau obscurizăm… dacă recurgem la tetralemă, la instrumentul logic respectiv, aşa cum îl va fi întors zugravul nostru, în capul său, pe toate părţile – pe când visa, în cuşca suspendată a supantei, «să fie singur fără a se despărţi de ai săi». Pesemne că, în avântul său cogitaţional, o fi vrut Ionas, ca găina céliniană din pamfletul *Mea culpa*, să sară, fidel vreunui raţionament budist, peste gardul tetralematic, *mais ses ales de géant Vauront empêché de tirer ce coup*; fidel vreunei logici de ne recomandă călduros să dejucăm serpentina fatală a oricărei aserţiuni şi să nu ne lăsăm prinşi în capcana patrulaterelor semiotice de soiul: *1.* X este A; 2. X este non-A; *3.* X este şi A şi non-A simultan; *4.* X nu este nici A nici non-A.

Povestind lema 4 în *Imperiul semnelor*, mi se pare că

34 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

vedea R.B. La ea un fel de grad zero semantic, precum desinenţa zero, binecunoscută lingviştilor: absenţei de senz i-a împrumutat gândirea catafatică întotdeauna o noimă, ea, care nu se descurcă fără pătratul lui Boeţiu şi Greimas.

Atunci? Atunci trebuie să fie pe faţă… apofaza, gândirea apofatică. Dar… să înlocuim pe A cu *solidar*, iar pe non-A cu *solitar*. Totodată să ne întrebăm până unde va fi zburat Ionas: există cumva un moment când solitudinea încetează, când solidaritatea se estompează? Căci, dac-ar exista această pană de solid/taritate, fără ecou şi durând cât durează fulgerul, ar institui adevărul artistului, forma scurtă şi vidă a inangajării, a degajării sale, când, aidoma uceniculuizen, aude oftatul lucrurilor şi sughiţul materiei, lăsându-şi criticii să tragă cu urechea, şi ei, la scâncetul codurilor limbajului artistic, deconectate de la ţâţa singularului universal[35], că altceva tot nu le-ar mai rămâne de awscultat.

Şi totuşi, ce lemă ne propune textul camusian, din cele patru, în caz că ne propune vreuna şi nu ne ispiteşte catafaticul auctore cu zborul peste cuibul tetralematic: sau-sau, şi-şi, nici-nici? Şi *solitar* şi *solidar*, solid/tar, iată o variantă: adică un fel de al şaptelea tip de ambiguitate empsoniană, un arhilexem, un cuvânt primitiv în care cele două sensuri opuse să se împace într-o *complexio oppositorum.* Ne solicită el cumva întru arheologia unui haos semantic iniţial, unde să tacă diferenţa surd-sonor, *T* versus „muţind femul, trăsătura distinctivă nemaidistingând nimic, dizolvând şi împăcând, lumea

35 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

reconciliind? Ne ademeneşte el cumva întru teleologia vreunei sinteze hegeliene de tipul: nici 7\ nici D, ci altceva superior, în care solitantatea şi solidaritatea să fie *aufgehoben*, suprimate şi relevate? Oare ce ar mai rămâne pe fundul creuzetului? Artistul să fie, bunăoară, *solid, dar… solid dar, solid zidar, zorit tar, însorit la mare, zolit tare*[36], ori pur şi simplu – ca la formaliştii ruşi, la Brecht şi la Freud – numai un *mă OLITAXoR,* un straneizator, abil în *Verfremdungseffekte***y** în *V-Effekte* adicătelea, şi în suscitări de *Unheimliches***,** de *inquiétante étrangeté?*

Baudelaire fantasma o solitudine în mijlocul mulţimii, o solidaritate de sfinx neînţeles. Părintele Pafnutie, cel ficţionalizat de Anatole France în *Thaïs*, vede – stilit al Tebaidei, stâlpnic însingurat – cu mirare că un oraş întreg se edifică în jurul coloanei sale de către pelerinii veniţi să-l vază pe «artistul foamei», pe acrobatul ascezelor varii; de către neguţitorii veniţi să-i aprovizioneze cu dulciuri şi răcoritori; de către mulţi alţi profitori, solidari cu solitudinea anahoretului. Ei ne ajută să nu uităm că mereu stă drăguţul de artist [om şi cetăţean] faţă în faţă cu vreo variantă deontologică a preacinstitei tetraleme: trebuie să hie solitar, musai solidar, soli TYDar, numaidecât soli… ar, sol iarăşi, al zeilor ce vor veni cum că vor veni, măcar că Hölderlin ne-a spus răspicat că trăim în interval, în vacanţa divinului, *în dürftiger Zeit*, unde *wir kommen zu spät*, unde s-a eclipsat chiar mesagerul fugii zeilor şi al irupţiei Celui de-al Doilea Revizor [care, mă asigura cândva Dan Arsene, ne va beli pre toţi, inclusiv pe îngerii beţi şi pe morpionii galonaţi ai Morţii].

---

36 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Deocamdată difuzor al rostim neutre, al parolei nomade, al eticii diasporale, Ionas lâncezeşte în cuşcă asemeni kafkianului artist al foamei, animal straniu înainte de a fi straneizator, iar solitarii aşteaptă ca acest *poëta acephalus*, ah, să-i introducă *în stupris virginum ac în amoribus meretricum*, să-i facă să râdă ori să plângă, şi una şi alta, în niciun caz niciuna nici alta. Supanta din apartamentul artistului trimite făţiş la utopia lui a fi singur «fără a te despărţi de ai tăi», la a fi în lume extramundan, la a găsi împărăţia în lacunele, în găurile, în interstiţiile talciocului planetar. Or, totul suspină că, în acest keseyan cuib de cuci, îi este îngăduită artistului ieşirea doar ca exerciţiu spiritual, ca retretă ce suprimă vremelnic oscilaţia infinită între cele două valori suspecte, între A şi non-A, între Ana şi Nona, între *libido serviendi* şi *libido dominandi*, cât nu-i vine chemare de la Dumnezeul pleromatic al neputerii. Părinţii înşişi ai pictorului n-au putut acomoda multă vreme două exigenţe conflictuale şi au divorţat pe motiv de adulter, tatăl nemaisuportând operele caritabile ale soaţei, adevărată sfântă laică, în stare, fără maliţie, să-şi dăruiască persoana umanităţii suferinde. «M-am săturat», spunea acest Othello, «să tot fiu înşelat cu săracii.»

Atunci… cum s-o dreagă sărăcuţul de artist, om şi cetăţean: să asume vocaţia de solidaritate a mamei ori egotismul tătesc? Să fie *solimatern* ori *solipatern*, sau să viseze la improbabila sinteză a celor două moşteniri? Are să comită el dublul paricid şi să intre în orfanitatea absolută, în akraţia ce-i dincolo de alternativele clasice? Nu ştim. Bănuim numai că nu i-ar displăcea să fie akratic suprem, *voyou* ca Rimbaud cel vizitat de Benjamin Fonti a ne deoarece atâta vreme cât aderă, *comme les imbéciles et les huâtres*, atâta vreme cât intră în coterii, găşti,

capele, asociaţii lucrative şi alte uniuni sovieticoase, îl pasc prejudecăţile enkratizatoare ale grupului împuternicit, ale Sinecdoacei Dirijoare, cu toboşarii ei, cu flicuşorii Dânsei: proşti & mulţi.

Nuvela camusiană citează la epigraf *Cartea lui Ionas*, 1: 12, în prescurtare, textul integral adeverindu-se acesta: «Luaţi-mă şi aruncaţi-mă în mare, şi marea se va linişti faţă de voi! Căci ştiu că din vina mea vine peste voi această mare furtună!», de unde reiese că artistul, ţap ispăşitor al păcatelor comunităţii şi reconciliator al ei, este *sacer*, blestemat şi sfânt, când nu dă un *sens plus pur aux mots de la tribu.* De altfel, «un alt obicei al tribului sunt poeţii săi. Unui ins i se întâmplă să ordoneze şase sau şapte cuvinte, în general enigmatice. Nu se poate stăpâni şi le strigă, în picioare, la mijlocul unui cerc alcătuit din vrăjitori şi din mulţime, cu toţii întinşi pe jos. Dacă poemul nu îi stârneşte în niciun fel, nu se întâmplă nimic; dacă însă cuvintele poemului îi mişcă, se îndepărtează toţi de el în tăcere, sub mandatul unei orori sacre, *under a holy dread.* Simt că poetul îi atins de spirit: nimeni nu-i va mai adresa o vorbă, propria-i mamă se va desprinde de el. Din clipa aceea el nu mai e om, ci zeu, şi oricine poate să-l ucidă. Poetul, dacă mai apucă, îşi caută azil în nisipurile de la Vest» [Jorge Luis Borges: *El informe de Brodie*, Alianza Editorial, Madrid, 1974, p. 144].

Ambele opuri, şi camusian şi vetero-testamentar, se înjugă la întrebarea despre misiile date de Adonai, de Prinţul Machiavelic, de Marele Morar Mund an, de Demiourgos, de unde – uneori – la ambii Ionaşi exigenţa exigenţelor: *Neti! Neti!* O instruim într-un eseu de demonologie contemporană, în *Moara Dracului*, unde, modeşti cum suntem, îi punem la dialog pe René chiar şi J.P. Farmer, ba să şi sugereze singura conduită cu efect în

faţa Judelui: *n'être cu un pauvre corps – pulsionnel, tremblotant + pur – et chiar devant iArchonte.* De fapt, greu, Doamne, mai e să desenezi un artist ce să stea dincoace ori dincolo de alternativa clasică, dincolo de an + de-gajarea impusă de *Princeps Mundi Istius,* dincoace de filosoful ce-şi rade ţeasta ca să nu mai fie solidar la reuniuni studenţeşti cu semnifil UNT-ul şi să se poată adânci voios în semnifi KANT, dincoace de marginalul retras în tumul de fildeş al invidiei generale spre a ieşi mai bine în evidenţă. Poate Beţivanca din *Viitorul luminos*, din zinovievescul *Avenir radieux*, invidiată de filosoful de serviciu prăbuşit sub dizgraţia patronilor, poate ea mai face semn către oaza de neputere, ea, inconştient psihopomp ce nu are nemica de pierdut şi scotoceşte pubelele cetăţii.

Iona lui Meschonnic [din *Le signifiant errant*, Gallimard, 1981, pp: 44 – 45] nu are *'s* final şi e, asemeni artistului ideal, un semnificant vagani. Acel se înlocuia în greacă, la traducerea septiiagintică, nepronunţatul *h* final urmând după o vocală în nume ca Minali, Obadiah, Yehudah. Problematicul sigma îl regăsim la Camus în iniţială cuplului *solitar-solidar,* ca şi în finala numelui de familie al pictorului nostru: el se prenumeşte Gilbert, iar o awscultare saussuriană decelează aici anafonia lui «liber». În «Ionas», repejor îl depistăm, anagramatizat, pe «Iason», care, la greci, fost-a şi el înghiţit + regurgitat de un monstru – încercare emblematică, desluşită de hermeneutica miturilor ca iniţiere, naştere mistică, renaştere la o condiţie superioară. E clară şi la ieromonahul camusian înălţarea şamanică în cuşca suspendată, burtă de monstru ce exige totuşi o ascensiune, nu o coborâre, cu leşin extatic + reconectare la un plan mai înalt de sacralitate şi inteligibilitate. Dacă Editorul

Nostru ar avea mai multă hârtie, am da şi citaţiunile complinitoare, dar nu are şi e grijuliu. Şi bine face.

Lui Rateau, roborativ *Ratgeber*, reconfortant sfătuitor, i-ar corespunde poetul René chiar în realitatea auctorială camusiană.

Am luat cu împrumut opinia de la biograful american H. Lottman, dintr-o carte de aproape 700 de pagini, *Albert Camus* titulată, tradusă la Seuil în 1978. Vezi pagina 523 a precitatului op. Dacă n-o vezi, e tot aia. Pentru o fenomenologie a golanului găsim nutriment în Fondame, *Rimbaud le Voyou*, şi un film cu Jean-Paul Belmondo, *Flic ou voyou*, căruia i se va fi spus pe româneşte, «mai potrivit», adică mai dezinformam, *Poliţist sau delincvent.* Ne dumirim lesne şi de ce: akratic, golanul scapă polarităţii *Herr* **4** *Knecht* şi, ca atare, îi suspect, vinovat de a nu fi vinovat, posedând aspect de deşeu incategorizabil ori, ca nietzscheana uitare a umbrelei, «o structură de rahat». Cât? Cam cât cugetătorii prilejuali ai cetăţilor antice, revizitaţi periodic de Raymond Queneau şi Alexandre Kojève, indiferent dacă se dădeau cinici, sceptici ori hedonişti. Leo Strauss ne e martor textual.

Nu poposim aici la ninismul barthesian din *Mitologicale*[37], nici la ghidenianul metod functorial, de faimă infrabahluviană, nici la *sunyatavada*, doctrina lui Nāgārjuna despre vacuitatea universală, ci la două teze mai modeste ale logicii jainiste, aşa cum le naradvizează M.E. În tomul II al *Istoriei ideilor şi credinţelor religioase:* teza punctelor de vedere şi teza lui «poate». Întâia susţine posibilitatea de a emite aserţiuni complementare despre

37 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

orice, toate compatibile unele cu altele; a doua denudează ambiguitatea realului, îi regula celor 7 diviziuni: X poate fi A; X nu poate fi A; X poate fi şi nu poate fi, şi aşa mai departe.

Cum a trecut filozofemul indian al tetralemei la scepticii greci, mai cu seamă la Pyrrhon din Elis, însoţitor al expediţiei lui Alexandru Macedon în Orient, a arătat convingător Aram M. Frenkian în opurile sale reluate la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pp. 119 – 123 ale voluţnului întâi[38].

Plonjonul istoric ne pârăşte că *solidar* are senz juridic în veacul 15: «comun la mai mulţi». În veacul 18 are loc extinderea de înţeles înspre locuţiunea *in solidum*, «în mod solidar», «pentru tot», din neutrul adjectivului *solidus*, «masiv», «ferm». *Solitar*, pe de altă parte, se originează în *solus, sola, solum.* Au nu ritmează Ovidius cel drag lui N.I. Herescu, naşului eliadian, aşa: *Tempora şi fuerint nubila solus eris?*

Şi pentru că tot suntem între latinişti, nu e rău să ademenim în discurs un şir de pronume indefinite din gramatica limbii vechi, indispensabile jocului tetralematic: *uter* = unul din doi; *utervis* = oricare vrei din doi; *uterlibet* = oricare îţi place din doi; *uterque* = şi unul şi altul din doi; *alteruter* – şi unul şi altul; *neuter* – niciunul din doi.

Aici însă frânăm avântul scriiturii şi ne oprim, că-i târziu şi bate vântul şi cântă cuvaia, pasărea minerilor din Valea Jiului.

DOSARUL DE CADRE AL CAMARADULUI KOSTROWITZKI

38 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Tipul s-a născut la Roma, în centrul holonului catolic, văleat 1880, ca odraslă floral a unui ofiţer italian, Francesco Flugi, şi a unei june aventuroase, Angelica de Kostrowitzki, ce i-a transmis un nume de familie, moştenit de la un aristocrat baltic, şi i-a impus trei prenume: Wilhelm-Apollinaris-Albertus.

A purtat, de altfel, pretutindeni cu sine dubla obârşie, polonă şi mediteraneană, ca şi legenda, tenace, că ar fi fost vreun strănepot de-al lui Napoleon cel Mare şi Sfânt.

Studiile preuniversitare şi le va săvârşi la Monaco, Nisa, Cannes, în proximitatea unei mame cu mulţi iubiţi generoşi, pasionată de ruletă şi de viaţa trepidantă a nopţilor citadine. Liceul fiind ceva pe vremea aceea, băiatul şi-a constituit o cultură impresionantă, deşi cetea fără sistemă, împrăştiat, cum îi şade bine unui vlăstar cosmopolit, venetic ori apatrid. La ieşirea din adolescenţă poseda deja un pseudonim, Guillaume Apollinaire, exersa o conduită libertară şi trăgea la… rime.

Ajuns în Kosmopolis, adică – aţi ghicit numaidecât – la Paris, se vedea abandonat de instanţa maternă şi silit să se descurce singur. Aşa că practică varii meserii: «negru ziaristic», amploiat de birou, meditator netranscendental şi, vreme de un an[39], preceptor al unei fete de vicontesă în Renania. Cu această din urmă ocazie, profitând de un concediu, călătoreşte prin Germania şi Austro-Ungaria. Experienţa din Valea Rinului îl va fi marcat sentimental îndeosebi, graţie legăturii cu o guvernantă britanică, Annie Playden, inspiratrice de suferinţe eroticeşti, dar şi a *Cântecului celui neiubit.*

---

39 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Reîntors pre malurile Senei, fără faeton de gală, duce o viaţă precară şi boemică. Toţi îl ştiu sub porecla de Kostro. Se împrieteneşte cu pictorii Derain, Picasso şi Vlaminck, da, cu poetul Max Jacob, cu prozatoarea Gertrude Stein; participă la dezbaterile despre cubism; contribuie la descoperirea şi lansarea Vameşului Rousseau; o întâlneşte pe pictoriţa Marie Laurencin, cu care va cultiva dulci – şi uneori încordate – relaţii [a se revedea *Autobiografia lui Alice B. Toklas*, pornind de la indicele de nume citate, sub acest unghi], până în 1912: ea îl va imortaliza, de altfel, în tabloul *Apollinaire şi prietenii săi.* Pe de altă parte, or servitără amândoi ca model pentru alegoria Vameşului, *Poetul şi muza sa* câtulată.

Când, în 1912, s-a furat *Gioconda* de la Luvru, fu inchietat Guillaume al nostru, ca şi Picasso, ba şi petrecu niscaiva zile la zdup, însă treburile s-au lămurit, iar el a fost pus în libertate, pentru a publica mult în foile, în persistentele foi postsimboliste sau moderniste ale vremilor de fericită amintire, botezate La Belle Époque, animând personal *Les Soirées de Paris* şi *Le Festin d'Ésope.* Ce scria? Poveşti pentru îmbrobodit adulţi, poeme, romane, nuvele, articole de critică literară, recenzii [chiar la propriile-i producţiuni, fireşte că foarte laudative, dar sub pseudonim], cronici plastice. *L'enchanteur pourrissant*, unde se întâmplă să dialogheze poetic vrăjitorul Merlin şi zâna Viviane, îi este ilustrat de pictorul Derain în 1909, iar în 1910 *Hérésiarque & Cie* are trei voturi la Premiul Goncourt. În toate opurile îşi exploatează erudiţia liceală, amintirile din pruncie şi impresiile de călătorie.

Astfel, *Bestiariul*, album poetic, îi iese, ilustrat de Raoul Dufy, în 1911. Articolele pe teme plastice şi le adună, la 1913, în volumul *Pictorii cubişti.* 1913 îi însă, an

important pentru omul nostru şi din alte motive: răsar *Alcoolurile*, plachetă modernistă, cu punctuaţia suprimată, cu *Zonă*, poem liminar străbătut de intenţii futuriste şi simultaneism cubist, binecunoscut studenţilor de la Secţiile de Franceză, explicat de Lagarde & Michard ori analizat de Hugo Friedrich în *Structura liricii moderne*[40]*... drept capodoperă a vagabondajului liric. Adevărată bombă literară, ce alta să hie? înţelegem acum ecoul său în folclorul cult al moldo valahilor şi, mai cu seamă, preţuirea sa excesivă înainte de instituirea pe plai mioritic a economiei de piaţă, când unii declamau frecvent distihul *Iubito, în genunchi îţi ceri ALCOOLS de Apollinaire!*

1917 e anul volumelului *Vitam impendere amori*, pe când 1918 înseamnă *Caligrame*, cu poeme conversaţionale şi poeziuni figurative, îndrăzneţe încercări cratyliene de motivare a semnului literar şi de mimare a referentului extralingvistic, dar – în 1914 – drăguţul de *Heimatlos*, frumuşelul apatrid, îşi va fi trădat condiţia, căci se duce volintir; merge să facă rezbelul mondial pentru a primi cetăţenia franceză, cum procedează şi contemporanul său Blaise Cendrars, intrat în Legiunea Streină. E rănit la tâmplă; ca urmare, în 1917, i se acordă, care vasăzică, «steaua de sânge», şi îi trepanat. *Une belle Minerve est Venfant de ma tête/Une étoile de sang me couronne à jamais*, mărturiseşte, la lectură, celălaltul său, *alter ego*-ul său liric. Ne-a rămas de atunci fotografia insului în haine melitare şi cu pansament la ţeastă[41].

---

40 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

41 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost

De pe front el corespondează cu unele iubite, gen Louise de Coligny şi Madeleine Kolb: le trimite misive de războinic încins şi poeme erotice. Vine des în permisii, la refacere, iar după operaţie stă mai mult la Paris, unde ia parte la toate efervescenţele, pronunţă conferinţa despre *Spiritul nou*, dă teatrului 7 *Iţele lui Tiresias,* o farsă pe tema – dragă şi lui Alfred Jarry[42] – cu repopularea patriei [spre care sunt ademeniţi celibatarii şi alţi indivizi dispunând de mult timp liber], dar şi prefigurare, cel puţin la nivelul subtiţiului, a suprarealismului. Numeroşi vor fi awscultat zvon suprarealist şi în textul, foarte urmuzian, intitulat *Onirocritică.* Mda.

Ce alte biografeme s-ar mai putea băga la înaintare pentru Kostro? Bunăoară, că se va fi făcut ecou la Marinetti în *Antitradiţia futuristă;* că pe Lou a întâlnit-o la Nisa, în 1914; că *Poetul asasinat* narează, cu umor de culoare închisă, istoria unui geniu neînţeles, Croniomantal, care îi victimă a unei epoci crude şi a unei amante necomplezente, murind el ucis cu pietre de popolul fesenist; că, în 1918, îşi dă obştescul sfârşit, doborât de o gripă spaniolă; că o primă serie din *Poemele către Lou* au fost adunate în tomul *Ombre de mon amour* la 1917, restul, cele mai tari, împreună cu scrisorile către aceeaşi gagică, fiind publicat, foarte târziu, de marele specialist Michel Décaudin, consiliat, pare-se, şi de Pascal Pia, tartorul «Infernului» de la Biblioteca Naţională; că alte

---

stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

42 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

poeme fost-au reunite în *Pândarul melancolic* şi că, prevălăhie, va fi apărut cândva o antologie apollinariană la precursoarea Editurii Univers, prefaţată, dacă nu mă înşăl, de scârbavnicul Beniuc Mihai; că – în *Poemele către Lou*, în *Scrisorile către Lou* şi în *Poemele secrete către Madeleine* – dăm peste o încercare de «posesiune amoroasă prin intermediul rostirii»; că adora/z tul liric, spre a celebra trupul iubit, recurge la defalcări… cam aşa: *Vulve qui serre comme un casse-noisettes je t'aime! Sein gauche şi rose et şi insolent je t'aime/Sein droit şi tendrement rosé je t'aime IMamelon droit couleur de champagne non champagnisé je t'aime…*

În *Cele nouă porţi ale trupului tău*, poezem dedicat Madeleinei Kolb, locţiitorul liric al amicului Kostrowitzki face, desface şi drege…

Fapt îi că Apollinaire va fi fost un mare proferator al discursului erotic, futurist şi cosmopolit: au remarcat asta toţi contemporanii săi esenţiali. Naţionaliştii, însă, au ţintuit în el apatridul, apolidul, metecul, streinul, «evreul», imigrantul ce a pierdut totul, cu excepţia accentului, şi e necapace să ofere altceva decât – pentru efectul de heteroclit – *un assemblage de faux tableaux, de vêtements exotiques et rapiécés, d'accesoires de bicyclettes et d* instruments d hygiène privée. Une truculente et étourdissante variété tient lieu d'art, dans V assemblage des objets. C'est à peine sif par les trous d'une chasuble miteuse, on perçoit le regard ironique et candide du marchand, qui tient à la fois du juif levantin, de VAméricain du Sud, du gentilhomme polonais et du facchino*[43].

43 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

Kostrowitzki, el, a dat roade şi la reeditarea maeştrilor literaturii erotice. De fapt, va fi concoctat, la Editura Fraţilor Briffaut, pentru *La Bibliothèque des curieux*, paratexte prefaţiale unei antologii din Divinul Marchiz, operelor Cavalerului de Nerciat, lui Pietro Aretino, lui Giorgio Baffo, lui Baudelaire, lui John Clei and, lui Mirabeau ori Abatelui Casti [ale cărui *Animale grăitoare*, *G îi animali parlanti*, îl încântaseră atâta pe auctorele transilvan al *Ţigan iadei].* Adunate vor fi ele prin bunăvoinţa lui Michel Décaudin, la Gallimard, şi involumate în *Les Diables amoureux*[44].

Apollinaire = auctor eroticesc maximal? Nu răspundem la întrebare, nici nu ne dedăm la analiza gramaticii sale drăgăstoase, o, nu. Posturile adoptate de *alter ego*-ul liric, fantasmele teatralizate în *Scrisorile către Lou*, ba şi în poezemele dedicate aceleiaşi ori Madeleinei Kolb, nimeni nu le-a cercetat, deocamdată, mai bine decât Raymond Jean, decât genitoarele *Cetitoarei* la domiciliu, decât tătânele faimoasei *Call-girl reader*; nimeni nu a discutat mai convingător de «obsesia poziţiei unei crupe feminine, voluminoase, supuse biciuirii». Or, fantasmul acesta, «ce pare să corespundă unei pulsiuni deosebit de violente a lui

Apollinaire – şi unor atitudini acceptate pesemne de Lou –, acţionează la el în plan vizual, în plan tactil şi în plan mental, unde se asociază cu o voinţă foarte precisă de corecţie, de dominare imperioasă, fizică şi morală, a fiinţei

---

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

44 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

iubite»[45]. El, fantasmul acesta, subîntinde cel mai important dintre cele trei romane erotice ale individului nostru, *Cele unsprezece mii de vergi*, şi se devoalează chiar în titlu[46].

Cele unsprezece mii de vergi, bijuterie ficţională? Unii, precum Louis Aragon, introducătorul ediţiei de la 1930, viitorul politruc al bolşevicioşilor moscoveţi, aproape că o cred cea mai tare din parcare şi marea sculă de la bascula kostrowitzkiană. Lăsăm noilor generaţii de cetitori cuţovlahi plăcerea de a-l savura, judeca, analiza, murseca, rejecta sau scuipa, adică de a recepta romanul acesta cum le convine. Vom întârzia puţin doar asupra titlului, ce ne exhibă – pe lângă steaua polară, ghidatoare a unei bune lecturi – cât de mult ştiuse auctorele să tragă profit din capacitatea autogeneratoare a semnificantului. Fiindcă la origine se află o legendă medievală, cunoscută ălor de au frecventat Muzeul lui Meruling din Bruges, despre Sfânta Ursula şi cele unşpe mii de fecioare, *les onze mille vierges*: ea însăşi fruct al unui hazard scriptural. Copistul neatent va fi omis o virgulă în textul latin, la sintagma *Ursula et Undecimilla, virgines,* «Ursula şi Unşpemia, fecioare», ceea ce a generat «Ursula şi unşpemia de fecioare», *Ursula et undecimilla virgines*, şi, în planul semnificatului, istoria pioasă a sfintei respective şi a vergurilor de or

45 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

46 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

preferatără siluirii hunice moartea[47]. Dar, în grai frâncesc, *vierges* atrage pe *verges*, ruda sa grafică şi fonetică. Deh, Kostrowitzki a exploatat, prin urmare, omografia + omofonia respectivă şi, mânat de fantasmul, bazial, cu flagelarea crupei voluminoase, fabricatu-ne-a *Les onze mille verges*[48]*,* cu trimitere cataforică la supliciul juisiv aplicat, spre final de carte, protagonistului, ce se întâmplă să hie un român, Mony Vibescu, strănepot de *hospodar*[49]*.*

Iaca, valahii din nou îs prezenţi în istoria universală, chiar de nu penetrează în structurile euro-atlantice prin poarta cea largă a evenimenţialului abhorat de braudeliana Şcoală a *Analelor,* ci *per îngustam viam* a lui Eros ori a Venerei kallipygice, cu renume de coţopenitori infatigabili, de fustangii inconturnabili, de fu [s] tangii inebranlabili. Numele strănepotului nu e, totuşi, înfrâncizat ca Vibesco, aşa cum cerea buna-cuviinţă ortografică şi ortoepică a Epocii Frumoase, ci e lăsat cu literă aptă a păstra, pentru galezele organe de aprehendare a realului, aluzia obscenă la *cui,* la poponeaţă, la tuhăz, iar B nu e îndepărtat spre a menaja susceptibilităţiurile vreunui Bibesco, Antoine sau

47 Contrar martirei creştine din Pannonia zvîrlite pradă mercenarilor romani în cursul persecuţiilor contra creştinilor de pe la anul 250, şi care suportă siluirea în extaz; este poate alt mod de a concepe martiriul, pe care-1 exploatează Claude Louis-Combet în Beatabeata, Flammarion, 1985 (n. ed.).

48 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

49 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Emmanuel sau altul[50], cu care însuşi Jarry avusese conflicte revuistice, o, nu: e, dimpotrivă, înlocuit cu *V* deoarece *vit,* pronunţat vi, înseamnă «sex» masculin, «fal», «ştrumeleag»… în franţuza veacurilor trecute, fiind principalul *terminus technicus* uzitat de Sade la denumirea zigunetei[51], şi poate suscita calamburul *Vit baise cui* ori mai ştiu eu ce, de vreme ce însuşi Divinul Rabelais, în *Gargantua şi Pantagruel*, ne va fi propus contrapeteria, metatezial inteligibilă, cu *À Beaumont le vicomte! À beau con le vit monte.*

De signalat, eu maximum de patriotică fudulie, că întâiul cuvânt al primului capitol, voroava de *incipit*[52], cată să hie însuşi numele capitalei Republicii Ceauşiliesconstantinesciene Dadanubiene. Vi-l dăruiesc, mai la vale, cu tot contextul, *în contextu operis:*

«Bucureştiul este un oraş frumos în care Orientul şi Occidentul par că se contopesc. Dac-ar fi să ne luăm numai după geografie, suntem încă în Europa. Dar, dacă ne referim şi la anume moravuri localnice, la turcii, sârbii ori alte neamuri macedoniene din care zărim pe străzi unele specimene pitoreşti, iată-ne deja în plină Asie. Şi totuşi, eşti în ţară latină: fără niciun dubiu că soldaţii romani ce

50 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

51 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

52 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

au colonizat ţinuturile îşi îndreptau gândul spre Roma, pe atunci capitală a lumii şi a tuturor manierelor elegante. Acea nostalgie a Occidentului s-a transmis urmaşilor: Românii continuă să-şi închipuiuiască un oraş în care luxul e ceva natural şi viaţa-i pururi fericită. Şi cum Roma a decăzut din grandoarea sa, regina cetăţilor cedând coroana Parisului, să nu ne mire dacă, printr-un fenomen atavic, gândul Românului stă azi aţintit spre Parisul ce a înlocuit-o cu succes în fruntea lumii.

Aşijderea şi frumosul prinţ Vibescu tânjeşte după Paris, oraş al Luminilor, unde femeile sunt cu toatele frumoase şi au coapse şui.»

PLAGIANŢII, NEGRII LITERARI ŞI NEGRII EDITORIALI

Parxă de textouare, harnică transtextuare, plagierea îşi are situl ei ontologic binemeritat: între citaţiune, al cărei poetician se va fi făcut unul cu numele Antoine Compagnon, şi aluziune ca transport de aluviuni heterogene; da, între citare ca dezinvoltă convocare, la bara argumentărilor, cu funcţie testimonială greu osebibilă de sofisma zicerii magistrale, cu forţa auctorităţii sale supraclasată doar de proverbe şi spuneri codificate, şi solicitarea hermeneutică indirectă a textului celălalt, fără marcaje ghilimetice, fără literalitatea reproducerii, contând pe complicitatea destinatarului, creditat, acesta, cu ştiinţa referinţelor subtile, bombardat *Quellenforscher* de ocazie ori sursolog impenitent. Plagiatul, genettian vorbind, la *Palimpsestele* franţuzului apelând, îi aidoma unui citat nerecunoscut ca atare, cu mărcile voalate, uitate în anticameră, prăpădite în fişe; el e ca un soi de aluzie doar când se manifestează ca demarcare astuţioasă de izvoare: un soi de aluzie ratată, fiindcă mai întotdeauna vreun isteţ depistează referinţa şi denudează procedeul,

ceea ce plagiantul normal, textouantul pişicher, nu nădăjduia totuşi, că de celălalt, de maladiv, de paranoic, ne-om ocupa, tot în treacăt, mai la vale.

Sigur că se poate trişa şi la travaliul incitant de citare; se poate trişa voluntar şi borgesian, confundând în mod deliberat inspiraţia şi amintirea, ori involuntar – când te suprabazezi pe memoria personală, ca marele Neculai, principalul mit mnezic al naţiunii, iar aceasta, iorghitatea individuală, îţi joacă renghiuri multiple, de ajungi, la jumătatea vieţii, să-l preferi pe istoricul uituc, dar metodic şi cu fişele la zi, răsverificate.

Ai câteva problemuri cu el, cu actul plagiant, însă şi varii necazuri cu etimonul termenului ce-l acoperă pre lăţinie. Trei vocabule sunt de fructificat în limba lui Caesar, trei omonime: *plaga*, *plaga & plaga*. Întâiul are înţelesul de lovitură, izbire, rănire, ciocnire; al doilea posedează noima de întindere, spaţiu, regiune; al treilea se percepe cu sensul de laţ, plasă, reţea. Acelora le corespund actanţii *plagiarius*, «răpitor de oameni», de sclavi mai ales, în vederea vânzării, şi *plagiator*, «răpitor de persoane» + «negustor de robi furaţi» + «seducător de copii», iar acţiunea actorilor în cestiune îi numită *plagium.* Se vede aşadar cum înţelesul figurat, anevoie cernut de noi, purcede prin soluţie de continuitate din acela concret, descriptor al unor practici violentante: răniri, răpiri, bătăi, prelevări silnice în teritoriul altuia; de unde bănuiala că dacă citarea, ca activitate morcelantă, exaltă, cum rostea Blanchot, textul izvoral şi poate alcătui o grefă izbutită pe corpul etranjer, plagierea îi cauzează oarece plăgi, *plagium efficit plagas*; *plagium opus plagat alterius.* Prin urmare, *plagiare* funcţionează ca *plagarel* Nu întotdeauna smulgerea plagiară suscită leziuni şi grave hemoragii, căci grefa ce se ascunde reuşeşte câteodată, prinde, fuzionează

cu portaltoiul. Dovada? Numai specialiştii îndrăciţi se prind că Nerval, în *Iluminaţii*, uzitează pasagii întregi din memorialiştii anteriori fără a-i numi.

Pentru o bună definiţie a lui, a actului plagiant, om găsi oare materie primă la juriştii romani, în doctrinele lor despre proprietate, în tractatele lor de drept civil? Probabil că da. Însă mai aşteptăm, deoarece, actualmente, predătorii de drept latin în universităţile tranziţiei spre capitalicomunism n-au scos din cursurile lor, din scursurile dâhşilor, decât grefele citaţionale marxiene şi/sau stateniniste, concepţia materialist-diabolectică despre Antichitate şi Sclavagism nu ş-or modificatără ştrengarii. «Ce-i al meu îi al meu; ce-i al tău îi obiect de negociere, nu?» Dubiu nu încape că învăţătura asta, Kremlineză până peste cap, au aplicat-o şi la posesiunile textuale Tovărăşiile lor.

Burghezia, duşman de moarte al actului plagiant

Istoricitatea mentalităţilor antiplagiare şi antirousseau-iste postulabilă fiind, ne întrebăm fără mirare în glasul nostru cristalin: ce relaţie întreţine Vechimea, în caz că întreţine vreuna, cu Plagiaţiunea? Istoricii, ştim, se intercitau respectuos. E de ajuns să-l relecturezi pe Titus Livius, cu *Ab Urbe condita*, ca să observi că noii îi consultau pe betrani, polemizau cu ei unilateral, îi corectau ş.a.m.d. Aceasta era norma, care de multe ori se transgresa cu voioşie, cum rezultă din acuzele de însuşire frauduloasă a textului strein ce şi le aruncau în ochi unii altora, pe drept ori pe nedrept.

Se furau grecii şi romanii între ei? Se transpuneau reciproc? Oare considerau latinii mimetizatori ai literatomicilor eleni drept *plaga* activitatea traducătoare [drept plasă de aruncat peste posesiunile culturale din zona periegeeană, capabilă să preleveze ce e mai bun şi

mai folositor pentru italioţi]? Avem exemple şi răspunsuri în Athenaios: *Banchetul sofiştilor*; în Aulus Gellius: *Nopţile atice*; în Macrobius: *Saturnalia*; în… La modul tacit, temele puteau fi traduse, adaptate, pastişate, parodiate, reformulate. A se vedea numai istoria corpusului anacreontic la alexandrini şi la romani; a se revedea şi abordajul «locurilor comune» în Antichitate, Evul de Mijloc, Renaştere, Clasicism, Baroc şi Romantism, Ernest Robert Curtius. Topoii, pentru auctori, reprezintă un bun public, o proprietate generală, ca şi ideile: în literatură, bineînţeles [nu în filosofie], unde prevalează sensibilizarea, întruparea, încarnarea conceptelor. Mai târziu, Poe şi Foarţă s-au'plâns că ce ne lipseşte nouă, epigonilor, harfelor reci, simţirilor zdrobite, modernilor şi postmodernilor, îi tocmai o bună lege a *copyright-ulxû.* Încontrându-se cu ei, şi nu de la gagici, marxienii or ziseră că povestea din jurul proprietăţii – termenilor, textelor, bunurilor simbolice –, ea, îi burgheză; că burghezia iaşte compradoră, nu doar *comprachicos*; că este hrăpăreaţă, cumulardă, hapsână, negeneroasă, introducătoare de ştuţuri cu drept succesoral până şi în beletristică. Aşa se face poate că avangardele, antiburgheze, comunizate ori deposesive, interpretează lautréamontianul aforism că poezia trebuie compusă de toţi, nu de unul, ca sloganizare întru orgie, partuză spirituală, bolşevism estetic, sau ca invitaţie la exproprierea terenurilor culturale, la evaporarea propriului, la *Ente ignis* şi devălmăşie cu chip de *kolhoz.*

Când editurile sunt ale statului socialist, iar auctorii la fel, cu tot cu productele lor pixuale, nici n-ar mâi trebui să ne scandalizăm, aidoma recalcitrantului Dorin Tudoran, că Ion Gheorghe îşi apropie prin demarcare – formă subtilă de jaf textual, cum ne învaţă dicţionarele apusene – ce?

Tao tö king? Nu, ci traducerea acestuia de la Editura Gorjană, înlocuind peste tot, da, *tao* cu *dac*, dacizând adicătelea opul chinezesc deja românizat prin transspunerea unei versiuni occidentale, că nu prea fiinţau la valahi, pe vremea aceea, sinologi. Ce ne indignează din punct de vedere sovieticos, în înfăptuirea poetului Gheorghe, e decolectivizarea bunului simbolic de obârşie orientală, însuşirea lui egoistă, asumată de semnătura auctorială, nu neaoşirea lui, atât de utilă educării maselor populare din crâşmele săteşti. Aşa să ştie Dorin!

Quasi delatores

Altă bubă, măricică, ne apare în cale şi ne împiedică să ne dăm năpristan la cestiunea negrilor textuali şi a negreselor editoriale. Buba ia forma unei întrebări insidioase: cum se apără plagianţii prinşi cu laba-n text, dovediţi, fluieraţi? *Quasi delatores*, ca şi turnătorii de rang parlamentar cărora li se publică actualmente în presă angajamentul securizam. Unii, ca

Adi Vilău, *ce vilain personnage*, ori ca Dumitrascul Senatoric, *ce pétagogue ronflant*, se autoproclamă fuduli de colaborarea cu poliţia gândirii, amintind că nu au dat duma de stat din ei bulgarilor, ci pretorienilor locali, pentru apărarea patriei socialiste. Aşijderi plagianţi: ei se pot mândri cu textouarea operată prin transformarea unui text anterior într-unul ulterior şi-şi caută precursori în Brecht, exploatator nemilos al unor poeme villoneşti în *Opera de trei parale*, când nu apelează la teoreticieni literari, la isteţi esteţi ai intertextuării, precum Eugen Barbu la Marian Popa, carele va justifica revuistic şi cu argumente universitare manipulările cuţaridiene din *Incognito* – din romanul barbuin, nu din acela, cu titlu identic, al lui Petru Canaliu, anterior şi el, însă refractar la sloganul moscoveţ că proprietatea individuală furt se

adeverează.

Identificările paranoice şi alte erezii

Pomenim, cu timiditatea-ne caracteristică, faptul că Gérard Genette nu se îndeletniceşte, în *Palimpseste* ***y*** cu dezvoltări lungi, nici de citaţiune, nici de plagiat, nici de aluzie. Aşa că iar se iscă întrebări: pe când un GG al textouării plagiante, cu teorie proprie şi ilustraţiuni din întreaga *Weltliteratur*? îl aşteptăm la cotitura mileniului.

Pe când o retorică, elaborată de Grupul de la Liège, a energiei consumate în *ethos-ul* şi *pathos-vi* demersurilor plagiare [cu analize şi abordaje ale jafurilor textuale la toate nivelurile: fonematic, monemade, sintagmatic, morfologic, sintactic, transtrastic, figurai; cu căutări de izotopii, cu poticniri în alotopii, cu micro-anchete printre pixuanţii vii]?

Pe când o apropiere ereziologică? Pornind de la ortodoxia propriului, a proprietăţii, a posesiunii, fie ea literară, burgheză, feudală sau sclavagistă. Să operăm cu un exemplu grăitor, cuprins în aserţiunea următoare: «Eu am scris, gândit, conceput, ouat treaba asta., şi intenţionez să gestionez stăpânirea ei + uzufructul adiacent + testamentul subsecvent după cum îmi place!» Asemenea declaraţie de principiu stârneşte rumoare, dacă nu scandal, printre heterodocşii propriului, printre ortodocşii devălmăşiei, printre dionisiaci. Aşa cum provoacă turbare la adversarii lor erezia gnostică a consumării comunitare a muierilor, a folosinţei transpersonale a acestora. Teologii acelora condamnau vârtos porunca de a nu râvni la femeia aproapelui şi o considerau criminală tocmai pentru că smulgea dameza mulţimii uzufructuarilor şi o incita la repliere egoistă în monogamie. N-am cartea lui Lac arrière la îndemână, c-aş da mintenaş citatul trebuincios, cu tot cu

ghilimelele uzuale[53].

Erezie textuală: aceea ce ar proclama dreptul oricui la uzufructul opului ouat de celălalt Argentinianul orb, în *Tlön LJqbar Or bis Tertius*, mijota o utopie, un loc atopic, unde nu se cunoştea noţiunea de auctor, toate lucrările atribuindu-se unei impersonalităţi fără vizaj. Nu trebuie mers la cules basne din astea, măcar că au o redutabilă putirinţă integratoare. Mai aproape de real îs societăţile orale, palestiniene şi antice, studiate de Marcel Jousse. Acolo, frazele-s ale tuturor, şlefuite de generaţii, şi fiecare ins din comunitatea etnică alcătuieşte mesagii originale cu ele; acolo, fiecare mesagiu e propriu, e inconturnabil, e unicat la nivel global, însă nu mobilizează pe vecie formulele, sintagmele, propoziţiile: cărămizi din care alţii îşi alcătuiesc, mereu şi mereu, enunţuri diferite şi/sau asemănătoare. A te lăuda, într-o atare cultură străbună, că ai inventat o frază egal iaşte cu a pretinde că ai pus coadă la prună, că ai descoperit cuiul lui Pepelea, şurubul lui Marinică, oul lui Columb, savarina lui Brillat-Savarin, sandvişul Lordului Eponim, aţa de tăiat mămăliga în fârtaie, firul pentru decupat untul etc. Şi totuşi: cândva ele fură inventate, adică găsite, decelate, puse în aplicare. Dacă nu or fi fost furate din cer, aidoma focului prometeic; dacă nu or fi fost chiar născocite de cineva şi, apoi, atribuite *illi tempori*, ca să hie investite cu auctoritatea trecutului şi acceptate lesne de contemporaneitatea pizmătareaţă, cum s-a întâmplat cu atâtea evanghelii, profeţii, cărţi enohiene.

A râvni la femeia-carte a altcuiva: de ce nu? Dar

53 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

pasul următor, saltul peste uzufructul momentan şi delicios, îl constituie apropierea ei definitivă şi irevocabilă. Îmi amintesc de Mihai Ursachi oferind prietenului său Dorn Ionescu *Ţucalele lui Arvinte* în schimbul unei fătuci hiperdrăgălaşe; îmi amintesc şi de băietul mitoman, de ştudintele repetent, cisprutic, însurat, ce stătea în gazdă la o cunoştinţă biblică de-a mea. Trecând o dată pe la ea şi neaflând-o acasă, mi-a ţinut el tovărăşie, adicătelea mi-a oferit nişte vinaţ şi m-a rugat să-l ascult cum îmi ceteşte unele poezeme personale. A scos un caiet din sertar, mi le-a arătat aşternute cu migală pe hârtie: scrisul era al omului, doar că ele, cu ajutorul cărora agăţase lectural şi dedicaţional multe asistente medicale, aveau un aer cunoscut mie, ştiindu-le eu pe de rostu ca prostu, căci ieşiseră din gheara Pelicanului de la Ţicău. L-am lăsat să-şi facă treaba. Nu l-am dégonflat. Era atât de convins că-i aparţin! Am înţeles că la mijloc îi o boală, ce ulterior se va agrava foarte, fiindcă l-am reîntâlnit după Cernobîl, când mi-a zis că e iradiat şi se duce la Bucale după tratament. Suferea de o maladie: îl iubi *ura* pe Ursachi, se identifica lui, îl putea ucide şi, omorându-l, nihiliza în poet ceea ce detesta în el însuşi. Doctorul Lacan a scris ceva pe tema asta înaintea Ultimului Rezbel, analizându-l pe Aimé, violentatorul vedetei. Am şi alte pilde la purtător: un coleg de la marxism, emul al Doamnei Puha, a luat-o razna, a delirat, a ieşit din brazdă, din *lira*, doi ani după absolvire şi pretindea că poemele de pe pagina întâi a *Flacărei* i le furase Păunescu, cel mai gras porc al nostru de… Ajun. Muţi Cantemir le bănuia pe Sorina Bălănescu şi pe Livia Cotorcea că vin p-ascuns, îi şterpelesc ideile, traducerile, manuscrisele, cam cum voia Chrysis să-i manglească oglinda rivalei sale Bacchis în *Artistul şi curtezana* de Pierre Louÿs [Bacchis, la rândul ei, pretinzând că fusese a

lui Rhodopis ori că se oglindise şi Sappho însăşi în ea]. E omeneşte să invidiezi pe cineva pentru un text considerat de tine perfect. Câţi nu ar semna numaidecât tot ce a dat Cioran in French? Mulţi, foarte mulţi, însă nu toţi, însă nu şi cei spăimiţi de sfânta tinereţe legionară a eseistului din Răşinari. Pe când Şerban Foarţă, la ţinea transpunerilor sale din Mallarmé, i-a tras un sonet mail armé an chiar

[în franţuză, de-a stat mâţa-n coadă, un poemaş pentru care l-ar gelozi *le Mâle Armé*, *le Mâle Bien Armé* cu unelte de scriptură şi dibăcie versificaţională. Maestrul de pe Bega nu a fost farsor ca Paul Masson: a arătat numai populaţiilor dadanubiene, şi lui Cioran ceva mai târziu, că emulase cu Stéphane prieteneşte. Însă…

…Pascal Pia a ouat şi strecurat sonete baudelairiene chiar în ediţia pleiadizată a lui Pichois, zice-se, tot el fiind şi la origina falsului rimbaldian *la chasse spirituelle*, care a ţinut cât a ţinut şi i-a îmbrobodit pe câţiva, chiar pe André Breton, declanşând polemici şi între universitari. Atribuţiile false, cu intenţie pioasă…

Plagianţii cu sula-n coaste

…da, atribuţiile false, cu intenţie pioasă echipate, sună ca un fel de plagiat pe dos, dar tot plagă, tot rănire sunt, căci în loc să furi, să smulgi, să iei silnic, introduci, bagi, intromiţi textul a ta, ca şi cum celălaltul ar avea neapărată nevoie de ea. Măcar că scopul celor vechi era nobil: să-şi plaseze opul sub o protecţie augustă, făcându-l astfel mai eficace sub raport perlocuţionar, acordând *Corpus hermeticum* zeului Trismegistic, Evangheliile diverşilor apostoli, *Despre numele divine* lui Dionisie Areopagitul, când nu-l credeau inspirat, inséminât, dăruit de un antecesor ilustru – zeu, strămoş, sfânt, erou, Logos. A se revedea Haşdeu punând unele găselniţe etimologice în cârca propriului său tătâne, ce i le-ar fi transmis la masa

turnantă, în cadrul şedinţelor de spiritism; revedeţi-l şi pe Muhammad atribuind suratele Îngerului Gabriel sau *Coranului* veşnic de sub tronul allahic. Alţii recurgeau, cu tot atâţia sorţi de izbândă, la Muze, la inconştientul colectiv, la inconştientul personal sau la halucinogene. Doar Valéry jertfea inspiraţiei întâiul stih, restul socotindu-le obţinute prin scremere mintală proprie, *excrementa mentis suae.* Cu asta însă ne-am îndepărtat prea mult de plagiat. De cela obligatoriu, care urma la rând. Obligatoriu? Da.

Pentru că maşinile de scris trebuiau declarate anual sub Moş Ceauşinski I, când trebuia copiat – şi asumat – un formular, un tipizat, la finele căruia figura un fragment dintr-o cuvântare a Tovului respectiv, nesemnat însă. De ce? Păi, îl dactilografia şi asuma şi semna automat proprietarul instrumentului scriptural, lăsându-şi numele pe foaie, odată cu impresia că din bostanu-i personal reieşise ideologemul marxian. În primul an, ca să nu caz în perfida capcană a Securii, l-am atribuit auctorului real, adică am pus numele odios după fragment şi am ghilimetizat. Apoi, în anii următori, l-am supus antonimizărilor adjectivale şi verbale, *e o more* subversivizându-l. Învăţasem ceva de la literatorii potenţialişti şi-mi ieşeau lucruri faine. De exemplu: *regresează* în loc de *progresează*, *unilateral* în loc de *multilateral*, *şotietate* în loc de *societate*, *unduitor* în loc de *neabătut.* Or, nimeni, după ştirea noastră, nu a fost vreodată condamnat, fie şi moral, pentru calchierea Nea Nicului, pentru anuala lui calchiere de către majoritatea absolută a dactilografilor chemaţi la Miliţie, ba, mai mult, un redactor de la Editura Militară i-a băgat lungi enunţuri ceauşine lui Ştefan Gorovei, fără să le ghilimetizeze, într-o monografic ară despre Petru Rareş, prese himbându-l pe

auctor în plagiant cu sula-n coaste al Geniului Carpatin. Drept e totuşi că nici Nea Nicu, în afara câtorva poiame mârlitoneşti, nu-şi oua singur textulele în grai de lemn: i le însăila Dumitru Popescu-Dumnezeu. Lui Ion Ilici i le hăulea Hăulică, lui Konstantineskow i le cotcodăcea Tanti Zoe *und so weiter.* Aşa că nu puteau emite pretenţii decât la parai. Nu e o glumă istorică faptul că Adolf Hitler a trăit din drepturile-i auctorioase pentru *Mein Kampf.* Şi Ilicescu poate că reuşea figura dacă vindea *Revoluţie şi reformă* tuturor lăcuitorilor patriei sale adoptive: ajungea pentru asta un regim autoritar, nu neapărat totaütont. N-a fost să fie şi iată-l nevoit să trăiască din modesta simbrie de senator pedeserist, ziua vesel, noaptea trist… la gândul iminentei lăsări la vatră.

Secretari sau negri literari?

Însă Hăulică, D.R. Popescu-Dumnezeu, Tanti Zoe, Erik Orsenna ce-s? Negri literari, nu? Că nu sunt secretari propriu-zişi, măcar că de multiple ori la curul secretarului [al lui Mitterrand având chiar Premiul Goncourt pentru roman] se iţeşte, ca fratele siamez, coloratul cu pricina, nealbul respectiv, cum a băgat bine de seamă George Pruteanu când a mers să-i ieie interviu Barbonelui Eugenie. În biblioteca maestrului hebdomadar, a grangurelui de la *săptămâna*, observase un şoarece de interior, un soi de valet cărturărescian, care, la comandă digitală, aducea stăpânului opuri rare, manuscrise, vechituri, incunabule, înluminuri, icoane, hrisoave, urice, patalamale. După toate aparenţele, se îndeletnicea numai cu asta!, dar în profunzime mai şi concocta, ca african literar, capodopuri pentru instanţa măiastră şi, pesemne, o trăgea în piept interpolând numeroase pasagii din alţii. Şi Sadoveanu ţinea secretar literar. Depinde la ce-l folosea. Proust, după ce s-a homosexualizat, îl utiliza ca om al

secretelor sale literare pe Albert Agostinelli, transsexuat ca Albertine în romanul-fiu viu, doar că nu-l implica decât metaforic în trebile scriiturii, noaptea mai ales şi în pat, când, aidoma lui Goethe, scrijelea cu degetul impudic ori cu falul fel de fel de fraze pe/în trupul fiinţei dragi.

Greu mai e să osebeşti, de altfel, la literatorii dadanubieni, între omul secretelor profesionale şi negrişorul beletristic ian! Care-s de fapt însărcinările celui dintâi? La universitarii americani, ştim, de la Marc Saporta cetire, cum e: secretează nevestele; dânsele decupează articolele semnalate de ei în presa de specialitate, le culeg, cu spaţii între ele, la maşină sau pe calculator, ei introduc, în interstiţii, elemente de legătură tematică şi alte remarci polemicante; într-o lună cartea-i gata şi ajung automaticamente, ca Vladimir Tismăneanu, politologi de renume dâmboviţan, sub condiţia să posedeze un Iosif Visarionovici Sava la tembelizor, un Polirom ca editor + micuţul *lobby* la purtător.

Ce-l distinge prin urmare pe nealbul scriptural de secretar? O definiţie; aceasta, dată de *Micul Larousse*: «Persoană care pregăteşte anonim, pentru cineva ce o semnează, o lucrare literară, artistică sau ştiinţifică»[54]. E de presupus că lucrarea poate fi şi filosofică, nu? «Teoretică» era probabil mai bine-zis şi imediat ne venea în minte conflictul dintre Schönberg şi Thomas Mann în legătură cu paternitatea doctrinei despre muzica serială din *Doktor Faustus*, altă poveste plagiară.

Amu, întrebare suplimentară: ai relaţie de plagiatură între negrul literar – artistic, ştiinţific, filosofic, teoretic – şi

54 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

asumatorul opului, tătânele adoptiv al acestuia? Juridicamente, nu are cum să fie necinste între orator şi scribul ce-i construieşte discursul, între atenianul de rând şi logograful său. Pe de altă parte, auctorul, constrâns de faimă sau de datorii să publice mai mult decât aşterne singur pe hârtie [precum Cristofor Simionescu, gagademicul multiştrengar, patronul tezei eleno-ceauşine, silit de cercetătorii de la «Petru Poni» să co-auctoreze lucrările acestora şi, co-auctorându-le, să urgenteze apariţia lor în reviste + edituri, că pile, ca membru al Consiliului de Stat, deţinea], îi plăteşte gras pe /zealbişori, le dă tema, se comportă cu ei ca un prof. controlează rezultatele, rescrie pe alocuri ori stilizează numai. Dumas Tătânele folosea cu succes talentele valeţilor condeieri, ca şi, mai târziu, Willy, faimosul literator al mândrei Belle Époque, întâiul soţ al lui Colette, pe care a descoperit-o, a parşivizat-o, a redat-o ei înseşi, instilându-i comportament de ingenuă libertină, hulpăvind-o la seria *Claudinelor*. Parazitaj reciproc avantajos fu între ei, ca între citat şi citator, ca între altoi şi portal toi, ar zice derridienii şi… i-aş încuviinţa. La început, Colette era anonimă şi junǎ, însă poseda şarm şi deşirantă de scriptură, Willy ieşind la interval cu reputaţia literară, stilul şi disponibilităţile de creativitate, cam secătuite. Pe urmă, când ea se va afirma singură, sub pseudonim propriu, a lansat şi el, măgarul, uitatul, obsoletul, *Viaţa mea secretă cu Claudine*, unde a devoalat habitudinile erotice ale fostei sale tovarăşe de viaţă şi negrese literare, mai ales picantul amănunt cu cele trei «castane» trase *post coitum*, cu menire postludică. Oricum, şi după episodul colettian a continuat să-şi remunereze cu munificenţă textouanţii. Mai ceva decât Frédéric Dard. Or, acesta, pseudonumit San-Antonio, a…

…pus la punct o soluţie de compromis ce-şi merită

narativizarea. Romanele extraseriale – *Vacanţele lui Bérurier, Sexualitatea, Istoria Franţei, Dacă mi s-ar povesti «Coadă de măgar», E vreun francez în sală?* – le lucra, le pigulea, le meşterea de unul singur, celelalte, de duzină, din care avea obligaţia contractuală să născocească unul la trei luni pentru colecţiile de buzunar, le elabora cu ajutorul unor colaboratori fără nume şi fără chip, dându-le subiectul, stilizându-le productul final şi făcându-i controlul de calitate.

La moscoviţi, povestea cea mai palpitantă fu cu *Donul liniştit*, carte preluată manuscriptic şi prelucrată de Şolohov, conform cu canoanele realismului socialist, după un auctor real, bun cunoscător al Războiului Civil dintre Albi şi Roşii. E lungă rocambolesca istorie. A intervenit în dezbatere, cu argumente forţoase, şi Soljeniţîn, *le seul génie de Chine* [cum îl botează un personagiu san-antoniesc], documentând la sânge teza plagierii şi chiar a eliminării securiste a scriitorului spoliat. *Du Prix Nobel de Littérature malhonnête, on en voit pas tous les jours et ça ne's invente pas!*

La Seghers, umblă zvoana, însuşi patronul editorial îşi însuşea bibliografia şi structurarea cărţilor propuse pentru celebrizare, apoi publica dumnealui sau unul din apropiaţii săi altceva, nu prea diferit. Anevoios mai era pe urmă de dovedit că i-ai precedat în scriitură!

Balcanismele literare şi autohtone

Aici, la cuţovlahi, negrii scripturali, prost plătiţi ori fără caracter ori găinari balcanici, ş-or trasără de varii ori în chept comanditarii auctoriali: de unde scandalurile de plagiat la Eugen Barbu – cu *Incognito*, cu *Princepele*, despre *Groapa* circulând varianta cu manuscrisul cumpărat de la un necunoscut dornic de piţule – şi la Comei Ştefanache, cu un roman al cărui titlu nu importă,

căci era o kakodoperă de răsunet bahluvian. Dacă scribul celui dintâi se nărăvise la Paustovski şi alţi rusofoni, al celui de-al doilea [bănuit de mulţi, pe nedrept însă, că ar fi fost însuşi G.P., rostitorul vorbelor televizuale], în loc să ciugulească grăunţe epice şi să ouă un roman *en bonne et duc forme,* l-a demarcat pe un italiol. Cum? Păstrând substantivele comune, deja traduse în româneşte, şi adaptând numele proprii. Astfel: *Giorgio* devenea *George*, *Vittoria* ajungea

Victoria, *Partidul Socialist Italian* se preschimba în *Partidul Comunist Român*, *Firenze* reapărea ca /aş/. După modesta noastră opiniune, mai ingenios ar fi fost să recurgă nealbul literar la tehnica citatului prelungit, justificată cu o frază introductivă în genul următor: «George se întoarse la Iaşi, mâncă rapid o porţie de sarmale reci, bău două şpriţuri energizante, după care luă de pe un raft al bibliotecii sale de celibatar romanul *[Roşu şi negru*, *Crimă şi pedeapsă*, *Greaţa*, *Valurile*, *Hristos s-a oprit la Eboli* sau *Străinul]* şi citi…» integralitatea operei în cestiune. Ar fi fost astuţios, neplagiant, revigorant, surprinzător, chiar moral, doar *copyrigh*tul isca unele necazuri financiare.

L-au păscut însă duşmanii [pe comanditar, nu pe scrib], ce-l pizmuiau pentru postul călduţ şi bine remunerat de la *Convorbiri literare*, l-au pârât la judeţeana pecerie, iar aceasta, mulţumită în sinea ei de furtul de tehnologie literară capitalistă, l-a mutat la Biblioteca Centrală Universitară, lup în mijlocul oilor, aducându-l prin şut rotaţional la timona revistei pe Cornelius Sturzakis Uischiulescu, pe Mircea Radu Iaunban deplasându-l de la Editura Junimea la Teatrul Naţional Puiuţu-Holbanic, în casa editorială insuflându-l pe Andi Andrieş, cel găinăţat de cucul din cireş. A pierdurat până azi, graţie acestei *felix*

culpa, ca să ne exprimăm precum Norman Manea, expresia de salutaţiune scumpă poporului iaşiot: *Buon giorno, Don Cornelio!* cu replica aferentă: *Vedite retro, amici dilectissimi! Ite connum matris vostrae!*

Se face, vai, simţită nevoia unei etici minimale, a unui regulament intern şi silenţios, pentru năimiţii fără contract cărora Occidentul francofonf le zice *nègres littéraires.* Poate că nu ar strica să angajeze auctorele aparent un bun filolog, dar ascuns, anonimizat de bunăvoie, ce să supervizeze calitatea estetică şi transtextuantă a genitorelui real şi necelebru. Valabil iaşte, credem noi, şi pentru *la chose éditoriale*, fiindcă anumiţi redactori de carte se comportă deseori precum negrii literari balcanici, prost plătiţi şi fără caracter, dacă nu leneşi ori neştiutori de meserie. Dăm două exemple de la Humanitas, casa cea mai importantă a patriei, două trageri în piept, două păţanii cocoşante. Liiceanu e fentat de nealbii săi editoriali. Odată cu *Fenomenologia* lyotardiană, carte din 1955 a exegetului condiţiei postmoderne, ce păpa, ca orice intelectual stângos al Franciei, căcat materialist-dialectician cu lopata, nu-i vorbă. Treaba lui. Şochează numai prezenţa unei versiuni învalahizate în 1997, unde, la pagina 109, întâlnim, necomentată infrapaginal, o mirifică frază ca aceasta: «Incapabilă să se ralieze materialismului proletariatului revoluţionar, ca şi idealismul imperialismului barbarizant, ea vrea să deschidă o a treia cale şi respectă obiectiv jocul burgheziilor sale.» Ea, fenomenologia, este acuzată, mai apoi, că duce, prin Heidegger, chiar la fascism.

Ce să credem? Că Liiceanu, după ce va fi expurgat din ediţia a doua a cărţii sale de căpătâi capitolul ultim, acela despre marxism şi permeabilitatea sa la dimensiunea tragicului, e relaps şi se lasă din nou vrăjit, ca Julia

Kristeva, de bărboşii epigoni hegelieni? Ori l-o fi păcălit Vlad Zografi, lectorul livresc al casei, ce se va fi comportat, *mutatis mutandis*, ca negrişorii unor Eugen Barbu şi Cornelius Ştefanache? înclin spre o a doua ipoteză, sustentat de bălăcăreala cu *Cartea neagră a comunismului*, de unde negresa editorială, Mona Antohi, soaţa unui vechi şi bărbos curluntrist bahluvian[55], odrasla unei politrucese ce servea de interfaţă păioasă între Securitate şi Universitatea din Iaşi[56], a smuls cu grijă anexelor româneşti [ce trebuiau să umple lacunele originalului[57], prea puţin doxat în privinţa rezistenţelor carpatice la teroarea bolşevicioasă] odioasele nume ale unor Doina Cornea, Paul Goma, Calciu-Dumitreasa, Dorin Tudoran, Dan Petrescu, Liviu Cangeopol, Ion Negoiţescu, Dumitru Ţepeneag, Ion Puiu, Gabriel Andree seu, Mircea Dinescu, Inginerul Ursu, Dan Deşliu, Mihai Botez, Aurel Dragoş Munteanu, înlocuite la ţanc de Motanul Arpagic[58], unicul membru cu membru al Academiei Civice, atât de

55 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

56 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

57 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

58 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

blandian, ba şi al Grupului de Poliloghie Societată. Că nu ni se pare a fi resentimentar Peratologul cu opozanţii comunişti[59], ci prea încrezător în subalternii săi editoriali, care, iată, îi capcanizează cărţile, fac din ele bombe textuale cu explozie întârziată şi multe alte nostimade.

1. Antonomază a poeticului consilier municipal Emil Brumaru, piesă de nădejde a Partidului Alianţei Civice, onirist venit pe malul bahluiez, atât de receptiv la bruiajele olfactive, prin transfer de la Spitalul Central din Dolhasca, unde se îndeletnicea tihnit cu analiza spectrală a irealităţilor gastronomice, *faute de mieux.*

2. Da, ştiu. La convorbirea cu nebunaticul Jean-Edem Hallier, imaginară, însă reprodusă în *Breviarul nebuniilor curente*, Editura Timpul, Iaşi, 1996, începând de la pagina 65, unde îi luată la refec *certaine documentaliste belge, autrice de roman péplum*, *l'André Gide de V homosexualité féminine,* a cărei deviză ar fi fost: *Lèche ma moule!*

3. Rezultatul fiind poemaţionul *Ad Notulam*, prepus a servi ca mottou al trimiterilor bibliografice din *Naveta esenţială*, ediţia a doua, Editura Moldova, Iaşi, 1996, la pagina 195; acesta: *Notula sanctula, blândulaJHospes et comes operisJQuae nunc abibis în loca! Pallidula, rigida, nudulaJDA nobis, ut soles, iocos multos.*

4. Oi fi scris, tot în *Naveta esenţială*, despre *Soacra cu ochi pineal*, nu zic nu. A se revedea paginile 156 – 159 ale ediţiei precitate.

5. De la *tô ôstrakon*, numele grecesc al ciobului pe care atenianul scria numele cetăţeanului de vază sortit

59 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

exilului cu durată determinată, dar şi al ghiveciului, glastrei, recipientului. De semnalat că, în nemţeşte, *Scherbe* designează şi ciobul şi strachina, doar că nu are legătură, niciunul, cu procedura surghiunirii vremelnice. Asta: ca să him şi noi pedanţi oleacă.

6. Nota 5, pagina 104 la *încornoraţii vârstnicei arte moderne*, Editura Est, Bucureşti, 1997.

7. Émile-Michel Cioran, fireşte, ce nu putea străbate înainte de 1983, decât siglat [abreviat, mascat], prin ochiurile plasei cenzoriale: o dată că E.M.C., a doua oară că E.M. Naroic, a treia în expresia intertitulară *Immer hab Ich Emil vorgezogen*, pentru *Opinia studenţească* şi *Dialog*, desigur, unde transgresam şi eu, cu modestele-mi puteri scripturale, interdictele Epocii Aurite.

8. Episodul e rezumat, ca bârfologie literară, de Madelaine Chapsal în *Envoyez la petite musique*, Grasset, «Figures», Paris, 1984, p. 256; episodul po/etic, *l'histoire de «L'Histoire d'O».* La origine aproximativă, dară, ai o corespondenţă între Paulhan şi o femeie – blondă, frumoasă + scriitoare – ce îl iubea cu furie şi gelozie. Unilaterală, mda, corespondenţa. Tipesa [doamna Dominique Aury, presupun unii] îi trimitea zilnic misive erotice, furioase, îndrăzneţe. Paulhan, impasibilul Paulhan, le-a cetit cu luare-aminte, reordonat şi bătut la maşină, predându-le apoi unui editor… cu recomandarea de a păstra anonimatul auctricei măcar o vreme. Aşa s-a ivit pe lume capodopul *Histoire d'O,* sub pseudonimul Pauline Réage, unde ai urme din *Paulhan*, din *rage* şi din *réagir*; aşa sfârşesc marile pasiuni neîmpărtăşite, unilateral trăite: între coperţile unei noi cărţi, când unul din împricinaţi are darul scrisului ori, măcar, talent dactilografic.

9. Aidoma e cazul personagiului-narator din *Sodomie în corp 11* de Aldo Buşi, poponaut pasiv şi scriitor, căutând

cu luminarea experienţele degradante, îngiosindu-se cu bună ştiinţă, însă controlându-şi libidoul, transmutând în bijuterii stilistice materia primă a promiseuităţilor existenţioase. Comei Mihai Ionescu mi ţi-l compara, într-o conversaţie avută cu mine la Târgul de Carte din iunie 1997, cu mărgăritarul, cu chihlimbarul, cu diamantul ce iese neantamat din orice scârboşenie a gândirostivieţuirii periculoase.

10. Pas agiul s-ar putea rezuma cam astfel: gagica adulteră se întâlneşte cu amantul socialist, director al nu ştiu cărei întreprinderi din Tg. Mureş, la hotel, unde şi-o trag *more canino*, *en levrette*, adecătelea recurgând la *coitus a tergo*, ca şi cum ar fi sfidat, cu voie de la Partidul Hunic, etica şi echitatea comunistă, atât de dragă lui Liviu Leonte pe vremea când era redactor şeflal la săptămânalul iaşiot *Cronica.* Necazul survine cu abluţiunile postcoitale, dificil de împlinit într-o baie cu apa întreruptă din motive de economie a «cărbunelui alb», inevitabile totuşi ca igienă antidemografică minimală sub Nenea Ceaşcă. De aici furia femeiască şi, în nemţeşte, cei doi de *merdes*: «*Scheisse, se cine Scheisse! Schön wieder ist das Wasser ab gestellt/*»

11. Pastişare parodică la măreţele versuri, din poemul *Vladimir Ilici Lenin*, de Maiakovski: *Partidul şi Lenin, fraţi gemeni: /Istoria mumă-i socoate asemeni*, memorate de noi cu osârdie pe vremea studiilor secundare. Modeşti cum suntem, ca şi sfioşi, nu le redăm şi în originalul rusesc.

12. Wu Jingzi, în *întâmplări din lumea cărturarilor* [Editura Minerva, Bucureşti, 1982, Volumul unu, pagina 97, traducerea de Mira şi Constantin Lupeanu], închipuiuieşte, pentru dinastia Ming, un bătrânel pilitor şi nostalgicos, ce grăieşte după cum urmează: «în zilele noastre, oamenii sunt mici la suflet – chiar şi orezul din

care se face beutura asta este o stârpitură. Îmi amintesc cum spunea tata: „În timpul domniei Hong Wu se trăia cu adevărat. Din două măsuri de orez ieşea o vadră de alcool. Apoi, a venit Yong Lee şi a făcut ce a făcut, că toate s-au schimbat. Din două măsuri de orez, dacă mai ies vreo şapte litri”. Uite beutura asta. Am mai pus eu ceva apă, dar tot fără gust a rămas.» Aşa e. A fi chinez adevărat = a fi tradiţionalist, iar a fi tradiţionalist = a tânji după *illud tempus*, chiar după ocultarea Marelui Cârmaci Mao, artizanul Revoluţiei Culturale. Înfometatorul, genocidarul.

13. Un Ted Anton ar fructifica maximal anecdotica ţesută în jurul lui Piotr de-a lungul voluţiunilor sale dâmboviţioase. Şi nu numai. Căci nu lipsesc ştiutorii de fapte şi spuse creţianeşti… susceptibile să ajute la nuanţarea portretului acestuia, obstaculând tendinţele hagiografizante, ce mult or dăunatără amintirii lui, să zicem, Petre Ţuţea, beatificat de A.I. Brumam, nezgâlţâit în *Jurnalul* sebastianic, convocat citaţional de toate jegurile naţional-comuniste, creştine ori democrate. Or, Piotr, când îşi verbaliza păţaniile, nu se punea chiar totdeauna în lumina cea mai favorabilă, ca şi cum s-ar fi temut că l-ar putea paşte recuperarea postumă, sanctificatoare, stereotipizatoare şi, deci, de plictis generatoare. Personal, nu s-a sfiit să-mi nareze că, în copilăria-i napocană, suferise de kleptomanie ori că Liiceanu, la ieşirea-i cu poezeme pe piaţa cetiturii, l-ar fi apostrofat pentru că, om vârstnic şi cu statut de filolog principal al neamului, se dedă masturbării liricoide. Cam tot atunci, doamna A.C., fostă alumnă, împreună cu care înromânizase pagini din *Daphnis şi Chloe*, îi reproşa prietenalmente că, ritmând ca stihuitorii, nu făcea decât să versifice *Norii*, text definitiv şi inocolibil, iar el cerca, blând, să o persuadeze că lucruiile nu stau chiar aşa. Nu ne ascundea nouă, amicilor

bahluvieni, că uneori suferă de bulimie sau că este foarte pofticios. Odată, involuntar, l-am atras şi eu în suferinţă, zicându-i, la despărţirea vesperală, că urma să trec pe la nişte amice a căror mamă obişnuia să mă te atari se ască mereu cu plăcinte «poale-n brâu», foarte moldovineşti, şi lapte de văcuţă ecologică. În clipa revederii de peste noapte, mi-a mărturisit cu candoare: «Luca dragă, dacă ai şti, răule, cât m-ai chinuit cu plăcintele tale; n-am izbutit, din cauza lor, să aţipesc un minut. Numai la ele m-am gândit!» în aceeaşi ordine de futilităţi biografice, nu ştiu cât de semnificative, se plasează şi întâmplarea cu o domnişoară, rivală mimetică a Anei Cojan, ce-l invita la cină pe cărturar, însă cu oarecari arierpanseuri… de tip cultural. În drum spre casă, au cumpărat cârnaţi de prăjit pe aragaz, poftiţi cu ardoare de Piotr. Ajung la adăpost, pun alimentele în tigaie, apoi se retrag spre a convorbi de idealuri platonice. Fata antamează discurs cu privire la unele obscurităţi din *Hippias Minor.* El, înîrtat de calitatea intervenţiei hermeneutice a interlocutoarei, o completează armonios, ba o şi complimentează că interpretează dialogul în cestiune aproape mai bine decât Gabi Liiceanu, apoi – brusc [deodată sau instantaneu, cum vreţi] – schimbă canalul: «Scumpo, ai întors cumva cârnaţii să se prăjească şi pe partea cealaltă?» Lesne imaginăm surpriza dezagreabilă a exegetei obligate *la dé-bandade* şi desublimări iscate de nişte hiperempirice jumări, când avea proiecte înalte cu partenerul conversaţional. A trebuit să-l ia aşa cum era. Mda. Păţanii din astea s-or culeseră de la Tg. Mureş., unde Mary Mail at şi Doina, prietena ei, îl invitau pentru un interviu şi-l răsfaţau cu bunătăţi ungureşti. Adevăru-i că a ieşit grozav interviul pentru *Vatra,* decepţionate rămânând gagicile interviuvatoare doar pe plan… sentimental. La fel se întâmpla la Piatra, la

Timişoara, la Oradea, la Cluj, peste

„Ba chiar îl va fi întrebat, cu perfidă maliţie, la vederea unui poem-fluviu, de vreo 75 de pagini: „Petru, spune-mi te rog, cum ştii când trebuie să te opreşti?” (n.ed.).

Tot unde filologul nostru poseda admiratoare platonice, cărturăriţe cu care practica strămoşescul *amor intellectualis* în draci. La Iaşi, una dintre acestea îmi povestea că-i ceruse voie să doarmă în cadă. Peste tot însă… vorbea cu mare deferenţă despre doamnele-i legitime, cărora le lăsa cu generozitate, la separaţiune, apartamentul şi bruma de avere încropită într-o viaţă studioasă. Rămânea în contact telefonic şi vizitandin cu fiecare dintre ele, încurajându-le profesional, promovându-le în stima contemporanilor şi aşa mai departe. Mai mult, unui alumn declarat de-al său îi purta deschis pică pentru că o abandonase pe întâia după o trainică iubire de nouă ani. Nouă, ieşenilor, dacă-i plăteam belet de avion la clasa întâi şi-l găzduiam gospodăreşte, şi-l răsfăţăm cum se cuvine, un seminar săptămânal despre *Odiseea* şi *Ulisele* joycian ne-ar fi diriguit cu dragă inimă, iar alteori ne insinua că *Norii* în numeroase privinţi ar bate la poponeată cioranienele fragmentarisme. Dreptu-i că Decompozitorul din Strada Odeonului îi cetise opul şi, cum documenta o carte poştală autografă primită de Piotr, regăsise în el oarece *écartèlement*, ca să nu spun multă *sfâşiere*, subliniindu-se ultimul cuvânt în originalul hexagonal. Stopez acilea notula, cu încredinţarea că se va fi înţeles că militez pentru un Creţia uman, complex, de cele mai multe ori drept, de enorm de multe ori bun, incompatibil cu *legenda aurea.* Aşa să-mi ajute zeul cu aripi la picere, tutelatorul invizibil al exegeţilor de pretutindeni!

14. De unde Liviu Antonesi, spăimindu-l Andrei

Corbea că Magistrul Ţicăuan ar putea ţine discursuri «duşmănoase» la adresa Tovului Ceauşiu de la microfonul Radioului Europa Liberă, mi-a îndepărtat *Slăbiciunea povestitorului*, ce alcătuia pereche cu *Tăria meteorologului*, cu textul a relativă la *Norii* creţianeşti.

15. Organizată sub auspiciile Direcţiei Supravegherii Teritoriului franţuz, D.S.T. Siglată, măiastră cacealma ce i-a dat prilej vremelnicului dispărut să ouă *Mon affaire* în combinaţie cu securistul defector, cu Haiducul în cestiune, trimis să-i pună sare pe coadă. Pentru «adevăratul» portret al ambasadorului iliescian itinerant… tot Goma-i de consultat, mai cu seamă în tomul al treilea al *Jurnalului* nemirizat în 1997, la pp. 248 – 260.

16. *Au şi ei chelnerii pe care-i merită:* titlu inexistent în *Zidirea şi alte povestiri*, dar inventat odată, la Casa Universitarilor, de poetul Eugen Suciu, amicul şi continuatorul lui Mazilescu.

17. Lyotard, Lyotard, ce-ai cu mine, neamule [de-mi susuri sintagme libidinoase dintr-o carte pe care totuşi Boţârlan mi-o va fi confiscat la perchiziţia din 18 mai 1983, având ea destabilizatorul titlu *Economia libidinalăţ!*

18. Declar *sur mon couillon gauche*, precum Villon, că *Rostul* celui *de-al cincilea* îi doar o scolie modestă – dar infidelă – la cutare capitol din romanul lui Giovanni Papini, consultat în versiunea ce o propunea poporului hexagonal, în 1939, Editura Flammarion.

19. Nu s-or gânditără, dar Şcoală de Catiheţi, într-o vreme, la Bucureşti a existat Ea fabrica în serie poeţi de serie pentru utilizanţa crohmălniceană a suprarealismului socialist. Tuturora li se va fi uitat numele, căci erau fabricaţi în eprubetă iudeologică de Misa Novicov & Co, ca în *Minunata lume nouă* a lui Huxley, nicidecum răsăriţi diferenţial ori meteoric.

20. Şi, cum îi susură redactorul de revistă cehoslovacă lui Jaromii, în *Viaţa este în altă parte* de Milan Kundera, se pot da lirici la export, că sunt căcălău în patrie.

21. Dar nu ca să se instituie în Atelier de literatură potenţială, în *Ouvroir de littérature potenţialle*, în Ou.li. Po, ori în Atelier de literatură potenţială poliţistă, Ou.li. Po. Po, unde François Le Lionnais, Georges Pérec, Marcel Bénabou, Raymond Queneau devirtualizéază şi actualizează în fel şi chip, ca pe vremea breslelor medievale, măcar că nu dispun de concursul nepreţuit al predestinatului Marcel Breslaşu sau al afriolantelor Nina Banuş & Maria Cassian.

22. În afară de Preafericitul Dante, din care Georgel Pruteanu a tradus în succesul binecunoscut *Dialogului* bahluviaşiot, a mai ouat poezie poliglotă, printre alţii, Valéry Larbaud – faimoasa *La Neige* –, în catalană, portugheză, spaniolă, română, franceză, engleză, germană. Cum *Zăpada* sa reia structura binară a epistolei medievale, imn în latină + traducţiune în franceză, întrebarea ce şi-o pune cercetătorul iscusit îi dacă experimentarea plurilingvă a imnului nu va fi avut şi ea ca model îndepărtat vreo imbricare latino-provensală: cânturile în stroafe alternate ale *albei* provensale sau montajele lui Raimbaut de Vaquieras în *contrat*, provensal şi genovez, ori acel *descort* provensal + italian + francez + gascon + portughez + galician. Până la noi ordine, modelul cel mai apropiat rămâne un *descort* dantesc trilingv, din care Larbaud a luat mottou pentru *La Neige*, iar aceasta [unde figurează vocabulii moldovineşti *glorios*, *Ev r o pa, zăpada* şi *brazilor*] curge aşa: *Un ano mas und i-am eccoti mit uns again! Pauvre et petit on the graves dos nossos amados édredonslE pure piously trapandolos in their sleepl Dal*

pallio glorios das virgens und infants. / With the minds eye ti segue sobre Ievropa estesaJON the vast Northern pianure dormida, nitida nix J Oder on the tone /Carpathian slopes donde zăpada J Nigrorum brazilor albo di sposa velo bist du! Doch în loco nullo more te colunt els meus pensaments/Quam în Esquilino Monte, ove della nostra Roma! Corona de plata eresJDum alta iaces on the fields se dass kein Weg se velY el alma, d'ici détachée, su cămin finds no ce-o.

23. E vorba de Joubert, harfă eoliană prin care nu va fi suflat niciun vânt, «auctor fără carte, sciitor fără scrieri», «primă versiune a lui Mallarmé». El, într-adevăr, nu a scris nicio carte. A avut, fericitul de el, acest dar. «S-a pregătit numai să scrie una, căutând cu fermitate condiţiile juste ce să-i îngăduie să o scrie. Apoi a uitat chiar şi de această intenţie. Mai limpede: ce caută el, izvorul acela al scriiturii, spaţiul acela unde a scrie – această lumină de circumscris în spaţiu – a solicitat de la dânsul, a afirmat în el dispoziţii ce l-au făcut impropriu pentru vreun travaliu literar obişnuit sau l-au obligat să-l ocolească. A fost, prin aceasta, unul din primii scriitori foarte moderni, preferând sferei centrul, sacrificând rezultatele pentru descoperirea condiţiilor de posibilitate, ne scriind pentru a adăuga o carte la alta, ci spre a pune stăpânire pe punctul de unde i se părea că ies toate cărţile şi care, o dată găsit, l-ar fi scutit de a mai scrie» [Maurice Blanchot: *Le livre à venir*, Paris, Gallimard, 1959, pp. 75 – 98].

24. Reamintiţi-vă de geopoetul sâcâitor din *El Aleph*, de mai cu seamă, poezia ca geografie. Acela îşi propunea să cuprindă în descripţie versificatorie tot pământul şi deja pusese gheara pe câteva hectare din Australia ori pe nişte străzi din Londra. Adevărat, adevărat, ce are el sub scări,

în pivniţă, noi de-abia avem în cap. Uneori. Chiar dacă nu ne-am jucat în copilărie cu ale lui Hinton cubuleţe. Cf. Ioan Petru Culianu: *Călătorie în lumea de dincolo*, Nemira, Bucureşti, 1996, p. 58, şi Jorge Luis Borges: *EI Aleph*, Alianza Editorial, Madrid, 1993, pp. 168 – 171.

25. Giovanni Papini: *op. cit.,* p. 160.

26. *Keep it in mind:* Mallarmé lucra, lucra la Carte. De arătat bunilor amici arăta doar, pe bucăţele de hârtie, câte un cuvinţel, de genul, bunăoară, al pronumelui relativ *care.* Se adeverea el oare, făcând aceasta şi multe altele de fel asemănător, un joubertian *après la lettre*? Era Eugen Ionescu, în *Nu,* precursorul paradoxal al lui Isidore Ducasse din *Poezii III* încă mai umblu după răspuns la atari întrebări eminamente retoriceşti.

27. Aceeaşi poveste o povesteşte Balzac în *Capodopera necunoscută.* Tot pictând şi căutând desăvârşirea, ajunge maestrul lui Poussin la gradul zero al picturii figurative. Pe de altă parte, cel mai fain comentar ţi-l faci de multe ori singur, atribuind eventual voroavă de admiraţie interlocutorului întâmplător. «Te şi văd înmărmurit de farmecul stilului meu», îi murmuri. E de fapt procedura aceluiaşi poet din *El Aleph,* ediţia citată, p. 159. Ce îşi face omul cu propria-i mânuţă, *manu propria*, lucru manual se cheamă. Astfel, nu uităm că Apollinaire obişnuia să-şi scrie singur, în epoca neînţelegătoare, sub pseudonim, laudative recenzii. Bedros Horasangian, în ziarul dâmboviţan *Libertatea*, sub pseudonimul Fiorin Băiculescu, nu proceda nici el altminteri cu întâiul său volumel de stihuri, ivit în 1997 la Nemira, cu *Integrarea în Europa.*

28. Bună teorie despre capră şi varză, normă şi deviere poetică, ar putea suscita *Logica morbidă* a lui Stéphane Lupasco. Nimic nu este absolut normal, nimic nu

este absolut patologic, iar când unul dintre contrarii se actualizează, celălalt se virtualizează. Distincţia între normal şi patologic îi numai statistică şi pragmatică. În altă dez? ordine a digresiunii pişichere: şi la noi poate găsi ciolovecul, pe al doilea raft al bibliotecii, vreo patru manifeste ultraiste borgesiene într-o ediţie de lux, traduse de Gérard de Cortanze prin 1980.

29. Isou, pe de altă parte, Isidore Isou – el face un pas şi mai îndrăzneţ. Nu în *Admirabila Româncă*, firescamente. Ci în numărul 82 al revistei *Fontaine*, pe care nu l-am cumpărat de la anticariatele din Bucureşti, unde nu se afla nici măcar epuizat. Acolo se explică el asupra letrismului: cum a trecut de lexicul real, a spintecat alfabetul şi a genital sonorităţi pure. Amicii săi, letriştii, substituie, şi ei, litera cea liberă cuvântului nivelator: *Jalce, jalcel Jahanti galce/Jalce, jalce/blouzi psiline.*

30. Aici e de făcut vad unei teze şi mai cocoşante: scriilecturii, ochiului nediferenţiat din mistica Magistrului Eckhart, ochi prin care Creatorul şi creatura se văd, supraveghează, controlează reciproc.

31. Aşa pricepută, poezia poate fi nobila inutilitate de care grăia Doamna veacului trecut, a secolului al nouăsprezecelea, de Staël. Să nu pânitem însă nici crinii câmpului: ei nici nu torc, nici nu ţes: şi-s mai bine înţoliţi decât Solomon. Ba l-au şi instigat pe Lafargue, ginerele bărbosului epigon Marx, să scrie *Le droit à la paresse*, lăudând poezia ca pierdere pură, deşi cutăruia îi aduce folos. Mi-am reamintit asta, în anii optzeci, la căderea unui înalt teanc de tomuri din biblioteca lui Mihai Sora. Din morman se ivea, reabilitând teza, *Suma ateologică* de Bataille. Am recitit *ad hoc*, şi pe loc, *Experienţa interioară* din op, m-am reinstalat în teză şi… a fost minunat. Am priceput din nou că poezia, care-i supliment, vine după tot,

însă nu o poţi străbate în înot. Soluţia cu reorganizarea activităţii poeţilor îmi va fi venit totuşi foarte târziu, după întâlnirea Estnicilor cu economia liberal-capitalistă, după lectura unui roman chinez reconstituitor al lumii literaţilor mandarinali. Da, da, da: un sistem trietajial de examene şi premieri – locale, judeţene, naţionale – ar ierarhiza cât de cât, şi în Balcani, pletora auctorioşilor, dând, pe termen lung, şanse tutui or, să se afirme la unul sau mai multe nivele de mediatizare glorificatoare. *qu'on să le redise en haut lieu!* Poate că, astfel sancţionat, *genus irritabile poetarum* ar cârâi mai puţin şi cu folos.

32. *Soupente, soupente*, cum să-i zic altfel reduitului amenajat pe înălţimea unei încăperi? *Suspentă* ar fi poate mai bine, căci indică binişor etimologhia, provenitul din *suspendere*, şi circumscrie – potrivit retreta ca suspendare a gândirostivieţuirii curente.

33. Ceva însă mai puţin decât Janine, eroina povestirii *Femeia adulteră*, tot din *Exilul şi împărăţia*, al cărei extaz ia toate aparenţele unei hierogamii.

34. Expresia de «singular universal» se află în simetrie inversă cu cea uzitată de Jean-Paul Sartre, «nefilozoful», în intervenţia de la colocviul *Kierkegaard vivant,* nu? Ba da.

35. Cum s-ar spune pe la Cajvana City, unde *zolea* nu-i alta decât soda de rufe.

36. Vezi Roland Barthes: *Mythologies,* Seuil, «Points», Paris, 1970, pp. 144 – 146, *La critique Ni-Ni*, unde «mecanica dublei excluderi» se va fi văzut definită ca o «trăsătură mic-burgheză»!

37. Din 1901 până în 1902.

38. Revedeţi iconografia înserată între paginile 48 şi 49 din Lagarde et Michard: *XXe siècle,* Bordas, Paris, 1966. Revedeţi-o şi întrebaţi-vă, îngânduraţi, unde-i neaua

de mai an când Papa Stol ne trecea prin sită hermeneutică *Zona* şi multe târcoale scolastice dădea acelui *Soleil cou coupé* de la ieşirea din poiamă.

39. Jarry credea, şi poate nu se înşela, că burlacii, posedând atâta timp liber, sunt cei mai potriviţi pentru sarcina urgentă a restabilirii echilibrelor demografice.

40. Georges Duhamel, el e ţin tasul convocat de Raymond Jean în *Lectures du désir,* Seuil, «Points», 1977, pp. 108 – 109.

41. Tot el a propulsât la aceeaşi editură, în 1960, *Scrisorile către Lou.* Legenda curge că, imediat după respectiva epifanie culturală, o damă de o anumită vârstă s-a apropiat de el, într-o cafenea, şi-a ridicat bluza şi i-a mon strat o pereche de sâni: superbi, fermi, siguri pe ei. La şuieratul admirativ al privitorului, tipesa i-a şoptit repede că ea este dedicatara stroafelor + misivelor kostrowitzkiene, sprinţara Lou, căreia Guillaume Apollinaire îi adora cea *toison qui est le parfait triangle/De la divinité.*

42. Raymond Jean: *op. cit.,* p. 131.

43. Celelalte două romane, mijotate în jurul anului 1907 şi publicate pentru parai, tot sub manta, se cheamă *Mirely sau Găurica ieftină* şi *Isprăvile unui tânăr Don Juan.* Fără prea mare putere literară, sunt uşor vărsabile genului pornografic, însă pierdurează în ele un erotism inocent, juvenil şi neinhibat, asortat cu un decor de conac ieşit direct din experienţele biografice ale romancierului în spaţiul italo-romano-flamando-german.

44. *Verges* = vergi şi, totodată, falun.

45. Preacinstitul supliciu se zugrăveşte – în versiunea pişicheră ce o datorează ginta cuţovlahă Institutului European şi colecţiei «Maeştrii literaturii erotice» [unde or apărută deja *Gamiani, Fanny Hill,*

Erotika Biblion, Tereza filosoafa, Căutarea Messalinei] astfel: «Cei unsprezece mii de japonezi şedeau pe două rânduri, faţă în faţă. În mână ţineau toţi câte o nuia flexibilă. Fu dezbrăcat în pielea goală şi obligat să treacă prin acest cumplit culoar, printre gealaţi. Primele lovituri abia de-l făcură să tresară. Cădeau pe pielea lui mătăsoasă, lăsându-i urme de un roşu închis. Suportă totuşi o mie de lovituri, apoi se prăbuşi în propriul său sânge, cu sula erectă. Fu atunci urcat pe un căruţ şi continuă promenada lugubră, însoţită de lovituri seci şi sacadate, pe o piele umflată şi plină de sânge. Curând, jetul de sămânţă nu mai putu fi oprit şi, după două-trei zvâcniri, lichidul albicios nimeri pe faţa soldaţilor ce trăgeau tot mai vârtos în prinţul ajuns fleandură. După două mii de lovituri, Mony îşi dădu sufletul. Soarele strălucea, păsările manciuriene ciripeau, făcând mai veselă acea dimineaţă cochetă. Sentinţa fu executată până la capăt şi cei din urmă soldaţi loviră cu varga o rămăşiţă informă, un fel de umplutură de cârnaţ, din care nu se mai distingea nimic. Rămăsese neatinsă doar faţa, care fusese ferită cu grijă –, ochii ei sticloşi şi holbaţi părând să contemple măreţia din jur.» Pe de altă parte, *hospodar* iaşte denumirea sub care erau cunoscuţi, în limbagiu diplomatic, domnii români din vremea Regulamentului Organic de rusească amintire, veritabili «subprefecţi» din subordinea generalului Kiseleff.

46. Şerban Foarţă mi-a confirmat că Emmanuel Bibesco era, într-adevăr, poponaut, nu şi Antoine, corespondent al lui Proust şi personagiu atât de simpatic lui Mihail Sebastian în *Jurnalu*-i publicat la Humanitas în anii trecuţi. Mony Vibescu, bisexual frenetic, funcţionând *et à la voile et à la vapeur*, să fie un concentrat cvintesenţial al celor doi? Greu de spus. Deocamdată.

47. Se reia, apoi, la Georges Bataille, în unele din ficţiile sale memorabile: în *Mortul*, de pildă, unde dăm iute peste sintagma *vit écumant*, atât de arhaizantă.

48. Mulţumim călduros Monei I. Pentru semnalarea pastişei studenţine la cursul lui Apetroaie, ce confunda cu voioşie demarajul semiotic al textului şi începuturile literaturii române: *Căci vinovat e tot făcutul/Şi sfânt doar nunta, incipitul.* Ierte-l Dumnezeu, şteargă-l de pe lista cu «persoane de sprijin» găsită de veroluţionari în biroul prim-secretăresei Ghiţulica şi repomenească-l în *Liber vitae!*

49. *Les Gnostiques* se intitulează ea şi cred c-am uitat-o în apartamentul bahluviaşiot, pe tăblia cu opere de căpătâi.

50. *Le Petit Larousse*, ediţia din 1993, Paris, *sub verbis*, p. 693. Tot de aici aflăm că albinoşilor de rasă africană li se spune şi *nègres blanes*, «negri albi», că *nègre en chemise* desemnează un product gastronomic utilizând ca ingrediente ciocolata şi crema englezească ori că adjectivul invariabil *nègre blanc* sinonim se adeverează cu «ambiguu», «vizând la împăcarea părerilor opuse», «ambivalent». Prin sursele noastre tainice, din care nu devoalăm decât *o mie şi una de nopţi* în francizarea Doctorului Mar drus, avem ştire despre *le nègre noir*, cu înţelesul de «harap», nealb însă, *le petit nègre*, «voroava francofonfilor din fostele colonii franţuze», *le négrier*, *le négrillon* şi, bucăţica a mai delicioasă, jarrycă de tot, *la Chanson pour faire rougir les nègres*\ Vocabulul bazial fiind, în zilele noastre, supraîncărcat cu conotaţii rasiste, vânate cu acribie de L.I.C.R.A., s-au recomandat parigoţilor sinonimele *Noir*, *Africain* şi *Black*: mai neutrale, mai transparente, mai integratoare. *NOTA BENE:* Larousse-ul Mititel convoacă la bară exemplificatoare,

paradigmatizându-i, pe negrişorii literal ai lui Dumas cel Betran şi Prolific.

51. Truvabil şi pe listele de preselecţie a «persoanelor de sprijin», luate cu proces-verbal de revoluţionişti, în decembrie 1989, din faimosul birou ghiţulician, înţesat de note informative ale Securii, chiloţi de schimb cu mânecuţe, sutiene sovietice şi pachete de ţigări bulgăreşti: ceea ce explică fără rest ieşirea lui, chiar în primăvara anului problematic, la o bursuliţă refegistă, talonat îndeaproape de consoartă, incapabilă să-şi schimbe pamperşii altminteri decât ţinută de toartă.

52. *Madame La Paille, n'est-ce pas?* Îhî, cum să nu fie dânsulica de ea, păpa-o-ar noroacele pe cumătră Săndelului Călinesc!

53... Nicolae Manolescu, atât de fluctuant altă dată, semnalează totuşi cu bărbăţie, ca să nu spunem cu indignare intelectuală, în editorialul ce i-l publică *România literară*, nr. 25/1998, manipulările securicomuniste din *Addenda* şi *Cronologia societăţii civile*, căci, rosteşte el, «din lista *disidenţilor* români lipsesc: Mihai Botez, Andrei Pleşu, Aurel Dragoş Munteanu, D. Ţepeneag, Ion Puiu, Ion Vianu, Ion Negoiţescu, Mihai Stănescu, Petru Creţia, cei 18 scriitori semnatari, în toamna lui 1989, ai unui protest, ca şi cei şapte „solidari" cu Mircea Dinescu, Constantin Pârvulescu şi cei şapte foşti lideri comunişti care, în martie 1989, i-au adresat lui Ceauşescu o scrisoare foarte critică. Şi, probabil, şi alţii mai puţini celebri. În al doilea rând, ponderea rolului jucat de disidenţi este departe de a rezulta, cu limpezime, din cronologie. Cazul cel mai flagrant: Paul Goma. Dat într-o paranteză, numele celui mai cunoscut şi înverşunat contestat ar român al comunismului trece aproape neobservat. Este, în schimb, exagerată contribuţia Anei Blandiana, care se bucură de

un paragraf comparabil cu cel consacrat Doinei Cornea, plin, pe deasupra, de inexactităţi. Fubula cu Motanul Arpagic din cartea pentru copii devine „un pamflet împotriva lui N. Ceauşescu” [titlul, ca să nu cadă în deriziune, nu e pomenit] şi ea ar fi condus la „interzicerea de publicare” a autoarei [se înţelege că până în decembrie 1989: dar volumul de versuri din «Biblioteca pentru tonţi?»] şi la plasarea sub supraveghere. Dacă toate aceste lucruri ar fi criterii ale disidenţei, atunci numărul beneficiarilor onoarei cu pricina ar fi cu mult mai mare. În sfârşit, nu se spune, în toate cazurile, de ce acţiuni se leagă numele lor şi ce consecinţe au avut acestea. Mircea Dinescu nu este doar autor al extraordinarei scrisori din *Libération.* Preotul Calciu-Dumitreasa, Dan Petrescu, Liviu Cangeopol sunt pur şi simplu listaţi, fără alte precizări. Faptul că Doina Cornea a fost bătută la propriu de Securitate, stârnind o mare emoţie, nu este menţionat Nici greva foamei în care Dorin Tudoran s-a aflat vreme de 40 de zile. Selectarea abuzivă a numelor şi manipularea informaţiei reprezintă un scandal moral, *de care se face vinovată Fundaţia „Academia civică”. Adevărul istoric nu este negociabil. Ce s-ar mai putea spune?» Multum, non multă. Vero eram dicimus Blandianae: «Vade retro, Anna, cum Gogo Rândulesco! Ite cunnos matrum vestrarum! Descendite ad uterum, ut noştri infamiam saecli illo expurgetis loco et animo sano in corpore pulchro ad oraş revertere luminiş possitis! Forsitan intelligetis, în hor am reversionis, explicationem nostrorum sapientem maiorum de dissidio în conviviis philosophorum: n-am ibi saepe ab doctrinis Graecorum differt veritas. Pax Bap home ti tecum, mulier malae voluntatis!»*

54. Expresie poetică a reveriilor blandiene despre falul Conducătorului Mult Iubit, al cărui prelungitor şi

prezervativ se adeverea Pecereul, dedicatar al câtorva stanţe studenţine, foarte vibrante, tare vibromasante, peniscaptivante, ale militantei noastre civicioase. Dacă stăm în poziţie de drepţi şi cujetăm strâmb, Goma e cam blând cu ea, cu globtroteruţa de serviciu, în tomurile *Jurnalului* său nemirizat în 1997, căci ar merita să-i frigă şi *realiter* câteva lovituri de ceatlău peste bucile neastâmpărate, corectându-i totodată – mai sever – scăpaciunile guturale, poliloghiile rădulesciene şi pâlpulismele signetiene.

55. Măcar că, spăimit de contingenţele avenirului, a trimis la topit un roman al lui Goma, *anno Domini* 1990, *Culoarea curcubeului* titulat, pretinzând că l-au presat imperativele economice. «Dumneata, om de carte şi scriitor român, ai distrus cărţi!» făgăduieşte să-i reamintească Basarabeanul din Belleville până la Judecata de Apoi ai Culturii, când Pantocratorului însuşi, Nomotetului Suprem, i-l va designa pe Liiceanu cu gestern apotropaic, digital, adică delictic, sau în modul pe care-l va găsi atunci de cuviinţă.

...ŞI ÎNTÂIA NOAPTE DE FILOSOFIE

9

El, în locul lui Hitler, ar şti cum să zdruncine rezistenţa sovietică. [Ar arunca 5.000 de paraşutişti la Moscova, ca să provoace derută.] El, în locul lui Antonescu, ar şti cum să ocupe cazematele ruseşti. [Le-ar ataca continuu, la intervale scurte, cu pichete mici de 20 – 30 de soldaţi, ca să obţină astfel epuizarea nervoasă a adversarului.] Cred că am ajuns cu Camil Petrescu [ca şi cu Nae Ionescu pe vremuri, dar cu Camil e din acest punct de vedere mult mai simplu] la o adevărată tehnică de a-l incita să vorbească şi de a-l asculta. Ascultare admirativă,

punctată de exclamaţii de mirare şi false obiecţii uşor de înlăturat.

Mihail Sebastian: *Jurnal,* **356**

Ils ont élu le banquet ou le cabaret contre l'Académie ou V Université, la prison ou le bûcher contre l'Institution ou la Prébende. On les rencontre plus volontiers dans un lit ou dans la rue que dans les bibliothèques ou dans les églises. Le plus souvent, ils montrent une ardeur à vivre leur philosophie et à penser leur vie. La théorie-n est pas pour eux lettre morte ou variation nébuleuse, mais propédeutique aux comportements. L'éthique devient un art de vivre au quotidien, loin de la science absconse des codifications castratrices.

Michel Onfray: *L'Art de jouir*

ANCHETA DIN 12 FEBRUARIE 1990

GENERALUL EMIL BRUMARU: Ca ancheta să fie [măcar] semilegală, am telefonat doamnei Irina Amarandei să-ţi anunţe cu 24 de ore înainte dreptul de a gândi răspunsurile fără a şti întrebările. Să fim calmi şi luci [n] zi. Fără violenţă[60], dragă Luca Piţu. Fără inocenţă! Dar cu «notule»! Ce zici?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Păi, ce să mai zic? Mi-ai pus sula-n coastă. Irina şi Gianni Amarandei mi-au pus-o şi ei. N-am încotro. Calm sunt, spre luciditate tind, de neviolenţă nu duc lipsă, iar inocenţa mi-am pierdut-o din fragedă pruncie. Aşa că dă-i drumul: porneşte motorul[61]!

---

60 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

61 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

Eşti mulţumit acum? Iată-te deja servit cu primele două notule.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Un grup de admiratoare [de-ale tale!] mi-a transmis c-ar dori să încep cu: «E adevărat că sunteţi foarte…?»

PARTICULARUL LUCA PIŢU: E adevărat! E adevărat! *Of course, of course.* Ţie însă ce-ţi pasă? Ale tale, ori de câte ori au dubii, vin la întâlnirea, fixată de poema-ţi, în gară la Belceşti[62].

GENERALUL EMIL BRUMARU: Unde ne sunt disidenţii? Spaţializează-i! Temporalizează-i!

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Permite-mi să raportez: cel mai departe e, în clipa de faţă, Liviu Cangeopol, aflător în redacţia hebdomadarului new-yorkez *Lumea liberă românească*, de expresie moldo valahă, unde ţine, cu proverbiala-i vervă polemică, editorialul politic şi – nu o să crezi! – clasamentele fotbalistice la zi. Dănuţ Alexe cel Bruxelez urmează să treacă de la BBC la Europa Liberă şi, mârâie lumea, e prin Iaşi, pilot al unui grup de belgi dornici de înfrăţire cu satele indigene. Dan Petrescu umblă numai cu Andrei Pleşu, publică în revista 22, ce mai, s-a realizat[63]. Gianni Amarandei s-a dus în Italia să-şi cumpere scule: are planuri mari cu o orchestră de jazz. Nevastă-sa e la slujbă, în laboratorul psihologic, unde testează, testează, testează. Lidia Ungureanu brodează. Liviu Antonesei e în greva foamei [să vedem cât rezistă!] pentru nobile idealuri tipografice. Alexandru Tacu unduieşte pe la judeţeana

---

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

62 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

63 Şi-a revenit, între timp (trecînd de la şi-şi la nici-nici) (n. ed.).

fesenie, creştin-democrată şi naţional-comunistă. Filip Răduţi şi-a cumpărat o cuşcă cu lunetă şi vânează securiştii grei. Săndel Călinescu vânează, pe lângă o promovare binemeritată, şi vila fostului rector Ion Creangă[64], aranjând totodată expedierea odraslelor personale la studii peste graniţă. Nici eu nu mă simt prea bine şi fredonez în dorul lelii: *Horia, Cloşca-s sub pământjlar curuţii nu mai sunt. /Ce-a fost verde s-a mâncat JRoşul s-a restructurat J Borges Nobel n-a luat. /Moş Melinte, biet ţucal, /Faci ce faci şi-o frâgi normal.*

GENERALUL EMIL BRUMARU: Greva foamei, în vârtejul pieziş al evenimentelor, nu riscă să fie confundată cu o cură de slăbire?

PARTICULARUL LUC A PIŢU: Piezişă este numai întrebarea ta, generale, căci m-am prins la cine te referi. Am să ţi-o spun verde-n faţă: Antonesei, dac-ar fi ţinut numaidecât să slăbească, recurgea la un mijloc infailibil: îndrăgostirea. A mai recurs la el în trecut, cu rezultate spectaculoase. Nu mai revin deci asupra cestiunii. Totuşi, bag sama, nu eşti primul ce-şi pune, şi îmi pune, atare întrebare. Şi-o punea şi Dan Petrescu după a zecea zi de protest alimentar. După a şaptesprezecea realiza şi dubla lui inutilitate; nu obţinuse satisfacerea nici uneia din cele două revendicări: nici reintegrarea pe post, la şandramaua lui Comeluş Ştefanache, nici viză de ieşire la tratament în Occident. Pe de altă parte, Limbricii Nihilului, care făceau de gardă în vremea arestului meu discontinuu la domicil, nu încetau să mă piseze: «De ce nu slăbeşte Dan Petrescu? De ce nu slăbeşte Dan Petrescu? De ce nu slăbeşte Dan

64 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Petrescu?» Rămâne ca o enigmă pentru contemporanii protestanţilor alimentari, ai artiştilor foamei.

GENERALUL EMIL BRUMARU: À-propos de afirmaţia Tovarăşului Bru can: «Românii se împart în deştepţi şi proşti», crezi că «împărţirea» se face cu rest? [întrebare dictată de un matematician, Sânziana Car am an.]

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Sânziana, juna voastră reporteră şi proprietara unei maşini de scris Woodstock, nu s-a înşelat. Împărţirea lui Brucan se face cu rest Din mai multe motive. Întâi, totul nu-i totul. Mai subzistă un reziduu, o restanţă, cum ar spune Tow Derrida. O să vezi îndată ce hram poartă ea şi cum se pot împăca *Deşteaptă-te*, *Române* cu «Românii e deştepţi». Prima formulare marchează un pios deziderat şi o incitaţie la trezire, cu implicaţia că Românii urmează să se deştepte, fiind prin urmare nedeştepţi, adormiţi, prostiţi, buimaci. A doua: o ironie: Moldovalahii se cred deştepţi, mintoşi, căpoşi, dar, cu notabila excepţie a autorului propoziţiei ironice[65], nu-s. Restul, restanţa de care vorbeam adineaori, nu e oare inteligenţa? Inteligenţa este aceea ce admite la baza ei un haos, un grund ori un bălegar fertil pe care va creşte ciuperca deşteptăciunii. Inteligenţi par cei ce acceptă, lupaşcian, coprezenţa celor două valori în ei, oscilaţia, nesfârşita culisare între cei doi poli, între absolutul prostirii şi Himalaya trezirii. Când prostia se actualizează, deşteptăciune a se virtualizează, trece în mâzga latenţei, în «somnul cel de moarte», şi invers. Acum ni se clarifică sensul invitaţiei mureşeneşti. Ea ne împinge la

65 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

actualizarea deşteptăciunii din noi şi la virtualizarea prostiei. La sculare din somnul dogmatic. Tow Brucan are dreptate, dar bine interpretat: Românul se împarte în deştept şi prost, cu un rest de inteligenţă, la care nu are însă întotdeauna acces, în felul acesta, iaca, reuşim performanţa de a-i pune în acord pe semnatarul *Scrisorii celor 6* cu noul imn naţional şi cu petrescianul Camil.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Acelaşi grup de admiratoare insistă să răspunzi: «Ce aţi făcut în ultimele 5 luni?»

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Ce să fac? De toate, ca omul. De când s-o iau? Din octombrie trecut? Ei bine, dacă îmi amintesc eu corect, în nopţile de 9 şi 10 octombrie 1989 am executat activitate conspirativă la telefonul domnului Filip Răduţi, alături de câţiva din semnatarii Petiţiei contra manipulării de către mediile lefegii ale Vechiului Rejim a triplului pleonasm «deplina unanimitate a întregului popor» şi pentru nerealegerea Tovului Nekulay Ceauşinul în funcţia de Arhonte Suprem al Sinecdoacei Totalitoante. În seara lui 12 octombrie, la orele 21, a avut loc încăierarea din Strada Sf. Atanasie, nr. 13, în care nu mi-am pierdut capul, ci o şapcă la care ţineam foarte mult[66]. Mi-a rămas probabil la dosar[67]. Din 14 octombrie am intrat la statut special de consemnat domiciliar. Până pe 6 decembrie. De pe 6 până pe 22 decembrie m-am

66 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

67 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

înfruptat din roadele libertăţii supravegheate; de pe 22 până în prezent, din strugurii răzmeriţei şi din agurida postveroluţionară. Între 6 şi 14 decemvrie am activat, în adâncă ilegalitate, printr-un dormitor secret ce surplombează Piaţa Unirii. Pe 22 decembrie, ridicându-mi-se paza discretă, am voluat prin târg, am alergat la… voluţie, pe la Radio, de colo-colo, pe unde nu era nevoie de mine. Ajuns în balconul Casei Tineretului, am clamat o misterioasă lozincă: «Mady Solomon e cu noi!» Am reluat-o în balconul judeţean. Voiam, dar mi s-a interzis, să intonez şi un «Tovarăşul Ceauşescu e cu noi!» în momentul când un excitator de mulţime, Florin Slabu [pare-mi-se], a impulsionat la un «Trăiască Ştefan cel Mare!» în perioada sărbătorilor şi a sacrificării Porcului Tradiţional din Scorniceşti, după scenariul adus la zi de inteligenţa lui René Girard, am stat mult timp pe la Gianni Amarandei, pe la Lidia şi Ovidiu Ungureanu, pe la Emil şi Dana Coşeru ori pe la Petreşti. Ne-am revăzut cu Dan Alexe de Crăciun şi ne-am intervievat ***Teciporc.*** A urmat o invitaţie, pentru L.A. Şi pentru mine, de a prezida, în Comisia pentru Cultură a Fesănăului, câte un domeniu de activitate: Antonesei, tineretul; eu, relaţiile cu streinătatea. Ne-a fost de-ajuns o vizită la Bucureşti, la Ministerul de Externe şi la sediul Grupului pentru Dialog Social, spre a ne da seama de inutilitatea prezenţei noastre p-acolo. Oamenii puneau de şmenuri, se aferau, beau cahfele, dădeau interviuri presei etranjere ori, ca Stelian Tănase, pozau cu lidări sindicali de peste fruntarii. Vom fi priceput atunci, eu cel puţin. Am mai refuzat apoi câte o prebendă locală, mai mare sau mai mică. Pe 1 ianuarie am fost reintegrat în slujba universitară, exact – aşa cum ceream în memoriile contestatoare din 14 şi 15 septembrie 1989 – pe postul lectoral ocupat înainte de exmatriculare şi diriguire către

Combinatul de Utilaj Greu. Trec hebdomadar şi ţanţoş pe la redacţia noului săptămânal bahluiesc *Timpul*, unde mai ou câte un eseuaş. Şi nădăjduiesc să nu mai am pe viitor alte complicaţii decât sentimentale. Dar, mai ştii cum se învârte roata devenirii? Poate mă exmatriculează iar, mâine-poimâine, securicomuniştii cu părul schimbat, de circumstanţă, şi năravurile ba.

GENERALUL EMIL BRUMARU: «în ultimele cinci zile?»

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Am petrecut, firescamente, întru *amore*, *more*, *ore*[68] *> re.* Şi am reconstituit lecturile făcute între 14 octombrie şi 22 decembrie 1989. Trebuie să afli, cu această nobilă ocazie inchizitorială, că am fost incapac de cetitură filosofică ori scientifică. De-abia putui relua un roman de Faulkner, mai multe de Huysmans, unul de Gombrowicz şi *Confesiunea impudică* a lui Tanizaki. Din limba germană nu am reuşit să desluşesc mai mult de un catehism luteran pentru uzul adolescenţilor saşi din Ardeal, iar istoria Engliterii, văzută de Maurois, tot în limba originalului. Ascultam, între timp, radiourile libere *usque ad nauseam* şi dădeam aparatul la maximum ca să profite şi gvarzii mei. Cum toţi, aproape toţi, aveau asupra lor *Sportul popular* [lectură obligatorie a «băieţilor»[69], spre a se evita riscul intelectualizării aparatului expresiv, pardon: represiv], avui astfel prilejul

---

68 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

69 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

să-i felicit călduros pentru ultimul record al Nadiei Comăneci, acela cu trecerea clandestină a frontierei româno-maghiare.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Nu ţi se pare că mişcarea politică românească are o orientare de coridă, pornind cu *Olé, olé, olé, Ceauşescul nu mai e!* şi terminând cu Petrică Roman, pe jumătate toreador? [întrebare dictată de un matematician, nu de un taur!]

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Ba da, ba da, ba da. Bine-ar fi să se precizeze însă culoarea taurului, cât şi aceea a fercheşului torero. Dacă taurul înfruntat de Pedro în arena politică nu e Dezastrul Roş, se duce pe copcă baraca firavei democraturi, iar în loc de cuplul *toro-torero* se reinstalează dictotaurul, ficţionalizat de noi cu atâta sagacitate în romanul-foileton *«Brazde peste haturi» revisited.* În pluralism, sperăm, ascensiunea lui Iordache Leahu poate fi oprită, iar tovarăşul Petre Roman, puiul de bolşevic, nepotul tancului sovieticos, poate oricând deveni, profitând de natura fesenistă a băştinoşilor pontici, un John Kennedy dadanubian cu şarm, adoratul alegătoarelor de la Apaca, altă versiune a lidăraşului postmodern ce întreţine raport eroticos cu populaţia decomunizată, căreia să-i ofere, pentru vot, un surâs, multe dezacorduri gramaticale + câteva felioare de salam sibiesc.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Narează-mi esteticeşte despre contactele tale cu foştii securişti *[les feus*, din latinescul *fatum*, şi *nu foetus].*

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Cum să o fac? Aici începe disperarea mea de povestaş anchetat. *Les feus* erau inombrabili ca grăunţii de pe ştiuleţii Bărăganului. Şi fiecare avea personalitatea sa incocoşabilă. Cu care să încep: cu Boţârlan ori cu Wolf? Cu Rotaru ori cu Gaşcu? Cu Garu ori cu Rotaşcu? Cu Bostan ori cu Gavrilă? Cu Negru

ori cu Ciurlău? Facă-le Atotputernicul pomelnicul în ceasul Ultimei Judecăţi. În *Lettre à un a-mi occidental*, diseminată printre prietenii mei apropiaţi şi trimisă spre Apus pe două căi, una lăturalnică, iar alta directă, poşta [ce ducea năpristan la dulapurile cu dosare din Strada Triumfului, nr. 6], i-am pus să se feleze, irumeze şi anchiuleze unii pe alţii, să dialogheze unii despre alţii şi să-şi etaleze buboaiele. Ţie am să-ţi raportez câte ceva despre doi mai puţin cunoscuţi cetitorilor de la *Convorbiri literare.* Primul, căpitanul Cârdei, a făcut de gardă pe Vasile Lupu 106B, bloc G5, etaj II, gulag 3. Nu era din aceia, juni locotenenţi de Băneasa, temători să nu le creez probleme şi de aceea dispuşi să stea la coadă, la magazinul Flora, în locul meu, pentru ouă, salam de pasăre, conserve de fasole şi spanac; ori furnizori de pastă de dinţi. Nu, nu, nu. Era un pedagog înnăscut. Încerca focos să mă persuadeze că nu eram un om pierdut pentru societate: mai aveam şansa să reînvăţ marxismul de la zero acceptând un post de paznic nocturn la Combinatul de Utilaj Greu ori la liceul acestuia şi apoi să reurc treptele până la profesoratul mediu. Mă căina amarnic pentru că frecventasem nişte «şarlatani» ca Al. Zub sau Mihai Ursachi. L-am regăsit cu stupoare pe 22 decembrie 1989, la sediul Radioului, adus de Filip Răduţi, care pretindea că-l reeducase pentru post-ceauşism. Morga nu-i dispăruse. Nici mârlănia. Iar cu Răduţi nu puteam să mă cert, căci în casa lui ni se telefonase de la Europa Liberă, Vocea Americii şi *Libération.*

Al doilea a condus interogatoriile din prima săptămână decembristă. Ţi-oi cita doar două poante memorabile cu el, colonul Irian, Irineu sau Perineu, adjunctul lui Ciurlău. Întâia: «în memoriul dumitale contestatar, din 14 septembrie 1989, ai acuzat Securitatea de a fi făcut presiuni asupra instituţiei unde ai lucrat., ca

să te deie afară. Află că Securitatea te poate da în judecată pentru calomnie, ar câştiga procesul cu uşurinţă, că un cuvânt tot mai are şi ea p-aici, p-acolo, şi ar obţine să plăteşti din buzunarul personal întreţinerea dispozitivelor – oameni şi maşini – ce te vor fi supravegheat din 14 octombrie curent!» A doua poantă. Aplecându-se peste masă către mine, ca să nu-l audă maiorul Negru: «Să-ţi spun una trăsnet. Ştii că Dan Petrescu s-a pus în slujba unei puteri străine?» Bieţii securişti, sărmanii seci curişti, cururi cu prefix şi sufix!!! Să nădăjduim că domnul Filip Răduţi îi va recicla pe toţi într-o bună zi. Oare foloseşte strategiile reeducative din *Ultimul împărat*, filmul lui Bertolucci? îi învaţă să-şi spele singuri ciorapii, să se şteargă la fund cu tabloul Tovarăşului Nicolai Ceauşăscul, să prindă muşte şi să le zdrobească între coperţile carnetului peceriu, să aducă un şobolan mort între deşte, să se drogheze, să se prostitueze, să calce pe flegme şi rahaţi canini?

GENERALUL EMIL BRUMARU: Poţină modă nu strică. Îţi aminteşti desigur toaletele Odettei de Crécy. Bănuieşti cum s-ar îmbrăca Odette azi, lenevind în mers prin Copou? Erotizează vestimentaţia personajelor.

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Am, bătrâne general, responsul la purtător. Pentru a se găti fain azi, Odette ar trebui să le cunoască pe Tamara şi pe Sânziana Caraman. Ar duce-o ele la talciocul din Alexandru cel Bun, şi s-ar înţoli gagica în draci… de ar crăpa târgul de ciudă, de-ar şopoti babele pe la colţuri: «Uite fiifa naibii, e mai elegantă ca nevestele slujbaşilor de la ambasada albaneză!» Fireşte că vestimentaţia acestui personagiu trebuie erotizată minuţios, cu funde, cu cercei, cu ineluşi, colanţi, ciorapi cu reţea secretă, bluze cu litere cauciucate, fuste conice cu triunghi. Altminteri s-ar trezi c-o iau peste picior căţele

iliesciene şi o râd distihial: *Moşi cu ouăle atârnânde/Ţi-au adus, fă – n dar doar funde/;* altminteri s-ar trezi c-o fluieră contramanifestanţii de obedienţă fesenie tocmiţi de Dorn Nechifor, aşa: *Geaba ai bulan mişto Dacă n-ai pantofi maroJOdetă dragă!* Despre erotizarea aparatului represiv şi preventiv, despre fusta militară, chilotul poliţist ori sutienul securist, am să-ţi suflu eu ceva la ureche altă dată… în chip de notă informativă.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Infatigabilul matematician, dintr-o curiozitate pur numerică: «Cincinale câte îi acordaţi domnului Ion Ilici Iliescu?»

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Două. Dar să fie de patru luni şi jumătate fiecare. Ajung pentru gestaţia unui *infans* multiliber, a unui stătuleţ pluralist şi închirierea unei garsonerii în Blocoteţul Comun al Evropei cu vechi metereze.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Ce set de întrebări personale ai pentru Gorbaciov?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Tiba, profesorul meu de teoria literaturii la Universitatea din Iaşi, i-a întrebat odată, în vreme ce striga catalogul, pe doi colegi – să le zicem Dumitru Ionescu şi Dumitru Popescu: «Sunteţi fraţi?» Discipol încă nedezis al fostului meu iniţiator în tainele subiectelor vagabonde, am să-l întreb pe Mihail Gorbaciov doar atât: «E cumva soţia dumneavoastră soră cu Raissa Mari tain, nevasta marelui filosof neotomist?»

GENERALUL EMIL BRUMARU: Dar pentru preşedintele George Bush?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Pentru el am una triplă, ună şi frână. Iat-o: «Domnule Bush, vă place: să mergeţi de-a bushile? să bushiţi uşile? să daţi iama, cu apetit de boşiman, *dans les bus her ies?»*

GENERALUL EMIL BRUMARU: Să trecem la

futurologie? Cum anvizajezi, dragă Luca Piţu… rologia? Nu uita nici patafizica piţuliană.

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Nu te-am suspectat eu degeaba, Emilescule, de înţelegere greşită a obiectului, obiectivelor şi stratagemelor disciplinei ce tratează scientific despre avenir. Ai văzut în ea, mai ales înainte de 22 decembrie 1989, o *ancilla ideologiae*, o sculă a politicii demografice a Tovarăşului Nekulay Scornicescu. Năravul din născare leac nu are. Am să trec la partea a doua a întrebării tale. Să ştii că disciplina care tratează scientific despre excepţii şi soluţii imaginare nu-şi pierde noima, nici Noica, în perioada post-totalitoantă, deschisă ori nu pluralismului politicos; nu-şi pierde noima şi e plină de sugestii îndrăzneţe pentru amanţii ei, patafizicienii. Îi ajută să se descurce politiceşte, chiar dacă patafizicienii şi politica nu merg totdeauna mână-n lână. Iaca, lui Jarry i-a inspirat ideea de a propune candidatura la preşedinţia Franciei unui metec, în stare a vorbi limbi streine când iese din graniţele naţionale, unui neamţ, de exemplu. Căci, deşi profesează echivalenţa valorilor + doctrina lui «ca şi cum», patafizicianul militează. Însă numai pentru cauze pierdute iremediabil: fără avenir, fără suvenir. Precum eu.

Care, cu toate că mă declarai – şi lui Neculai Constantin Munteanu şi colonelului Lrian – «apolitic activ», în neutralitate binevoitoare printre securicomuniştii reciclabili ai tranziţiei, mişun în cel puţin trei cercuri de politicieni bahluviaşioţi, cu intenţia de a întemeia vreo trei partide noi, pentru care aşteptăm unele bunuri imobiliare din patrimoniul defunctului pecereu.

Cu primul grup vrem să fondăm un partid comunist nudist, cu sediul în vila de la Neptun, iar filiale la Vama Veche, 2 Mai, Portiţa, Costineşti, Sf. Gheorghe. Şi cu existenţă sezonieră, înfiinţat periodic în iunie, desfiinţat

periodic în septembrie, avându-şi ideologia suptă din nietzscheana învăţătură a Veşnicei Reveniri şi din *The Man Who Died*, romanul lui D.H. Lawrence, dar ca emblemă, slipul brodat cu spirala ubuescă, *la gidouilley* aţâmat într-un par la intrarea netextilistă, hipochiloţistă, a plajelor respective.

Cu un al doilea grup, un partid comunist nostalgicos, ce să-şi înceapă activitatea la centenarul Rivaliuţiei din Octomvrie, sub deviza: «Sub Ceauşescu se făcea amor mai bine!» Subînţelegându-se că sub el toate se făceau şi desfăceau minunat. Ideea mi-a dat-o inscripţia decelată, într-un closet sevilian, de Jean-Paul Goujon la zece ani după decesul ibericului *caudillo*, la un deceniu după astrucarea aceluia. Un frustrat al democraţiei monarhiste scrisese acolo cu cretă: *Con Franco se follaba mejor.*

Cu un al treilea grup, un partid comunist necrofU, sub deviza îndrăzneaţă: «Să-l sodomizăm pe camaradul N.C!» în acest scop se va cere organelor putorii autoconstituite uzufructul Casei Poporului, unde se va instala figura de ceară a Gemului Carpatin în mărime naturală şi postură apropiată omagiului erotic fierbinte al zelatorilor. Cu această ocazie, superbul edificiu dâmboviţan va fi rebotezat – *et pour cause!*

— Casa Popoului.

GENERALUL EMIL BRUMARU: What is this?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: This is der vierte Name. Der vierte Name ist El, als Numeration entschpricht Chesed [dementia, *Milde*, bonitas, Güte]; *sie wird auch Gnade, Barmherzigkeit, Erbarmen, Pracht, Szepter und rechte Hand Gottes germant. Es wirkt durch die Klasse der Engel, die (ţie Hebräer Hesmalim nennen, auf die Sphäre des Jupiter und bildet die Urbilder oder Ideea der Körper; ei verleint allen Menschen*

Barmherzigkeit und friedliche Gerechtichkeit; seine besondere Intelligenz heisst Zadkiel, der Lenker Abrahams.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Interogatoriul devenind pe parcurs liber, te asigur că răspunsurile pot să nu aibă nicio legătură cu întrebările.

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Să ştii că nici nu au avut. Sau dacă au avut, era numai de suprafaţă. Nu-ţi face griji în privinţa asta. În caz de transparenţă completă între răspuns şi întrebare, n-ar mai fi comunicare adevărată. Pentru a pierdura dialogul, pentru a supravieţui chestionarea, între partenerii discuţiei trebuie musai să se instaleze neînţelegerea reciprocă, intermcomprehensiunea salvatoare.

Ce spui? Te-am dat gata! Nu te aşteptai la o formulare aşa de şucară!

GENERALUL EMIL BRUMARU: Ce întrebări vrei să-ţi mai pui?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Dacă aş şti precis că nu ţi-o pun eu acuşica ţie, mi-ar fi plăcut să mi-o pui pe aceasta [unde nu căuta-voi aluzii sibilinice la Vecinoaia de la Est]: *întrebare, întrebare: /Ursul câte... labe are?* Uite că nu ai chibzuit la ea! Totdeauna ţi-a plăcut să hotărăşti în ultimul minut, liricule, oniricule, onilitricule, mitropoliricule cu scaun vacant. D-aia nu o să ajungi niciodată un Mallarmé al poeziei moldovalahiceşti, ci numai un Pierre Louÿs, poate un Apollinaire de Kostrowitzki, în niciun caz un Valéry Giscard d'Estaing al ei.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Cum îţi plac ele-vele: cu sau fără uniformă?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Elevele, minetele, colegienele, liceenele, drăgălaşele, fără, dar studentele cu

Uniforma urâţeşte foarte eleava şi-i busculează diferenţa înspre numitorul comun al omogeneizării plurilateral subdezvoltate, dar o erotizează pe o ştudeantă la maximum. Tim Williams, un lector englez de pe vremuri, adesea era auzit murmurând de unul singur prin faţa Universităţii: *Les soldâtes, ah, les soldâtes; j*[70] *aimerais bien baiser des soldâtes, ça me consolerait énormément de la parte de l'Empire Britannique!*

Uniforma aş dori-o la studieznte, însă facultativă, şi numai la unele cursuri: la cele opţionale bunăoară. Aş avea în felul acesta şi un criteriu patafizic de selecţionare şi atragere a clientelei feminine: cele cu oroare de uniformizare, la Onu Popârdău, la lingvistică, iar cele cu drag de ea, la L.P., la retorica şi logica discursurilor fiction ale Ar fi, desigur, o uniformă concepută şi realizată chiar de interesate, în funcţie de fantasmele şi lecturile lor, în spiritul autonomiei universecumetriale şi al neamestecului relativ al Ministerului de Resort.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Ce-i cu cărţile tale, că te ştiu citeţ întruna? [întrebarea a fost pusă în *Timpul* eclipsei totale de lună.]

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Cu prima parte a întrebării tale am impresia că baţi în două direcţii, polisemanticos cum te ştiu şi vânător de izotopii. Mă tragi adicătelea de limbă, vrei să afli dacă sunt isteţ, glumeţ, citeţ, dacă practic eu cetitura subversivă, lectura unimanuală din *Emmanuelle* în versiunea desenată de Guido Crepax, dacă ţin în bibliotecă *des livres à lire d'une seule main.* Tovarăşul colonel Botirlan, la perchiziţia din

70 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

1983, nici n-a remarcat romanţul doamnei Ars an, învelit cum era în nişte coperţi pe care o mână ghiduşe de fecioară mâzgălise numele Emmanuelle Kant. L-a mângâiat şi el respectuos, dar cu amândouă mâinile, şi l-a pus la locul său de pe raft. Mi-a confiscat numai *Le nouveau désordre amoureux* al lui Bruckner & Finkielkraut.

Mă mai tragi de limbă şi cu privire la *Ultima noapte de dragoste şi întâia noapte de filosofie*, oferită – la sfatul tău şi sub titula *Exerciţii de recitire* – Editurii Cartea Românească, susţinută prin referat de Alexandru George, Alexandru Paleologu şi Gabriel Liiceanu. Cică ar fi fost o inundaţie în odăile pomenitei case editoriale şi s-a pierdut manuscrisul dactilografiat, nemaifiind nevoie să-l respingă Dulea ori să făt eu, cum mi-a sugerat Florin Mugur, recenzioare encomiastice la Bălăiţă şi Dumitru Radu Popescu-Dumnezeu. Cum nu vreau să mă plâng de persecuţie şi cenzură din partea Vechiului Rejim, căruia îi datorez totul – educaţie, concepţie despre viaţă, carieră, glorietă disidenţioasă –, nu mai aduc la masa tratativelor alt opuleţ, *Naveta esenţială*, blocat vreo patru ani la Editura Junimea de Audi Andrieş, ăl găinăţat de cucul din cireş, şi Gheorghe Drăgan, ca şi, o vreme indeterminată, la Minerva lui Omea. Prilej de mulţumire Epocii de Aur: nu mi-a dat posibilitatea să mă compromit nici măcar editorial.

În ce priveşte activitatea mea neabătută, de gâdilare a scriiturii, dau sama *Opinia studenţească*, *Dialogul*, *Caietele critice*, *Les Cahiers roumains d'études littéraires*, *Les Amis de Pierre Louÿs*, *Agora* lui Dorin Tudoran ori, recentuţ, *Contrapunctul*, *Antitezele* nemţene, *Conversaţia* arădană, *Intervalul* braşovez şi *Timpul* eclipsei totale de lună, *The Times*, *Die moldauische allgemeine Zeit.* Ţi-i teamă de concurenţa ce o face *Convorbirilor literare*, lasă

că mi-a spus mie cineva. Romanul-foileton *«Brazde peste haturi» revisited*, sagă a colectivizării agrare, îmi datorează vreo 3 – 4 episoade: stă el bine într-unul din numeroasele dulapuri cu dosare din Triumfului, nr. 6, colţ cu Sărărie. Un amic profund, coautor şi el – alături de Sorin Antohi şi George Pruteanu – a conchis hotărât [când l-am consultat asupra eventualităţii de a-l vulgariza în presă, cinematografie ori seriale radiofonice]: «Să rămână încă un mister pentru istoria literară de mâine şi pentru doctoranzii de răspoimâine.» Despre a mea *Préface cynégétique* la a lui Ion Creangă *Histoire dune Pine*, apărută în 1986, împreună cu o gravură stupefiantă, la

Editura À V Écart din Reims, cât şi despre *La Lettre à un a-mi occidental*, ivită deunăzi la aceeaşi casă editrice, am să-ţi dau amănunte picante altă dată, că doar nu vin tătarii. Ci minerii lui Voican Clitorescu.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Eşti sectant? Fiindcă zzzbâmâie zzzvonul!!!

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Nu, nu mai sunt.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Adică ai renunţat să mai fi?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Păcatele iuventuţii, ce vrei. Era prin 1982. Un pic înainte de Perchiziţia şi Ancheta din 18 mai, al cărei subiect sunt mândru de a fi fost. Înfiinţasem atunci o sectă, a ipseiştilor, cu un unic membru, eu, dar m-am exclus repejor din ea… sub pretextul unor revizionisme şi deviaţionisme neîngăduite. Mândrie virilă prostească. Ţineam să am – şi să nu fiu – membru. Votam atunci cu analiştii, indivizi lacanieni din stirpea doctorului Sibony, convinşi că e în membrie, în *membership*>, o reminiscenţă a polimorficei perversităţi infantile, viind copilul, în inconştienţa sa, să hie falus matern, suplinitor al unui absent din poala Ofeliei.

Maturizarea, majoratul, dreptul la urnă, îi oferă şansa adeziunii entuziaste la o asociaţie, la o grupare, la o partidă, ce-i ţine loc de instanţă maternă, căreia îi serveşte de *lingam.* Mi-amintesc eu că o studemită de la Drept, Eliza, fudulă că tatăl, melitar, era membru, iar mama, membrană, m-a întrebat: «Eu ce mi-s?» «*Mitscheide*», i-am susurat eu printr-un calambur ce numai Frau A. Schwarzer, îndrăcită feministă a Vestului tedesc, l-ar fi descâlcit cu încântare.

Şi iacă-mă apartidic şi apatrid… din Cajvana. În *Piedone la Hong Kong*, un hoţ de buzunare din Bangkok îşi recuză cu indignare italienitatea şi se recunoaşte, cu toate că vorbeşte în limba lui Cesare Pavese şi Dante, doar apatrid din Pozzuoli, numai *apolide di Pozzuoli.* Ce e rău în faptul că sunt un apatrid din Cajvana, că patria mea adevărată nu-i în domeniul mundan? Nu cochetez neapărat cu gnosticismul şi nu mă dau, pe la petreceri, drept un bogomil postmodern. Iar preferinţa mea camusiană pentru revoltă, în dauna revoluţiei premergătoare a noii ordini cimiteriale, inaderenţa la futilităţile lumeşti, ele, mă determină să proclamez cu sfioşenie, dar ferm, fie şi în spaniolă nesefardă, că *la verdadera vida está ausente; estamos en el mundo, la vraie vie étant ailleurs.* A afirmat-o, la vremea lui şi răspicat, Mântuitorul iudeo-creştin: «împărăţia mea nu e în lumea aceasta». Nu am făcut întâmplător o strălucită lucrare de licenţă, patruzeci de pagini dactilografiate, despre *Exilul şi împărăţia* cui ştii. Accept să scandez, dar cu infinită intonaţie religioasă, cu Brodsky & Volkoff, *L'exil est ma patrie [mon benjoin*, *mon encens…].* M-am întins multişor asupra acestor cestiuni în epistola către Gabriel Liiceanu [la care voi fi primit un aşa de frumos răspuns într-un vechi număr al *Vieţii Româneşti*] ce urma să se desfoaie în *Epistolarul* îngrijit de acelaşi. Nu

a fost să fie. Sporovăiam acolo vrute şi nevrute despre dezidiomatizare, de-rominizare, elogiul cosmopolitismului plutarhian şi superstiţia locului. Mă visam *sicut passer în tecto.* Mă voiam apatrid din Cajvana cum mă voiesc apolitic activ, aşa cum am avut onoarea şi ocazia să-i transmit lui Neculai Constantin Munteanu în interviul pentru Europa Liberă din 10 octombrie 1989.

Însă… zis-ai tu bine, Emiluitule, zzzvonul nu zzzbâmâie degeaba. Prin 1979 – 1980, am fost chemat la o întrevedere cu rectorul Mihai Todosia şi politrucul securicomunist Hagiu în urma unor sesizări de la Catedra boţârlănească de Franţuză că părinţii mei şi cu mine am aparţine unei secte interzise şi periculoase. [Cam în acelaşi deceniu, Valeriu Dobrinescu şi Sorin Pârvu au fostără traşi de mânecă discret, unul de un morpion al Securii + vecin palieresc, celălalt de tovarăşul colon Wolf: «E adevărat că prietenul dumneavoastră L.P. Ar fi homosexual, sectant şi fascist?» Necuvenită cinste, căci numai un Pasolini avusese coragiul, la televedenia itală, să se dea drept «comunist, catolic şi pederast!» Nesfârşită tristeţe, căci lipsea din înşiruire a patra acuză, aceea de «evreu»!] Omul s-a scuzat: primise el sesizarea, trebuia să audieze şi cealaltă parte. M-a audiat, l-a concediat discret pe Hagiu, discuţia a deviat imperceptibil spre

Hélène Carrère d'Encausse şi Constantin Dumitrescu-Zăpadă, m-a tras de limbă despre *Cetatea totală*, a obţinut făgăduinţa că i-o împrumut pentru două nopţi, mi-a promis că nu mă vinde tovarăşului maior Gavrilă[71], iar peste două zile mă primea în cabinet cu opul,

71 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

înaintea decanilor stătători la coadă.

Or, domnului Mihai Todosia îi voi fi prezentat la raport un *curriculum* al vieţii mele religioase, dubla mea educaţie, ortodoxă prin bunică, neoprotestantă prin părinţi, nişte oameni extraordinari, de la care am prins lectura Vechiului Testament şi a Evangheliilor, pasiunea exegetică, invidia nepăcătoasă pentru oratori, predicatori şi povestaşi, cu toate că nu m-am realizat eu mai târziu oral, ca demagog sau agitator de mulţimi, am rămas un ratat bucal, sărman *irrumator* ispitit de retorică şi astuţiile persuaziunii, un amărât de sofist al Epocii de Aur, până am supt la ţâţa Patafizicii. I-am dezvăluit cât de mult contraziceau cajvanienii tezele lui Max Weber şi Mircea Vulcănescu despre etica protestantă şi avântul capitalismului, fiind acei penticostali săracii satului şi, colac peste pupăză, disidenţi, cu autorizaţia de funcţionare înapoiată Cezarului din Scorniceşti. Încât… era ceva adevăr în sesizarea colegială către instanţa rectorantă. I-am mai mărturisit atunci interogatorului meu că, de va pune vreodată parşiva cestiune a opţiunii între slujbă şi părinţi, a căror regulă religioasă încetasem să o practic, voi alege, ca un gent/lman ce nu sunt, pe ruralii de genitori.

Asta ar fi, dară, în dezordinea grăirii, legătura mea cu sectele şi sectanţii, cu protestele şi neoprotestantismele.

GENERALUL EMIL BRUMARU: [dedându-se unor plescăituri cu senz indecidabil]: Ţţţ

Convorbirilor literare, botezată *Securitatea literară*, unde te-a vizitat? Şi cu cine mai erai?

GENERALUL EMIL BRUMARU: Ideea m-a halit, firește, la hanul Trei Sarmale, cu ocazia unui festival năvalnic, în prezenţa lui Al. Călinescu şi a prietenului său Mircea Radu Iaunban, Ciocoiaşul de la Ieşi. Propunerea, care cuprindea şi scoaterea unui *Almanah al securistului vigilent*, a fost lansată tovarăşului Constantin Matei. N-a reculât: fonduri aveau, materiale posedau, pe colaborări multiple şi policrome se putea sconta. Ce mai, treaba mergea strună. Păcat că încă un proiect al Vechiului Rejim – jâul e al tău – se va fi dus pe şpriţul sâmbetei.

PARTICULARUL LUCA PIŢU: S-a dus, s-a dus, dar află tu, dulapule îndrăgostit, că vina-i numai şi numai a tovarăşului în cestiune. Cade numai în cârca instituţiei bazate pe Strada Triumfului, nr. 6. Aminteşte-ţi de mirarea Napoleonului când unul i s-a plâns că Francia nu avea o bună literatură în vremea Imperiului Prim. *Nous n avons pas de bonne littérature? La faute en revient au Ministre de L*Intérieur!* Vinovetii sunt «băieţii». Vinoveţii sunt Postelnicu, Beria, Drăghici, Iulian Vlad, Fouchet, miniştrii, nu ministerul. În Orwell, în *1984*, acest minister îi activ şi fabrică în uzinele sale inclusiv romane porno pentru proletariatul mineresc. De aceea, poate, Domnul Coposu, şeful agrarienilor naţional-comunişti creştini & democraţi, nu cere, în interviul său din al doilea număr pe 1990 al revistei 22, desfiinţarea Securităţii, nici suprimarea structurii şi funcţiilor sale, ci doar înlocuirea pretorienilor vechi, hipercompromişi, cu alţii noi, nepătaţi încă ori necunoscuţi marelui public. De aceea

• ***Remake* în spiritul „adevărului integral”: la o agapă scriitoricească, o dată atins gradul etilic ce declanşează curajul, participanţii şi-au pus problema**

de era au ba posibil să nu fie niciun securist printre ei; rezonabil cugetând, au decis că nu; dar cine să fi fost acela? Simplu, a zis careva, să vedem pe cine nu cunoaştem. Şi s-au fixat în unanimitate asupra unui ins care n-a negat şi a marşat şi la propunerea cu revista *Securitatea literară.* Numai că, peste nu multe zile, acelaşi s-a prezentat la *Convorbiri literare*, cu un iscusit poem dedicat Lenuţei Ceauşescu; n-a fost refuzat, i s-a publicat producţiunea rimată în prima pagină – era un fel de a spune: de ce să scoatem o nouă revistă zisă *Securitatea literară*, când avem deja *Convorbiri literarei* (n.ed.).

Murmur: *Pleacă ai Noştri Nin ai Voştri, /Disidenţii, opozanţii şi apoliticii activi pier [d] ca proştii.*

De aceea poate că avea dreptate Nea Brucan să-i împartă pe băştinoşi în deştepţi şi în conarzi. Pe de altă parte, proiectul unei Edituri a Securităţii, unde să se publice şi literatură disidentă, nu mi se părea deloc incongruu sub vechiul Rejim. Recapitulează-ţi, Emilostivule, nedumerirea Târgului Bahluic la zărirea prin piaţă a unui Dan Petrescu proaspăt intervievat de mediile apusene. Cât pe ce să-l bănuie de conivenţă cu La Maison Poulaga[72]! Trebuia de multe ori să-mi calmez cunoscuţii, să le confirm că interviul s-a dat din Iaşi, pe şestache, nu din Paris, şi că dânsa efectiv îl iubeşte pe Tovarăşul Nekulay Zbomicescu, sprijinindu-l totodată în taină pe scriitorul iaşiot. Nu era numai mişto în ceea ce-i spuneam Marianei Z. Acasă la domnul Leo Bartfeld. Credeam, şi poate nu mă

72 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

înşelam, că Garda Pretoriană a Scornicoiosului fabrică disidenţi, opozanţi şi apolitici activi în genul meu, numai şi numai spre a-şi justifica în ochii lumii existenţa, privilegiile şi necesitatea[73]. Îţi narez, dacă eşti grăbit [ba şi dacă eşti presat de evenimente] istorieta cu orăşelul liniştit, burghez + pasibil de entropie, din Vestul Mijlociu. Cetăţenii săi sunt spăimiţi: nu se întâmplă nimic în jur; dar nimic, nimic, nimic. Drept care o seamă de poliţişti se deghizează în conspiratori, închiriază o bojdeucă la periferie şi uneltesc împotriva siguranţei statului. Tovarăşi de-ai lor vin cu regularitate şi-i arestuiesc: emoţie în presă, pe la casele oamenilor, în şcoli, în bordeluri şi bodegi; afacerile se revigorează, amanţii se iubesc din nou, ciupercile cresc năbădăioase.

Cum să-ţi explic? Pentru că tot nu-şi poate îndeplini funcţia preventivă, incapace să întâmpine grevele din Valea Jiului, tulburările de la Braşov, insurgenţele de la Timişoara ori o simplă manifestaţie a studenţilor din Iaşi, Securitatea se mulţumeşte cu aceea erectilă. Titilează, agasează, excită anumiţi indivizi, mai ieşiţi din comun, mai nemulţumiţi, îi împinge la atitudine, îi obligă să iasă în arenă, să se manifeste, s-o justifice, să-i cauţioneze fiinţarea şi bugetul impresionant Idealul, într-o societate securizată, îi să te menţii la echidistanţă de Morpionii Morţii şi de contrarii lor disidenţiali, să nu fii nici turnător, nici răzvrătit hăituit Din nefericire, Păduchii Neantului sunt mai agili: instituţia lor exersează pe traseul cibernetic *pull-and-push*, trage-şi-împinge. Te trag ei întâi la denunţuri, apoi la colaborare susţinută, iar dacă ai un

73 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

doctorat în filologie, marxism, istorie, te trezeşti şi c-un post de colonel. Refuzi? Intri în vizor, te şicanează, te împing la atitudine, îţi fac vânt spre rebelare. Idealul sub Vechea Orânduială era, rezic eu, să cumulezi avantagiile materiale ale colaboului [slujbă bună în administraţia rectorelui acestei lumi, călătorii anuale în streinătate, lectorate în Germania, Anglia, Francia, America, promovări neaşteptate + nemeritate, priorităţi la benzina cartelată, acces la cantina Partidului Hunic ş.a.m.d.] şi faima opozantului. De aceea mi s-a părut a gini la telectualul bahluieţ o misterioasă pendulare mioritică între Copoul colaborării şi Jijia refuzului, funcţie de izbânzile sau necazurile momentane. Cam aşa: îmi apare un volum la Editura Junimea, îmi intră fiica la facultate, sunt îngăduitor-îngăduitor cu tovarăşul colonel Boţârlan, cu tovarăşul maior Bostan, ba şi cu căpitanul Cârdei. Îmi iaşte respins volumul, cade fata la facultate – dau cu ei de Terra simbolicamente, arăt şi figa… în buzunar. Mai patafizică devenea comportarea Părintelui Con într-un romanţ al Divinului San-A, unde respectivul popă e cu un grup la ananghie, la patru paşi de mierlire Apare o şansă de salvare datorită ingeniozităţii unui studinte slăbănog, dar fizician, imediat Sfinţia Sa aduce elogii Pantocratorului; situaţia îi din nou disperată, nu e cu putinţă ieşire omenească din impas, ecleziasticul îl reneagă cu vehemenţă pe Dumnezeu şi recită laude creaturii.

Am văzut la viaţa mea foarte puţini fericiţi disidând, asta vreau să spui, înainte de a reveni, cu o ultimă sforţare, la ideea unei Edituri a Securităţii. Aveau Păduchii Nimicului materiale căcălău, nu-i vorbă. Că uite, unuia Pitigrilli, auctorelui *Fecioarei de 18 carate* [ascunsă de tine cu grijă în spatele rafturilor infernale, ca să n-o vază Tamara], denunţurile complete către poliţia ocultă

mussoliniană i s-au publicat postum, în ultimul tom al operelor sale complete. Avantagiul unui *Almanah al securistului vesel*, al *Securităţii literare*, al editurii aferente, ar fi acela de a putea publica antum o serie de capodopere ale genului sicofantic, punându-le astfel mai rapid la îndemâna cercetătorilor din institute şi a iuventuţii studioase.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Scuză-mă, mă, dar grupul de admiratoare, studente şi profesoare, insistă: «în calitate de *spiritus erector,* ce recomandări piţuliene daţi fraţilor, soţilor şi prietenilor noştri?»

PARTICULARUL LUCA PIŢU: O recomandare de tip tradiţionalist, deci cu un uşor iz postmodern, că se poartă: *Vrei să cucereşti femeia? /Foloseşte săpun «Cheia».* Ce zici, merge? N-am pe moment alta mai bună.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Da, circulă, circulă…

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Semn bun. Înseamnă că l-ai concediat pe Dulea din interiorul tău, te mişti vioi şi întreţii relaţii excelente cu Noua Cenzură Liberă şi Transcendentală.

GENERALUL EMIL BRUMARU: Poţi să-mi reciţi vreun eseu de-al tău mai nou? Ştii vreunul pe de rost?

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Da. Îl recit cu dragă inimă dacă mă acompaniezi, fie şi la muzicuţă. E vorba de *Secretul lui R graseiat.*

GENERALUL EMIL BRUMARU: S-a făcut. Hai, porneşte. Dă-ţi drumul! Tot mă exasperează rrrâul, rrramul.

SECRETUL LUI R GRASEIAT

Secretul lui R graseiat? Da, fireşte. Dispun însă şi de alte variante titulatoare. Bunăoară: *De ce nu graseiez, Nu graseiezf De ce nu mi-i drag R graseiat* ori *Mică teorie despre R graseiat.* Renunţ bucuros la ele, dat fiind că

scopul acestui eseuaş îi să celebrez şi eu cum pot, cu precarele mele resurse, un număr rotund de ani, 350, de la epifania *Discursului asupra metodei*, acum, *anno Domini* 1987. Îi am ca invitaţi la festin pe amicii

Sandor Ferenczi [cu al său *Versuch einer Genitaltheorie*, conspectat la Biblioteca Fundaţiilor Regale, dau şi cota la o adică, dovedindu-ţi că nu am avut recurs la *Thalassa* înfrâncizată], Ivan Fonagy, însoţit *de la vive voix*, şi Salvador de Madariaga, întovărăşit de *Englezi*, *francezi*, *spanioli*, carte consultată de noi şi în *editio princeps* şi în versiunea lui Modest Morariu de la Meridiane.

Condiţiile de celebrare fiind întrunite, lansez numaidecât interogaţia de *prooimion*: de ce franţujii, naţie eminamente galantă, nu au un R vibrant, erectil, agresiv? E pură întâmplare că l-or pierdutără după Revoluţia de la 1789?[74] Când, nefericire pentru chiulotism[75], lumea bună a preluat treptat sanchiulotismul şi graseierea poporană; când a abandonat, odată cu chiulota, şi fonaţia aristocraţicistă; când au preluat noul R, de e să vorbim dialectul învăţat de la Georges Duby şi Dumézil, puţinii *oratores* şi *bellatores* de la numeroşii *laboratores.* Declara că *son âme est sans-culotte* însuşi baronul Anacharsis Cloots, orator al genului uman, duşman personal al Hristosului [de ale cărui gesturi ne dau seama Thomas Carlyle în *Istoria revoluţiei franceze*, dar şi Georges Avenel

74 La rîndu-le, ruşii pierd după MR SO din 1917 semnul tare (şi rămîn cu cel moale), prilej de coşmar pentru naratorul unei nuvele de Nabokov (care, exilat, visează că se trezeşte în Rusia şi-şi dă seama citind firmele de pe care lipsea semnul tare că s-a pomenit sub regimul comunist de care fugise) (n. ed.).

75 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

într-o biografie de stil micheletian, reeditată de Gérard Leibovici, pe care, în paranteză fie spus – şi chiar este scris –, o voi fi receptat cadou de la Florian a, văduva acestuia]. Şi pariem că Oratorul Genului Uman nu şi-a dechiulotat numai inima, ci şi aparatul fonator, că, ajuns el hébertist, turbat, *enragé*, fonaţia sa va fi încetat să hie chiloţistă, textilistă[76].

Să revenim însă cu îndârjire la graseierea noastră. A noastră? *Horribile dictu!* A lor, căci eu nu, nu graseiez! Vei înţelege acuşica şi de ce. Mai întâi, totuşi, mă – şi te întreb: ce iaşte un

R? De ce, pare-se, îl au japonezii şi nu îl posedează chinezii? Cum de l-a introdus Alfred Jarry în *merdre*, cuvântul cu care debutează piesa *Ubu Regel* Multă vreme nu am găsit respons. Nu am ştiut nici de ce alemanii, în lipogramele lor, îl tombează tocmai pe R, un sunet hiperfrecuent al limbii tedeşti, în vreme ce francii îl ejectează pe E, ca Georges Perec, la care Baudelaire devine *Un fils adoptif du commandant Au pick*[77]*.* Acum am respons. I-am tras de limbă succesiv, simultan şi simultan-succesiv, pe Sandor, pe Ivan, pe Salvador. M-au ajutat dânşii să-l găsesc, să-l pipăi şi să urlu că iaşte.

Pentru a-mi concocta mititica de teorie şi decela secretul lui R, am navetat între ei şi tovarăşele lor livreşti… repejor. Am înţeles întâi legătura uretralităţii şi

---

76 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

77 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

analităţii, a deschiderii şi a constricţiei, a închiderii ce se deschide, a deschiderii ce se închide, cu vocalismul şi consonantismul, cu odoblejismul şi oblomovismul. Din acest punct hermeneutic sunt numai câţiva paşi până la Fonagy, până la succesorul ferenezian în fonetică pulsională, carele a gâdilat baza libidinală a grăirii şi încărcătura erotică a sunetelor. Şi a spus lucruri înţelepte, experimental verificate, despre lichida R, agresivă, impetuoasă, virilă, cu vibrarea, cu erecţiunea vibratorie a limbii, a organului lingual. Numai că sunt râuri şi râuri… şi fiecare din ele are, cum ne spunea un gheneral la cursul de cunoaşterea armatelor streine, cel puţin două maluri. Aşijderi, sunt R-uri şi R-uri, iar fiecare are gradul său de erectilitate. Primul pe scală, cel mai brav, e multiplul vibrant R spaniol, în genere cel mediteranean: arab, italian, grec, maltez. *Warum? Pourquoi? Why?* Influenţă sarazină, climat, alizee? Nu-s eu Montesquieu cu înrâurirea environului asupra moravului, nu intru la amănunt. Ambiţionez mai puţin, şi anume să construiesc, însufleţit şi eu de *furor aedificandi*, o scală a erectilităţii pentru Extremul Occident[78]. Avem, astfel, la capetele sudic şi nordic ale Occidentului extrem, tumescenţă maximă la iberici, pe de o parte, şi tumescenţă zero la briţi, al căror R în pronunţie standard există doar sporadic[79], aproape că nu este. Nu există? Hai să facem o concesie lupaşciană

78 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

79 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

englezilor şi să respunem că pe preacinstita scală a lui R extrem-vestic, tumescenţa tinde la locuitorii Albionului spre o potenţializare maximă, iar la spanioli către una minimală[80]. La mijlocul scalei se lăfăie franţuzescul R postrevoluţionar, dechiulotat, ghilotinat[81], ce se feminizează şi republicanizează. Urcă pe tron Robespierre o actriţă ca să încarneze Raţiunea sau Naţiunea; ateismul îi condamnat ca viciu aristocratic, iar Cloots decapitat în primării va fi cândva *res publica* reprezentată de Mariana, sub chipul Brigittei Bardot ori mecla Catherine! Deneuve. Şi totuşi, urlă cântecul lui Brassens, unul e nedetronabil şi neştrangulabil în toate regimurile, *car îl fi y a pas de chances cu ont Détrône le Roi des Cons.*

Concluzia, dacă mai e nevoie de una: postrevoluţionarul R e sanchiulotat şi, culmea – actualmente –, nu îi nici măcar graseiat. Dintr-un curs litografiat al doamnei Marie Mouchard – *Éléments de phonologie française*, Éditions Peaudezob, Moncuq, 1986, p. 97 – aflăm şi cum e actualul R parizian şi care sunt fazele devirilizării frâncescului R rulat, vibrat, prerevoluţionar. Acestea ar fi: R apical, rulat, prerevoluţionar, urmat de R dorsal sau graseiat, la care se izbeşte vălul palatului de dosul limbii; el dispare în favoarea celui uvular, şi mai emasculat, ca să nu mai vorbim de R-ul faringal devibrat, de recentul R al Luteţiei,

---

80 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

81 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

la care se atinge rădăcina limbii de peretele faringal[82]. Mai rămâne, înainte de a ne despărţi[83], să zărim dacă scăriţa noastră, cu teoria-i subiacentă, îi validabilă la vreun filosof al culturii, la vreun mare teoretic. E. Unde? în *Englezi*, *francezi*, *spanioli*, cu triada voinţă + gândire + pasiune. Acolo, virilitatea Franţuzului apare ca intelectuală, cerebrală, lingvală, între aceea a Britului, voliţional-acţională [vedeţi rolul Englezului implacabil în romanele sadiene, revedeţi-o pe Clairwil, Claravoinţă, ori pe insularul din *Povestea ochiului* de Bataille], şi aceea pasională a Ibericului. *Le coeur espagnol a des raisons que la raison française ne comprend pas*, ne confirmă cutare Pascal contemporan cu Sartre şi François Mitterrand.

De ce au renunţat Bridi la al lor şi la Imperiu[84]? O fi vreo legătură etiologică între cele două abandonuri? Am bănuieli că da.

Dar Spania Orientului, aceea fără veac de aur şi fără Don Quijote, speluncă a bâlbolatrilor lui Nea Smântână Elicopterescu, ea cum stă cu lichidele? Greu îi de crezut că p-aici nu funcţionează mitul pagubei şi legea ghinionului[85].

---

82 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

83 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

84 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

85 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de

Îi cade amărâtului de Cuţovlah pita în *strecus alterius*, îi vine să emită *bombos* la înmormântări, i se trezeşte scârbavnicul mădulariu în bazilică: şi când să mai ruleze virilul R? Aşa-i în Scheissland. P-aici creştinul mereu iaşte îndemnat la retenţie: *Bade, nufona ca boul JControlează-ţi libidoul!*

GENERALUL EMIL BRUMARU: Miersi, Liukăsi Ai fost foarte bun. Să ne trăieşti pe toţi!!!

PARTICULARUL LUCA PIŢU: Lasă că nici cu muzicuţa ta nu mă fac de râs. Aşa că te rog să mă acompaniezi şi la celelalte, şapte la număr, care, iaca, vin, vin, calcă tortul în picere: *«Prenumele şi numele poeţilor»*, *«Ciudatele sărbători alexandrine»*, *«Biela lui Bozan»*, *«Doctrina scrisorii deturnate»*, *«Neîntâlnirea cu nemaipomenitul»*, *«Préférer n'est pas choisir»* şi *«Miscellanea moldo-atlantica».* Aşadar, deci, prin urmare:

PRENUMELE ŞI NUMELE POEŢILOR

9 9

În *Admirabila Româncă* a lui Isidore Isou[86], cei «lăutari *gitans, travaillant leurs violons mécaniquement, d'après le visage des clients, comme des sculpteurs, passaient de table à table».* Or, în textul subsolic al paginii, e lămurit cuvântul *lăutar* ca provenind dinspre lăţinescul verb *laudare*, «a lăuda», signalându-se totodată veşnicul rol al Artistului faţă cu Princepele acestei lumi. Culmea îi că, în tomul doi al *Fragmentelor dintr-un jurnal*, Eliade ia de bună etimologia!

---

fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

86 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

Lăudateur du Seigneur, lăutar al Domnului, turiferar al Prinţului, scripcar al momentului prielnic, bufon al stăpânului şi stimulator al măcinatului la moara acestuia ori, pre limba medievală a lui Iacopone da Todi, *joculator Domini*, iată, iubito, câteva denumiri poeticeşti.

La iarmarocul de vorbe renascentist, acolo, dai de *plastes*, *fxctor*, *creator*, «făptuitor» şi de alte lexeme intens metaforizate, înainte de epoca în cestiune era curată blasfemie să foloseşti pe *creator* metabolic, în loc de *poëta*, bunăoară, căci teologhia distingea riguros între a crea *ex nihilo*, aidoma singurului Dumnezeu, şi a face, a redispune elementele preexistente, chiar dacă mândra catedrală din finalul operaţiunii «pozetice» e totdeauna mai mult decât suma pietrelor de alcătuire.

Deunăzi, un pâlc de ştudeante de la Veterinară mă chestionau în Copou despre numele poetului, despre numele său tainic, despre al său prenume. Înainte însă de a le satisface epistemologica, omeneasca lor curiozite, m-am interogat retoric, aproape fără legătura cu doleanţa lor: dar dacă nu există nici poet, nici lector? Dar dacă pe scena barthesiană a textului nu avem rampă şi nu-i «în spatele textului cineva activ – scriitorul – sau cineva pasiv – cetitoriul»? Dar dacă textul descalifică dictatura nominativului şi «perimează atitudinile gramaticale», revelându-se ca «ochiul nediferenţiat de care grăieşte un auctor excesiv»? Poate că de la *unio mystica* ajungem la *unio poetica* şi că «ochiul prin care poetul îl vede pe cetitor este acelaşi cu care cetitoriul îl vede pe stihuitor». Pesemne că anecdota pitigrilliană, ce ne-o povestea Eugen Andoni, este reversibilă; mai mult: în relaţia ce-l uneşte pe *poëta* de *lector*, postura nominativă şi cea acuzativă, subiectală şi obiectală, ar fi cumulate de cei doi simultan; între ei, *la unica boquita*, *tan chiquita*, *y et unico lin gam:*

poemul.

În consecinţă, să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului şi Lordului ce-i al său, că din rubrica luceaferică de altă dată a lui Cezar Ivănescu ne-am permis a deriva sintagma titulatoare, da, recunoaştem pe lingamul lui Śiva. La *Bhagavad Gītā*, fiindcă tot uzităm xenisme, numele poeticesc este *kavi.*

În poemul francez al lui Borges despre Francia, jonglerul care intră în bătălie cântând *Cântecul lui Roland* moare, dar presimte victoria: textul instrunat de el o anunţă, aşa cum cel cetit de povestitor în *Prăbuşirea Casei Usher* vesteşte căderea casei cu pricina. Dar jonglerului, lui, cântat şi de Uhland, cine-i mai ştie însă numele, necum prenumele?

Oricum, nu vă spun nici numele tainic al Poetului, nici numele secret al Principelui. Făcând nesăbuinţa de a dezvălui numele ascuns al Romei, Quintus Valerius Soranus a fost dat morţii celei mari şi negre; oricum, iubito, lucrăm pe schemă exoterică.

Oricum ai scălda-o, tot ajungi la skalzi, care i-au înlocuit printre islandezi, spre ţinea mileniului întâi al erei creştine, pe recitatorii anonimi numiţi *thulir.* Între figurile lor fixe, între *kenningar*, aveau una despre capul poetului, desemnat ca «forjă a cântului». Singularul de la *thulir* este *thulr*, *poeta vates*, posedat, entuziast, furios. Saxo Grammaticus «traduce termenul, şi pe drept cuvânt, prin *vates.* De fapt, *thulr* apare mai întâi ca rostitor al formulelor liturgice, apoi ca interpret în spectacolul dramatic sacru, apoi ca sacrificator, mai pe urmă ca vrăjitor. Uneori pare să fie numai poet de curte, orator. Funcţia lui este redată chiar şi prin *scurra*, bufon. Verbul corespunzător *thulia* înseamnă a recita materialul religios, dar şi a vrăji, a murmura. *Thulr* este păstrătorul întregii

tradiţii poetice. El este bătrânul înţelept care cunoaşte istoria şi tradiţia, omul care are cuvântul cel mai greu cu prilejul acţiunilor festive şi ştie pe dinafară arborii genealogici ai eroilor şi ai nobililor. Funcţia lui este în special competiţia în vorbire sau în cunoştinţe.»

Aşa ne instruit-a Huizinga în *Homo ludens*, unde nu suflă multe cuvinţele despre cei *griots* vestafricani: poeţi, muzicieni, vrăjitori şi agenţi de publicitate ai comunităţilor bambara, peul & dogon.

Etimologia lui *auctori* Vine, el, de la *augere*, a augmenta, a spori, poate chiar a supralicita, căci aiurea, pe alte meridiane, licitaţie se zice *auction*, *Auktion*, «aucţiune», cu trimitere, probabil, la mimetica ridicării preţului.

Ce licitează oare auctoral poetic la «iarmarocul de vorbe» mundan? Răspunsul e cuprins, desigur, în întrebare. Ce alta să liciteze decât *words*, *words*, *words*?

Ce sporeşte el, auctorele? Entropia cadaverică a spaţiului literar, mai cu seamă dacă este dadaist ori postmodernist, căci, dacă este angajat în sens enkratic şi neg-entropic, i se va zice pe spanioleşte *autor comprometido.*

«În Evul Mediu, gestiunea textului anterior era distribuită între patru roluri, niciunul necorespunzând cu astăzi numitul de noi critic. *Scriptorul* copia, fără să adauge ceva. Ceea ce adăuga *compilatorul* nu venea niciodată de la el. *Comentatorul*, dacă punea ceva în textul anterior, era numai pentru a-l face inteligibil. *Auctorele*, în sfârşit, îşi risca propriile idei, însă oferindu-le propteaua celor ce gândiseră înaintea lui»:

Aşa grăit-a cine, cetitoriule? [Ce-mi dai dacă-ţi deconspir?]

Numele nemţesc: *Verfasser*, *Schriftsteller*, *Dichter*. Al

doilea nu ne interesează – el aparţine gramatologiei, grafocraţiei şi grafomaniei. *Verfasser* vine de la *verfassen*, iar acesta înseamnă «a compune», «a redacta» [de aici că Virgil Mazilescu şi Cezar Ivănescu au fostără redactori pe la marile gazete bucureştene, dar ce te faci, scumpo, cu Emil Brumaru şi Nichita Danilov, ce se nevoiră numai ca semicorectori la *Convorbiri literarei*], «a încadra», chiar «a monta greşit», după cum ne îndrumă particulul inseparabil *ver*. La rândul său, *verfassen* vine de la *fassen,* «a apuca», «a prinde», «a conţine», «a monta», «a încadra», «a exprima», «a ridica», «a căpăta». Ce apucă, pricepe, capătă, montează stihuitorul, asta nădăjduim să arătăm în *Adversus omnes poetas*... cam pe la culesul viilor.

Pe de altă parte, las deoparte pe menestrel, pe *Minnesänger*. Nu şi pe *trubadur*, nu şi pe *truver*. La origina lor, la etimon, aflăm pe *trouver* şi *trobar*, «a găsi». Totuşi, voci ale contemporaneităţii bâzâie bzzzzzzzzzzzzzzz bzzzzzzzzzzzzz bzzzzzzzzzzzzzzz că la *trobar dus*, în căutarea închiderii + hermetismului + secretului – adică în poezia închisă a trubadurilor – trebuie să învăţăm a-l ceti pe *trobar* drept un verb tranzitiv propriu-zis. *Trouver*, *c'est tourner*; *faire le tourf aller autour. Trouver un chant, c'est tourner le mouvement mélodique, le faire tourner. Ici, nulle idée de but, encore moins de arrêt. Trouver est presque le même moţ que chercher, lequel dit: faire le tour.* Într-adevăr, într-adevăr, dicţionarul etimologic al lui Dauzat îmi dă pentru *chercher* proveniturǎ din *circ are,* «a înconjura», «a te învârti în jurul», de la *circa*, *circum*, «în jurul». Prin urmare, căutarea în general – şi a poetului în special – ar hi una circulară: eroare, rătăcire, vaganţă, dar şi ocol interminabil + blanchotian. Căutătorul, rătăcitorul, trubadurul, ei, «merg înainte şi stau pe loc, sunt frânţi de mers şi demers nemergând», lăsându-ne astfel moştenire,

pe lângă incomensurabila pasiune a hoinărelii prin spaţiul labirintizat al scriiturii, întemeiat pe dezorientare şi/sau dezoccidentalizare, ispita ieşirii din cercul heuristic – unde nu cauţi decât ceea ce deja ai tot găsit –, din tautologie şi din mrejele identităţii: spărtura crizei, breşa întru alteritate.

Écrivant, scriwtor, *autor compromet ido*[87], sau *écrivain* ce «îşi pierde structura sa şi pe aceea a lumii în structura rostirii», când nu se jură pe textul său de onoare şi nu este poligam suprem [căci face amor cu toate vocabulele tribului său, simultan, succesiv şi simultan-succesiv]? *That is the question*; aceasta iaşte întrebătura. Mai haios e însă când scriitorul ne declară, pe vocea de neuitat a lui Ioanid Romanescu, esenţa sa imputrescibilă: *Poet eu nu-s în fiecare ziJDar comunist sunt totdeauna.*

Parafraza mea de uz personal la Bernard de Morlaix, medievalul veacului al XII-lea, aceasta este însă: *Stat poeta pristinus nomine JNomina nuda tenemus.* Cu varianta fotjată, tot de noi, în scopuri eminamente didactice: *Stat poeta pristinus carminel Carmina nuda tenemus. Poetam nudum tenemus*, totuşi, doar în lunile iulie şi august, pe plajele nechiloţiste din Vama Veche şi Doi Mai, frecventate de emulii unor Mihai Ursachi, Virgil Mazilescu, Virgil Mihaiu, Cezar Ivănescu, Mariana Marin, Magdalena G hic a, Nina Cassian, Petru Romoşan, Bedros Horasangian, Ştefan Agopian, Dan Arsene, Mihai Sora, Petru Creţia, Manuela Tecuşan, Alexandru Paleologu, Marius Robescu, Dan Petrescu, Dorin Spineanu, Liviu Cangeopol, Elena Ştefoi, Dom Mareş, Lucian Vasilescu,

87 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Mihai Gălăţanu, DanSilviu Boierescu, Maria Mailat, Dan Culcer, Bujor Nedelcovici, Nancy Brandes, Brandy Barasch, Alfred Kittner, Helmuth Britz, Georg Wellmann, Mady Solomon, Samir Soium ş.a.m.d.

Înainte de a fi *voyant*[88], *voyeur* sau *vates*, poetul rămâne* ceea ce ne dezvăluie mereu excursul la obârşie, proba prin etimon: *maker*, *hacedor*, *făuritor.* Argentinianul Nepereche şi orb are despre el o povestire intitulată *Făcătorul*, amintindu-ne câteodată că un poem scoţian al lui Dunbar jeleşte stihuitorii morţi – cei pe care îi preferăm şi noi – şi se chèamà *Lament tot the Makers.* În franceză şi germană, din nefericire, trimit *faiseur* şi *Macher* la înţelesuri derivate, cam năstruşnice, de unde şi faptul că pe moldovineşte, la o veche serată a magazinului Studenţin *Dialog*, unul a clamat nestingherit până în prezent: *Cine-i mahăr/Are zahăr*\ de unde şi faptul că René Étiemble, în titlul *Poètes ou faiseurs*, îi opune «făcătorilor», antamatorilor travaliului de făcătură, pe autenticii lirismului.

Şi totuşi, *poëta*, *Dichter*, *maker*, *hacedor* îs denumiri târzii, derivate, subalterne. În greaca lui Homer, i se zicea pe bune entităţii circumscrise de noi «cântăreţul divin», iar în latina mai veche «profet», *vates.* De ce oare? Probabil că prorocirile pedalau pe un limbagiu drăguţ şi curgător şi ritmic, măcar că acuma se ştie că, orice-ar spune Şerban Foarţă[89], ritmul nu mai are înradenie lingvistică dinspre

88 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

89 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

heraclitorisiana «curgere» a tuturor lucrurilor, zisă şi *panta rhei*, ci de la «configuraţie», poate chiar de la cerul decùpat cu bastonul de auguri, de lectorii semnelor emanate prin zborul păsăresc roman.

De aia i s-o fi spus poetului *vates*, că vaticina foarte frumos, chiar şi *ex eventu* ca Vladimir Tismăneanu, politolog de renume ivzfranaţional şi prevestitor al evenimentelor istoriale la trei zile după ce acestea vor fi avut loc.

Dar… *polein* înseamnă «a face», «a elabora», «a alcătui». Vezi Curtius ori *Literatura europeană şi Evul Mediu latin.* Da, l-am revăzut şi am aflat că, la Herodot, *poiema*, făcutul, îi relativ la munca orfevrilor, iar *poiesis*, facerea, are treabă până şi cu fabricarea vinurilor: de aici milenara însoţire dintre versificaţiune şi oenologie, nu? Amănunte mai ample sunt în *Banchetul* platonician, unde orice făurire iaşte *poiesis*; unde gestează totuşi metabola particularizantă, cu transferul semantic de la facerea în general la aceea, singulară, a üteratomicului, a sporniculuі literator.

Poetul = făuritor al operei, executorul ei aflându-se aedul, iar «cine traduce aşadar *poiesis* prin *creaţie*, acela introduce un element strein în concepţia grecească, şi anume teoria iudeo-creştină a Facerii. De-l numim creator pe poet, uzăm de o metaforă teologică»; de-l numim creator, îi curată blasfemie. Poate că Poetul din Ipoteşti se închipuiuieşte el însuşi demiurg, în sens gnostic, dar asta-i o altă mâncare de pas tramă. Demiourgos rasoleşte creaţia şi se crede singur, întâi agent, când, deasupra lui, stă primul OM, iar la capăt de tot, Pleroma, din care el îi a *ryx* ştiu câta emanaţie, destul de Palidă. De plânge Demiourgos, mâhnit că i-a ieşit prost cel travaliu de

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

făcătură mundană, alţii, instalaţi la baza Principiului, în Plenitudine, îi aud – şi ascultă cu interes – plânsul.

Se pare însă că *Dichter*; *dichten*, *Gedicht*f *Dichtung* vin, vrem ori nu vrem, de la *dictare*, care totuna-i cu «a dicta». Oare-i de mirare că tocmai în germană se întâmplă una ca asta, tocmai în limba mimată, parodic sau pastişial, de Charley Chaplin prin *The Great Dictatori* Nu. «Încă din Antichitate se obişnuia de cele mai multe ori să se dicteze, şi nu numai scrieri, ci şi, mai ales, scrieri în stil solemn. Şi aşa vocabulul *dictare* capătă înţelesul de a scrie, a redacta şi, în particular, a compune opere poeticeşti.» Acum nu ne mai miră că Poetul şi Dictatorul sunt plăsmuiţi «din acelaşi material lingvistic»[90]. Dante, în *De vulgari eloquentia*, îi numea pe trubadurii Occitaniei «iluştri dictatori», fiind poezia în vremea lui o *ars dictandi* şi un «recurs la metodă», ca şi bine popularizatul – de către romanul Americii Latineşti – exerciţiu represiv, prelungit în cuvântul de ordine peremptoriu, dar autumnal şi ineficace la asaltul alterităţii vagabonde.

Este poetul un pedagog? Există ceva precum Poetagogul?

Ne asigura cândva, tot la Casa Universecuritarilor, N.O. Că Philippide cel lingvistician, într-o memorabilă cuvântare de la Academia Română, teoretizând despre înflorirea ştiinţelor în câmp mioritic, pomenea mai la fine şi pedagoghia, «ştiinţa despre nimic». Despre paidologi, la un moment dat, Vali P. Spunea, cu bătaie către cumnatul său Cosmovici, că-s «băieţi buni, însă nu au obiect». Într-un text ce mă scotea din minţi între 1971 şi 1975, căci

90 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

propunea nu mai mult decât schimbarea la faţă a Cuţovlahiei mereu minore, ce găseşti? Că istoria, fără convulsii belicoase, ar semăna cu o anostă lecţie de pedagoghie: ţinută probabil de Mai a ne a, vestitul vânzător de rame la talcioc, unde mergea chipurile să studieze, ca Balzac, fizionomii umane. Aici l-a întâlnit, în repeţite rânduri, Pelicanul din Ţicău pe emulul educaţional al lui Waydenoy cel Văideanesc. În ce-l priveşte pe Sandu Dobrescu, acesta l-a întâlnit în trenul de Mangalia, au conversat ce-au conversat., până ce eminentul om de ştiinţă îi va fi mărturisit că o să coboare la Tomis, urmând să cerceteze fizionomii omeneşti în autobuzul de Agigea, adicătelea, peripatetic ori nu, să plaseze un lot restant din produsele artizanale de fabricaţie proprie. În ce mă priveşte, însoţit de cucernicul Sergio Stresa, l-am demistificat în interior vespasian, unde maliţiosul emul al lui Ghiţă Văideanu era terorizat de un *Durchfall* irepresibil. Atunci l-am coborât de pă piedestalul ce ocupa, nemeritat, în inima noastră de alumni cu frică de ştiinţa inefabilă a dresajului umanist; tot atunci am conceput şi ideea unei internaţionale a puericultorilor, botezată de noi *Las muchachas malanquistas* [fiindcă neposedând paidologii «obiectul muncii», aflându-se dânşii privaţi de particulă, eviraţi, castraţi, înfemeiaţi, nu aveam cum să-i titulăm], ca o delicată atenţie pentru dictatorul revenit la putoarea Argentinei[91], *los muchachos malanquistas.*

O fi ea, poezia, melancolie textuală, nu zic nu. Paidologia, cu pedofilia-i aferentă, rămâne totuşi o ştiinţă eminamente melancolică, ierte-mi-se calamburul intruvabil

91 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

în *Steaguri pe turnuri* sau în *Poemul pedagogic.* Ne întrebăm doar dacă maliţiosul Mal a ne a, asemeni magistrului său makarenkian, pune şi el copiii să numere, pe când fiinţa ca puericultor la şcoala de corecţie, boabele de fasole din ciorbă. Decât să-mi răspund la întrebare, mai bine-i proslăvesc pe patafizicienii care, în urma lui Jarry, ne sesizează că în *paidagog* se fofilează vespasianicul *goguesy* de closetială pomenire, iar după silaba iniţială a cuvântului ne îndeamnă să lecţionăm *T* în locul lui D, *comme quoi, mes amis, les poèdes pèdent plus haut que les poëtagogues, et ceux-ci plus haut que les pétagogues.*

We few, we happy few, we band of brothers. Duc însă proiectul acesta şi mai departe. Adică zic, limpede, cât se poate de limpede, că grupul din care făceam singur parte autodizolvatu – s-a ca să înflorească mulţimea vidă, aşteptând întoarcerea Pelicanului din ţinuturile calde, căci, dacă se va întoarce vreodată de pe respectivele meleaguri, pre mulţi poeţi are să-i belească el [căci prea s-au înmulţit, mai ales după 1990, ca… ciupercile după ploaie[92]]: *Car le Maître est allé puiser des pleurs au Styx/Avec ce seul objet dont la Néant's honore*.

De se va întoarce Pelicanul din ţinuturile calde ale Indiilor Siderale, o să vază că, aşa cum Progresul lasă în urma sa o droaie de deşeuri, iar Veroluţia o droaie de cadavre, stihuitorii veseli, cu pixul subsuoară, maculează în continuare environul virgin al foii higienice şi albe, *que să blancheur ne défend pas tout à fait,* aşteptând Judecata de Apoi a recenzenţilor cumetriali şi Marile Premii ale Inspectoratelor de Cultură, locale, judeţene ori naţionale,

92 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

sponsorizate sau nu de fundaţiile sörosiene.

Iată, ştim acum, în sfârşit, diversele nume ale poeţilor, dar care-s prenumele lor? Or fi oare ascunse în hipocoristicul de mult refulat, împreună cu toba de fericită amintire[93], ce, evocate de mine într-o textulă din *Opinia studenţească*, atât de mult îl spăimeau pe Marin Sore seu/… că se instala el la o altă masă a restaurantului candriu al Uniunii Scriitorilor?

Făcând nesăbuinţa de a revela prenumele tainice ale Romei, a fost dat morţii celei mari şi negre Quintus Valerius Soranus. Aşa că, iubito, lucrăm în continuare pe schemă exoterică, nu?

CIUDATELE SĂRBĂTORI ALEXANDRINE U

Dintr-un idiom recent cocoţat pe post de *volapük* – am numii idiomul englezesc al vremilor noastre –, îmi titilează amorul propriu şi stârneşte duhul povestirii exegetante un inevitabil vocabul: verbul *to bowdlerize*, categorisit în Dicţionarul lui Horn by după cum urmează: *V.t. Take out of [a book etc.] words \ scenes etc., that might be considered improper, unsuitable for young readers etc.* L-a lăsat moştenire un castrator faimos de pe malurile Tamisei, ce-l corecta pe Shakespeare pentru uzul puradeilor din familiile hiperpuritane[94]. Pe de altă parte, lecturi vechi de tot asupra conflictului anglo-german din 1940 îmi amintesc episodul raderii de către aviaţia lui

93 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

94 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Göring a oraşului Coventry, prilej cu care se impusese lui Adolf Hitler evidenţa verbului *Coventrysieren*, gustat de el tare mult. În ambele cazuri avem de-a face cu două stranii metonimii, conjugând fiecare două sinecdoci[95]: a distruge precum au distrus urbea britanică în cestiune; a castra, cum ar fi făcut-o nemuritorul Bowdler, pe Baudelaire de *Bijuterii*, de *Metamorfozele vampirului* şi de alte «bucăţi condamnabile». Remarcăm numai că nu s-a născut încă verbul «a alexandriniza» pentru a designa combustiile periodice ale Bibliotecii. Şi bine nu ne pare.

De aici… executăm salt în vremi alexandrine, căci voi povesti comentăreşte reacţiile, grupate în două clase distincte şi opuse, la Septiiaginta, la Septanţi, la Traducerea celor şaptezeci. Le voi povesti aşa cum mi-au fost ele redate, într-o frumoasă, dar insomniacă seară de mai, în Spitalul C.F.R., vecin cu Cercul Militar al Iaşioţilor, de Farrar, prietenul livresc al Părintelui Ştefan Vasiliu. A fost, dară, odată ca întotdeauna: a fost întreprinsă transpunerea grecească a Cărţii, pentru încântarea lui Ptolemeu Filadelficul, carele, incitat dă Demetrios din Phaleron sau de amiciţia cu Aristobul, îşi dorea, în marea sa bibliotecă, un exemplar lizibil din textul fondator al iudaismului. Conform legendei, cei şaptezeci şi doi de transpunători, chemaţi de Ptolemeu II Filadelficul, sunt instalaţi confortabil în şaptezeci şi două de căsuţe pe insula Pharos, odată cu severul consemn de a nu se consulta între ei. Se pun dânşii cu burta pe Carte. Când treaba termină, minune! Aceleaşi pasagii sunt traduse cu aceleaşi cuvinte, ceea ce dovedea anticilor că se lucrase cu

95 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Sfinte Scripturi, respuse sub inspiraţia sacră a unei zeităţi cu adevărat unice[96].

Aşa se face, iubite lectorule, că tălmăcirea celor 72 de bărbaţi, ale căror nume vor fi rămas în mare parte necunoscute, fu primul cal troienic la Gentili, întâia breşă în seculara lor apărare, diseminând printre ei adevărul monoteist, forjând sociolectul în care va fi încodat şi *Novum Testamentum.* Mare mândrie stârnit-a, printre diasporali, traducerea aceea: putură a se făli faţă cu grecii de tot feliul că au şi ei autorităţile lor, nu numai aceia pe Hesiod, Pitagora, Platon şi compania. Doctrina lor deveni cunoscută pretutindeni unde se purta limba cea elenică, idiomul lor strămoşesc murindu-le, iar aramaica nevorbindu-se în Eghipetul cucerit de Alexandru cel Mare şi Macedon. Diaspornicii din Valea Nilului începură astfel să prăznuiască, în fiecare an, data apariţiei traducerii celor septanţi şi, într-o anumită zi din an, cu osebită solemnitate vizitau chiliile din Insula Farului, unde, conform tradiţiei, se săvârşise tălmăcirea Cărţii, cu asistenţa puterilor suprafireşti.

Altminteri cu totul se comportau însă Venerabilii Rigorii, ce dăscăleau în şcolile din Patrie. Dânşii respingeau spusa aristeniană că tâlcuitorii fuseseră trimişi Filadelficului cu binecuvântarea Arhiereului Eleazar, negau vehement şi bărbăteşte că Iahweh ar fi dat girul acestei afaceri şi i-ar fi inspirat pe cei şaptezeci şi doi de transcodatori, socotind ei transzicerea textului Cărţii într-o limbă vulgară, oricât de greacă va fi fost ea, drept o nenorocire inalterabilă. De mult se prohibise şi inscripţia

96 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Legii pă piele de animale necurate, dar catastrofă şi mai amplă se dovedea modularea ei într-o limbă necunoscută, vie, supusă martelajului devenirii. Fiindcă nu era cu putinţă să întrupezi Legea în formele grosolane ale unui idiom vernacular şi profan, fără să se evaporeze particulele cele mai pure ale Adevărului Monoteist. Putea Lordul lui Sem să glăsuiască în morfemele, în lexemele, în sintagmele, în schimbătoarele structuri de suprafaţi ale lui Iafet? Dar – şi fără toposul neputinţei de a transplanta fidel în limbă streină sentimentele, iudeile şi prejudecăţile limbii materne – era limpede că, necesitatea intervenind, urmau a fi îngăduite importante pierderi, mari sacrificii, adică: inumerabile concesii prejudecăţilor greceşti. Tălmăcitorii n-aveau să bowdlerize ze oare textul sacru al Cărţii [aşa cum învingători diverşi vor fi conventrizat în multe rânduri Oraşul]?

În contrast absolut cu bucuria consângenilor alexandrini, Veteranii Riguroşi petreceau o zi de contrasărbătoare. Ziua tălmăcirii septiiagintice o petreceau în post şi doliu şi rugăciune, considerând-o tot atât de nefastă ca data când anceştrii se închinaseră Viţelului de Aur şi dănţuiseră în jurul lui. Cel puţin aşa i-a transmis Fraenkel lui Farrar, căci aveau, pare-se, bune temeiuri înţelepţii dascăli din şcolile strămoşeşti să se raporteze bănuitorul către ceea ce ei numeau neevaluativ «înţelepciunea ionienilor». Cartea, în greceşte, fără îndoială că a modificat cât de cât optica celor douăsprezece seminţii, a netezit calea spre Galileeni, a impus lecturi noi ale textelor favorite, a redus din coeficientul de etnocentrism, foarte ridicat, al naţiei livreşti şi «alese», a demantelat cel puţin un perete între aceasta din urmă şi Gentilii mediteraneeni. Asta însă nu-i nemica. Buba mare e alta.

Nu spune oare Joseph de Maistre, apărând latina liturgică a Europei, că e nevoie de o limbă moartă, deci invariabilă, deci imuabilă, deci sacralizată, pentru o instituţie cu adevăruri statornice şi durată indefinită, insensibilă şi la spadă şi la silogism şi la epigramă? Apoi, *sans le latin*, *sans le latin*, *la messe nous emmerde*, căci numai acel *xenikôn* drag inimii aristoteliene, numai ce vine din depărtări şi din necunoscut, poate atinge omeneasca admiraţie, făcând-o să zumzăie indefinit. Lipsit de forma în care se cuprindea însăşi esenţa exclusivismului, «ismul» Bărbaţilor Inflexibili, transportat în greceşte – din această pricină şi în această împrejurare –, pierdu mult din caracterul său distinctiv. Mult, dar nu totul. Mult, dar nu fundamentalul. Esenţialul l-or salvatără. Mai târziu şi cu preţul binecunoscut.

[în vremi de persecuţii şi apostazii, Riguroşii s-au întărit în convingerea – au lansat maxima – că nu se studiază nepedepsit literatura grecilor, că nu se parcurg *unbestraft* limba şi erorile celorlalţi. *Niemand wandelt sich unbestraft unter Griechen.* Când totuşi un bătrân fundamentalist fu întrebat în care ceas se poate aborda opera grecească, acela zise că numai *entre chien et loup,* numai la acea oră ce nu aparţine nici zilei nici nopţii, când nu osebeşti câinele de lup, fiindcă Torah, singurică ea, cată să hie obiectul studiului uman: şi ziua şi noaptea. Literatura, filosofiile cele greceşti şi alte erezii de-ale Ionienilor se atacă doar în interval, între valul diurn şi cel nocturn, *dans V entre-deux.]*

Există, şi o ştiu bine şi pe ea, o altă poveste, nealexandrină, a traducătorilor diverşi, policromi, occidentali – Galland, Lane, Burton, Mardrus *etalii* –, ai celor *o mie şi una de nopţi*, care introduc exotismul sau purismul sau obscenitatea, inexistente în *Kitab aliflaila un*

l-ai la ori chiar pasagii şi poveşti noi în funcţie de ideologemefele vremii sau de moda textuantă. Nici grupul celor 72 nu a stat degeaba: a dat destulă apă la moară contrasărbătorii de post şidoliu, fie că nu s-au crezut obligaţi să observe o fidelitate absolută în tălmăcire, fie că, în unele cazuri şi din pricină că înţelegeau prea literal textul sacru, au căzut în capcanele spiritului secular. Zis altfel, septanţii au lăsatără, în traduceri, urme ale părerilor personale, aversiuni, frici, inhibiţii, idiosincrazii, bowdlerizând textul primordial cât le stătea în putirinţă; au conventrizat expresii, fraze, teologeme. În genezicul capitol întâi au singularizat celebrul şi scandalosul plural elohimic, aşa cum, invers şi peste milenii, în transpunerea moldovalahă a *Toamnei patriarhului* de Mărquez, comercializată sub Aurita Epocă Nicolaescă, dictatorul sud-american nu iese cu vaca[97] – însă cu vacile – pe balcon. Au făcut concesii Grecului, stăpânirii şi orizontului de aşteptare al lectorului alexandrin:

1. Asinul pe care au călărit Balaam şi atâţia alţii, inclusiv răzvrătitul Absalom, s-a prefăcut, la trecere către Ionieni, într-un fgumos bidiviu. Apoi că nu-i dificil de priceput prefacerea, scopul scuzând mijloacele. Intenţia era de a evita dispreţul pe care l-ar fi resimţit elinul, şi indo-europeanul în genere, ignorant al importanţei acordate măgarului în Orientul Apropiat, când i s-ar fi întâmplat să cetească despre vreun vestit personagiu semit că a încălecat asemenea animal derizoriu.

2. Parcurgând listele cu animale pure sau impure, lectorul septiiagintic dă, în greceşte, peste cuvântul

97 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

dasypous, «cu picioare păroase», acolo unde în original, la Levitic XI: 6 – 7, se înţelege *arnebei*, «iepure». Tălmăcitorul n-a transpus acest cuvânt în literalitatea sa, prin *lagos,* deoarece, se bănuieşte, nu le-ar fi plăcut Ptolemeilor, care ar fi dedus că întemeietorul dinastiei lor, Lagou, purtase numele unui animal socotit spurcat de Poporul Torei.

3. Fiica lui Iov, al cărei nume înseamnă «corn de antimonie», se preface, din motive ce nu avem timp a le dezvălui acum, în «corn de amalfie», acolo unde, în mileniul nostru, Lemaître de Sacy dă *vase de parfum*, Biblia de la Ierusalim, *conte à fard*, iar cea de la Cambridge… *Keren-happuch.* Cf. Job, XLII: 14.

4. Proverbele originale se văd înlocuite cu greceşti, ceea ce reduce până spre zero rata înaltă a singularităţii faptelor de civilizaţie, cultură şi mentalităţi hebraiceşti, nu? Amintiţi-vă numai de filmele occidentale în dublare sovieticoasă ori în subtitrare cuţovlahicească, uneori întâmplându-se, ca în *Gară pentru dai* şi *Moscova nu crede în lacrimi*, să fie mai frust limbagiul versiunii chişinăuane decât al celeia de la Ubucureştii ceauşii.

5. Septiiaginticii îmbogăţesc textul de la plecare, bazialul text: când nu iscă, adesea, îmbogăţirea câmpului intertextual. Cuvântul «înarmaţi», din cutare context, îl traduc prin «câte cinci la rând», poate ca să şi atenueze la cetitoriul elin teama subliminală de vreo nouă rebeliune a zeloţilor macabeici.

6. În al patrulea capitol genezic, versetul 4, au adăugat că Lordul însuşi a aprins focul la jertfa lui Abel, atât de agreată.

7. Cum filosofilor alexandrini, înrâuriţi mult de Platon, de Pitagora, de Stagirit, le repugna «antropomorfismul» simplu al textelor din Cartea Cărţilor,

cei 72 nu au ezitat să-l înlăture printr-o traducere «trădătoare». Exemplele-s puzderie. Nu le vom da pe toate. În *Exody* bunăoară, bătrânii neamului nu-l văd pe Lordul însuşi, căci n-ai cum să vezi invizibilul, ci locul unde stătea El. De altfel, auctorele presuspus al transpunerii respective, Aristobul, îi un filosof ce în scrierile sale previne pe greci contra înţelesurilor litera/e ale expresiilor antropomorfice şi propune lectura figurată, chiar alegorică, aşa cum va acţiona Filon Iudeul, care, doar cu agiutoriul alegoriei, scoate din Pentateuc toate tainele gândirii elene, de unde şi interogaţia retorică a contemporanilor săi, de unde dubla interogaţie: «Au Filon platonizează? Au Platon filonizează?» [De-i dăm crezare lui, Moise a fost un protocronist la vremea sa – ori, cel puţin, profesorul unor Hesiod, Heraclit, Platon, Zenon. Totul e alegorie pentru dânsul, însă orice irespect pentru litera Legii îi sancţionat ca impietate, procesul de sacralizare a corpusului biblic, antamat cu rigoare în timpul lui Esdras, fiind încheiat de mult. El istoriseşte chiar, undeva, cum un alexandrin – carele, prostul, luase prostul obicei de a ironiza ce favoare făcuse Adonai lui Abraham şi Sarei dăruind litera *alfa* lui, iar ei litera*.ro* – a luat apoi calea nebuniei. Şi se ştie de ce: nu râdem nepedepsiţi de semnificani.]

Ş-am încălecat pe-o roată, narând şi/sau comentând povestea alexandrină ameliorată.

BIELA LUI BOZAN

elogiul lacunei *leere Stellen*

Sahia Alexandru nu studiourile cinematografice *Uzina vie* nu se situează cumva în marea peliculă efemeră?

Impactul pulsiunilor bozanice asupra bielei scena primitivă mână-n mină cu pulsiunea scopică iar copiii nord-coreeni pupând în bot noua locomotivă nu e oare o victorie

asupra imperialismului american lyotardizăm, lyotardizăm, desigur ce să facem? Unde ai juiţare nu iaşte exploatare a proletariatului cât alinare zic deziranţii, fanii lui Deleuze

Filip opreşte râsul stopează bucuria blochează orgas

Bozan baise

Ha ha! Pascal

Blaise Fabrica nu dă şi picioare în capitalismul primitiv ea dă cel mult şuturi în f dar lumea societatea deschisă se mai şi autoreglează molcom Pe directorul ei [al fabricii? al revistei? al editurii?] îl interesează nu ce a spus un muncitor cu stiloul, nici unde îşi paşte badea boul descântându-şi libidoul dar ceea ce ar fi vrut să spună proiectele sale nu opera reală poate că opera visată căci există moduri şi moduri de a spori informaţia unui text pe care unii, ignari, o confundă cu ignoranţa, pardon: cu redundanţa eu l-am ales pe acesta cu încurajări de la Scoliastul

Cajvanian[98] de la Omul din Răşinari[99]am felicitări şi de la un performer al mersului apofatic[100] da, da prin labirintul literar să revină în manuale auctorele exegetat[101]

---

98 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

99 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

100 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

101 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic

Sahia Sahia unde merge suta, acolo va intra şi Mia.

DOCTRINA SCRISORII DETURNATE

Nu ai numai deturnări de fonduri, de avioane şi de sensuri. Mai persistă multe feliwri dă deturnări: de mesagii ori de scrisori, bunăoară. Botezându-le pe ultimele deturnări epistolare, le facem lesne teoria.

Căci precursorii mei s-au ocupat îndeobşte cu textualizarea situaţiilor de scrisoare furată, de *purtoined letter*, precum Poe prin mijlocirea ficţionalului său detectiv Dupin. Acesta găseşte epistola şterpelită a Reginei pentru că, intrând în empatie cu isteaţa minte a ministrului şantajist, miroase că ascunderea perfectă nu îi la adâncime, cât la suprafaţă, la vedere, sub nas. Intră în empatie şi o depistează mintal, fără deplasare la faţa locului, precum Don Isidro Parodi, eroul îhpandaimosizat al lui Adolfo Bioy Casares. Plecând de aici, de la astfel de proze cu virtuţi epistemologice, s-a putut desfăşura Doctorul Lacan în seminarul despre misiva subtilizată şi ne-a lămurit buştean cum dis? funcţionează scena inconştientului, «cealaltă scenă», care-s conivenţele între simbolic/imaginar/real, şi multe altele. Ficţiunea e, într-adevăr, un gunoi fertilizam pe care poate prospera ciuperca unei teorii, oricât de valoroase.

Mai e *Scrisoarea pierdută*. Mai e Caragiale, «ultimul ocupant fanariot». Mai e reparaţia pe care ne-a făcut-o *Răcnetul Carpaţilor*, organ nu al Academiei Caţavencii, aşa cum ar fi drept, ci al unui penibil – şi total lipsit de umor – schimbist cu trecut bolşevicios şi lenjeria intimă *frappée de la faucille et du marteau.* Epistola intimă ce trebuia să ajungă, prin medierea Cetăţeanului Turmentat şi a poştei, la Zoe, şi nu la Caţavencu [pentru utilizanţă cu ţel de

---

că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

şantaj], a fost în sfârşit transmisă… publicului larg… în chiar foaia cazimirică. Aşteptăm cu inima la gură doar transformarea ficţiunii în realitate: ivirea gazetei independente *Războiul*, unde Dandanache să ne dezvăluie, *avant dk| clamser*, conţinutul celeia interceptate de Gagademia Sa.

De fapt, videm ghini că mesagiile pierdute sau cele furate sunt specii ale genului detumant. Situaţia clară îi atunci când o instanţă intervine pe traseul expeditor-destinatar şi deviază solia! ori epistola, le reţine, devenind ea însăşi, cu de la sine putere, instanţă receptoare, sau le împinge altei recepturi, în scopuri de tot soiul: lucrative, ideologice, profesionale ş.a.m.d. Ne confruntăm în atare cazuri cu o instanţă mijlocitoare *sui generis*, adică fals adjuvantă, ca să nu spunem purtătoare a medierii parşive.

Analizăm îndată o seamă de situaţii, luate din practica epistolară a Epocii de Aur, cu intenţia – o, vai, ştiinţifică – de a ilustra şi îmbogăţi reflecţia incipientă din noul câmp epistemicos.

Cazul scrisorii cu vizare indirectă ne vine imediat în minte. Pomenim aici misiva din 1983 a lui Dan Petrescu spre Ioan Petru Culianu. Interceptată în buzunarul lui Romain Réchou, chiar pe aeroportul de la Otopeni, a dat semnalul perchiziţiei şi anchetelor din 18 mai. În realitate îi era adresată Monicăi Lovinescu şi trata despre jalea din domeniul literar moldo valah. Paralelul se impune, aicilea, cu gluma obscenă: e debitată de varii ori în prezenţă feminină. Spună torul ei, glumeţul erotic, se uită de obicei la un alt bărbat, ca şi cum dama nu ar fi de faţă, ca şi cum dameza ar fi absentă, când, în fapt, atinsă, agresată, lovită… îi gagica, vizarea fiind de fel indirect. Aşijderi cu scrisoarea precitată: formal, părea branşată pe emulul eliadesc din Olanda, însă informa certamente Europa

Liberă şi lumea slobodă[102].

Cazul epistolelor către amici occidentali apare după aceea. Ele se împart, misivele către prieteni apuseni, în două – sau chiar mai multe categorii. Începem cu sibilinicele: codate, cifrate, ca să fie pricepute numai de adevăraţii destinatari, de Jean-Paul Goujon, de Michel Rouan, de Roberto Scagno, de Maria Mailat, de Cornelius R. Zach ori de Paul Hiemstra. Pentru asta, cazi de acord asupra unui lexic şi a unei gramatici. Astfel, Marele Pădurar, *le Grand Forestier*, *der Grossförster* [personagiu al lui Ernst Jünger în *Pe falezele de marmoră*], *la Vieille Grolle*, *le Naboty* Chiticul, Nea Smântână, Bâlbă = tovarăşul Nekulay Ceauşăscul; *les Chiens de Mort*, Gândacii Philips, Limbricii Morţii = boţârlanii, ciurlăii, rotarii, cârdeii, wolfii, pavelii, vezeteii, bostanii, negrii, postelnicii, spânii, popârdăii, popeştii iulianici şi alţi securirişti emanaţi de anusul infundibuliform al Scorniceştilor. Dana Coşem îi coda drept «doctori» în mesagiile-i telefonice, iară Ana Alassio înţelegea fără greutate că *Doi medici îl supraveghează zi şi noapte* îi traductibil cu «Prietenul nostru se află permanent sub priveghi pretorian, având Oxiuri ai Nimicului la cur». Tot aşa, *pinéal* = comunist, aderent la Sinecdoaca Totalitoantă, fiindcă *pine* – *membrum virile*, în vreme ce Sinecdoaca evocă Partidul Hunic, părticica de privilegiaţi ce vorbeşte în numele întregului societal; *Shitland* = *cloaque* = *cloaca valachica* = Valahia tutelată de *Genius loci carpathicus*; etc.

Continuăm cu nesibilinicele, ducătoare de vizări

102 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

indirecte, dar violente, când ştii că primii – dacă nu, uneori, şi ultimii – receptori sunt cei de la Serviciile de Cetitură Ilegală ale Zgărzii de Mancurţi; ştii, însă te prefaci a te adresa amicului Jean-Paul: înşiri lucruri tari ca să le înghită Rahaţii Nihilului; îi agresezi, îi scuipi, îi găinăţezi indirect, ei neputând să se prevaleze oficial de epistolă împotriva ta. Dovadă avem două misive către Goujon, în una redăm imaginare discuţii, la Casa Universecuritarilor, între alcoholicul colonel Costică Rotam şi un beţivan prilejual, căruia întâiul îi expune pe şleau uluitorul dat că aparatul genitalo-represiv al Chiticului Scornicoios îi alcătuit numai din romi, spoiţi cu un lustru de latinitate şi trăgându-se toţi de la Krîm. A doua, tipărită în 1990 la Editura Al Écart după originalul galic, punea să dialogheze codoşi miosecwritici despre merdologul Boţârlan, felatorul Rotam şi dârlăul Ciurlău, valet principal de subdezvoltare în Dulcele Târg al Bahluvioţilorsecondat de ţuţelarii Al Pajeino şi Christiné Bostanesco.

Poţi expedia mesagii şi pe nume de *collabo*-i ai urbei udate de Calcaina ori de auctori decedaţi: acelea au cel mai des vizare directă la destinatarul de pe plic; alteori ţintesc dublu, avâni[103] îndoită destinaţie: îi privesc pe foştii noştri studenţi – ori plecolegii – cu juma de normă, lecturală, pe Strada Triumfului, colţ cu SeRelrie. Le semnezi Petruţa Spânu, Costache Păvăluţ, Vioreţ Pavelescu, Ionel Creangă, Nicu Bălcescu, Mişu Sadoveanu* Radu Mircea Iacoban, Corneliu Sturzu, Horia Zilieru, Haralambie Ţugui, Ţucu Andriescu, Viorel Barbone, Mircea, Radu Yaunban. Cad în mâini securitiste, dar

103 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

acestea nu pot reacţiona direct, nu-s capabile să recunoască violarea secretului epistolar. Îi vizez indirect, te pocnesc indirect, apăsând pe butonul superiorilor ierarhici.

i Aici pot să irumpă nenumărate accidente. Hiperlectorii pretorieni pot intercepta, în cazul că urmăresc ei cu asiduitate o corespondenţă, mesagiile /Implicate şi returna falsului expeditor… chiar dacă sub numele lui figurează propria ta adresă, nu a celui ireal şi mascatoriu. Aşa s-a întâmplat de exemplu cu Petruţa Spânu, celebra necoţopenită a Cartierului Tătăraşi, amanta platonică a lui Albert Thibaudet. Paţachina mustăcioasă s-a folosit de epistola buclucaşă, returnată ei de superiorii triumf alici ai SeRelriei, a fluturat-o peste tot şi, în baza respectivă, a solicitat, împreună cu Ancuţa cea Scârbavnică, eliminarea patafizicianului destinatar din Cloaca de French, sub pretext că se puteau pune în cârcă fraze nasoale la adresa Geniului Carpatin, cu toate că nu prea înţelegea dânsa cum devine cestia *eu le Grand Forestier.* Aşa că nu l-a înfundat realmente pe expeditorul real, votându-i numai îndepărtarea din şandramaua Francofobă.

Trecem acum, în pas vioi, la cazul scrisorilor învalizate, expediate, adicătelea, cu valiza diplomaţilor ubucureşteni. Din Est spre Vest, est-vestice: sunt simple, clare, aticiste. Citez una către Monica Lovinescu, în care-i portretizam pe Liviu Cangeopol, Dorin Spineanu, Liviu Antonesei, unde naram odiseea plachetei lor colective prefaţate de Mihai Sora, şi o rugam să sprijine ivirea grabnică în cotidianul *Libération* a interviului celui dintâi. Tot est-vestice: însă un exemplar îi expediat prin valiză ori alt *medium* secretos, iar al doilea prin poşta normală, ca să ştie şi Insectele Bâlbofile şi să nu ne întrebe, la o adică, în

ce mod fost-au ele împinse spre Apus, fără să stea, ca norii coşbuceeni, «grămadă peste sat». Eventual se dau recomandate, iar la nevoie poţi exhiba ţidula funcţionarului. Aşa au procedat Dan Petrescu, da, cu a sa comunicare destinată unui colocviu din Berlinul vestic, şi L.P. Cu a sa *Lettre à un a-mi occidental* din 1987, glorificată peste trei ani la Editura À l'Écart. Tot est-vestice ar fi şi cele cu învalizare diplomatică simulată: Anna Alassio s-a lăsat numai bănuită de a fi în stare să scoată manuscrise pe numeroasele căi ambasadoriale. Adevărul e că opul cangeopolo-petrescian, înregistrat pe bandă de casetofon, se va fi învest-it totuşi în nişte mari cutii de fard, nescotocite la aeroport. Mary Mailat, ea, şi-a scos *Neputinţa*, apărută mai târziu la Robert Laffont sub un alt titlu, cu ajutorul copiilor, strecurând paginile dactilografiate între paginile câtorva numere din pioniereasca revistă *Cutezătorii.*

Din Vest către Est, vest-estice sunt: de la Jean-Paul [dar nu Richter], de la Michel Rouan, de la Mary Mailat ori de la Monica Lovinescu. În genere, conţin texte tari, fotografii, invitaţii în streinătate, poeme de Pierre Louÿs, *La langue de bois* de Françoise Thom, numere din *Limite*, *Contrapunct*, *Caiete de dor.* Unele dintre ele pot fi deturnate din greşeală. Astfel, Claudine Hnatkiw, nou-venită cu misie lectorală în Târgul Iaşioţilor, primeşte de la Michel Rouan o misivă prin Ambasada Galeză şi nu mi-o predă direct: nu mă cunoştea la data aceea şi, de bună-credinţă occidentală, o predă colegilor de la Protocol şi Auziri Contemporane, virilei Porcuţa Spânu şi efeminatului Sulică Popesco, singurii cu care era abilitată să aibă legături extraprofesionale, îngerii ei supraveghetori; aiştea o dau la Secu, şi-mi revine, sărăcuţa, după câteva luni, răscitită, măcar că nu cuprindea decât un banal certificat

de găzduire la Luçon. Mi-a returnat-o chiar madam de tovarăşa Vali Agrigoroaie [pe care şarpele boa de multe ori s-a nevoit s-o muşte de… coriola, coriola] în persoană, dar, ghinion pre ea! între timp îmi parvenise un al doilea exemplar al scrisorii invita/Ue, adus într-o şosetă feminină. I l-a exhibat babei agrigoroaice în prezenţa proiectului Mitică Rusu, doct specialist în Epoca Aurie, istoric de servicii! al Partidului Hunic, adăugând şi câteva observaţii sau băgări del seamă cu privire la etica şi eticheta socializdă.

Cazul răvaşelor – interceptate – fără vizare indirectă: al lui Mihai Dinu Gheorghiu către Pierre Bourdieu e unul dintre ele. A fost decelat, ca şi acela petrescian, tot în buzunarul vestei lui Romain Réchou, pe aeroportul Otopeni, dar nu cuprindea nemica scandalos şi lansa mesagiu binecunoscutului sociolog parizian şi criptomarxist, ce mai târziu îi va acorda o bursă prietenului nostru, receptându-l şi la doctorare. A fost totuşi de ajuns pentru a motiva o scotocire în zori de 18 mai 1983 şi o anchetuţă la sediul din Triumfului, nr. 6.

Frecvent va fi fost şi cazul scrisorii inventate.

Hiperlectorii laterali., însărcinaţi cu operaţia de cetitură interceptantă, împing diabolismul până la a concocta ei înşişi o misivă din streinătate către un destinatar autohton ori un răvaş de adresant indigen spre un receptor etranjer. Pentru întâia ipostază au a se pomeni epistolele dă dezicere ale unor semnatari de apeluri, proteste, petiţii cu audiţie internaţională + cele, indignate, ale unor învăţători rurali, despre operaţia *Villages roumains.* Neculai Constantin Munteanu le-a dezamorsat la vremea potrivită [când era o mare figură mitică a Europei Libere, nu insignifiant deputat al lui Petrică Roman, nepotul tancului sovieticos şi mânuitorul încâlcitei

limbi de lemn găunos]. Numai lui Dorin Tudoran i-a trebuit ceva răbdare până să priceapă videşugul. Pentru întâia ipostază, să nu se uite nici mesagiile cominatorii externe, sub signatura unor himerici oţelari prefesenişti. Seamănă şi cele din afară cu anonimele băştinoase: numai că-s semnate; ce-i drept, cu nume închipuiuite. Uneori sunt trimise de agenţi valahi din Vest. După interviul din *Libération*, Dan Petrescu a receptat una din Bremen, ce-l acuza de calomnierea Conducătorului Iubit şi trădarea intereselor ţerii. Altele sunt elaborate pe loc: precum cea mijotată în franceză de mustecioasa Petruţa Spânu, proaspăta devoratoare a alteritǎţilor thibaudetiene, şi învalahizată de Anca Sârba, prin care un cetăţean apusean, iubitor al României, recomanda conducerii de partid universe writ are, adecătelea tovarăşilor El Puha şi Căcălin Ignat, să nu-i îngăduie cetăţeanului Mihai Dinu Gheorghiu ieşirea la bursă în streinătate pentru că, acolo, va denigra măreţele împliniri ale socialismului autohton. Drept care sociologului ieşean i s-a ridicat imediat paşaportul, însă camaradelor în cestiune, Spânei şi Scârbei, nu li s-a îngăduit chiar imediat să excursioneze în Comunitatea Europeană, ca Ţucului, andriescului decan filologic, după… memorabila noastră excludere din Cloaca de French.

Încercarea noastră de clasificare a speciilor genului deturnam recheamă cumva în minte lipsa de criterii aparente, occidental exprimându-ne, de la temelia borgesienei enciclopedii chinezeşti evocate de Michel Foucault în predoslovia la *Cuvintele şi lucrurile*, unde animalele se împart, cum se ştie, în: cele din menajeria împărătesei, cele din al căror păr se fac pensule, cele incluse pe lista de faţă, cele fără coadă *i tak dalşe.*

Am s-o periu eu altă dată. Poate în mileniul viitor.

Oricum, dacă misiva trece de hiperlectori, de paralectorii instituţionali, de paracetitorii tainici, ea atinge pe destinatarul firesc; de e însă oprită, sustrasă, deviată, paracetitorii se autobombardează receptori şi problemul se schimbă *du tout au tout.* Mai cu seamă când, dintre ei, se înalţă istorici şi literatori şi profesori universitari de teapa lui Mihai Pelin şi Virgil Măgureanu, inamici ai disidenţilor, manipulatori ai dosarelor unor Paul Goma sau Ion Negoiţescu, în rezbel deschis cu Ion Mihai Pacepa, marele «trădător» al poliţiei secrete scorniceştene.

Apoi, asta ca asta, dar ne lipseşte o bună abordare a cetiturii de turn ante, pe lângă una a celeia peste umăr.

Ne-om înhăma la ea în mileniul ce aproape că a şi venit.

NEÎNTÂLNIREA CU NEMAIPOMENITUL

Mereu fost-am eu în defect cu Nemaipomenitul din februarie 1987.

Locuind în Tătăraşi, aflam de manifestaţia studenţilor abia[104] a doua zi, de la un coleg facultatesc, în momentul când profesorii erau chemaţi în Aula universitară, la randevuul cu Alecu Floareş, inspectorul Piesa, colonelul Ciurlău şi Viorel Barbu, rectul terorizant şi indign, viitorul gagademician de renume bahluvian. Am tras acolo cu urechea la bâiguielile rectale, la ameninţările ciurlăuane şi la furiile floareşiene, atât de partinice.

Am ascultat cuminte şi ironic, nu i-am înjurat, nu i-am scuipat şi nici nu mi-am ros unghiile de indignare atunci când viorectul barbuin, copilot al Zoiţicăi

104 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ceauşine[105], l-a asigurat pe tovul de la judeţeana pecerie că studenţii de valoare nu s-or aglutinatără acelor bande cu derbedei golănoşi.

A treia zi: a doua înûlmre. A doua întâlnire am ratat-o, vai, nesculându-mă eu prea matinal. De data asta, însuşi marele Ibănescu[106], protectorul lui Victor Surdu, însuşi marele prim-secretant [de ideologie marxiană]: şi mai agramat, şi mai întâiâtat, şi mai întunecat, zbierând ca spre a-i determina pe rect, proiecţi şi decănari întru facere pre ei, întru slobozire fără uvertură la flautul fermecăcat.

Cu vreo zece ani în urmă, mi-a propus Silviu Alupei, opinist eretic, năist, codrenist şi participant la marşul protestatar, să refacem traseul Tudor Vladimirescu – Piaţa Bucşinescu – judeţeana pecereului – Piaţa Unirii – căminele Puşkin – căminele Codrescu – Tg. Cucului – căminele Tudor Vladimirescu. N-am găsit vreme nici măcar pentru această minimă ispravă simbolică, aşa cum nu voi fi găsit atunci, în februarie, posibilitatea de a face ştiută Vestului zguduirea cobâlţâitoare de la Ieşi, căci Thomas Bazin, lectorul hexagonal din timpurile acelea, lipsea momentan din urbea bahluiaţă. Altminteri, s-ar fi putut zgâi chiar de la geamul apartamentului său de serviciu înspre agitaţia studenţină. Când a revenit, într-un târziu, l-am pus la curent cu totul, ba a şi memorat câteva din lozincile defileului juvenil. Pe acestea: *Deşteaptă-te,*

105 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

106 Acesta va fi dispărut din post rupîndu-şi piciorul, căci, surprins într-o postură mai delicată, cu pantalonii în vine (şi aici ne abţinem a-l califica de homosexual, ca ei pe noi), de un zgomot de helicopter (echivalent cu semnificatul „inspecţie de sus de tot“), a rupt-o la fugă pe o tarla bolovănoasă (n. ed.).

Române! laşule, trezeşte-te! Nu trăim în grote! Ceauşescu, până când? Vrem apă să ne spălămJLumină ca să-nvăţăm!

Le-a comentat, sub pseudonim feminin, în *La Nouvelle Alternative*, unde a contribuit şi Dan Petrescu, sub signatura Ion Sibelius, cu o punere la punct, remarcabilă, a ordurilor represoare, universecuritare şi universipecerii[107].

Peste un an, de sărbători, fiind Liviu Antonesei de serviciu pe cămin studenţesc, reuşit-a să copieze toate anunţurile, din condica de prezenţă şi procese-verbale, relative sau aluzive la efervescenţa alumnescă ori la înnebunirea pretorienilor responsabili şi prepuşi la travaliul de represiune, apoi înmânatu-le-a lui Dan Petrescu, iar acesta, prin Thomas Bazin, fericitu-i-a cu ele pe Emil Hurezeanu şi ascultătorii băştinoşi ai Europei Libere[108].

Neavând eu prin urmare nicio treabă cu Iureşul din Februar 1987, nedând dovadă, în luna aceea, de nicio atitudine spectaculoasă, de niciun soi de coragiu, cum să dovedesc *acum* că am simpatizat cu manifestanţii… *atunci*? Nu risc oare să fiu tax abil de oportunist şi de lichea în sensul liiceanescului *Apel*? Cine sau ce mă autorizează pe mine să sporovăiesc în jurul unei mişcări nerecuperabile de către vreo ideologie sau de vreun partid politic

---

107 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

108 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

postpeceriu[109]? Merit să bat câmpii numai despre Marele Salt înainte, Revoluţia Culturală ori Mai 1968[110].

Aşadar, deci, prin urmare + de aceea, iaca, mă tac de tot.

PRÉFÉRER N'EST PAS CHOISIR

Microbul intern stârneşte cea mai mare panică în sistem, înclinatul spre erezie ori antrenatul de forţa centrifugală inchietează mai mult decât practicianul religiei etranjere ori ateud [troţkistul mai mult decât social-democratul, iar acesta din urmă – «mai tare decât liberalul]. De aceea poate că nu l-a scandalizai câtuşi de puţin pe Joseph de Maistre, dacă nu l-o fi încântat, întâmplarea cu un curtean ce intervine pe lângă Ludovic al XIV-lea pentru văru-i amator să ocupe post de locotenent la o] garnizoană din estul Hexagoneriei. «Am auzit că ar fi jansenist, dragul meu, şi, în atare caz, nu-i poci acorda slujbuliţa.» «Vai, Sire, sunt calomnii, calomnii. Vărul meu îi de când îl ştiu ateu.» «Ei, acum se schimbă treaba; dacă-i aşa cum zici, nemica nu mă împiedică să vin în întâmpinarea dorinţei sale.»

E ateu: îi deci la exteriorul religiunii oficiale, nu ne hâţână din lăuntru, nu ne creează probleme, ştim unde bate; îi mai puţin primejdios decât ereticul, decât deviantul, decât săpătorul intern.

De mir abil a replică regală mi-am amintit pe vremea

---

109 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

110 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

când schiţam, cu inegalabilul meu pix «Corvina 51», o paralelă neplutarhiană între logosurile a doi puieţi ieşiţi dintr-a noastră didactică pepinieră. Mai sprinţar spus, încercam o analogie între discursul puietelui şi acela al puiatei, între *îl potere del cazzo ed îl potere della fica.*

Pe puiete să-l botezăm, dară, grijulii, Ginerel Opportunitzki. El, pe timpurile satanicei sizigii, sub Odios şi sub falica Sinistră cu ţeastă vulturie, mişcula în ceceul uteceului, iar ca inginer la întreprinderea Morus & Campanella, se remarca prin interpretarea, în foi bahluviene, a episodului biblic al Genezei ca experiment utopic, deşi nu ignora că a profesa ateism militant într-o orânduire libertină, când credincioşii sunt şicanaţi sistematic de poliţiile secrete, îi ultima căcănărie. A fi bezbojnic agresiv şi a glumi pe seama Mântuitorului, în satanocraţie marxiană, nu signalează oare un lichelism inextirpabil?

Pe prietenii săi, de îndată ce au intrat în rezbel cu Sinecdoaca Totalitoantă, nu i-a mai călcat, sub pretext că trebuie să-şi consolideze postul historial, că are bursă în RFG + perspective tde a procura una şi nevestei, că nu vrea să pericliteze situaţia soacrei la Catedra de Protoco/neni şi Awscultări contemporane. Ceea ce nu l-a jenat să reapară pe 23 decembrie 1989, *comme si de rien îi avait été*, gata să se pună în slujba Veroluţiei şi să savureze acrii struguri ai acesteia, împreună cu foştii rezistenţi, fără minimală ruşine.

Întrebat despre înţelesul dat lichelismului, acestui nou curent iudeologic postveroluţionar, în *Apelul* televizat şi liicean, nu se prea pierdea cu firea: «Ce oportunist mai sunt şi eu, că nu am ieşit înainte, la plăcinte?» Peste două zile lua trenul către Ubucarest şi obţinea, prevalându-se de legăturile cu lumea opoziţiei iaşiote, post de director

general în Ministerul învăţământului. Ceva mai târziu, dădea interviuri presei streine, poza în animator de grup disidenţial şi, culmea culmilor, în *antimarxiste farouche*: uitând probabil că, numai cu o lună înainte, depusese la rectoratul bahluviot un dosar de înscriere la doctorat în materialism diabolectic şi isteric; uitând că se lăudase în tot oraşul de pe Calcaina cum îl va scoate pe Max Weber emul al bărbosului Karl Marx.

Când fostul său didact a fost virat de la pepinieră, în 1989, aşa grăitu-i-a puietele, agent persuador, curea de transmisie şi paiplain al unui logos bizaroid, ca să nu spunem de căcat:

Domnule doctor, în locul dum javoastră aş titila învăţământul secundar, cel primar ori loc de portar la Combinatul de Utilaj Greu. Ar fi interesant ca experienţă. Poate iese mai târziu un roman.

Domnule doctor, în locul dumneavoastră nu aş mai scrie prevălăhie. Nici în reviste studenţeşti: cine vă mai ceteşte? Treceţi la franceză şi publicaţi numai în foile de specialitate din Capitală sau din streinàtatê. Poate aţi avea atunci un public pe măsură.

Domnule doctor, nu vă puneţi rău cu «Băieţii»; ameliorаţi-vă mai degrabă raporturile cu ei, aşa cum am făcut eu înainte de a pleca în Germania, că, zău, sunt rezonabili. O să vă lase să ieşiţi chiar în Apus. Dacă vă iau legitimaţia de la Casa Universitarilor, unde o să mai dejunaţi?

Domnule doctor, maturizaţi-vă; daţi dracului scriitura car navalescă, jocurile de cuvinte, fitilele, piruetele, umorul şi poantele. Scrieţi mai sobru, mai serios, pe ritmul limbii de lemn a ideologiilor noastre naţional-comuniste, în cadenţa limbii de fier a ştiinţelor voastre.

Domnule doctor; vă rog eu personal, depulsionaţi-vă

existenţa şi discursul!

Puiata, s-o denumim Duduca H, în amintirea seminarului despre fragmentul cu aceeaşi literă titulantă al rimbaldienelor *Illuminations*, activează de două decenii în Zgarda de Mancurţi proveniţi din gonadele camaradului Nicolas Scornicesco, zis şi Nea Smântână, Moş Ce-au sau Bâlbă. Ea, ce e ea?

Ce e ea? Ce e ea? E o dulce ceauşea.

Un coleg îmi nara că la banchetul de zece ani de la finiţiunea studielor erau, din promoţia lor, trei în simbria Antihristului cu vizaj draculean. Ajunseseră acolo, pe Strada Triumfului, nr. 6, colţ cu SeRelrie, în ce fel şi chip? Conform, pare-se, unei strategii cu două operaţii bine cernute de Milan Kundera în *Amoruri derizorii* – reperajul şi abordajul –, specifice bărbaţilor branşaţi pe avenir şi fututologie.

Reperajul Duducii H nu va fi fost anevoios. Mergând în deceniul opt la nişte grenobleze cursuri estivale, imense au fost ispitirile pentru zdumpeşa bahluiaţă la vederea, în supermarşeu, a minunilor societăţii de consum. Palma a mâncat-o repejor. Iute a împins-o păcatul. Tot atât de iute a reperat-o şi circuitul televizual. E imediat chemat supraveghetorul grupului, cadavrul didact Sulică Popesco, aflat, şi el, la întâia sa ieşire comandată în Occident. Sicofantul de serviciu lămureşte bine lucrurile cu patroana lezată: «Madam, o dăm afară din uteceu dacă poliţia voastră informează ambasada noastră şi se află în ţară!» Spăimită de asemenea eventualitate, capitalista îşi retrage plângerea şi îşi cere pardon. Numai că ghiduşul popescian raportează[111], la retur în patrie, şefilor de la adresa

111 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

susmenţionată. Şi Duduca H este reperată. Abordarea, faza a doua, survine la încheierea stagiului studiai, culminând cu înrolarea. Competenţele traductoare ale featei utilizatu – s-au nădăjduim noi, la maximum în privinţa corespondenţei foştilor profi, a benzilor de mag ce înregistrau conversaţiile francofoanfe din apartamente, avtomobile, hoteluri, lectorate, a cărţilor primite din afară, căci gemetele, orgasmele şi flatulenţele subsecvente le desluşea tovarăşul colonel Boţârlan şi fără dragoman atitrat

Formăm şi avem, prin urmare, traductorii ce-i meritǎm: *traduttori, traditori.* Ci nu la aceste flecuşteţe vreau să poposesc eu în final, dar la întâlnirea Duducii H, în piaţa de deasupra Izvorului Miraculos, cu fostul ei didact, căruia aşa i-a gângurit:

Trei motive am de bucurie, tovarăşe dom' profesor. Poligloată sunt, urâtă nu mi-s, aşa că n-o să-mi pun problemul altei slujbe. Noua Securitate Liberă, rezultată din perestroikăcarea celei vechi, o să aibă cu siguranţă necesitate de serviciile meale, fie şi numai la agăţat italienii pe litoralul însorit al Mării Negre, pentru a le smulge, odată cu jetul spermatic, secretul îngheţatei florentine. Plus de asta, dacă la Iaşi nu a fost baie de sânge pe 14 decembrie 1989, meritul îi numai şi numai al instituţiei unde îmi desfăşor activitatea. Ea îi va fi arestat la ţanc pă capi, pă alde Odobescu, Ştefan Prutianu, Aurel Ştefanachi ori Cassian Maria Spiridon, şi lumea nu s-a mai îngrămădit în Piaţa Unirii… ca să-i deie bătaie de cap Todorelului Postelnic de la Interne. Apoi, nu uitaţi că primii la care a venit Dan Petrescu pe 22 decembrie 1989 nu am fost oare noi? Nu s-a dus nici la CEC, nici la ADAS, nici la Palatul Culturii, nici la Univ ei securitate. A venit la

shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

noi, la Secu, să ne elibereze de noi înşine.

Găsiţi că e puţin lucru?

Aceasta ne fu paralela.

Şi o credem reprezentativă pentru mentalele schimbări superficiale – dar lente – de pe pajiştea mioriţicească.

Mai ştim că oportunistii, alături de curluntrişti, sporesc haosul axiologic, aorgia lumii, şi că dânşii îs purtători de entropie] pozitivă de extrem de multe ori. Şi mai credem că Duduca H, în simplitatea, în naivitatea ei poliţieră, în mărunta ei parşivenie mahalageasca, în cinismul ei popular şi sănătos, iaşte de o mie de ori preferabilă lui Ginerel Kurluntritzki, iar pretoriana lichelei, microaba externă, lăţelului intern[112].

Mais: préférer n'est pas choisir.

MISCELLANEA MOLDO-ATLANTICA

1

VAI CE PLEONASM DRĂGUŢ! VAI CE PLEONASM DRĂGUŢ! Nişte prieteni de-ai mei, petrecându-şi altă dată estivala vacanţie la Agapia, în căsuţa înflorată a unei măicuţe ce ţinea sub ascultare şi o novică tare zvăpăiată, fumătoare pe ascuns şi ahtiată după futilităţi mundane, s-or întâlnitără cu tătânele acesteia, venit să-şi re vază odrasla mănăstirizată, ş-or auzitără de la el povestea cacealmalei flatulenţioase de care făcea uz un văr de-al său, între cele două rezbeluri mondiale, faţă cu neguţitorii alogeni din Tg. Neamţ. Antisemitismul ludic acela-l practica în feliul următor: se strecura, g ură-cască, în grupuleţele comersanţilor ovrei constituite în faţa

112 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

prăvăliilor aferente şi, când sporovăiau mai cu folos, lansa un «spion», un *peditum* nezgomotos, căci, vorba înţeleptului Abraham, *die harte Fürze stinken nicht*, apoi se retrăgea discret şi, de la oarecare distanţă, se distra văzând cum sfătoşii se împrăştiau ca potârnichile, măcar că se ţineau de organul nasual cu toate deştele unei singure mâini; se distra şi îşi zicea triumfalist *in petto*: «Na! le-am spart gaşca!»

La acest personagiu mă gin de am zilele trecute şi mă întrebam dacă nu o fi cumva tătânele, ori numai bunelul, acelui Dihor Pestilenţial [vai, ce pleonasm drăguţ! vai ce pleonasm drăguţ!] ce, sub pseudonimul Adrian Severin, arunca pisica moartă din grădina Ministeriului de Externe în livezile presei, partidelor politicoase şi asociaţiilor de proteguire a drepturilor cioloveculuiu; ce arunca mâţa decedată ca pe o *bombe à merdre*, ca pe o ubuescă boambă cu căcart.

La nivelul astuţiei argumentative ai, în comportarea dumnealui, ceva din reacţia *Liche toi-même!* [prevălăhie transpozabilă prin «Ba p-a mă-tii!»]. Restul ţine de psihologia conduitei demagogice în orice «republică a sondajelor», unde gesturile aducătoare de mediatizare nu pot fi decât binevenite, oricât şi-ar devoala ele, ceva mai târziu, natura de cacealmale ori structura de baloane din săpun. Iar restul restului glumă postmodernă se adeverează. Pentru că… oare cum ai tu neruşinarea, ca patron al unei instituţii calificate drept faţada stradală a Mănăstirii Secului, ai cărei funcţionari îs – conform declaraţiilor conjugate ale unor Mihai Pelin & Ion Pacepa – cadre, mici sau mari, cu acoperire civilă ale D.I.E., rebotezată Serviciul de Informaţii Externe, cum ai dumneata tupeul să-i acuzi pe alţii că denigrează realizările regimului şi s-au pus în slujba unor puteri

duşmănoase [chiar dacă, acum, uzitezi limbagiul găunos, cu iz capitalist, în locul celuia lemnos], când eşti nepotul tancului sovieticos şi ai dansat, în costum de ciobănel, pentru însuşi Tovul Ce-au, aşa cum reiese dintr-o fotografie reprodusă până şi de *România Mare*? «Huideo, potaie pretoriană de esenţă moscoveaţă!» i-om strigare. Şi: *À la niche les glapisseurs de la Sécu!*

Căci dezamorsatorii bombei cu căcat, foştii ofiţărani ai Securii, care nu-şi schimbă natura şi năravurile şi neamul prin magicul procedeu al transformării numelui instituţional, ce-or să depisteze dumnealor în hârtiile igienice din geanta diplomatică a Bursucului Emasculat, decât fragmente ale unui discurs merdologic emanat de însuşi *Manifestul Partidului Stateninist*, tipărit cu banii sărmanului Lassalle de cuplul celor doi bărboşi mefitici? Exigenţa demantelării Securităţii şi Nomenklaturii nu ni s-a părut niciodată mai stringentă ca în aceste autumnale zile fierbinţi.

BABA DIN GIUDEŢUL VASLUIEZ CA ADJUVANT AL ÎNŢELEGERII LUI ANDRÉ MALRAUX. Da, preafericita băbuţă a făcut, anul trecut, autostopul cu rabla unui coleg de-al nostru ce se ducea să-şi re vază părinţii la sud de Iaşi, undeva prin giudeţul vasluiezilor. Cum era înaintea alegerilor autumnale din 1996, a întrebat-o omul cu deferenţă nepoţială: «Mătuşă, matale cu cine ai de gând să votezi, în caz că votezi?» «Cu Iliescu am să votez, cu cine altul, maică?» «Dar de Constantinescu ai auzit?» «Am auzit, fiule!» «Şi lui de ce nu voieşti a-i da votul?» «Pe Ţap am să-l votez când o să hie şi el preşedinte, na!»

Mirificul răspuns al cumetrei Vasluieţe, relatat mie de Vasile Negrea, mi-a înlesnit nu doar o bună pricepere a psihologiei rurale, conservatoare, ignoratoare a intereselor pe termen lung [în câmpul căreia, rând pe rând, figurile cu

numele Dej, Ceauşescu, Iliescu, Constantinescu ocupă poziţia Salvatorului comunităţii, Iliescu apărând, în consecinţă, drept dublul bun al lui Ceauşescu, iar Constantinescu, drept complementul pozitiv al Iliescului], ci şi un acces, pe uşa din spate, la biografia lui André Malraux, as al angajărilor oportune în cursul veacului prezent, care veac în curând îşi va preda cazarmamentul, nu? Angajarea sa intelectuală, în anii treizeci, era de stânga, în sensul curentului istorial, adecătelea de partea celui mai tare. Acum, că fost-a el panteonizat cu maximum de pompă; acum, că s-a ajuns printre divinii bărbaţi Rousseau, Voltaire şi Beaumarchais, merită să reproducem, în scop deconstructiv şi demitologizatoriu, biografemul său pe care ni-l luminează îndeajuns opaiţul cotoroanţei moldave. Ni l-a reamintit, reprodus în *România literară*, o intervenţie a sinologului Simon Leys din *The New York Review of Books:*

În 1935, Boris Suvarin, fostul secretar al Internaţionalei a Treia, ce se va fi frecventat şi cu Georges Bataille şi căruia acesta i-o datorează pe faimoasa Laure, tovarăşa sa de experimentări eroto-tanatologice, Suvarin, zic eu, căuta editor pentru cartea-i despre Stalin şi crimele sale. Căuta şi nu găsea, fiindcă, la Paris, telectualii angajaţi pe stânga, făcători şi desfăcători de reputaţii, se fereau de el ca de ghiavol. L-a contactat şi pe Malraux, care l-ar fi putut introduce la Gallimard; l-a căutat pe Malraux, carele i-a declarat cu dezarmantă sinceritate: «Suvarin, ştiu că dumneata şi amicii dumitale aveţi dreptate. Totuşi, deocamdată, să nu vă bizuiţi pe sprijinul meu. Voi fi alături de voi când o să fiţi voi cei mai puternici.»[113]

113 în Ham ort Rye, Charles Bukowski, povestind cu, pare-se, multe biografeme tinereţea eroului său, Hank Chinaski, zice că, în perioada

Comentariile suplimentare la răspunsul vasluiez al auctoralui *Condiţiei umane* s-ar dilua în superflui [di] tate, nu? Îhî.

3

DE MAFIILE LITERARE MĂ ÎNTREBI?[114] Specialist prilejual nu mi-s decât în cele universitare, ce ne ocazionară teoretizări intempestive în *Breviarul nebuniilor curente* [Editura Timpul, Iaşi, 1996, pp. 132 – 137], ori în numărul din octombrie 1997 al revistei *Vatra*, unde afla-vei nişte *Prolegomene la o teorie despre Universecumetritate*, adică analiza tranziţiei de la Universecuritatea ceauşie la Universecumetritatea tranziţiei dinspre comunicapitalism înspre capitalicomunism, cu punct de pornire în hermeneutica solidarităţii naşiale, rurale, arhaizante, care solidaritate cumetrială a preexistat – dar şi supravieţuit – înjghebării marasmoleninifiante, fagocitând-o în draci; cu punct de plecare în studiul funcţiei coezive de naş.

Acesta, naşul, între estnicii ortodocşi, recurge şi la cununiei spre deosebire de vestioţii europendici, protestanţi ori catolicii uzitatori doar de martori matrimoniali. Universitant sau literator textouant, omul, cum bine ştii, nu e singur decât atunci când! suferă amarnic: de migrenă ori de sculament, nu importă. În rest, ca să poată persevera în fiinţă, se aglutinează la grupuri, coterii, găşti, bisericuţe, comunităţi, pe care le penetrează

---

studenţiei, acesta ţinea oarece propouri fascistoide (era pe vremea ascensiunii lui Hitler), astfel că, într-o zi, el se pomeneşte abordat de sclivisitul preşedinte al Consiliului studenţilor, care-i declară: „...dacă vreodată o să cîştigaţi, aici ori în Europa, ei bine, sînt gata să trec de partea voastră“ (v. trad. fr. cu titlul Souvenirs d'un pas grand-chose, efectuată de Robert Pépin în contul lui Bernard Grasset, 1985, pp. 294-295) (n. ed.).

114 Răspuns unei anchete pe această temă, lansate de Dan-Silviu Boerescu în artPanorama sa (n. ed.).

prin concursuri de pile şi împrejurări, evidente au ba, devenind astfel obiect al ştiinţei sociologice, al ştiinţei interdependenţelor ce subîntind societatul, şiretlicul social: cenaclurile, revistele literare, ziarele, gagademiile, kakademiile, cercurile militare, cercurile cruciverbiste, trupele de jazz, partidele, sindicatele, confreriile etc.

Revăz, înarmat cu un creionaş bont, *Societatea de curte* a lui Norbert Elias, *Homo academicus* al lui Pierre Bourdieu, *Homo aequalis* de Dumont, *Omul universecumetrial* de Magistrul din Kantschwana, revăd orice şi concludez că mafia, coagularea mafioţică, îi uneori preferabilă anomiei, aorgicului, haosului generator de dictaturi ori sisteme totalitoane; că ea gestionează cum se pricepe mai bine, pe când statul de drept, dacă nu stai cu parul pre el, se strâmbează numaidecât şi nu menţine solidaritatea de tip sicilian la nivel de organ vestigial, cum se întâmplă la italioţii de astăzi. Asta e: la început, spre a se face auziţi, pixuanţii se aglutinează, îngrăşchează, regrupează, lupi tineri şi voraci de renume & piţule, iară după ce obţin recunoaşterea punctuală – locală, regională, globală – nu mai grăiesc decât cu opurile şi premiile pe masă, întorcând curul noilor deziranţi paranasuali, constrânşi la anticameră prelungită, limbi mlădioase şi bidoane inombrabile de vinaţuri.

Toate astea-s, ca şi bizutajul ori peşcheşul balcanic ori bacşişul ori coada la minister, fenomene ambivalente. Revezi elogiul corupţiei danubiene la Keyserling, în *Analiza spectrală a Europei,* sub motivarea că, datorită ei, treci mai rapid prin birocraticele furci caudine. Hermeneut al universecumetrialului, m-aş propti cu umărul stâng într-o comparaţie elocventă, într-o extrapolare previzibilă: aş paraleliza trăsnit pe conducătorul de doctorate ce, de regulă, posedează doctoranzi tari, aducători de prestigiu şi

alte bunuri simbolice, şi doctoranzi cu aprovizionarea + transportul, gestionari ai portbagajului, cu preşedintele Uniunii Sovieticoioase a Scriitorilor, cu redactorul revuistic şefial, cu titularul de rubrică recenzătoare, cu directorul editurii statale, care manipulează alternativ numele furnizoare de gloriolă sau cetitori… şi debutanţii de paporniţe cărători. E drept că, în Dulcele Târg al Bahluviaşioţilor, la *Convorbiri literare*, nu recepta Corneliu Sturzu decât uischiuri de la sugarii Muzelor, că gagicile nu-l ademeneau, pe când, la *Cronica*, îl lansa Al. Călinescu pe Aurel Dumitraşcu, berbec năzdrăvan al bursei invizibile, în vreme ce, contra unor damigene bine garnisite, îi tămâia pe Haralambie Ţugui, Horia Zilieru, Ion Hurjui, iar ultimul, medic aflându-se, îi mijota şi servicii de specialitate; e drept, de asemeni, că, în urbea multicolinară, patronul Editurii Junimea îşi câştiga nu doar hipermeritatele galoane, ci şi poreclele de Mircea Radu Iaunban ori Ciocoieşul de la leş. Bănuieşti şi de ce.

Aşa, să nu uit: sociologul practicilor literare, din şcoala bourdivină, el, se poate apleca, înfruntând riscul sodomizării, şi asupra solidarizărilor cumetrioase dintre literatomici, producătoare, ca orice alte forme ale socializării, de avantagii reciporc avantajoase. Revezi-i pe Sorin Antohi lăsându-se cununat de Săndel Călinescu, pe Lucian Vasiliu de Liviu Rusu, pe Radu Andriescu, băietanul Ţucului Decăcanic, de Lucian Vasiliu, pe Liviu Antonesei de primarele Constantin Simirad; nu-i ignora nici pe Andrei Pleşu, ce-şi botează un copil cu Virgil Tănase, pe Lucian Vasiliu, ce-şi botează, tot unul, cu Daniel Dimitriu, pe Ion Pop şi Marian Papahagi, nepotul Zoiţicăi Buşulenga, nelipsiţi de la petrecerile comunitare, pe Laurenţiu Ulici stând în capul mesei şi titilând premiile miresei sub privirea indignată a lui Liviu Ioan Stoiciu – şi tot aşa, că nu

e penurie de ilustraţiuni sau exemplificaţiuni sau clarificări.

În concluzie, ocolind eu cestiunile financiare cât criteriile acordării burselor sörosiene, atât de încurcate, o să mă întreb dacă, în ipoteza că statul de drept absolut s-ar adeveri utopie mecanicistă, trebuie să fim înţelegători, neutrali descriptori, cu asocierile de sorginte familială, rurală, organicistă, arhaizantă, din *Gemeinschaft*, opuse celora, legaliste, din imponderabila *Gesellschaft.* O să mă întreb şi o să urlu: Tönnies, Tönnies, ce-ai cu mine, teutonmle! Du-te să bântui şi pe alte ulicioare! Nu uita nici de vilele neptuneşti ale Uniunii Artiştilor Lirici! Şi acolo e loc de propovăduit celebra-ţi distincţie!

4

D-ALE BETR ANULUI KANT. Ere am prea mic, în 1955 – 6, când au debulonat statuia lui Iosif Visarionovici Stalin la Budapesta şi au spânzurat politrucii de arborii stradali, băgându-le şi carnetul de partid în orificiul bucal, ca să mă proiectez în insurgenţi ori să-i introiectez şi să urlu: «Sunt maghiar! *Bordel de merde*, sunt maghiar! Sunt maghiar!» Mai modest, Cioran, la o petrecere pariziană, descrisă undeva de Sanda Stolojan, s-ar fi adresat unui franţuz *de ses amis*, ce tocmai îi rezumase episoadele decembrii cu Lászlo Tökes din Timişoara revoluţiunii incipiente, i s-ar fi adresat aşa [el, fostul naţionalist exaltat, dornicul de transfigurare a Valahiei Mari]: *Tu saist peut-être ne te Vai-je pas dit jusqu'ici; peut-être ai-je omis de te Vavouer, mais je suis... Hongrois*! mai familiarizat cu graiurile clasice, eu, când voi fi cetit, în jurnalul lui Dieter Schlesak, tradus parţial şi în revista *Vatra*, că umblau, la sfârşitul anului 1989, zvonurile cum că secuii ar fi tras în ţeapă draculeană ofiţeri ai Securităţii ceauşii + niscaiva secretari de partid local, eu, uitând că mi-s ubucureşteni

strămoşii şi că am gândirostivieţuit pe mal bahluvios peste două decenii, m-am bătut cu pumnul în piept şi am murmurat: *Siculus sum et nihil siculici a me alienum puto.*

Este *Siculi* termenul lăţinesc prin care unele documente medievale îi desemnează pe secui, nu numai pe siciliani, chemându-se regiunea lor de adopţiune *Terra Siculorum*, Ţara Securoctonilor, Patria Nihilizatorilor de Seci Curişti [reali ori fantasmatici, autohtoni ori alogeni, vomaţi sau nu de la gura neîmblânzitului Paul Goma]. Însă, cum de trecut ni s-a recomandat să ne despărţim zâmbind, căci *ridendo castigat mores, amores, ores et res*, propun să ne achiziţionăm, dară, maşini de râs, «rfzători», şi să trecem la treabă, vârând în ele conotaţiile şi semnificăcaţii bolşevicioşi, emanaţi din curul tancului sovieticos. Râzând câştigă Moritz. E mai prudent. Deocamdată. Povaţa aceasta postelectorală, atât de estivală, o va fi pus pe viers duios, ca s-o memoreze mai iute cetitorii Almanahului *Academiei Caţavencu*, însuşi Magistrul din Kantschwana: *Judeţul de Apoi să nu-l aştepţi, frăţioare. Ascultă la betranul Kant: /Ia-l pe securicomunist de semnificant/Şi dă-l prin râzătoare!*

5

BĂŞICILE DE SĂPUN SE SPARG ODATĂ Ş-ODATĂ, NU? Şi baloanele de săpun plesnesc, nu-i aşa? Ba-i aşa, dacă ne gândim c-au fostără suficiente două intervenţii televizate ale istoricului Dan Berindei ca să se înţeleagă, şi la nivel popular, că politologii «de renume internaţional», în genul lui Vladimir Tismăneanu, sunt productul travaliului de umflare cu pompa unor grupuri amicale, afine chiar, Iosif-savaotice, ca şi poliromice. Total necunoscuţi în revistele de specialitate, în marile universităţi şi la babanele edituri europendice, sunt convinşi dânşii, în Fordul lor intim, că USA = Uniunea

Sovietică Alternativă, aşa cum, odinioară, părinţii lor, şcoliţi la Moscova, vedea în Măreaţa Huni une o Californie de sphimb, dispensatoare a marxienei ştiinţe absolute, a pravdei inconturnabile, materialist-diabolectice.

Buni băieţi, politologii! Prevăd evenimentele politice la câteva zile [săptămâni, luni, decenii] după ce au avut loc, iar la faţa locului sosesc aidoma carabinierilor, adică după săvârşirea infracţiunii, după consumarea evenimentului. Profeţi îi putem numi pe Kremlinologii noştri, ba şi vaticinatori, însă… *ex eventu.* Căci, să nu uităm, Tismăneanu anunţa prăbuşirea totali ţarismelor bolşevicioase încă din… 1991 – 1992. Mai ai şi cestia cu asinul ce trage copite în leul mort [cum a formulat, convocat într-al lui DanSilviu Boierescu op cu pisici titulatoare, Zinoviev despre ipochimenul ce insulta către postmortemul Iosif Visarionovici Djugaşvili]. Aici, ne reîntâlnim cu Norman Manea şi cărţile dumnealui despre clovni, dictatori şi *felix culpa* lui Mircea Eliade, ouate tot după decesul leilor. Între 1985 şi 1990, freacă dânsul mangalul în Uniunea Sovietică Ailaltă, niciun cuvinţel nu suflă cu privire la Sinistra Odioşenie Ceauşie, dar după aceea, ca truc de înşurubare mass-medioasă, înşfacă tinereţea legionară a marelui istoric al religiilor pristăvit la Chicago, subiect mănos, pe care ia premii substanţiale de la fundaţii particulare, pentru care Philip Roth îl vesteşte drept un Kafka 1 zilelor noastre, iar Leo Wieseltier, noul idol al lui Mircea Mihăieş, îl publică, de două ori, în *The New Republic*, Z. Ornea împingându-l şi spre un posibil Nobel de Literatură, că de Pace încă nu poate fi vorba, *ex aequo* cu Andrei Codrescu, altă «gogoaşă înfuriată», mai cunoscut însă de lumea americană şi plin de gratitudine pentru fostul său magistru eliadian.

Plesnesc, *hélas*, repejor beşicile de săpun umflate cu

pompe cumetriale. *Dar...* Goma îi plesneşte epistolar şi pe Berindei & Cazacu, vinoveţi de a fi belit prazul, la Paris, ocupându-se ei cu viaţa şi operele lui Petru Cercel ori cu vămile otomane, în loc să meşterească oarecari sinteze + broşuri + lucrări asupra totalitarismului dadanubian, atât de cuţovlahicesc, încât nu ne mirăm că România îi atât de puţin prezentă [cu notabila excepţie a eseului ieruncian dedicat Fenomenului Piteştean şi prefaţat de François Furet] în *Cartea neagră a comunismului*, ce s-a transpus la Humanitas, în 1998, sub pipiţeasca îngrijire a Monei Antohi şi cu bricolările blandianeşti pe care urinează, indignat la culme, *mundus totuşi.*

6

MARI PIŞICHERI ŞI BĂTRÂNEII HERDERIENI! Nu ştiu cui or datără ei premiul în cestiune [de care în Apus nu ştie nimeni] printre slovaci, unguri, cehi, sloveni, croaţi, bosniaci, sârbi, polonezi, că nu l-au receptatără, după ştiinţa noastră, nici

Kundera, nici Skvorecki, nici Miłosz, nici Fonagy, nici Predrag Matvejevic, nici Duşan Makavejev, nici... Dar haios ar fi un smdiu al recipiendarilor cuţovlahi, toţi, aproape fără excepţie, oameni ai Partidului, Securii sau Gogului Rădulescian, «ambasadori itineranţi», digni reprezentanţi ai «cultului şi culturilor» oficiale, relevanţi doar în comparaţie cu alţi telectuali «angajaţi» în senz sartro-malrucian, adică de partea celui mai tare.

Astfel, Jebe l-a luat pentru *Surtsul Hiroşimei*, *Lidice*, *Bălcescu* şi solidele contacte cu Ceceul Pecereului, ca să nu mai invocăm al său militantism antifascist *de bon aloi*, îndeobşte la ocaziuni festiviste. Barbu, pentru Vădim, bursierul său. Marino, ca răsplată pentru bunele oficii de învârtire în jurul Europei Libere şi de teoretic al policefalizării Occidentului capitalist + decadent +

cacoşim. Norocoasă se va fi dovedit numai Blandiana, căreia bursierul, sub chipul lui Emil Hurezeanu, i se replia în Vest, forţând-o parţial la disidenţă de velur, ieşiri mai rare peste graniţe, arpagicitate incisivă şi relativă distanţare faţă cu varii gogi rădulescieni ai cotidianităţurilor noastre. Marino, din această perspectivă, fu păscut de ghinion Iliescovici, bursierul său, Sorin Antohi, neprimind acordul Secului… sub pretext că nu-şi terminase încă stagiul în învăţămintele secundare: ghinion iliescian, zicem noi, fiindcă de-l recepta în 1989, îi ieşea şi bursierul, pornit, la data aceea, împreună cu nevasta păioasă, pe compromis şi colaboraţionism cu Organele Subventrale ale Putorii ubueşti din Ubucarest.

De recipiendarii postvera/uţionari nici nu mai grăim, unul aflându-se ginere de general sec, Mincu, ălalalt, Corbea, băietan de colonel, listaş cu vechi stagii de itineranţă ambasadorială sub Scorniceştean, ambii neodihniţi globtroteraşi. Culmea: timişorenii, cu aportul lor la aprofundarea spiritului mitteleuropendician, cu Livius Ciocârlie, Şerban Foarţă, Adriana Babeţi, Mircea Mihăieş, cu publicaţiile lor, revuistice ori livreşti, nu-s luaţi în vizorul Bătrâneilor Respectivi. Nici braşovenii muşino-crăciuneşti, nici târgu-mureşenii *Vetrei*, nici sibienii euphorionici ori Transilvanienişti, nici «familiarii» Bihorului, nici clujanii apostrofici, ca să nu mai vorbim de Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca, urieşescul Goma, febrilul Ţepeneag, prudentul Manolescu, înflăcăratul Liiceanu, oportunistul Pleşu ş.a.m.d. Cred că şi ştim de ce: Şerban Foarţă şi Ciocârlie, ca să ne limităm doar la ei, nu au fostără, când trebuia, membri pecerioşi, nici adjuvanţi ai Securii Pretoriene, grav impediment, straşnic handicap în ochii Venerabililor cu pricina, obişnuiţi cu invitaţii la Neptun şi cure de nămol techirghioliene, la care i-or

nărăvitără M.M., decăcanul bătăuş, Eugenio Coseriu, lingvisticul pensionar, şi inenarabilul Paul Miron, «românul deplasat».

Pariem că şi viitorii recipiendari se vor recruta tot printre Mircea Radu Iacoban, Horia Zilieru, Puiuţu Holban, Dumitru Bălăiţă, D.R. Popescu-Dumnezeu, Valentin Lipatti, Vasile Băran, Corneliu Leu, Titus Popovici, Eusebiu Camilar, Al. Andriescu, Cristofor Simionescu, Eugen Simion, Haralambie Ţugui, Pavel Ţugui, Mihai Beniuc, Nina Cassian, Maria Banuş, Al. Călinescu, Lucian Dumbravă, Ion Lilă, Cicerone Theodore seu, Eugen Frunză, A. Toma, Sorin Toma, Lucia Demetrius, Aurel Mihale.

I.Ludo, Alexandru Mirodan, Mihail Davidoglu, Herta Perez, Adrian Vilău, Gheorghe Funar, Petre Roman, Traian Băsescu, Nicolae Văcăroiu, Cătălina Ilica, Sabin Bălaşa, Dorn Popovici, Alexandru Balaci, Zoia Buşuleangă, Gheorghe Platon, care par să corespundă plenar exigenţelor habsburgheze, având ei dosar de beton armat şi galonat, captând ei cu măiestrie glasul popolului în cântecele lor de pierzanie, punând preţioase pietre la temelia statului cumetrial şi neomogen. Doar Herder se întoarce anual în mormânt, ceea ce, într-o epocă privată de sacralitate ca a noastră, pre nimeni nu mai ţâştuie la moagănă: nici dacă i s-ar conferi *post mortem* însuşi Tovului Nekulay premiul buclucaş.

7

ZILELE TRECUTE FIX, CÂND MĂ PRESA O MICŢIUNE. Zilele trecute fix, mergând în micţiune la Casa Universibeţivorficilor Iaşioţi, surprindeam un bătrânel «ilegalist» că, blocat în una din cele trei cabine masculine disponibile, făgăduia să nu mai aplice apelativul «tovărăşesc» decât decedaţilor din batalionul cu Iosif

Visarionovici Lenin, Vladimir Ilici Stalin, Karl Engels, Friedrich Marx, Benito Mao, Adolf Mussolini, Iosif Brod Salazar, Lev Tito, Franco Troţki, Nikolai Ceauşinski… Apoi, întrerupându-şi enumerarea, bătea firescamente cu pumnişorii în uşă, din interior, şi, oracular de tot, se răţoia la sine însuşi: *Vieillard cacochyme, îl me vient de belles nouvelles du front léthéen: tout y est pour le meilleur et/ou pour le pire!*

I-am acoperit vocea sepulcrală, măcar că neîmbotniţabilă, acţionând cu fermitate *la chasse deau,* proverbiala *chasse d'eau* closetială.

8

CE FACEM, FRAŢILOR? NE DEBARASĂM DE *MIORIŢA, MEŞTERUL MANOLE* ŞI *DOINA*? Da, da, în spatele întrebării se află Boia şi cărţile sale despre caracterul obsolet, dacă nu contraproductiv, al mitologemelor născocite în veacul al nouăsprezecelea de romantici şi alţi paşoptişti, utile, ca idei forţoase, pentru meşterirea unui stat naţional, nu federal, şi coerarea comunitară a tuturor valahilor.

La vremuri noi, de aglutinare euro-atlantică, de mutare a butonului presional de la Moscova la Washington, în Uniunea Sovietică Alternativă, e necesitate de ideologeme noi, de concepte forţoase diferite: integrative, xenofile, comunicante. Nu?

Am despicat firul în paişpe cu Şerban Foarţă, anţărţ, la doctoratul Miei [ce, anul trecut, s-a retras în paradisul svedenborgian, unde, după centenarul Veroluţiei Octombriee, va alcătui cu soţul ei un singur înger], l-am tors din nou şi am anvizajat, ca între filologi cu o anumită ţinută, posibilitatea de a *nu* renunţa la *Doina* emineascâ, xenofoabă foarte, dar folositoare în momentele de catastrofă, de scădere vertiginoasă a simţământului

identitar, de tendinţă către sinuciderea an o mică, de coborâre a pulsiunii etnocentriste până la cote alarmante [ca în cazul saşilor, care, nemaiavând *de grands récits*, nici povestaşi ambulanţi că ai penivianului Mario Vargas Llosa, s-or evaporatără aiurea, în Kulbuttur, în Germania untului şi a culturii, lăsând mari găuri negre în Transilvania străbună]. De a nu renunţa la *Doină*? Şi în ce mod? Rescriind-o. Uzitând în acest scop nobil procedeul potenţialist al antonimizării ori, măcar, trecându-i verbele de la forma negativă la aceea pozitivă, şi viţăvercea. Aşa: *Cine-o ponegri străinii Mânca-i-ar ficaţii clinul* Sau: *E-he-hei, Roman, sireacul JIntră-n NATO cu Poleacul/Cam când se încheie veacul!...* O rezicere în registru eurocentric, propriu societăţii deschise, congruent cu noile ideologeme: universalizante, moldo-atlantice, dezidiomatizante.

Cu asta atingem cestiunea diferenţei, tratate undeva de Umberto Eco, între interpretare, treabă de filologi combinaţi cu hermeneuţi, şi exploatarea – didactică, pedagogică, ideologică – a oricărui text, darmite a *Doinei* sau *împărat şi proletarului*, că de ele vorbim deseori, ori a *Mioriţei* şi *Meşterului Manole*, că şi despre dumnealor ni se întâmplă să grăim, doamnă Ne mira, către Tine, nu din gură, ci prin textule. Or, la *Mioriţa*, Eliade, în *De la Zalmoxis la Gingis Han*, Dumézil, în cutare *Cahier de VHerne* [unde caută – şi chiar găseşte – paraleluri cu eposul anonim al cerchezilor], Lucian Blaga, în *Trilogia culturii*, Romulus Vulcănescu, în *Etnologia juridică* [unde argumentează vinovăţia ciobanului şi condamnarea acestuia la un tribunal de păstori alcătuit *ad hocy* precum divanurile unioniste], Magistrul din Cajvana, în *Naveta esenţială* [unde, după ce este purecat *Omul cu oaiat* tabloul lui Picasso, se recurge şi la girardianul scenariu al victimizării întemeietoare], Dorin Spineanu, în *Calitatea*

serviciilor secrete româneşti [unde i se reproşează oiţei năzdrăvane că are coeficientul intelectual cât al lui Virgil Măgureanu şi dezinformează în draci], au produs glose remarcabile. Poate şi de mare fineţe. Ce ne deranjează, în clipa de faţă, pe cei mai treji dintre noi, tracii, ce ne titilează neplăcut la bulbul horasangian, azi, e problemul exploatării nemiloase a poemului în policromele contexte istoriale: internaţionaliste, cosmopolite, naţionaliste, natioonal-comuniste, antinationaliste, liberale ori numai ţărănizante.

O băgare de seamă îmi îngăduiesc să intromit acilea şi este optimistă: orice cultură are putirinţa de a secreta anticorpi la uzufructul ideologic al productelor estetice, la preschimbarea lor silnică în instrumente didactice ori etice ori politice, dovedindu-se, sub acest unghi ascuţit, carnavalescă, rabelaisiană, bahtiniană. Toţi am îngânat stilul înalt, oficializat, osificat, algebrizat, înţepenit, când am recitat *Un căţel legat de pat/Se numeşte predicat + Două babe cari se-mput/Se numeşte atribut + La paşa vine un arabJFutut în cur şi ras în cap*, replici eleveşti la bizutajul gramatical sau la insistenţa profilor pe Coşbuc, «poetul ţărănimii». Nu există să existe poezem suprasolicitat, în şcoală, al lui Eminescu… ce să nu-şi posedeze clonii parodiaci şi pastişiali, iar că «veşnicia s-a născut în pat, nu în sat, cum proclamă unii», asta putea rosti fiecare dintre voi, căci n-au trebuit indicaţii preţioase de la Moscova, Londra, Roma, Paris ori Washington pentru ca popolul să înveţe distanţa critică faţă de propriile-i născociri, mituri, legende, gând cm^3, ideologeme, gesteme, iubiri şi pătimiri. Dar…

…printre utilizanţele anti-etnocentriste ale *Mioriţei* le avem, şi nu avem a le uita prea repede, pe ale celor cu ura de sine, pe ale naţionaliştilor inversaţi, pe ale liberalilor de

tot soiul, pe ale cosmopoliţilor de rang înalt şi chiar pe ale internaţionaliştilor Proletariern. Mă gândesc la insinuarea că stihurile *la nunta mea/ A căzut o stea* ar aluziona spre măritişul unei feate de maior securitant, unistelar prin urmare, cu un arab, cu El Zorab, şi trecerea subsecventă a tătânelui socral, ca să reînveţe marxismul de la zero, pe post de administrator al Hotelului «Moldova», atât de microbetonat, din Târgul Bahluviaşioţilor; cugetez şi la Goma, alt exploatator didactic, în *Gherla*, al opoziţiei dintre comportamentul mioritic postulat şi cela real: «Cine o fi spus că ciobanul român cântă din fluier în timpul liber? Şi că angajează discuţii metafizice cu oaia năzdrăvană? Şi că se gândeşte la moarte senin? Eu n-am văzut asemenea ciobani români. Ciobanul român îşi petrece timpul liber cu băgarea deştului în curul altui cioban român, după care se crăcănă de râs.» Meditez la autorul *Gherlei* şi l-aş prelungi cu patru simulări de manipulare textuală, *o combien exemplaires!* Cu acestea: 1. – Pe Horia, transilvanul, nu l-au livrat autorităţilor austriece ungurii, tu-le muma lor, huliţi de Buzura la desele lui ieşiri în streinătate, ca ambasador itinerant al unchiului său Gogu Rădulescu, ci moţi de-ai lui i-or băgatără deştul scârbavnic în anusul vestibuliform, l-or predatără stăpânirii contra cost, pentru un pumn de creiţari, şi s-o hâitără de râs când l-au tras pe roată ca să se sparie lumea toată. 2. – Pe părinţii lui Goma nu i-au turnat saşiii de saşi, nici secuii, că-s basarabeţi şi stau ascunşi sub hucii pădurilor, dar nişte ardeleni de-ai noştri, geto-daci din tată-n fiu. 3. – Basarabia, dimpreună cu Bucovina de Nord şi Herţa, au părăsit-o fără luptă, sub presiunea însă a unui ultimatum, iar acum i-au intromis policele în găoz Iliciński şi Konstantineskov, un olteniţan şi c-un cisnistrean, oferind-o apoi pe tavă Ucrainei, Rusiei Mici şi Falice, ca s-o anchiuleze în continuare, până la

Giudeţul dinapoia Istoriei Universale. 4. – în septembrie 1989, după ce fusesem exmatriculat de la Universitate, s-a apropiat stradal de mine şi mi-a susurat sadiceşte că se strânge laţul în jurul gâtului nostru anticomunist Brumarele, Prietenul, Poetul Cuhniilor, nu vreun securicomunist sâlhui.

Din aceste patru manipulări textuale exemplare se scurge rapid concluzia, ideologizantă şi disforică mult de tot, că suntem sodomizaţi de noi înşine, nu de urşi, nici de muscali. O contrafortează misiva lui Neacşu, delatorul din Câmpulung Muscel, ori Arhivele Otomane, pline de pâri şi porcărioare moldo-valaho-transilvaneşti. *Nous sommes sodomisés par nous-mêmes*, nu de moscoviţi, nu de mineri, nu de voicani clitorescieni, nu de grupuri răzleţe de poliloghie societată, nici de măgureni astaloşii.

Tot noi avem de vegheat şi la cartografierea vagabondajelor semnificanţilor locali, aceşti fractali incomensurabili în aparenţă, dar semafori, purtători de înţelesuri cu grade osebite de probabilitate, supuşi eroziunilor evenimenţiale şi remotivărilor circumstanţiale.

Am zis-o. Adânc de tot. Înţeleagă cine-o vrea.

9

NU AM FOST PREA LA OBIECT MAI LA DEAL. *Bref* măcar că nu am fost prea la obiect înainte, am să rezum că psihologiile poporane ţin totuşi de durata foarte lungă, nu le circumscriu – decât foarte aproximativ – Drăghiceştii sau Raleţii, nu le schimbă ukazurile voivodale sau marxiene, nu le omogeneizează încă unirile principiilor valahofone, iar *Mioriţa*, *Meşterul Manole* + *Doina* presupun un grund străvechi, prelucrări, transformări, adaptări, readaptări, deveniri textuale de tot soiul şi/sau hazul. Cu *Meşterul Manole*, ne mai întrebăm o dată dacă izbuti-vom când va să ieşim din mentalitatea sacrificială,

din compulsiunea datomiciei, din determinismul talionului? Marxismul, chiar de nu ar fi plănuit să le distrugă, tot s-ar fi dus în chizda mă-sii. Creştinismul, el, le-a intensificat: pentru a le demistifica, deconstrui şi anula, cu tot mecanismul victimar ce le măsoară fiinţarea, atât de holocaustic, atât de girardian. Mai va până se va impune pe aceste meleaguri etică indoloră a lui Lipovetsky? Poate că da; poate că nu.

10

CE AŞ FACE DACĂ M-AŞ AFLA ÎN LOCUL CIOBANULUI DIN *MIORIŢA*? Întâi de toate m-aş motiva pentru acţiune, nu pentru contemplaţie. Dar nu cu mari istorisiri demne de oprestaşul peruvian, de străinul lui Llosa ce se infiltrează în comunitatea pe cale de destrămare şi cearcă să se opună, din interior, sinuciderii ei anomice. Ci cu un strigăt războinic: *La lotta continua!*, atât de anarhosindicalist, şi cu un catren al Magistrului din Kantschwana, cu acesta: *Giudeţul de Apoi să nu-l aştepţi, frăţioare; /Ascultă la betranul Kant: /Ia-l pe securicomunist de semnificanţi şi dă-l prin râzătoare*! apoi aş antama ceatlăul, răzlogul, parul gardual, cheatra de râu, flinta, durda – şi aş organiza atacul, cea mai bună defensivă, însă m-aş opri la Nistru şi aş negocia. Trebile informative le-aş lăsa tot în seama oiţei năzdrăvane, ridicând-o în grad şi stimulând-o salarial, pe măicuţa bătrână, cu brâul cerut de necesităţile rimei, aş aduce-o consilieră la Cotroceni, că s-ar dovedi mai pricepută decât zece Zoe Petre şi Hure la un loc, iar pe vrâncean şi pe ungurean i-aş reconverti la lucrativul comerţ cu ţigarete de contrabandă, acordându-le totodată privilegiul de a deschide pizzerii şi cazinouri la Târgul de Floci, pe Movila lui Burcel, pe Muntele Găina şi în Valea Jiului, cu scutiri de impozite pentru un deceniu, ca să se poată redresa economic.

NOTA BENE: Pentru intelectualii derridaţi pe telquelie, hârşâiţi cu deconstrucţia şi imposibilitatea de a sări din Sistem în Atopie, în utopia Atopiei, recomand varianta: *Şi dă-l prin râzătoare!*

11

CUM AŞ REACŢIONA DACĂ M-AŞ AFLA ÎN PIELEA MEŞTERULUI MANOLES CU? Aş recurge, pur şi simplu, la voluntari ai jertfei, atât de numeroşi altă dată printre tinerii dreptei tradiţionale. Dorinţa de recunoaştere, hegeliana de ea, atât de mare iaşte că, la chinezi, pe vremea spectaculoaselor execuţii dinaintea întâiului Rezbel Mundial, se găseau hamali, foarte săraci, care acceptau să moară în locul altora – sub condiţia de a fi înmormântaţi cu pompă, în sicrie luxoase, şi plânşi de bocitoare cu un înalt nivel de profesionalitate.

Nu ar lipsi amatorii sa de zidească de vii pentru a transmite din substanţa lor vitală edificiilor – Casei Poporului, Catedralei Neamului, Mănăstirii Neamţului –, ca să le asigure enduranţa, pierdurabilitatea, soliditatea, adicătelea temeinicia lucrului bine făcut. La sfârşit, ca să nu rămân cu *mauvaise conscience* şi să nu-i dau satisfacţie Prinţului Negru spăimit că aş putea reitera figura şi la alte curţi domnitoare, m-aş oferi eu însumi să testez, în slujba Ştiinţei, ca Aurel Vlaieu, aripile icarice, materializare a impulsului de transcendere, victorie asupra solipsismului umano-divin.

12

CUM M-AŞ COMPORTA DAC-AŞ FI ANA LUI MANOLESCU, NU LUCA? I-aş recomanda soţului meu să cetească, înarmat cu un creion bine ascuţit, *Pigmanolion*, eseul lui Ştefan Cazimir: al universitarului bucureştean, nu al schimber-limbistului potlogar, ridiculizator al pluralismului partidual graţie recursului la stereotipii

satirizante caragialiene, el însuşi parcă emanat din *Scrisoarea pierdută* [piesă exploatată ideologic sub regimul totalitont al bolşevicioşilor walter-romaneşti, ce vedeau în ea o inamică a societăţii deschise, nu interpretată filologic şi după uzanţele hermeneuticii literare]; i-aş recomanda să-l cetească, înarmat cu un pix din import, ca să iasă din simetria inversă, şi din lagărul de concentrare al cuvântului-valiză, cu Pigmalion şi, după pilda acestuia din urmă, să mă dezmarmorească, să mă emancipeze, să mă trateze ca pe Galateea, nu să mă înzidească sacrificial spre a temeinici lucrarea arhitecturală, aşa cum or jertfitără Iliciński & Konstantineskow, în vederea conglomerării moldo-atlantice, Moldova transprutică, încastrată de vie în trupul ucrainean, *sans coup férir,* nu? *Basarabia-i ca o cheie: /Vine Rusul să mi-o ieie; /Basarabia-i ca o floare: /Vine Rusul şi mi-o taie.*

Cu ultimul citat şi cu ultima comparaţie, devenii însă grav, înalt, osificat. E musai o injecţie de râs ca să închiem pe un ton saturnalesc, producând necesarul complement, cu noimă derridiană de suplemeni. Aşa că amintesc – pentru a câta oară? – cum Du Cange, în *Glosarul* său *[il y serre ses gloses, le coquin*, Victor Hugo, în *Notredame de Paris*, şi Căpitanul Bourke, în *Scatological Rites of All Nations*, iau în vizor cutuma testării flatulenţioase a artefactelor, chiar a podului grecesc de la Arta. Da, fufele de moravuri lucrative aveau dreptul să treacă de pe un mai pe celălalt al nurilor medievale trăgând, în loc de a plăti brudina, un număr oarecare de «castane» colettiene, percepute de toată lumea bună a vremii ca danii inversate, «vesele», carnavaleşti. Fiind vorba, în *Meşterul Manole*, de solidizarea unei ctitorii hipersacrale, nu îndrăznesc să-mi duc gândul până la capătul nopţii şi să închipuiuiesc

recursul la *emissio peditorum*, târnosirea sulfuroasă, ceremonia cu pucioasă şi duhuri josnice.

Psihanaliştii şi etnologii ştiu însă, chiar foarte bine, de ce hoţii defecă la locul faptei, incapaci, şi ei, să se desprindă din imaginarul talionic şi al conduitelor compensatorii.

1. Alături de *Disidenţa nu înseamnă competenţă*/, slogan restabilizator propulsat în 1990 de Lulici, actualul şmenaut de timpuri noi, şi neîncetatele îndemnuri eugen-simioneşti la toleranţă *[mais… la tolérance, camarade, il y a des maisons pour ça, plus ou moins closes*], apelul augustin-buzurauan la nonviolenţă dénuda spaima securicomuniştilor că ar putea urma un Nürnberg al ororii bolşevicioase sau că popolul nutrit cu soia ar hi capace să-i atârne pe cei mai odioşi de arborii publici, trăgându-i puţintel şi în ţeapă pe politrucii principali ai locului. Neîntemeiată le va fi fost groaza. Popolul s-a dovedit în continuare blând, iar Frontul Salvării Nomenklatura netezea restul asperităţilor.

2. Că vehiculul tot nu-i al vostru, iar de pilotat îl pilotează tot Tamareta. Pe de altă parte, matale mă inciţi să purced ca politicianul intervievat la televedenia ierusalemitană. Când întrebarea nu-i este pe plac, fentează astfel: «întrebarea nu-i asta. Întrebarea interesantă alta ar fi.» O formulează imediat el însuşi, dându-i şi răspunsul pregătit *ad hoc*, adică premergătorul întrebării.

3. Dacă vrei să mă-ntâlneştiJVino-n gară la Belceşti. Parcă astea-s mirificele stihuri.

4. Singur Mihail Sebastian, în postumicu-i *Jurnal*, surprinde natura de Român esenţial a lui Camil: oportunist, fanfaron, veleitar, cu maniere balcanice,

megaloman, strateg de cafenea, croitor la planuri din cuţite şi păhară, dornic de titluri şi funcţii. Regimul luminos instalat, aici, sub presiunea tancurilor sovietice şi a pumnului vîşinskian îi va da toate satisfacţiile literare şi gagademice, scoţându-i tiraje de masă *la un om între oameni*, *Caragiale în vremea lui*, *Bălcescu.* Presupunem că unica lui sursă de insatisfacţii şi nostalgii rămânea doar faptul că, sub Carol al II-lea, în tinereţe, coţopenea mai lesne şi mai des.

5. Am solicitat-o şi personal, pe 22 decembrie, tovarăşului colonel Ciurlău, adus la Radio de Dan Petrescu şi Emil Coşeru [ca să dea o declaraţie de neuneltire], dar s-a făcut că nu ştie de ea, îngrijorat mai mult de sănătatea mea fizică.

6. Ar fi păcat să nu destăinui aici nu atât pumnii peste bot şi în cap ce-i receptai cu această ocazie de la căpitanul Şoric, fratele ofiţerului miliţiot, în ulicioară, cât ţipătul, cu greu reprimat, atribuit de istorici regelui Ludovic al XV-lea, uşor atins de cuţitul lui Damiens: *Madame, je suis assassiné!* N-am izbutit să bâigui decât un banal: «Oameni buni, săriţi, mă omoară Securitatea!» Dan Petrescu l-a auzit, a ieşit în pridvor, însă, nevăzând clar cine era, îl bănui pe tractoristul Hardon în postură victimizabilă. Avu doar vreme să vază cum un al doilea pretorian ridica din praf o şapcă. Ai ghicit a cui era.

7. Adicătelea, fiind eu reintegrat în învăţământ de la întâi ianuar 1990, mă duc cu regularitate la orele anului IV, şi nu numai.

8. Viitorului comis ar-şef al Gărzii Financiare din urbe şi, zice-se, rudă prin alianţă cu marele liric judeţean, preşedinte local şi al Partidului Alianţei Civice, de renume antonesian.

9. Cuţovlahii nefiind înzestraţi de Pantocrator cu

patru perechi de ouă, iar în grădina lor necrescând, liberă, buruiana coragiului, ne vine uşor să înţelegem de ce imaginarul lor politic nu poate accepta prezenţa temerarilor, a dezinteresaţilor, a celora capaci să facă acte îndrăzneţe fără voie de la miliţie, înainte de 1989, ori fără permisiunea lui Brucan, după 1990. De aceea vor fi crezut ei, dintotdeauna, că disidenţii îs oamenii Securii, iar securiştii, în frunte cu însuşi Tovarăşul Nikolay Ceauşăscul, nişte disidenţi mascaţi. Subtilă cât toată redacţia revistei 22, Gabriela Adameşteanu, pentru a lovi indirect în Paul Goma, >invocă, în prefaţa-i la Raoul Girardet *[Mituri şi mitologii politice*, Institutul European, Iaşi, 1997, p. VIII], chiar «mitul disidentului», supus erodării după implozia bolşeviciului ca zid berlinez, zgâlţâit şi de sereişti, şi de politrucii reciclaţi ai democraturii, şi de poltronei, şi de căldicei, şi de foştii pecerei, patru milioane în total fiind ei, că boborul le-a stat dintotdeauna alături, iar serviciile secrete justificându-şi bugetul tot ca altă dată, când nu o fac, uneori, şi mai latră. Măgureanu să trăiască ş-alţi ca dânsul să puiască!

10. Nobilimea, ca purtătoare de chiulotă sub Vechiul Regim Franţuz, era gestionara sonului rulat, nu-i aşa? Doar pronunţia actorilor la Comedia Franceză îi mai perpetuează amintirea, zice-se.

11. Tot aşa se interoga Alexandru Paleologu, în *Glosa folclorică* din *Bunul simţ ca paradox*, de ce Francii, naţiune a galanteriei, nu au înjurături de soiul valahiceştii *Rentre dans le con de la mère!* Nu au pentru că nu posedează R viril? Căci îi de dată cam recentă *Nique ta mère!* şi are prea puţin de-a face cu dimensiunea carnavalescă a existenţei. Dacă Bahtin ar fi avut ştire de ea, de injuria valahicească în interpretarea Conului Paleologic, ar fi tratat-o drept cea mai carnavalizantă dintre injocţiunile de

acest soi, doar şi ambivalenţă, şi negatoare, şi afirmatoare, şi acceptatoare şi rejectoare; nu distruge definitiv preopinentul, ci-l trimite la regenerare în paradisul intrauterin, la renaştere, la retrogresie înaintea rankianului *Geburtstrauma*; e ca o invitaţie la iniţiere, la *descensus ad uterumy* la *descensus ad inferos*, că îi totuna, la moartea omului vechi, la naşterea celui nou… Nu mai au Franţujii înjurături? Le-au pierdut la ţinea Evului Mediu, Renaşterii şi Vechiului Rejim, au pierdutără savuroasa *ronde des jurons* odată cu virilul R rulat. [Deja Verdele Galant, bunul rege Hernie al IV-lea, înlocuise, la sugestia duhovnicului său, înjurătura-i favorită, blasfematorie până la Dumnezeu, *Jarnidieu*, «je-renie-Dieu», cu *Jarnicoton*, nemaităgăduindu-l decât pe bietul Coton, bărbier insignifiant.] Deie Atotputernicul să le regăsească în Alt Ev Mediu, nu într-al lui Le Goff, nu în cel aveniric al lui Berdiaev, ci într-al lui Italo Calvino, căruia studiile bahtiniene i-or sugeratără un model sup>crior de revoluţie permanentă, bazat pe alternanţa carnavalizatoare a perioadelor de consum, exces, orgii, serbări, negativitate fără frâu, cu perioade centrate pe sever travaliu, economii, privaţiuni, producţiuni + reproducţiuni lărgite ale capitalului. La Calvino e un *obiter dictum.* Noi, noi ne angajăm să militătm în crâşmele cetăţii terestre pentru noul *aevum.*

12. Cf. Oulipo: *La littérature potenţialle*, Gallimard, «Folio», 1990, p. 96, unde sonetul *Les chats* îi rescris fără E.

13. Europa însăşi, ne-a atras atenţia Paul Valéry în faimoasa-i *Criză a spiritului* din 1919, nu-i decât un appendix, un fal, o coadă a Asiei, aşa că Extremul Apus alta ce-i… decât appendix al apendicelui, fal al faiului, coada cozii!

14. O hi vreo conexiune între fustanelele scoţienilor şi persistenţa, la ei, a unui soi de R, vorba lui Mihai Ursachi, «destul de dur»? E, dacă ne gândim că garda reginei e purtatrice de kilt, nu de pantalon mascator al absenţei, al borţii, al beanţei. Răutăcioşii, şi sunt legiune, mi-ar obiecta substratul cetic, adstratul chiltic ori suprastratul saxon. Pur şi simplu nu-i bag în seamă!

15. *La belle affaire!* Doar urmează că la Spanioli actualizarea virilităţii e maximă, iar la Briţi tinde către zero.

16. Castrat simbolic prin ghilotinarea regelui, fal, cap, vârf de lance, Le Pen al naţiunii.

17. Faringalul, devibratul, îşi are apărătorii şi detractorii săi. În prima clasă are pe Raymond Aron, cu *Pledoaria pentru o Europă decadentă*, devirilizată, efeminată la maximum, în a doua pe învăţătorul pensionar auscultai de noi la Mănăstirea Văratic, unde ne spunea: *La France, monsieur, se déculotte devant tout le monde.* Adică, am tradus eu mental, *la France a pierdu son R apical, roulé; elle va bel et bien guillotiné el, comble de Vhorreur, elle n'en souffre vraisemblablement pas!* Francia, o preţioasă ridicolă? Ruşinată, cât studeanta ciuce a lui Fonagy şi Jakobson, să articuleze R-ul, ca şi cum numai bărboşii de bărbaţi ar avea dreptul şi neruşinea de a-l fona, având şi bază genitală pentru el? Aşteaptă ea barbarii ca să o reînveţe ap ic aiul R? Şi câtă vreme crede că îi va speria cu măsuri anti-imigratorii?

18. Nu plângeţi! Nu plângeţi! Revin etern ca să vă predau doctrina lui R graseiat, ca Zarathustra pe a Veşnicei Reîntoarceri.

19. Dar despre Americani ce-o fi de comentat? Stau peste ocean, faţă-n faţă cu Extremul Occident Europendic. Au R! E puternic, apare peste tot, nu numai în locuri

excepţionale, ca la Briţi. *America* lui Baudrillard signalează inocenţa, copilăremele regăsite, minunata lume nouă, falul prehensil al primitivului [lumescibil la comandă în cazul omului paradiziac, de-i dăm crezare – şi de ce să nu-i dăm? – lui Milan Kundera în *Insuportabila uşurătate a fiinţei*, unde ni se improvizează o teologie a erecţiei]. Da, Căderea nu e numai ieşire din Eden, îi şi cădere a corpului în imperiul gravitaţiei, al gravitaţiei şi al debandării, când erectilitatea iaşte *gratia Dei gratis data*, gratis şi rar acordată. De aceea poate şi credea Leonardo da Vinci că falul are intelect şi voinţă proprie. Nu l-am interogat încă pe Jakob Boehme, însă credem că exista R în limba prebabelică. Mai credem că era foarte apical R-ul celei *senzualische Sprache.*

20. Comportamentul păgubos al Valahilor nord-dunăreni îi documentat binişor dinspre literatura lor cultă, cutie de rezonanţă a mentalului autohton cât anonimele discursuri ale *Mioriţei*, *Baladei Păgubosului* ori proverbului cu pita căzută în rahat şi erecţia intrabisericoasă. Bucăţi manualizate ca *Povestea unui om necăjit, Dănilă Prepeleac, Două loturi*, ele, ne dau măsura capacităţii româneşti de a gestiona păgubitul, doliul economic, ruptura cu bunurile pierdute, într-o civilizaţie cu adânci rădăcini agrare. *Pagubă*, vocabul greu traductibil în alte idiomuri, la fel de greu ca *dor,* căci se lasă cu mari pierderi conotaţionale, interpretate de ideologii specificului naţional ca pierderi păguboase. În majoritatea cazurilor literare, ficţionale, folclorice ori de alt gen, de eşec material, ieşirea e fie o compensaţie simbolică, fie refugiul în imaginar, artă, rostire de jelanie, erotism, nebunie. Revedeţi *Balada Păgubosului:* «Mă uit la lună, Luna-i sus, /Mă uit la caryboii s-au dusv Mă uit la pungă, / Punga-i goală/Şi… scula mi se scoală.» Nu uitaţi nici de

Ardeleanul ce, eşuându-i animalele la Cluj ana Caritas, unde le dusese să se înmulţească, îşi cântă versificat experienţa păgubirii: *Vai săracii boii mei – JCĂ ară Stoica cu ei!* Aduceţi-vă uneori aminte şi de vremelnicii guvernanţi care or păgubitără cu Basarabia, Bucovina de Nord, Herţa şi Cadrilater. *Comment peut-on être Roumain? En gérant avec économie ses pertes, fussent-elles seches ou purement symboliques, en continuat à rouler să bosse et son R apical comme si de rien n était.*

21. Născut la Botoşani în 1925, papă al letrismului, auctor a peste două sute de cărţi, printre care *Tractatul de erotologie matematică şi infinitezimală* şi *Creatica sau novatica*, ultima de peste 5.000 de pagini, măturând toată gândirea de la Platon la Heidegger şi la logica matematică a lui Bertrand Russell, în locul cărora propulsează, semeţ Neluţ Dorofte occidental, propriile sale metoduri inventatoriale şi descoperitoare + *Fundamentele unei noi chimii* + *Fundamentele unei noi fizici* + *Noi principii de tehnologie* + *Manifest pentru o nouă medicină* + *Zguduirea geometriei*, lucrări în curs de celebrizare: şi cum, după toate probabilităţile, nu va fi etern, bietul de el n-o să ajungă niciodată un Michelangelo; rămâne-va pururi un simplu Leonardo da Vinci al Epocii lui Nadia Comăneci şi Ilie Năstase.

22. De la *compromeiterse*, «a se angaja», «a contracta o obligaţie», «a-şi da cuvântul», a se pune, ca auctor, în serviciul putorilor de la Putere, a mesteca discursul enkratic, puturosul discurs al stăpânirii, mai ales când e aceasta de esenţă materialist-diabolecticiană.

23. Cum voia Rimbaud în faimoasa *Scrisoare a vizionarului*, bine exploatată de Gheorghe Crăciun în *Eseul asupra poeziei moderne* [Editura Cartier, Chişinău, 1997], mai puţin de Vasile Popovici, în *Rimbaud* [Editura Echinox,

Cluj, 1997], carte frumoasă, inclusiv tipograficamente, unde ne miră că nu se va fi convocat citaţional, ori măcar bibliografic, *A-t-on lui Rimbaud?* de Faurisson. Au i-o fi fost teamă de reputaţia sulfuroasă, revizionistă şi tardivă, a istoricului din Lyon?

24. Convingând-o şi pe Mia, întâia sa alumnă, că «rima» împărtăşeşte cu «ritmul» apartenenţa la acelaşi ideologem al «curgerii».

25. E vorba de soţul văduvit al Evitei Duarte, amicul lui Nenea Ce-au, inamicul lui Borges, bărbatul foarte vârstnic al Isabelei Perron, sprijinit de între alţii, populiştii organizaţiei *Los muchachos perron is tas,* amintitori de «băieţii» uniformizaţi ai Epocii Aurii.

26. O mie cin' sute dă debutanţi după 1990, odată cu avânturile culturale înlesnite de Perioada Tranzientă, nu e puţin lucru; nici 10.000 de plachete versificatorii, numite pompos, dacă nu emfatic, «volume», nu-l lasă indiferent pe sociologul literar. E puţin doar dacă ne gândim la cele 10 milioane de autori poeticoşi ai Japoniei, cap aci să-ţi ouă un haiku în doi timpi şi trei mişcări de stilou. De aceea rezic eu că un sistem mandarin al, confuceean, de selectare şi ierarhizare promoţianală a Generaţiei Nouăzeciste ar administra convenabil haosul liric de pe meleagurile dunărene, stocând surplusurile producţionale sau orientându-le către export.

27. E vorba de cântecelul pionieresc *Nicuşor avea o tobă*, atât de stimulator în competiţiile socialiste ale şcolerilor, dar victimă a insidioasei cenzuri scorniceştene, reamintindu-ne noi cu această ocazie că *Genius Locorum Carpathicorum* se prenumea Nicolaie, iar limba sa de lemn lovea în clitorisul dogmatic al organizaţiilor teritoriale şi pecerii cu insistenţa regulată a beţelor lui Mihai Beniuc, alt toboşar, mai bătrân totuşi, al Timpurilor Noi.

28. El şi-a lăsat pui sub toate latitudinile, chiar şi în spaţiul ce, cu mândrie naţioonală, îl numim şi mioritic. N-am uitatără de Florin Mugur şi Paul Georgescu, abili în a scoate cuvintele în limbi occidentale din ediţiile socialiste ale Sadoveanului ministerial; de Silviu Lupaşcu şi Silviu Lupescu, iuţi în a îndepărta citatele ceauşine din *Istoria aurului* de Nicolescu, în pofida voinţei auctoriale, ce nu le îngăduise o astfel de operaţie curăţitoare; nefiindu-ne ruşine nici cu Editura Polirom, agilă în a îndepărta toate trimiterile la clasicii marxism-staleninismului [fără a folosi parantezele pătrate şi indicatoare ale intervenţiei forfecante] din introducerea lui Aram Frenkian la o versiune românească, datorată lui Ştefan Bezdechi, pentru Diogenes Laertios: *Vieţile şi doctrinele filosofilor.* Zigu Omea însuşi, măcar că meseriaş bowdlerizatoriu al

Obsedantului Deceniu, semnala acţiuni ciuntitoare la cioraniana *Schimbare la faţă a României*, reluată de Humanitas, şi la *Puncte cardinale în haos,* retipărită de Editura Timpul. Va fi înţeles omul că filologia ca gestiune a textelor îşi are principiile ei, apărabile, cum se exprima lingvistul Moignet, *jusqu'au bûcher... non compris.* Dar, uite, pulsiunea de ciuntire discursivă pierdurează în toate regimurile, chiar şi sub cele de banane.

29. De dăm crezare Şcolii din Liège, şi nu niponului Nabuo Sato.

30. Cf. Margaret Harl: La langue de Japhet, Éditions du Cerf, Paris, 1992, pp. 35 – 40. Subtitlul opului: Cincisprezece studii asupra Septiiagintei şi a limbii greceşti creştine.

31. Singularul ar fi cărat cu sine o conotaţie necuviincioasă la adresa Le unei prezidenţioase, îndeosebi majusculizat cum se cuvine, ceea ce nu ignora redactorul de carte al Editurii Univers, ca să nu mai vorbim de

vigilentul său ceauşeşcu interior.

32. Pe aceasta: «Bravo, L.P. *Go on!*»

33. Formularea mai precisă a mesagiului cioranian ce ne-a parvenit în timpul lucrului la *Biela lui Bozan*, iat-o: «Ne interesează din ce în ce mai mult nu ceea ce a spus un autor, dar ceea ce ar fi vrut să spună, nu actele, ci proiectele sale, mai puţin opera reală cât opera visată.»

34. Carele se întreabă răspunzându-şi, când nu răspunde întrebându-se. Aşa: «Ce o să ne înveţe, dară, în alte stadii, această mişcare de spaţiu în raport cu devenirea de scriitură, ce nu transcrie, nici nu înscrie, ci îşi designează propria exterioritate, efracţiunea unui exterior ce se expulzează? Că distanţa nudă nu trebuie deloc să fie considerată la modul unei întinderi omogene, continue şi mărginindu-se să ofere cadrul unei simultaneităţi globale de lectură: nici timp omogen, linia ce progresează, nici spaţiu omogen, tabloul prezentat aprehensiunii imediate a unei priviri ce ia în stăpânire ansamblul. O putem numi [de vrem să găzduim metafore ce măgulesc ştiinţa] multidimensională, spre a arăta că reţeaua *aceasta* – *entrelacs* lacunar [Novalis grăieşte deja despre forma reticulară] – nu este nici figurabilă, nici nefigurabilă aidoma unei realităţi spirituale, mai degrabă comparabilă cu acel punct nepunctual, norul de intermitenţe, unde curbura universului nu se curbează decât pentru că mereu s-a frânt deja.»

35. Mi-i drag Sahia, fir-ar să fie el reintrodus în antologiile şi manualele postveroluţionare ale Tranziţiei Comuni [capitali] ste la economie liberală şi NATO. *Revoltă în port* şi, mai cu seamă, *Uzina vie* meritau glosate şi în *Anti-Œdip* şi în *Economia libidinală.* Eu voi fi izbutit s-o remorchez hermeneutic pe ultima într-un foarte vechi număr al magazinului Studenţin *Dialog*, tot sub intitulanţa

Biela lui Bozan, tot în exegeză găurită, pentru a păcăli cenzura universecuritară, cât şvaiţerul, dacă nu mai mult. Culmea: pe politrucul din vremea serviciului nostru militar de elev rezervist îl chema Filip, drept pentru care l-am poreclitără Bozan şi-i strigam, când l-am întâlnitără pe stradă, după lăsarea noastră la vatră, ca în Sahia, că «fabrica nu dă şi picioare». Da, Filip iaşte eternul activist, titilator al limbii de lemn ori găunoase, pedant, sec, semialfabetizat şi impotent, faţă cu Bozan, adeptul lucrului bine făcut, artizanul mândrindu-se cu productul ieşit din mâinile sale, susceptibil de a impresiona consătenii rurali. El intuieşte, cu bunul său simţ rural, că este capitalismul sălbatic şi un spaţiu de juisare profesională şi de iluzionări mediatice, dar nu de alienări marxiane. Ce frumoasă detentorializare se implementează cu puradeii lui Bozan, convertiţi la igiena şi manierele de masă citadine, păpând ei din castroane mari şi personale, nu din unul mare şi colectiv, învăţând să utilizeze furculiţa, scobitoarele, pasta de dinţi, rechizitele şcolare etc.! Ca şi *Revoltă în port*, bucată ostracizată după grevele minereşti din Valea Jiului, şi *Uzina vie* trebuie recuperată de la samsarii jdanovieni ai literaturii de Partid Hunic, fiindcă Sahia, îndrăgitul lui Arşavir Acterian, colaborator la multe din revistele iuventuţii interbelicoase, o merită – în ciuda rătăcirii sale prin livada lui Iosif Visarionovici Djugaşvili, ce nu l-a ştirbit în esenţa-i rebelă, în sufletu-i an arh.

36. Epistola cărată de Réchou n-are cum să mai suporte procesul vulgarizării mediaticeşti, căci îi bine îndosariată de organele de sub burtica dejoceauşiliesconstantinesciană, dar, arhiva lui Néné Culianu deschizându-se după tragica sa asasinare securi ti stă, Dan Petrescu a putut recupera măcar scrisoarea indignată a secretarei de partid hunic, fosta sa

supraveghetoare de la Biblioteca de Psihologie, prin care misivă, redactată de colonelul Ciurlău şi Corneliu Ştefan ache, îi cerea alumnului eliadesc să-şi vază de studiile lui religioase şi să nu se amestece în borşul Europei Libere, nici în supa anticeauşie gătită de cumnatul său în patrie.

37. În sensul că el, Viorelul, va fi împins la şareta tezei de doctorat a odraslei scornicite, lăsându-l pe chimistul Cristofor Simionescu să împingă la ceea a Lenuţei Petrescu, a junei ce-şi începuse cariera revoluţionară şi antifascistă vânzând seminţe de dovleac în gară la Găeşti. În felul acesta s-au trezit toţi patru – Zoe, Lean a, Barbu şi Simionescu – «savanţi cu renume mondial», doctori *honoris pausa* şi reprezentanţi de frunte ai geniului mioriţic, autori ai unor contribuţii monumentale. E drept că, spre osebire de instanţa barbuescă, actuală teoreticiană a elitelor pe la Editura Polirom, scamatorul politehnician co-semna bucuros, la analogie cu doctoranda sa, lucrările de specialitate ale subalternilor de la Institutul Petru Poni, iar fiului îi inculca erezia că marxismul e o credinţă, altminteri acela, aflător la studii prin Universitatea Catolică din Louvain, nu ar fi înscris la rubrica apartenenţei religioase vocabulul «comunist». O singură nedumerire mai persistă pe uliţele târgului: cum de Zoica Ceauşescu n-a pătruns încă pe porţile larg deschise ale Gagademiei Române, unde-o adastă, nerăbdători, multiştrengarul Cristofor Simionescu, patronul de teză al mamei, Viorel Barbu, vechiul ei copilot doctoral şi noul filosof al elitelor intelectuale, Eugen Simion şi Nicolae Manolescu, fanii ei postveroluţionari? Or fi inhibând-o oare Gulian şi Al. Boboc, ultimul neokantian în viaţă? Sau cumva trage cu ochiul, pofticioasă, la Academia Caţavencu şi Mircea Dinescu? *Ignoramus, amici ignorissimi.*

38. Îl lăsaseră, în vara lui 1987, să iasă spre Occident, la o invitaţie a lui Ioan Petru Culianu, cu nădejdea că nu se va mai întoarce la pripon. Dar, şi de data asta, D.P. Îi va fi surprins neplăcut.

39. Aşa că, tovarăşi colonei Ciurlău, Bostan, Vezeteu şi Negru, îngăduiţi-mi, rogu-vă, să-l părăsc pe Liviu Antonesei: el a comis fărădelegea, nu eu, cum m-aţi bănuit, alături de toată lumea, când aţi tras-o la raport pe Victoria Naum în speranţa că vă va întări aprehensiunile relative la piţuliana propensiune către relele faceri. Ea, sărăcuţa, în loc să mă toarne vouă, cum îi era obligaţia, v-a turnat mie. Să-i fie ţărâna uşoară!

40. Întrebarea mi-o pusesem în *Timpul*, 8/1990, p. 8, dar şi în februarie 1992, la o încercare de aniversare a evenimentului inefabil, când, avertizat de lectura pe Radio Vox T a unui reportagiu de C.M., mă grăbeam spre Aula de nefericit suvenir, unde Căcălin Ignat, rectul veterocomunist reales în unanimitate şi demisionar, înconjurat de o droiţă de reali ori pretinşi manifestanţi, pregătea operaţia de recuperare şi spălare a obrazelor univerjecimtare. Ascultându-i mâncând rahat ideologic, aproape îţi venea să crezi că Barbu însuşi, secondat de Ţucu Andriescu, de Mitică Rusu, de Sorohan şi de Hagiu, mânase-n luptă vijelia-ngrozitoare, care, între căminele Puşkin şi Tudor Vladimirescu, a călcat străzile oraşului sub temerare picioare – ori că veştile despre isprava studenţină au pornit spre Vest chiar din mediile rect [or] ale, direct de la El Puha cea mereu plângăreaţă: cel puţin de asta voia să ne convingă un istoric de serviciu al Vechiului Rejim, fost lector de română într-un punct fierbinte, pe malul Tamisei, la vremi de totalirism roşu trebuind un ţucălar cu capul de aceeaşi coloare, susceptibil de a se autoproclama, după 1989, decidean

revoluţionar şi anticomunist pugnace. Însă, ghinion pentru auliştii hăulitori, *Magister ex Casvana ventus* a penetrat ca un tăun în curul preazzecinstitei adunări şi a clamat cu voce fermă: *Take off your dirty hands! That event is not yours! It belongs to nobody, but you, you belong to Nobodaddy.*

41. Cam în genul: «Cu Mai 68 reîntâlnim vacanţa axiologică. Toate valorile sunt scoase la mezat, sunt licitate precum filosofii lui Lucian din Samosata, puterea intră în vacanţă, iar calul respiră liber între două şei. Dimensiunea carnavalescă a acestui interval politic, a acestei vacanţe, a acestui vid akraticesc, a recunoscut-o însuşi Generalul de Gaulle. Nu a numit el tulburările studenţine *chienlit, mascaradă?»* Şi, mai departe, pedalam pe direcţia dată de dumnealui, însă cu două voci în dialogic dezacord: a lui François Caradec şi a lui Maurice Blanchot. Revedeţi *Divagaţia bahluviană despre discontinuitate* din *Sentimentul românesc al urii de sine*, Institutul European, Iaşi, 1997, pp. 170 – 173. Cât despre concluzie, trăgeam de ea cu o agilitate cu care şi azi mi se întâmplă să mă fudulesc. Iat-o: «Eveniment? A avut loc? Aş! Nimic nu va fi avut loc, decât locul. Nemica nu va fi intervenit, decât… intervalul.» Cu Iaşii februarelui de acum peste zece ani îi altfel. Cei cu musca pe căciula ceauşie se screm să inevenimenţializeze acel ceva extraordinar; spaima babelor fesenii de ieri şi de azi, spurcatoare ale oricăror activităţi de punere în cestiune a rânduielilor curente, frica trecută, prezentă + viitoare a popo/ului ce, prin definiţie, bou iaşte; nelinişştea oii unanime limpezi ca apa Ozanei, în vreme ce sociologii cu simbrie se străduiesc să-i dea un contur evenimenţial anumit, să-l înscrie pe un făgaş istoric ori să-l lege la remorca iudeologică a patronilor. Acelui ceva nemaipomenit, eu însă mă sfiesc să-i fiu hermeneut.

42. Trec anii, trec lunile-n goană şi ghiduşul se ajunge. Grandissime nouvelle, absolument incroyable! L'éditeur William Théry a trouvé, dans une foire à la ferraille de la cambrousse du Loir, un exemplaire dédicacé de la thèse de Julian Popescu, voui! Ci-joint photocopie de la page correspondante de son dernier catalogue à prix marqués. Tu verras quil a mis cela à un prix à la portée des plus modiques bourses hexagonales. Pas cher, mon frère! Trouvera-t-il un acquéreur pour cette rareté bibliophilique? Preţul de 75 de franci se asociază cu următorul descriptiv catalogal: 235. POPESCU Iulian, De la théorie du discours poétique, Iaşi, Universitatea Al. I. Cuza, 1988. Thèse ronéotypée. In8° br. 213 pp. Envoi de i auteur, ancien sécuriste reconverti à contre-coeur aux valeurs démocratiques... Chilipir pe cinste pentru William Théry, posesor al ultimei cărămizi teziale ce susţine, în Estul Europendic, pe francezăşte, caracterul materialist-dialectic al referentului şi/sau semnificantului lingvistic. Va putea, într-o zi, figura cu cinste la British Museum, alături de permisul de lectură acordat lui Vladimir Ilici Lenin. Au noroc unii în viaţă!

43. Trec anii, trec lustrii în fugă şi-ajunge Opportunitzki pe o poziţie vice-rectală chiar în inima Budapeastei ungureşti, la Universitatea «George Söros», unde înfloreşte multilateral şi supraponderal, după ce, în 1990, mergând cu o sesizare pârâcioasă bine întemeiată la Dumitru Mazilu, p-atunci secundul iliescan în Fesenea, fu cât p-acilea să se substituie lui Mihai Sora, superiorul său ministerial. Mai bine niciodată decât mai târziu, nu? Îhî.

ADAOSUL TEZIAL DESPRE LAUTRÉAMONT ŞI RETORICA OPEREI SALE

9

Frère, je te comprends şi parfois tu débloques Tu me stupéfies plus que tous les ventriloques!

Raymond Queneau *împerecherea, în scop de exegeză, a* **Poeziilor** *ducassiene cu lautréamontienele* **Cânturi ale lui Maldoror** *îmi pare mie, rebut hermeneutic al Ubucovinei Meridionale, tot atât de frumoasă «ca întâlnirea, pe o masă de disecţie, dintre o maşină de cusut şi o umbrelă»!*

Ultima noapte de dragoste şi întâia noapte de filosofie, p. 181

PREDOSLOVIA DIALOGALĂ

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: Arm comunismului ne-au pus şi în faţa acestui paradox: cu cât catastrofa este mai mare, cu atât mai puţin îi vom cunoaşte pe cei care au provocat-o. Se pare că a fost inutil orice demers de a nominaliza pe cei răspunzători pentru mizeriile anilor trecuţi. Totuşi, s-a dat prea mult vina pe sistem şi am constatat că s-au ocultat actorii ce le vor fi iscat. Trăim acum într-un nominalism al «culpei» pentru că fiecare individ şi-a găsit circumstanţe atenuante, ajungând până la a poza în victimă a sistemului. Credeţi că este inactual să cauţi a afla până unde a pătruns politicul în viaţa individului şi până unde individul i-a făcut loc şi i-a netezit calea?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Nominalizarea responsabililor şi a altor «negativi» n-are cum să nu aibă loc. Nu mi-s pesimist la acest capitol. Au răsărit cărţi, elaborate chiar sub Nenea Ceaşcă, despre zodia proletcultistă şi cedările scriitoriceşti, s-a înfrâncizat *Fenomenul Piteşti* al lui Virgil Ierunca, ba şi cu o prefaţă de François Furet, tot pe malul Senei ivindu-se, la Robert Laffont, *Cartea neagră a comunismului*, iar Goma este încă viu, pulsional, justiţiar, înzestrat cu o memorie implacabilă,

cu o judecată rece, bisturie, hiperascuţită. A se revedea numai reacţiile pe care le trezesc *Jurnalele* sale de la Nemira în mediile «oamenilor de bine», ale «rezistenţilor interiori sau anali» şi altor căldicei, vomaţi de la gura Domnului. Va avea loc procesul, măcar că treptat, al totalitarismului emanat din curul tancului sovieticos, adică bolşevicios, se vor afişa cândva şi numele «listaşilor», ale auxiliarilor Poliţiei Esoterice. În ce priveşte politicul, aş reaminti sfios că el nu îi tot una cu ideologicul şi cu politica. Dânsul, politicul, nu e neapărat un rău inconturnabil, trimite la convieţuire, convivialitate, *mit-Sein*, contract social şi negocieri ce nu-s numaidecât compromiţătoare: la dificultatea de a trăi trimite dumnealui, care se adeverează imposibilitate de a nu fi *zôon politikon,* animal civic, trăitor al burgului. Politica e paţachina, *la politique politicienne*, cum zic Hexagonalii; ea ne trage în chept şi ne regulează, mamă falică, la nivel societant. Asta, în sistemele deschise. În alea totalitoante, «politic», «politică», «ideologie» = vocabuli de lemn, semnificanţi goi pe dinăuntru, suprarealişti cam cât Constituţia din 1936 a Huniunii Sovieticeşti, însă eficaci, prin însuşi pilotajul lor de către blindatele Armatei Roşii, cât ogivele nucleare de la Baikonur. Politicul îi văr dulce cu societatea civilă, unde locuitorul se va fi preschimbat [cum dorea, în epistolele-i incendiare pentru *Libération* din 1988, Dan Petrescu] în dvw, în entitate civică, în cetăţean, în cunoscător al interdependenţei dintre interesele personale şi ale cetăţii.

Asta-i una.

Cealaltă, cu individul, îi cam încurcată în Estul realist, ortodox, antioccidental şi antinominalist, unde până şi torţionarii se dau victime ale efectului sistemic, ca să nu mai vorbim de securişti, activişti şi alţi fetizi peşti.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC:* Cum poate un profesor, un intelectual, o «minte luminată», să ajungă *collabo*-u al unei poliţii politice? E vreun miracol la mijloc?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Răsar răspunsuri multiple acilea. În funcţie de regimul politic: deschis, autoritar ori totalitont în cel totalitar de soi bolşevicios, bunăoară, proful universitar, intelectualul enkratic [din cercul nomenklatura puternice] îs minţi luminate, dar de lampa cu biogaz a Marelui Ilici, mumia ce pute încă la Kremlin. Prin apartenenţa lor la partidul hunic al Proletariatului, au obligaţia ideologică, apoi patriotică, de a colabora cu Secu, braţul pistolizat al Sinecdoacei Totalitoante. Ei or ajun sără în Partidul Hunic pe bază de dosar şi alte origini sănătoase, iar în cariera-le avansează la fel: rad chiaburii duşmănoşi în articole de specialitate, imortalizate în *laşul Nou* sau în *Iaşul literar*, şi-s înălţaţi la rang de asistent, mai celebrează clarificările aduse de Armata Roşie în satul lui Vasile Rebreanu şi… iată-i lectori universecwritari; concoctează o teză despre caracterul materialist-dialectic al semnificantului lingvistic şi se văd doctori în filologie; ţin o prelegere de ateism ştiinţific în amfiteatrul III-12 al Universităţii «Alexandru Ioan Cuza» şi… urmează galonul profesoral, iar după 1989 râvnesc, precum Ţucu Andriescu, Viorel Barbu şi Eugen Simion, la un loc în Gagademia Română, alături de Cristofor Simionescu, îndrumătorul tezei eleno-ceauşine, Saşa Bârlădeanu, Dumitru Radu Popescu-Dumnezeu şi alţi inombrabili ţucălari scorniceşteni. Puţinii membri pecerii ce vor fi refuzat conlucrătura cu miliţia secretă a Vechiului Rejim nici nu trebuie, după umila mea opiniune, ţinuţi drept comunişti.

A fi sau a nu fi sicofante: iată ce regentează bolşevic/ui, nu părelnica *membership*, nu membritul. Plus

de asta, în sistemele autoritare, ca şi în cele deschise, îi mai greu să decelezi *le pourquoi du comment du phénomène collaborationniste:* oportunismul, lichelismul, «patriotismul» [invocat deunăzi la turnătorii bulgari din parlamentul sofiot], arghirofilia, şantajul, pulsiunea servilă? Pesemne că toate acestea şi multe altele. Ceea ce nu înseninează că şantajul nu va fi fost funcţional sub Gigi Dej ori… mai târziu. Să ne reamintim doar reciclarea ideologică a unor Nichifor Crainic, Radu Gyr, Constantin Noica, Şerban Cioculescu, Vladimir Streinu, folosiţi, unii, şi ca «ambasadori itineranţi» în diaspora valahicească, alături de Anania & Plămădeală, Buzatu & Corbea, Arghezi & Sadoveanu, Buzura & Mincu. Să ne reamintim, apoi, că Profesorul Nae Ionescu ar fi refuzat postul de şef al Siguranţei, oferit lui de Carol al II-lea, sub pretext că siguranţa, certitudinea şi coerenţa, vai, dificil mai sunt de circumscris în impermanenţa fenomenală ce ne ritmează destrămarea. Sub acest unghi, dară, ne apare Măgureanul Astaloşiu ca un Nae Ionescu inversat *et qui aurait abouti*: turnătoria îi va fi adus rezidenţa, gradul securistic, pe urmă galoanele sereistice şi universecwritare, statutul şi prestigiul – *o combien enviables* – de Herr Profesor Doktor Dozent.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: În cazul unei persoane care a colaborat cu Securitatea, putem crede că nu a existat o adeziune intimă, vinovată, şi că totul a fost doar o constrângere, astăzi repudiată de justificări în genul «nu am avut încotro» sau «am fost obligat să-l denunţ pe X»?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Dacă dăm crezare lui Alexandru Paleologu şi zguduitoarelor sale mărturisiri din *Sfidarea memoriei*, care-i onorează coragiul confesiv + expiatorul, şi aşteptând totodată dezvăluirile ispăşitoare

ale Beatitudinii Sale Teoctistiene, ar exista o pulsiune delaţională în *collabo*-u, chiar o jubilaţiune a colaborării, ce consolidează teza adeziunii intime, vinovate ori nu, dar cu siguranţă sado-maso *[our proclivity to masochism*, nu?], mai ales când oamenii sunt împinşi să-şi denunţe contemporanii cu care nu se poate să nu fi avut măcar un insignifiant *malentendu*, măcar o futilă neînţelegere, contemporani în care îşi pot proiecta răutatea, demonii, dementţele, spurcăciunea, gunoiul lăuntric. Ai şi acilea extremele umane, ca să iau două exemple deja paradigmatizate la cuţovlahi: Bellu Zilber şi Nicu Steinhardt; slabul, inconsistentul, fostul marxist şi spion al Huniunii Sovieticoioase, pion în scenariul antipătrăşcan + ăla tare – graţie culturii, mulţumită noii sale credinţe – ce nu acceptă nici culpabilizarea sa, nici a lotului Noica. Numai cine nu a pârât niciodată, nici nu s-a proiectat în alţii, nu mă poate înţelege, nici nu ajunge să-mi desluşească doctrina despre *Angebungszwang*, despre compulsiunea turnătorie…

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: Un intelectual iaşte, pare-se, foarte performant în materie de compromisuri într-o societate totalitară. O fi poate o notă esenţială şi pe timpuri mai bune?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: În orânduirea totalitoantă posedează intelectualul incomoda postură a lui Adam, pe care Progenitorul Demiurgal, după încropirea Evei din coastă masculină, îl someză să-şi aleagă fimeea care-i convine. Are, acolo, de ales dumnealui între a colabora şi a nu colabora, între a fi şi a avea membru, însă iaşte un termen vag – *fuzzy*, *debole*, nebulos – conlucrarea, împinsul la şareta partidului statal. Nu-i lesne zugrăvibilă acţiunea semnalată de termenul în cestiune. Unde începe? Unde sfârşeşte ea? Căci nu ai societate civilă, numai

locuitori; sindicatele dau belet la tratament; alegerile teatralizează periodic, în context sărbătoresc, autoglorificare curentă a Putorii Unice, organ al Nomenklatura cu care sunt regulate clasa muncitoare în alianţă cu peizaneria colectivizabilă; «telectualii», ei, au nobila sarcină de a justifica starea de fapt, starea de furt, starea de rapt, şi de a implementa schelăria retorică a proslăvirii – filosofice, literare, sociologice, economice etc. – de sine. Da, da, da: votul îi obligatoriu şi mascaradă prin care se dă în spectacol sistemul… spre a-şi dovedi soliditatea cimiterială.

În societatea autoritară, doar autoritară, mai e proprietate particulară, nu poţi fi şantajat prea mult cu pierderea slujbei, izbuteşti să emigrezi. În cea deschisă, intelectualul poate să se comporte oportunist, fripturist, curlingău, neserios, enkratic, akratic, antikratic, anarhist ca David Thoreau, an arh şi *Waldgänger* ca Ernst Jünger, dar opţiunile sau inopţiunile dânsului nu antrenează imediat suferinţa, umilinţa, moartea celorlalţi.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: Conjuncţia dintre fosta Securitate şi Universitate a fost totuşi un moment fericit în viaţa dumneavoastră «livrescă». S-ar zice că o parte din texte le-aţi scris ca să le citească [şi] Secii Curişti. Despre ce se mai poate scrie azi?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Aşa e. Fără conjuncţia dintre Universitate şi Secu ieri, dintre Universitate şi Cumetrialitate azi, oare ce aş fi tematizat, admiţând că aş fi tematizat ceva? Poate că evitam superiorul, academicul învăţământ, şi mă realizam ca agricultor, predicator neoprotestant ori ca ascet nud, ca ascet jainist, ca ascet *digambara.* Secu, destinatar al scrisurilor piţuliene? De ce nu? în atare caz ce să gânguresc, decât… atât: «Tot ei fruncea! Ieri luau parale

grase pentru a ne şicana sau, invers, ne amerdau ca să-şi justifice uriaşele salarii + privilegii; azi, iau lefi babane şi pentru că ne citesc pe noi, incomozii, şi pentru că ne ascultă telefoanele, când nu ne controlează corespondenţa + legăturile cu streinătatea occidentală.»

Despre ce se mai poate scripta astăzi? Despre ce nu? Că tot nu pierdurează decât cenzura interioară şi încă nu ne terorizează – ca în USA, precum în Uniunea Sovietică Alternativă – opreliştile comandate de invizibila, difuza + parşiva *political coreciness.* Despre trecutul apropiat ori îndepărtat ori mitologizat, fiindcă trebuie recucerit din ghearele comprehensiunii naţional-comuniste; despre Apus, în policromia sa inconfundabilă, arătându-se şi reversul medaliei, şi inerentele-i slăbiciuni, şi nenumăratele-i imperfecţiuni; despre metamorfoza Securităţii, ajunsă temporar Sereiu şmenual şi pacoste generală, cu al cărei buget tainic s-ar putea construi autostrăzi, echipa spitale, repara poduri şi căi ferate; despre exigenţa de a transforma, pe termen lung măcar, *die Gemeinschaft*, structurată pe relaţii de rudenie şi alianţe clanice, în *Gesellschaft*, în nomocraţie, în meritocratic, cu renaşterea societăţii civile, a simţului proprietăţii şi a individualismului; despre consolidarea nominalismului, replierea strategică a realismului platonico-marxian, reciclarea profesorilor de materialism dialectic şi socialism scientific în metafizicieni şi specialişti ai democraturii [înlocuind El Puha, în cursul ei, definiţia leninistă a Materiei cu un citat heideggerian relativ la Fiinţă], recrudescenţa naţionalismelor, integrismelor şi a frământărilor identitare [în perioadele, mai cu seamă, electorale], feminism, erotism, greco-catolicism, publicitate, bedeuri, nevoia de proiecte, inclusiv pentru trecut, statul universal şi omogen, postistorie, obosirea

discursurilor relative la Celălalt [că până şi o mustecioasă de sicofantă ca Porcuţa Spânu le-a antamat într-o bâlbâială cu Thibaudet], inconsistenţa rostirilor relative la Postmodernism şi Neobarocul contemporan; despre Fukuyama, Kojève & Lyotard, către care tot mai puţini dau iama; despre…

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC:* Aţi fost îndepărtat din slujbă, înainte de 1989, din motive ideologiceşti? Cum aţi trăit momentul revenirii printre *collabo*-i şi partizanii «compromisului creator» [ca să nu zicem ai rezistenţei anale, profunde cât încape]?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Sincer să fiu, nu ere am pregătit psihologiceşte pentru returul în Universecuritate, ajunsă, după 1990, Univers*zcumetritate,* şi în a ei Cloacă de French. Posibilă mi se ivea, în decembrie 1989, doar emigrarea spre Indiile Occidentale ori către Indiile Siderale, pe care Secu, dornică să se descotorosească de mine, mi-ar fi lubrifiat-o rapidamente, mai ales că şi eu înnebuneam la iudeea nerevederii, în această pârdalnică de viaţă, a Bulevardului Saint-Michel. Abulic păşeam prin instituţie, după reprimirea-mi la Facula dă Litere, sub presiunea evenimentelor, ba mă lăsam ademenit şi de o sugestie a dramaturgului Jean Genet cum că revoluţiile îs ocaziuni de revirinare chiar şi pentru curvele cele mai pugnaci. Ziua ere am lucid, noaptea visam că trăiesc beţia unei reîntemeieri a istoriei universale. În vremea asta, «oamenii de bine» [: în senz zinovievian, anume aceia care înjură în şoaptă garda pretoriană şi Partidul Hunic, sfătuindu-te în acelaşi timp să te-ai bine cu ele] mă îndemnau să dau cu buretele peste trecutul apropiat, să mă uit ca prin steaclă la foştii securicomunişti care mă exmatriculaseră la presiunea organului de sub cea burtică ceauşie: îi cazul lui Al. Călinescu, al săndelului

nostru drag + parşiv, însuşitor de vile rectorale şi cu puradeii duşi la studii peste hotare. Când nu mă incitau să-mi cer scuze de la decanul ţuco-andriesc şi de la rectul viorelo-barbuin, deoarece, prin conduita mea figantă şi practicile mele antiscomiceştene, îi pusesem în situaţia grea de a lua măsuri radicale împotriva mea: îi vorba de Pana Karpowska, egeria Săndelului, semiopticiana repliată la catedra de materialism diabolectic & histrionic. *Eh oui!!!*

De nu eram abulic, mefient şi indiferent la environ atunci, puneam imediat ceatlăul pre curul lor şi…

…poate că nu s-ar fi derulat evenimentele de râsul curului dacă toţi ar fi procedat ca mine. Poate Căcălin Ignat, cumnatul rectului barbuin anterior, secretarul partidic pe Univery-cwritate, organizatorul şedinţelor de condamnare proletară a golanilor + agenturilor timişoreşti, nu ieşea, prin alegeri grăbite, rect neocomunist, nici Irimia Oiştescu, «persoană de sprijin» protocolnic şi campion al fugii de idei, decăcan la Litere, prilej preafericit de a-şi aduce în superior sau expedia în streinătate, bursial, pletora de nepoţi, cumetri, veri, fii, şogori şi alţi naşi, punând astfel bazele unei solidarităţi cumetriale universecuritare… foarte solide. Căci [să nu uiţi, Darie, chiar aşa de repede] întâiul bursier expediat în Vestul Capitalist *anno Domini* 1990, de către Căcălin Ignat şi Al. Călinescu cel Proiectal, fu însuşi fiul colonelului Wolf, actual patron al agenţiei turistice Al wo, răspunzător decenial cu «Al. I. Cuza» din partea Gărzii Pretoriene de pe Strada Triumfului [socialist asupra întregului popor], nr. 6, colţ cu SeRelria.

M-au derutat, m-au surprins evenimentele decembriale, cu Veroluţia lor cu tot; nu eram pregătit psihologicalmente, ba credeam, în naivitatea mea

cajvaniană, că se vor revirgina curvele securicomuniste, inclusiv cele de la Universecuritate şi Cloaca de French, prin botezul obligatoriu al Loviluţiei, prin cutremurul seismic datorat Aglomeraţiei din 22.12.1989. Mă voi fi înşelat, *hélas*, amarnic, trompându-mă şi la capitolul strategiei individuale. Aşa că *la lotta continua* cu materia ceauşie injectată în ţesutul societal.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: V-aţi întors după 1990 la Universitate, nu? Prin urmare, consideraţi că destinul unui intelectual se conturează în temeiul relaţiei pe care o are cu o astfel de instituţie [loc privilegiat al tacticilor de compromitere multilaterală]?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Nu i-aş zice relaţie, ci, ca să trimitem la un textulem de-al meu din ediţia a doua a *Navetei esenţiale* [Editura Moldova, Iaşi, 1996, pp. 71 – 73], «navetă inesenţială» a intelecţilor, ce nu-s obligatoriu ăi de intră în librărie şi când nu plouă; care-s aceia de navetează inesenţial între Universitate şi *mass media*, ziarism ori univers editorial, adecătelea între ştiinţa riguroasă, solidă, bine rubricată, şi ştiinţa rapidă, evanescentă, circumstanţială, televizuală, de tranziţie. Adevărat iaşte că, acum, universitatea societăţii deschise, plurale + occidentalogire, îi spaţiu de contestaţie, critică, interogare, chestionare, cercetare, creativitate…

…datorită autonomiei faţă cu politica politiciană; adevărat îi şi că, în sistemele totalitoante, iaşte serva ideologhiei şi curva Securipartidului Hunic, folosind ea la cauţionarea politichiei, nu a politicului, inexistent, adeverindu-se ea ca pepinieră dă cad [au] re pentru *Pars Pro Toto*, pentru Sinecdoaca Omogeneizantă, pentru «Partidul e-n toate…». În Universitatea tranziţiei de la comunicapitalism la capitalicomunism, acolo, ai puternice remanenţe sinecdotice, dovadă că, liber aleşi de cei

asemenea lor, rectul şi proiectul bahluviaşioţi, Popa şi Todiraşcu, au interzis Reginei Ana să viziteze Sala Paşilor Pierduţi[115], iar unor Monica Lovinescu, Virgil Ierunca şi Gabriel Liiceanu… să se întâlnească în aulă cu profesorimea + studenţimea locală. Hiba ei mare alta fiind: solidaritatea cumetrială, antinominalistă, antiindividualistă, antimeritocratică, aceea ce o va fi preschimbat deja în fermă privatizabilă de către gestionari şmenautici, care se prăsesc instituţional după chipul hidos şi asemănarea lor puturoasă, aducându-şi în loc propriile progenituri prin concursuri de pile şi împrejurări. A se re-re-revedea povestea fetei «listaşului» Nica de la Litere, fost ambasador itinerant şi agent de înrâurire prin Costa Rica, foarte simptomatică, ba şi a puradeilor lui Al. Andriescu, că al lui Gheorghe Platon, de la Istorie, şi-a trecut numai doctoratul cu propriul tătâne, pe când antemenţionatul Căcălin Ignat nu şi-a adus ca asistenţi decât două odrasle, că altele nu mai poseda.

Dreptu-i însă şi că, aşa nedebolşevizată cum se prezintă la interval şandramaua academică a compromisurilor plurilaterale, rămâne un reper în funcţie de care te defineşti: în pozitiv, în negativ sau lăsând, asemeni defunctului Marin Sorescu, treaba «încurcată». Fi-va dânsa un spaţiu de libertate şi creativitate în ceasul când se vor atenua încrengăturile cumetrioase, nepotismele, structurile mafioase cu iz securipartinic, adecătelea cam pe la… Paştele Cailor. Ceea ce nu înseamnă că musai stăm cu mâinile în sân şi nu ne suflecăm largi mâneci, fiindcă *bleninora*gia epocii prezente nu se resoarbe de la sine, iar medicament mai eficac decât travaliul de cobâlţâire – critica/zi, vitupérant, «denigrator»

115 Ca să vadă ce? Omletele azurii ale lui Băşin Sălaşa? (n. ed.).

– nu văz. Deocamdată.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC*: Aflăm din *Insem ţi] nările Magistrului de la Cajvana* [Institutul European, Iaşi, 1992, pp. 63 – 64] că titlul tezei dumneavoastră doctorale, susţinută pe 10 noiembrie 1982 la Universitatea din Bucureşti, este *Lautréamont: la rhétorique de son oeuvre.* Cum aţi conceput-o?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: În câteva secţiuni, adecuat intitulate, unde mă îndeletnicesc eu teoreticamente cu statutul personagiului eponim din *Cânturile lui Maldoror*, cu retorica inversărilor din *Cânturi* şi din *Poezii*, cu «elogiul paradoxal» în practica scripturală a lui Isidore Ducasse, cu recursul lautréamontian la rostirile turbionară şi fragmentară, ba şi cu introducerea hermeneutică la recent descoperita epistolă, a şaptea, iscată de mâna Contelui în cestiune, ocultat pe la 1870.

MAGAZINUL *STRICT STUDENŢESC:* Aţi putea, hiperconcentrându-vă, să ne-o expuneţi rezumativ?

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Cu multă plăcere. Înarmaţi-vă numai cu destulă răbdare şi ascultaţi-mă depănând, esenţializând-o, materia tezială. Aşadar, pe locuri! Fiţi gata, că demarez astfel:

LAUTRÉAMONT ŞI EU

Ignoranţa şi neînţelegerea în ceea ce priveşte opera lautréamontiană erau prevăzute, chiar presupuse şi controlate de sistemul ei închizător-deschizător. Ni se spune, de altfel, în Cântul al şaselea, strofa 2, un lucru perfect convenabil «trucurilor de efect» ale lui Isidore Ducasse, adică strategiei sale retorice, dezgolită parţial cu această ocazie [aşa cum şade bine unui ctitor al modernităţii în Stil *Second Empire*]: «Într-atât deruta abilitatea sa inversatoare, cu un suprem şic, astuţiile cele mai indiscutabile din punctul de vedere al succesului lor şi

ordinea celei mai savante meditaţii. Avea o uşurinţă deosebită în a lua forme nerecognoscibile ochilor exersaţi. Le-aş zice deghizări superioare dac-aş vorbi ca un artist!»

Ambiţul meu îi să am într-o bună zi «ochii exersaţi» ai cetitorului în stare să deceleze aceste «forme irecognoscibile» la care a recurs nu doar personagiul eponim al *Cânturilor lui Maldoror*, ci şi scriitura lautréamontiană în opul amintit, iară cea ducassiană în *Poezii* /, *Poezii II* şi *Scrisori*; să spioneze operaţia «inversatoare» şi/sau abilitatea răsturnătoare [în cele două accepţii ale verbului *renverser*: *surprendre* + *retourner*], «şiretlicurile cele mai indiscutabile din punct de vedere al succesului lor», encomionul paradoxal, vicleniile turbionară şi fragmentară şi alte «deghizări superioare» ale unui artist care îşi bate joc de artă şi o descalifică, denudându-i procedeele, ale unui retorician care se dedă la subminarea oricărei retorici şi, subminând-o, nu face decât să-i extindă câmpul de aplicare.

Astfel, la început, arăt că aşa-numita operă a lui Lautréamont ţine de domeniul multiplului şi că problemul auctorial, în cazul ei, nu-i treaba cea mai puţin complicată de pe lumea asta. Într-adevăr, ea are – această operă – cel puţin trei auctori: pe XXX, pe Contele de Lautréamont şi pe Isidore Ducasse. Pentru că XXX publică, în august 1868, Cântul întâi din *Maldoror*. La 1869, în cursul verii, Contele de Lautréamont tipăreşte cele şase *Cânturi ale lui Maldoror*, aducând şi corecţii serioase Cultului întâi. Cestiunea numelui auctorial, care merită cu prisosinţă o *déNOM – dation,* nu se opreşte însă acilea. La 1870, în februarie, Isidore Ducasse îi scrie lui Verboeckhoven despre o lucrare unde are intenţia «să corecteze în sensul speranţei» poeziile marilor auctori ai veacului şi câteva din propriile sale bucăţi literare. Le va corecta indicând «cum

ar trebui făcut». Şi iată că Ducasse, în luna aprilie 1870, tipăreşte *Poezii* /, botezate «publicaţie permanentă», dedicată prietenilor, foştilor colegi de liceu şi fostului profesor de retorică. În iunie 1870, publică *Poezii* //, unde îi «corectează» pe moraliştii francezi, pe Hugo, Lamartine, Byron, Lautréamont şi Ducasse înşişi. În noiembrie 1870, Isidore Ducasse îşi dă obştescul sfârşit şi nu încape îndoială că, de nu şi l-ar fi dat, am mai fi avut astăzi *Poezii III, Poezii IV, Poezii V, Poezii VI, Poezii VII.* Poate şi *Proze I, II, III, IV…*

Voi acorda aproape aceeaşi importanţă celor trei etape ale «traversării scriiturii». Nu voi neglija nici tradiţionalele şase scrisori ducassiene, recuperate mai demult de istoria literară, găsirea celei de a şaptea – ca şi a presupusei fotografii ducassiene – fiind de dată recentuţă. Voi argumenta că XXX îl privilegiază pe camaradul liceal Georges Dazet şi ancorarea biografică, teatralizarea şi parantezele. Contele de Lautréamont, corectându-l, practică ştergerea urmelor biografice, tanatografia, înscrierea morţii auctoriale, şi se lasă dus de către demonul vertijului textual, turbionar până la cote himalayene, în vreme ce Isidore Ducasse îi re scrie şi pe Lautréamont şi pe Ducasse.

Iată-mă, dară, în faţa unei opere cu adevărat multidimensionale, în accepţia tare şi topologică şi tropologică a vocabulei, iar ea se constituie din «bucăţi» şi din «fragmente»: joc interminabil, mereu de rejucat, deoarece întâiul cânt le presupune pe celelalte, al şaselea numindu-le «început» pe primele cinci, *Poeziile* autointitulându-se «publicaţie permanentă», ce nu începe şi nu se termină cu adevărat nicăieri. Mereu se «reiau», «se răstoarnă», «se inversează», «se întorc pe dos», se «corectează» texte, teme, teze: ale altora sau, stând pe

acelaşi picior de egalitate, ale lui, ale Contelui de Lautréamont ori ale lui Isidore Ducasse, dublul său istorial, ce-i proteguieşte pseudonimul preluat dintr-un roman al lui Eugène Sue.

Mă voi apropia tiptil de Dl. Conte de Lautréamont, când deghizat în poetician şi retorician, când în *Toposforscher* şi hipertextuant, când în hermeneut al discursului literar ori în cetitor «naiv şi sentimental». *Larvatus prodibo*, căci nu prea există subiect neutru în ştiinţele omului, oricât se vor fi strofocat husserlienii fenomenologici, absenţa de mască îi tot o mască, iar corpul nocturn, dârdâitor şi pur – din care să grăieşti neideologic – nu e oare un fantasm utopist [dign de Iulian Mincu, medicul personal şi ţucălarul ceauşin, teoreticianul alimentării ştiinţifice]?

Ar ieşi vreo nouă capitole, însoţite de o introducţie dialogală şi încheiate cu, în ariergardă, misiva lautréamontiană către Victor Hugo. Ar fi, cred, suficient. De intitulat, le botez cam aşa:

1. Predoslovia dialogică
2. *Lautréamont şi eu* [dar pe acestea două nu le voi fi depănat deja?]
4. *Retoria*
5. *Întoarcă*
6. *Videnia* ***n***;

Maldoror / înersajului a pe dos a biblicului şi romanticului II Isidore Ducasse ui paradoxal

8. Scriitura turbionară şi scriitura fragmentară
9. A şaptea scrisoare a Contelui de Lautréamont 10. Digresiunea cu privire la anusul infundibuliform.

CINE I MALDOROR?

Pentru că personagiile sunt ingrediente *indispreliminarii* pensabile oricărei producţiuni epice, Lautréa*naive* mont s-o strofocat să lichideze noţiunea de identitate – şi practicile scripturale aferente – ce în mod obişnuit o întemeiază pe aceea de erou diegetic. Aşa se explică de ce Maldoror este un pervers polimorf, mereu altul, niciodată identic ori egal cu sine. O rupe cu principiul identităţii, care se întâmplă să fie un efect al Unului plotinian, al structurii centrate, al credinţei în semnificantul transcendental [pe care marxienii îl înţolesc feminin şi căruia îi spun Materia]. Maldoror, a cărui permanentă intervenţie ar putea fi socotită de unii, mai recalcitranţi şi nefrecaţi cu deconstrucţia, o serioasă sursă de continuitate, nu are – până la un punct – realitate substanţială. Mai întâi e un nume: în *Cânturile lui Maldoror*, IV: 8. Nu se întrupează decât în metamorfoză, contradicţie, negaţie de sine, ivindu-se când monstru, când «biet june» cu faţa de hienă, când «nenorocit cu fruntea plină de riduri», când «fiinţă a cărei frumuseţe pre mulţi a zguduit», când simplu animal – şoim, uliu, vultur, rechin. Geometria sa, bănuiţi [şi bine faceţi], îi variabilă. Părul său e când «negru şi ondulat», când «alb ca neaua», de aur sau ciufulit. Nu are altă realitate decât emblematică şi metaforică şi nearistotelică [doar nu este constant în inconstanţa sa]. E «cel ce nu ştie să plângă», «fratele lipitorii», «omul cu buze de jasp», «omul cu buze de bronz», «omul cu buze de sulf», «corsarul cu păr de aur» şi multe altele.

Dacă uneori îşi schimbă personalitatea cu aceea a naratorului – şi schimbarea îi aproape imperceptibilă în episodul împerecherii cu femela rechinului, adecătelea cu rechina –, cetitoriul nu se calmează: pentru că povestaşul, «cântăreţul», «poetul», trimite la Isidore Ducasse şi,

nerezistând livrării autobiografice, se prezintă drept un tânăr de mai mult de treizeci de ani, unul ce nu va fi cunoscut somnul din «nenumibila zi a naşterii» sau ca un «muribund ce scrie pe patul de moarte». Schema psihologică îi perturbată, căci se defineşte mai puţin ca un personagiu impus de individualitatea sa psihică, insesizabilă de altfel, cât ca un erou în stare pură, suport neindispensabil al acţiunii, antrenat de o irezistibilă mişcare din aventură în aventură, din faptă – rea, bună, indiferentă – în faptă, vârtej în marşul [ne?] forţat al scriiturii.

Aceste naivităţi preliminare depăşite [chiar şi de Michel Pierssens în *L'Ethique à Maldoror*], cine este totuşi entitatea noastră? Fiindcă, în cele din urmă, dacă Samir Soium se va fi afirmat ca o entitate în sătucul Doi Mai, unde niciun ţânţar nu bâzâia fără ştirea lui, tot aşa şi cu Maldoror: el îi sărea şi piperul în *Cânturile* ce-i exhibă numele la nivelul titlului, chiar o entitate *sine qua non* a acestora[116].

Dacă ne luăm după Robert Faurisson [dar nu ne luăm, căci propunem mai la vale o altă ipoteză de lucru, mai puţin şugubaţă, ce-i drept, decât aceea propusă în *A-t-on lui Lautréamont?*, Gallimard, 1972, însă mai seducătoare], *Cânturile lui Maldoror* şi *Poeziile* ar fi două opere pur satirice, două fantezii bufone, două şarje ale Prostiei. Isidore Ducasse, el, s-ar preface că asumă Prostia. În *Cânturi* l-am vedea ţinând rolul tatălui moralizator, iar în *Poezii* s-ar deghiza în pedant de colegiu. «Cântăreţul» sau «Poetul» ar poza în apărător al moralei ultragiate.

116 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Pentru cetitoriul *Cânturilor* poartă prenumele fatal de Maldoror şi numele van de Conte de Lautréamont Cum ne lasă deja să întrezărim al său nume, Destinul sau Providenţa au vrut ca el să-i ia asupra sa tot răul şi ororile de care-s în stare oamenii. Zguduit prematur de spectacolul proastei conduite omeneşti, se angajează ferm pe autostrada răului, dar face dovada grandorii sale intrinseci până şi în teribila sa răutate aparentă.

Şugubaţa ipoteză a lui Faurisson

Remarcăm cu uşurinţă cum viziunea faurissoniană este cel mai adesea orbire: confundă dezinvolt narator şi auctor, povestaş şi personagiu, narator şi scrip tor, personagiu şi auctor, adică se clatină şi cade revizionistul nostru de pe ceea ce funcţionează numai ca «puntea măgarilor» în poetica naraţiunilor. Trece nu nepăsător, ci sfidător prin astuţiosul dispozitiv retoric al complexului literar *Cânturi-Poezii*, de parcă ar fi el însuşi Auctorele cartezian reîntors din vacanţa epistemologică şi de la plimbarea ontologică la care îl vor fi trimis unele teorii ultramoderniste ale actului creator. Pe o ilustrată expediată nouă acum câţiva lustri, François Caradec, biograful titularizat al lui Isidore Ducasse, visa o «analiză a mecanismului erorii faurissoniene». Poate că Sfânta Sofia, patroana poeticienilor, i-a rezervat de mult lui R.F. Un culcuş în infernul literaturii, unde va fi fost cu siguranţă pus să retraducă în limbile de plecare, poate chiar să re scrie ca Pierre Ménard, toată opera lui Roman Jakobson şi *Jurnalul* Annei Franck [a cărui inautenticitate o argumentează aşa de frumos], dacă nu să memoreze, în limba germană, *Principiile de fonologie* ale celuilalt cerchist important de la Praga.

Prin urmare, Maldoror şi-a luat doctoratul în rău. Providenţa a vrut să îmbrace condiţia umană şi,

îmbrăcând-o, să izbăvească specia *a contrario*, epuizând parşivenia din lume. A mai voit ca el să-şi păstreze bunătatea înnăscută şi seriozitatea ce-i îngăduie, din când în când, să-i pună pe nasoi la locul lor, să facă de râs Creaţia, să dea lecţii lui Dumnezeu şi ciolovecilor. *Poeziile*, soţie albă, ar fi Vestea cea Bună adusă de omul nostru domeniului mundan. S-ar adeveri el, asemenea umaniştilor luaţi în tărbacă de Montaigne, o băşică umplută cu vânt. În vreme ce jarrycul Ubu îi prost şi rău, eroul ducassian nu ar fi decât prost şi nu ar trebui luat în serios. Maldoror ar fi imaginea lui François Ducasse, tatăl lautréamontian, însă atât de mare iaşte deformarea modelului, că victima reală ar fi fost capabilă să-şi aplaude portretul ficţional. Maldoror îi aşezat în tovărăşia unor Lucifer, Cain, Prometeu, Manfred, Faust. În realitate, eroul ducassian nu ar fi decât un clovn, şi Isidore el însuşi mare pişicher trebuie că a fost, predispus la farse de tot feliul. Personagiul său ar aparţine acelei echipe năstruşnice ai cărei jucători se cheamă Tubal Holopheme, Jobelin Bridé, Janotus de Bragmardo, Ubu, Perrichon, Rodomont, Art ab an, Matamor, Fierabras, moralizatorii şi predicatorii de toate culorile. În istoria literaturii, operele lautreamontiană şi ducassiană ar reintegra capitolul de satiră, secţia de şarjă. A-i atribui lui Ducasse gândirea lui Maldoror ar fi totuna cu a-l transforma pe Pangloss în purtătorul de cuvânt al spiritului Voltairian. Ca şi cum Pangloss, în *Candide*, şi doctorul Martin, în *Naivul*, nu ar fi cele două suflete ale oricui neintrat în Nirvāṇa, extremităţile între care făcea naveta François-Marie Aroueti!!

Şi Robert Faurisson îi un vesel farsor când manipulează cu atâta libertate datul ducassian, ceea ce face din *L-aţi citit pe Lautréamont?* cărţulia cea mai

amuzantă ce s-a scris vreodată despre Omul din Montevideo. Astfel, zice el repovestind pre limba sa faceţioasă, Maldoror s-a născut bun; într-o zi află însă că s-a născut rău, că oamenii ceilalţi îs răi şi că Dumnezeu e la fel. Ca urmare, se lasă dus de «crabul desfrâului» şi de «şarpele boa al moralei absente», *Cânturile* devenind relatarea inumerabilelor sale aventuri. În imnul către sfintele matematici, Maldoror l-ar bate la scor ridicat pe flaubertianul Homais din *Doamna Bovary.* Căutând un personagiu a cărui existenţă să hie dignă de narare, Maldoror nu a găsit decât unul: pe sine, cu toată modestia; îl numeşte «eroul nostru», se încântă de propriul său geniu poetic şi se extaziază pentru isprăvi ce le întrec mult pe cele matamoriene. Maldoror e, aşadar, şi erou şi «cântăreţ». Fudul, dezvăluie cetitoriului «trucurile sale de efect», îşi dezgoleşte procedeul, se adeverează exhibiţionist naratologic. În Cântul al şaselea nu ar întoarce pe dos auctorii de romane-foileton, ci pe sublimul Conte de Lautréamont ce s-ar sforţa să imite, în genul său, pe [Vi] contele Alexis Ponson du Terrail, părintele nemuritorului *Rocambole.* Prostia eroului ar atinge înălţimi everestiene, ba ar avea şi poezia sa. Şi Robert Faurisson citează faimoasa «caracatiţă cu privire de mătase» din strofa 9 a Cântului întâi!

Amintim numai, fără intenţii refulatorii prea mari, că în splendida cărticică despre *caracatiţă* şi prezenţa acestei bestii în imaginarul omului, acelui *poulpe au regard de soie* îi dedică Roger Caillois un capitol întreg şi că, în altă ordine speculativă, o luptă se duce fără cruţare, pe fond de hărţuială textuală, de *text harrassment*, în care Maldoror nici nu poate fi învins, nici nu învinge definitiv şi mortal, ca personagiile lui Stelian Baboi în versiunea metaliterară a trompetistului Virgil Cuţitaru din Schitu Duca: pentru că

eposul ce-l poartă nu e decât o «apocalipsă-foileton», iar bătălia de la Pharsalos se rescrie, în vremile noastre postbalzaciene, ca «bătălie a frazei», ricardolian exprimându-ne.

Dar să-l lăsăm pe R.F. În şantierul celor *Annales d'histoire revisionniste*, unde cu adevărat treabă bună face, apreciată şi de la înălţimea unui Jean Beaufret, şi să vă propunem altceva.

Seducătoarea ipoteză piţuliană îmi pare mie că există un model de comportament, mitic şi folkloric, apt a da seama, într-o bună măsură şi până la noi ordine teoreticeşti, de mozaicul maldororian. Acest model cred că e Tricksterul, amerindian au ba. Raportul lui Maldoror cu personagiile celelalte, cu Creatorul, cu Totul, cu Realul, ambivalenţa-i, perversitatea polimorfă, trezirea din Cântul al cincilea, ele, îndeamnă spre o scrutare comparativă a conduitei Divinului Păcălici. Georges Dumézil, M.L. Ricketts, Paul Radin, Jung, Claude Lévi-Strauss, Ioan Petru Culianu şi Kerényi sunt convocaţi la bară intertextuală, ca să mărturisească pentru ipoteza de lucru piţuliană, alături de eliadiana *Nostalgie a originii*. Paul Radin, bunăoară [ce a ouat, împreună cu Jung şi Kerényi, *Der göttliche Schelm*, consultat de noi în versiunea franţuză a Editurii Georg din Geneva, sub intitulanţa *Le Fripon divin] y* stabileşte patru perioade în înflorirea mitului eroului: a Tricksterului, a Iepurelui, a Cornului roşu şi a Gemenilor. Păcăliciul ar corespunde perioadei de viaţă celei mai timpurii, celei mai puţin dezvoltate, şi e o figură ale cărei nesaţiabile pohte îs determinante în comportare. Având mentalitatea unui copil, Pungaşul e crud, cinic, lipsit de sentimente. Figura aceasta mitico-folclorică, ce la început ia chip de animal, îndeplineşte faptă curajoasă după faptă curajoasă, în tot acest timp se modifică treptat însă. La ţinea dezordonatei

sale conduite ia aspectul fizic al unui adult. O descriere similară ne dă seama, oameni buni, despre maldororiana fiinţă narcisică, despre copilul lacom şi atotputernic, mergător din acţiune în acţiune, erou al «muşchilor şi strigătului», ce, la sfârşitul Cântului al cincilea, «se trezeşte» – în accepţia blanchotiană din *Lautréamont şi Şade* – lucid, copt, gata să traverseze regimul diurn al existenţei, dispus să pactizeze cu principiul realităţii. *Ein Kind wird getötet und ist danach als Erwachsene geboren.* Una la mână.

A doua: dacă, în tipul extrem de dualism atestat în mitologiile Americii de Nord, Coiot este, cum argumentează Ricketts în teza sa de doctorat, Tricksteral prin excelenţă, personalitatea sa e ambivalenţă, rolul său – echivoc precum al lui Maldoror în trama diegetică a operei lautréamontiene. Fapt e că, în miturile californiene, Marele Făcător al lumii şi oamenilor stă mereu faţă-n faţă cu o fiinţă misterioasă şi paradoxală, care uneori se opune cu bună ştiinţă lucrăturii divine, alteori o rasoleşte din zăpăceală sau lăudăroşenie. *Nostalgia originii* îl arată ca existând de la bun început lângă Demiurg şi contrariindu-i sistematic opera generatoare, cam cât Diavolul în bedeurile lui Jean Eiffel. Creatorul zămisleşte lumea prin cânt, Păcăliciul dă la iveală munţii şi orbii. Unul asigură reîntoarcerea la viaţă zidind o fântână a tinereţii, celălalt o surpă, când nu se făleşte în faţa Ziditorului: «Suntem şefi amândoi», iar acela nu-l contrazice. Deseori se proclamă Coiot «cel mai vechi din lume» sau se laudă că l-a învins pe Marele Bos. Când Zeul transmite oamenilor normele morţii, naşterii, mariajului, Tricksterul le modifică după bunul său plac şi-i reproşează apoi că nu a făcut nemica pentru fericirea genului uman. «S-ar putea spune că opoziţia sistematică la proiectele Creatorului trădează, la

Coiot, un obiectiv precis: ruinarea condiţiei angelice a omului aşa cum o va fi conceput Demiurgul. Într-adevăr, datorită lui, omul sfârşeşte prin a asuma modul de existenţă actual, ce implică strădanie, suferinţă, moarte»[117]. Când ia locul zeului, acest Potlogar face lumea din întâmplare. Fiindu-i sete, dezrădăcinează plantele lacustre şi provoacă irupţia violentă de ape subterane. După aia le îndiguieşte şi se apucă de făcut oameni din fulgi de pasăre. Furios că ei nu-i dau de mâncare, iscă un incendiu, apoi un potop ca să-l stingă. Zămisleşte o a doua umanitate, care îl ia din nou peste picior, şi ameninţă dumnealui cu altă catastrofă. Îşi continuă efortul demiurgic, la modul meşterului din Hârlău, şi, cum oamenii nu-l iau în serios, pre unii din ei îi transformă în jivine.

Facerea lumii se prezintă, în felul acesta, ca strădania unui demiurg amator, ce nu prea le are cu meşteritul ingenios şi bricolajele varii: şi îi grăitoriu că ale sale creaturi îl persiflează sau batjocoresc, precum în strofa cu lanterna roşie, «drapel al viciului», din maldororianul Cânt al treilea. Căci poziţia de Supraom sau de Erou civilizator şăgalnic ori de Adversar al Zeului îi acceptată în multiple rânduri de personagiul central al operei lautréamontiene, măcar că, aşa cum se va vedea acuşica, rolul său şi al Creatorului intră în colimatorul retoric al inversajului hiasmatic.

Oricum, erou civilizator, demiurg, picaro[118], *le Fripon*

---

117 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

118 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic

*divi*nie onservă trăsături de neconfundat: procură obiectele necesare cioloveculuiui, dar prin şiretlic şi înşelăciune, iar – de multe ori – reuşita întreprinderilor sale îi zădărnicită de zăpăceală, fanfaronadă, nepricepere. O ultimă caracteristică a Potlogarului divin „a Coiotului nostru, foarte maldororiană, este atitudinea. Ambivalenţă faţă cu sacralitatea. Astfel: el caricaturizează sau parodiază sau inversează [întoarcerea pe dos adeverindu-se una din vocaţiile sale] riturile sacerdotale ori experienţele şamanice. Mimează, spre exemplu, zborul extatic al şamanului, dar mereu cade – cât fiul şefului de trib în westernul titulat Te*xasul de peste gârlă* –, ajun gând să se parodieze pre el însuşi. Când nu-i, ca Maldoror, vrăjmaş încăpăţânat al Zeului, îi greu de rubricat, desluşit, categorisit, fiindcă se lasă aprehendat şi ca inteligent şi ca prost, şi ca apropiat Celeştilor prin primordialitate + ar*s dominandi,* vecin rămânând însă cu omul prin hulpăvie, amoralism accentuat, sexualitate debordantă, pişicherie neobosită. Unii ar vedea lesne în el imaginea maldororiană a cioloveculuiui însuşi, năzuitor infatigabil să ajungă pr*inceps mundi istius s*au măcar Ubu al planetei. Qu*i plus esty a*r reflecta, în ochii Bărbatului din Chicago [ai leului mort în care, azi, trag oarece copite măgarii Dubuisson şi Norman Manea], o mitologie a condiţiei umane, «radical secularizată, maimuţărind gesturile entităţilor divine şi, în acelaşi timp, bătându-şi joc de propria revoltă împotriva zeilor» 4.

Maldoror, cum se vede, ar fi singurul Trickster pe care l-am merita noi, contemporanii cu Beatles şi Bomba. Gnosticii antici, mai norocoşi, avură chiar Tricksteriţă, şi nu una… ci multe figuri religioase reductibile la funcţia în

că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

cestiune. Măcar că Materia auzită de Bacovia plângând în *Lacustră* ne duce uneori cu gândul la versiunea modernă a celei *Friponne divine*, rătăcită în tranzienţele fenomenale… din propria dânsei nechibzuinţă[119].

RETORICA INVERSAJULUI

Cinicul gest întorcător

Cineva invocă undeva [dar ce importanţă are cine şi unde?]… «adevărul permutabil al cuvintelor». Pe noi ne ispiteşte însă şocul epistemologic al operaţiei inversante, impactul retoric al întoarcerii pe dos, forţa sa perlocutatorie. Şi cunoaştem cel puţin un *koan* al budismului zen ce trimite atât la reversibilitatea figurilor sintacticeşti cât şi la rentabilitatea scripturală a returnării-răstumării-inversării. Se spune, astfel, că, din bunătate religioasă, într-o zi a modificat Bashô cu ingeniozitate un *haiku* elaborat de strengarul său discipol Kikaku. Acesta scrisese: *Libelulă roşiei – Smulgeţi-i aripile/ – Pipăruş.* Magistrul milostiv îl re scrie de îndată aşa: *Pipăruş/ – Adăugaţi-i aripi/ – Libelulă*.

O pistă duce la vechiul topos al lumii pe dos, drag lui Curtius şi Verei. Călin, o alta la catul contemporan al deconstrucţiei metafizicii. Or, deconstrucţia, oricine ar practica-o [Derrida, Paul de Man ori epigonii dumnealor], comportă o indispensabilă fază de inversaj, de *retournement*, de întoarcere pe dos. «A rămâne însă la inversaj înseamnă, fireşte, să operezi în imanenţa sistemului de distrus. Dar a menţine, pentru a merge mai departe, a fi mai radical ori mai îndrăzneţ, o atitudine de indiferenţă neutralizaută faţă cu opoziţiile clasice, totuna

119 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ar fi cu a lăsa curs liber forţelor ce domină câmpul. Ar însemna, cum nu dispui de mijloace intervenţioniste, să reconfirmi echilibrul stabilit»[120]. Pe de altă parte, deconstrucţia are orgoliul de a se avânta ca «strategie fără de care nu ar exista decât veleitate empiristă şi fragmentară de critică», numai «confirmare neechivocă a metafizicii»[121]. Ea hărţuieşte sistemele metafizice printr-o dublă mişcare: de inversaj şi transgresiune a opoziţiilor conceptuale, a ierarhiilor ideatice. Dar întoarcerea pe dos modifică numai relaţia dintre termenii opoziţiei, cel puternic şi pasiv devenind slab + activ, şi invers; ea nu nihilizează ierarhizarea lor. Bunăoară, Derrida, înscriindu-se nietzschean contra platonismului, va favoriza o vreme semnificazztul faţă de semnificat, procesul faţă cu structura, diacronia faţă cu sincronia, scrierea faţă cu vorbirea, aşteptând să depăşească, într-un al doilea moment, rivalităţile noţionale înspre alte jocuri, conştient că operaţia este interminabilă şi anevoioasă ieşirea din onto-teo-logo-falocentrism, pentru că, în raportul dintre limbaj şi lume, «se reface mereu subordonarea faţă de exterioritate, ce ajunse lesne esenţă metafizicală»[122]. Ceea ce Heidegger, când recurgea la *kreuzweise*

120 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

121 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

122 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Durchstreichung pentru cuvântul *Seirây* pentru lexemul fiinţial, o ştia foarte bine, deşi continua să viseze o *Destruktion der Metaphysik* şi, în vederea comemorării lui Kierkegaard, înmâna lui Jean Beaufret o comunicare despre sfârşitul filosofiei şi sarcina gândirii. Buuun. Totuşi…

…există o lungă istorie a efectului de răsturnare-întoarcere pe dos-inversaj, iar de un timp o cam ia în vizor teoria. Iată, comedia clasică era foarte familiarizată cu mecanismul inversator, căci sentimentul de vinovăţie ce, în tragedie, planează asupra fiului, îi deplasat, aici, pe tătâne, singurul inculpat, unicul responsabilizat. Acest model, bricolat de Jekel & Mauron, opune tragediei *Œdip Rege*, centrată pe greşeala şi pedeapsa fiului, *Şcoala femeilor*, imagină reîntineritoare a lumii răsturnate, unde fiul triumfă, iar tătânele e pedepsit, îndepărtat, degradat, fiindcă şi-a dorit o soaţă cu mult mai tânără decât el[123].

Gestul întorcător pe dos-răstumător-inversator este, la obârşie europeană aproximativă, gest cinic. Se pare că bunii cinici ai Antichităţii începeau pur şi simplu prin a săvârşi contrariul gesturilor celorlalţi, ajungând la adevăr prin scandal şi zguduire a inerţiei dimprejur, nu prin utilizarea ironiei, nici prin simularea conformisului societal ori de gândire, precum Socrate. Profeţii vetero-testamentari şi Iisus însuşi sunt mai apropiaţi, sub unghiul tactic al pedagogiei puse în joc, de emulii lui Diogene. La fel se întâmplă cu Lautréamont, cu Isidore Ducasse, doar că acesta din urmă se cantonează în scandalul hărţuirii textuale: m şi prin textûlele sale, bănuind el că se poate

123 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ajunge la adevăr – adică la efect asupra celorlalţi, adică la impact de perlocuţie – graţie permutării, răsturnării, inversajului morfosintaxei literare. Un paragraf din *Poezii* spune pe şleau că un pedagog de liceu «ar putea să-şi facă un bagaj literar clamând opusul a ceea ce au proclamat poeţii acestui veac. Ar înlocui afirmaţiile lor cu negaţii. Şi reciproc. Dacă e ridicol să ataci principiile prime, îi şi mai caraghios să le aperi împotriva acestor atacuri.»

Lautréamont cel
De [s] compunător

Caracterul eminamente retorici an al praxei inversatoare-răstumătoare-întorcătoare pe dos ni se iveşte de îndată cu limpeziciune. Da, principiile prime, doxele, ele sunt întoarse pe dos în *Cânturile lui Maldoror*, dar se văd apărate în *Poezii*, simple răsturnări ale textului iniţial, răsturnări ale răsturnării preliminare, ce nu duc totuşi – ca la Averroes[124] – spre afirmarea întâiului conţinut negat, propovăduind numai excelenţa unei isprăvi literare, designată ca atare în epigraful de la *Poezii* /, unde accentul îi de pus pe verb, pe actul inversator, nu pe substantivitate, aleatorie, funcţie de habitudinile şi năravurile cetitoriului ce comandă şi consumă opul, livrescul opium: «Voi înlocui melancolia prin curaj, îndoiala prin certitudine, disperarea cu speranţa, îndoiala cu binele, plânsetele cu datoria, scepticismul cu credinţa, sofismele cu răceala calmului şi orgoliul cu modestia.»

Scrisoarea din 12 martie 1870 confirmă şi epigraful programatic şi unitatea dispozitivului tactic din *Cânturile lui Maldoror* + *Poezii*: «Iată de ce mi-am schimbat complet

124 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

metodul, pentru a nu mai cânta decât speranţa, nădejdea, CALMUL, fericirea, DATORIA.»

Teoretic vorbind, treaba la care se înhamă Lautréamont, conte ori Isidore Ducasse, nu ţinteşte distrugerea ansamblurilor preexistente, a pre… textelor literare, etice, filosofice; nici pulverizarea literaturii prin denudarea ironică a procedeelor sale, prin «ruşinarea» ei completă şi definitivă. A distruge nu iaşte decât «reconstituirea unui loc de vorbire a cărui unică trăsătură ar fi exterioritatea: aşa se prezintă limbajul dogmatic. Pentru a distruge, în esenţă, trebui să poţi sări altundeva. Dar unde? în ce limbaj? în vreme ce, descompunând, accept să însoţesc descompunerea, să mă descompun eu însumi treptat: derapez, mă agăţ, trag după mine»[125]. Dacă sarcina istorică a scriitorului e, în unele epoci de ruptură, să accelereze descompunerea în vederea apocatastazei prin foc, atunci el are de rămas înăuntrul unui tip de conştiinţă ori de societate, spre a le muia «precum apa zahărul», zice strofa 1 a Cântului întâi. Lautréamont, el, de [s] compunea la ţinea veacului al nouăsprezecelea. [Şi nu ne miră că întâia carte pe franţuză a ciorănescului auctor se intitulă *Manual al descompunerii, Precis de décomposition*, *Lehre vom Zerfall:* ea perpétra săpătură de interior şi travaliu de dizolvare în Occident. Amicul genitorelui ei, Mircea Eliade, Vestul deschidea calului troian al Asiei şi al spiritualităţilor neevropeneşti, retrăgându-i necontestatul privilegiu de buric al lumii, onto-teo-logo-faloc en trie. Amândoi răzbună târziu, foarte târziu – în? conştient oarecum –, secolii cei mulţi care vor

125 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

fi exclus pe strămoşii lor de la Marele Chiolhan al Atlanticului de Nord. Dar Noica? Dar Eugen Ionescu? La ce fel de travaliu s-or fi dedatără ei faţă cu «acel Apus» de lauri mereu culegător?]

Ar mai fi de spus că Lautréamont & Ducasse produc un veritabil travaliu de gomaj în privinţa textelor inversate-întoarse pe dos-răsturnate: niciodată nu uzitează ghilimelele[126], tocmai ca să nu ridice pe un piedestal necuvenit materialele deconstruibile. Gestul lor, nu contenim a repeţi, nu-i nici distrugătorul [căci, de vrei să nihilizezi un tip de conştiinţă, de societate sau de text, îi musai să recurgi la imposibilul salt în altundeva], nici demistificatoriu, dat fiind că demistifici în numele auctorităţii ideologiciene, al cutărei *Weltanschauung* ţinute drept superioară iluziei de scuturat, pe când Isidore al nostru nu se vrea titularul unui adevăr superior; el agită echivalenţa adevărurilor, efectele aletice, verosimilul şi poate chiar – cine ştie? – *coincidenţia oppositorum.*

ÎNTOARCEREA PE DOS A BIBLICULUI ŞI A ROMANTICULUI

Cânturile lui Maldoror rezultă în mare parte dintr-un travaliu de rescriitură asupra unor ansambluri preexistente: panteonul literar al elevilor de la ţinea celui de-al Doilea Imperiu, *Iliada*, *Odiseea*, *Divina Comedie*, *Paradisul pierdut*, romantismul european şi american, marile opuri de medicină ori de ştiinţele naturii + Biblia, «Marele Cod» al imaginarului cultural occidental. Înconjurată de cărţi, scriitura lautréamontiană confundă adesea, şi deliberat, inspiraţia cu amintirea, iar a denuda

126 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

osteneala Contelui asupra pre…< textului biblic îi totuna cu a pune degetul cel sagace pe buba operaţiei de inversaj şi a urmărilor ei subînţelese, dar tulburătoare, prelungind strădaniile exegetice ale unor Hans Rudolf Linder şi Philippe Sellier.

Or, cum pre… lucrează Lautréamont? Cum dă el târcoale pre… textului biblic? Sellier, prefaţatorul Bibliei editate de Robert Laffont, răspunde aşa: Lautréamont modifică textul sacralizat al iudeo-creştinătăţii acordând parametri divini lui Maldoror şi silind Creatorul să preia locul aparenţelor rezervate tradiţionalmente lui Satan. Dar, ca să existe percepţie lectorală a inversajului, decalaj între ceea ce inversează şi ceea ce este inversat, între scris şi rescrierea sa, ca să existe şoc la nivelul cetitorial, îi obligatorie o referinţă culturală comună, îi nevoie de o agilă dibuire a sursei întoarse pe dos, fie ea biblică, homerică

Acestea două sunt „rescrise”, după mărturia lui Eric Losfeld, editor de Lautréamont, de către un vânzător de cărţi (un „difuzor” precum ai noştri), ce le comandă la Budé astfel: „Liliane est au lycée” (=, fonetic, „L*Iliade* et *l’Odyssée”)* – v. Eric Losfeld, *Endetté comme une mule ou la passion d’éditer*, Belfond, 1979, p. 183 (n.ed.).

Ori romantică. Astfel, o seamă de câini latră sfâşietor, în strofa 8 a Cântului întâi – şi urlă către spaţiile imense deoarece le iaşte sete de infinit –, iar lectorele ce nu va fi umblat cu traista goală pân’ livezile literaturii simte imediat intervenţia transformatoare a datului din Chateaubriand.

Subvertirea cutărui sau cutărui cod are loc cel mai des prin înlocuirea unui predicat cunoscut, omologat, autentificat, cu acela ce, în acelaşi cod, iaşte contrariul său

ori convine unui subiect opus. O dată admisă definiţia, nu ai decât să arăţi cum funcţionează două gesturi transformatoare în *Cânturile lui Maldoror*, şi anume întoarcerea pe dos a laudei divine + inversajul genului apocaliptic. Primul duce, de altfel, la constituirea contrarugăciunii din strofa 12 a Cântului al doilea, inteligibilă numai din perspectiva toposului «lumii răsturnate» şi a freudienei *Verneinung*, dar ajutându-ne să regăsim jarrycul personagiu Faustroll + patafizica, ştiinţa particularului şi a soluţiilor imaginare, sistematică susţinere a tot ce se înscrie drept celălaltul punctului de vedere comun.

E drept că, în *Florile din Tar be's,* Paulhan apăra punctul de vedere comun şi splendoarea clişeului, când nu-i acuza de terorism pre cei ce vor fi năzuit a-l răsturna-inversa-întoarce pe dos. În zilele dinaintea postmodernismului şi a eticii indolore, era natural ca teroristul să o ieie înaintea retoricistului, măcar că şi el, asemeni lui Lautréamont, se dovedea un retoricist în genul şi geniul său, fabricând – ca Nichita Danilov, Dan Giosu şi Roland Barthes – paradoaxe dinspre doxe. «Foarte adesea pleacă de la un stereotip, de la opinia banală din el. Fiindcă nu le vrea [din reflex estetic sau individualist], caută altceva; de obicei, obosind repede, se opreşte la simpla opinie potrivnică, la paradox, la ceea ce neagă mecanic prejudecata [bunăoară: *Nu există ştiinţă decât a particularului*]. Întreprinde, la urma urmei, cu stereotipul relaţii de contrare, relaţii familiare»[127]; reorganizează, ca Lautréamont, datul apocaliptic ian:

127 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Creatorul + atribute sataniene
Satan [Maldoror] + atribute divine.

Pe de altă parte, ca şi pe aceeaşi, gestul inversator-răstumător-pe dos întorcător este uşor de găsit în inima însăşi a discursului romantic, aşa cum o transcriu cel puţin istoriile literare şi Roger Caillois. Căci, ne amintim, romanticii execră societatea, ce le corupe virtutea, şi natura, ce rămâne insensibilă la dolorismul lor, însă privilegiază natura de îndată ce trebuie să fugă de lume şi să-i opună altceva. Susţin – şi ei: precum cinicii, profeţii Vechiului Legământ sau patafizicienii – contrariul a ceea ce are curs: credinţa, dar împotriva raţiunii; fantezia, însă împotriva spiritului de rigoare; visul, dar contra duhului diurn; principiul dorinţei, însă împotriva principiului realităţii; viitorul ori trecutul, dar contra spiritului zilei. Dacă aprobă un lucru, o fac numai în măsura în care este ferment de negaţie sau de transgresiune[128].

Lautréamont, furtunos şi lucid, exaltat şi sarcastic în acelaşi timp, a priceput lesne cum funcţionează în gol furia şi inconfortul posturii romantice, drept care devine, prin mijlocire maldororiană, crainicul şi eroul Răului într-un mod cu totul şi cu totul insolit: cu un entuziasm, o pasiune şi o dezlănţuire de care îndârjita sa luciditate îl îndeamnă permanent să-şi bată joc. Totuşi… râsul, batjocura, ironia – oricât de solidare ar fi – nu izbutesc întotdeauna să refuleze definitiv pulsiunea romantică, obiectul râsului, al batjocurii ori al ironiei. Am putea grăi chiar de o recuperare paradoxală a romantismului, întemeiată pe două mişcări contradictorii, de asumare şi de respingere,

128 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

proprii gestului pe dos întorcătoriu.

Există, prin urmare, în arsenalul retoric lautréamontian, adică în dispozitivele strategice ale *Cânturilor lui Maldoror*, varii şi lungi paranteze, incidente cu rol de tăiere a efectelor patetice, epitete homerice duse până la scandal stilistic [«omul lipsit de protuberanţă inelară», «caracatiţa cu privire de mătase», «reuşita cu rât de porc» etc.], lunga şi inubliabila serie de comparaţii «frumos ca...», fără a mai pomeni foarte bogata gamă comică a intervenţiilor naratoriale, explicaţiile caraghioase, ordinele insolente, sfaturile persiflatoare ş.a.m.d. Chiar de la început, aţâţat de către demonul inversajului, scriptorul lautréamontian se complace în a emite o părere avizată despre fiecare dintre găselniţele sale narative sau lirice: asta scurtcircuitează imediat emoţia suscitată în orizontul de aşteptare al consumatorului de rostire romantică, provoacă zguduirea acestui orizont şi frustrează expectaţiunile cetitoriale la modul cel mai neconvenabil pentru vechiul tip de istorie literară.

A trebuit să întocmesc lista cu cele 10 «trucuri de efect» din *Cânturile lui Maldoror*, ilustrate copios cu exemple din toate stroafele, şi să văd în ce măsură dau apă la moară modului nostru de acces la operaţia transtextualizatoare prin inversaj. De dragul simetriei, am restrâns la zece numărul *topoi*lor romantici supuşi rescrierii răsturnătoare de Lautréamont, la aceştia: setea de infinit, sufletul afin, prostituata, copilul maltratat, furtuna, dublul, poetul neînţeles, pacea familiei, nostalgia originii şi peregrinarea solitară. Între timp, luând legătura cu junul coleg numit Claude Bouché, isteţ investigator al parodiei lautréamontiene, şi cu ultimul Genette, catalogator al praxelor palimpsestice, am ajuns la

constatarea că acest capitol îi de revăzut în câteva locuri esenţiale, poate şi de lărgit la dimensiuni nuvelistice.

VICLENIA LUI ISIDORE DUCASSE

În fond, *Poezii I* execută ceea ce lăsau să se ghicească epigraful şi scrisoarea către bancherul Durasse din 12 martie 1870: inversajul doxei romantice, măcar că sub forma înşelătoare a encomionului paradoxal, generat prin delincvescenţa genului epidictic în derivă. Dar *Poezii* II «citează» textual panseurile lui Pascal ori maximele auctorilor clasici.

Prin urmare, isprava ducassiană începe de aici: auctorele îşi propune să dezarticuleze şi să rearticuleze, în *Poezii II,* discursul sapienţial, de cel entimematic ocupându-se în *Poezii* /. Or, procedând aşa, întorcând pe dos maximele unor La Bruyère, Vauvenargues + La Rochefoucauld sau meditaţiile lui Pascal, practică Isidore Ducasse aşa-numitul *plagiat à Venvers*? Cutare e convins că da, atunci când defineşte «poezia antonimică», aceea ce constă în înlocuirea fiecăruia dintre cuvintele unui poem cu opusul său semantic[129].

În orice caz, Isidore Ducasse vede mai departe şi mai măreţ decât Marcel Bénabou atunci când răstoarnă semnele fără malignitate toumierescă[130], argumentând cu succes că se poate oricând fonda o nouă praxă scripturală, de vreme ce până şi un «pedagog liceal ar putea să-şiiste

129 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

130 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

un bagaj literar afirmând numai contrariul spuselor poetice ale prezentului veac». În acest sens, şi pentru uzul momentului nostru postsuprarealist, declaraţia ducassiană că rostirea stihuitoare îi apanagiul tuturor, nu al unuia, face senz în *Poezii* //, oricât s-ar supăra unii şi l-ar vitupera pe Contele faceţios. Din acest punct de vedere, da, se poate apăra procedeul inversajului, cu toate întoarcerile lui pe dos, fiindcă participă de la o limpede înţelegere a mecanismelor literare şi metaliterare. Va trebui să ne reamintim, cu acest prilej, operaţia pe care o va întreprinde Eugen Ionescu în volumelul premiat, deşi cu intitularea forţoasă de *Nu.* Ce operaţie va întreprinde Eugen Ionescu în *Nul* Aceea de a ducassiza *post festum,* fără probabil să o ştie, ceea ce automat îl transformă într-un precursor al auctorelui *Poeziilor I* şi //, în înţelesul paradoxal sub care unii moderni revizitaţi de Irina Mavrodin îs precursori ai clasicilor: va analiza el un roman < Hadian din două puncte de vedere contradictorii şi la fel de juste sau injuste, pentru că «toate punctele de vedere şi toate ipotezele se verifică egal, simultan, succesiv sau succesiv-simultan». Cu alte cuvinte, îi de reţinut că Isidore Ducasse un soi de Eugen Ionescu *avant la lettre* iaşte şi exersează identitatea punctelor de vedere în rostirile sapienţială şi intelectuală: ceea ce a telescopat Albert Camus când va fi opus, în *Omul revoltat*, asemeni multor exegeţi tradiţionali, *Cânturile lui Maldoror* şi *Poeziile*, revolta absolută şi banalitatea absolută, interpretând trecerea de la primul text la al doilea ca abandon al răzvrătirii neînduplecate în favoarea conformismului integral din morala manualului de instrucţie melitară.

Singură contează la Isidore Ducasse operaţia inversatoare, fraţilor: *energeia* este mai importantă decât *ergon-ul,* procesul prevalează asupra produsului,

activitatea scriitoare ridiculizează materialele literare. El ne arată, în multe locuri, că aparente afirmaţii din *Cânturile lui Maldoror*, dintr-un alt auctor sau chiar din *Poezii*, pot deveni, în acestea din urmă, negaţii – întru marele profit al textului nou. Ceea ce, la el ori la un alt autor, e îndoială… se poate lesne preschimba în certitudine. Discursurile academice ori cele de la festivitatea distribuirii premiilor anuale în licee ori o bună apreciere a operelor lui Voltaire, «preferabilă acestor opere înseşi», pot să ajungă «capodopere ale limbii franceze». Într-un paragraf e considerat moralistul **superior** poetului, într-altul, invers, versificatorul se iţeşte ca mai demn decât moralistul, înălţându-se deasupra lui. Spirit mendeleievian, ID nu stă locului şi chiar se apucă să deriveze, după scheme paremiologice sau aforistice, investite cu auctoritate perlocuţionară, propoziţii nescrise încă. Nu ne e greu de arătat că, sub acest unghi cel puţin, nu ai hiat veritabil între *Cânturile lui Maldoror* şi *Poezii:* acelaşi travaliu prelucrător-deconstructor îi în joc, măcar că de materiale osebite. Hăituiala textuală continuă.

Isidore Ducasse prov oacă astfel istoria literară prin contramaxime, îi citează *à sa façon* pe Pascal, Dante, Ovidiu, când nu-i inversează pe câţiva alţii [dintre care nu se exclude pe sine însuşi]:

«Omul este un stejar» +

«Marile gânduri vin din minte» +

«Voi care intraţi lăsaţi orice disperare» +

«La necaz, numărul prietenilor sporeşte»…

La Isidore Ducasse, «corectarea» maximelor clasice ascultă de un impuls negativ diferenţiat în vreo trei tipuri de rejecţie asumptoare, de asumpţie rejectivă: parţială, simetrică şi totală. Unele au fost deja exegetate de Julia Kristeva în *Cercetări pentru o semănaliză*, la ţinea anilor

şaizeci [înainte de mirabila întâlnire postcomunistă a lingvisticienei noastre cu Robert Hue, cu prilejul ultimului congres al PCF]. Făcând dintr-un semnificant semnificatul altui semnificant, auctorele *Poeziilor* ne obligă să nu cetim decât comparativ, suprapunând mereu cita/z tul peste citat, într-o contradicţie interminabilă. Fie că înlocuim afirmaţiile cu negaţii ori negaţiile cu afirmaţii, fie că le «corectăm» şi pe unele şi pe altele, este adevărată, la urma urmei, şi posedă tărie numai activitatea modificantă-inversantă-pe dos întorcătoare, numai răsturnarea a ceea ce îşi pierde virtutea subminatoare şi se sclerozează într-un sistem închis + stagnant, când nu se algebrizează iremediabil.

Rescriind «vechile table», *Poeziile* ne spun neîncetat că nu există decât ce se scrie, vorbele zburând în toate direcţiile, decât acţiunea scripturală a unor textule care deconstruiesc alte scripturi, revin la sine, se răstoarnă şi pe sine, ca şi cum «ştergerea lui Dazet» şi «corectarea maximelor» ar fi întreprinderi infinite.

ENCOMIONULPARADOXAL

Cercăm a menaja un drum spre *Poezii I* şi *Cânturile lui Maldoror*, nu prea lung, însă cu un ocol prin decadenţa genului epidictic[131], decadenţă ce are loc atunci când acesta, ajuns artă ostentatorică şi exerciţiu în sine, laudă orice, mai cu seamă lucruri insignifiante, ridicole ori reprobate.

Vânzenz Buchheit, auctorele unor *Untersuchungen zur Theorie des Genos Epideiktikon von Gorgias bis*

131 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Aristoteles[132], m-a persuadat încă o dată, deşi nu era nevoie, că acestui gen îmbătrânit îi erau, în cele din urmă, streine impulsul de convicţiune ori obţinerea adeziunii ascultătorului la cutare sau cutare teză. Exersându-l, lăudând sau blamând, anticul orator se lăsa furat de limba frumoasă, de posesiunea ei bărbătească, din care face drăguţul de el, cu vremea, scop în sine: aşa se naşte moda cauzelor fictive. S-a zis că la temelia acestui curios fenomen au stat exerciţiile şcolare şi spectacolul dat amicilor veniţi să asculte un vorbitor la domiciliu. Aşa se întâmplă că discursul epidictic nu se mai desfăşoară *ut vincat*, precum în genul deliberaţiv ori în cela judiciar, *sed ut plăceat*[133]. Curând se caută doar subiecte bune să pună în lumină favorabilă abilitatea discursorului, putinţa lui grozavă de a broda flaubertian în jurul nimicului sau de a îmbrobodi un motiv anodin cu broboada cea mai neaşteptată.

Lui Gorgias i se datorează, între altele, un *Elogiu al Elenei*, al nevestei menelauice seduse de Paris, fireşte: un elogiu neconsemnat totuşi de Diogenes Laertios în *Vieţile şi doctrinele filosofilor*[134]. Însă istoricii retoricii, alături de Vasile Florescu, au crezut despre Alkidamos că a dat

---

132 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

133 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

134 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

dovezi de maximă iscusinţă postepidictică, măcar că nu ştiu precis dacă intenţionase să discrediteze moda elogiilor solemne ori numai să libereze arta oratorică de constrângerile tradiţionale… ca să poată exploata şi stoarce orice subiect. I se datorează, şi lui, mai multe encomioane paradoxale: al morţii, al tăunilor, al cheliei, al sării[135]. Fapt e că lauda tăunilor, a păunilor, a prunilor, a şoarecilor, a muştelor, a cheliei, devine – ceva mai târziu – monedă curentă. La bizantini, de pildă, un Nikephor Basilakes s-a celebrizat prin elogiul unui câine: întoarcere pe dos a apologiilor solemne, desigur; revenire sub chip de farsă a tragicului şi sublimului, fireşte; dar şi gest scriptural ca atare, adică autonom, cu numeroase prelungiri către Renaştere şi zorii moderni[136]. Dacă în veacul său, al şaisprezecelea, Rabelais, cu *Gargantua şi Pantagruel*, îşi îngăduia un encomion al datoriilor, în secolul al optsprezecelea glorifica Joseph de Maistre rezbelul, calificându-l drept divin, şi… călăul:

«E om oare? Da: Dumnezeu îl îngăduie în templul său şi-l lasă să se roage. Nu e un criminal, cu toate acestea nicio limbă nu consimte să spună, de pildă, că e virtuos, că e cinstit, că e demn de stimă. Niciun elogiu moral nu-i poate conveni; căci toate presupun legături cu oamenii, iar el nu are deloc.

Şi totuşi, orice măreţie, orice putere, orice

135 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

136 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

subordonare se sprijină pe executor; el este oroarea şi locul asocierii omeneşti.

Scoateţi din lume acest agent incomprehensibil, tronurile se deteriorarează şi societatea dispare»[137].

Ar fi păcat să închei acest nu prea lung excurs fără a pomeni un text de cea mai înaltă importanţă pentru Salvador Dalí, credincios lectore al lui Isidore Ducasse, auctore al celui mai bun portret imaginar al lui Lautréamont şi maestru inegalabil al gestului ostentatoriu: această contribuţie, datorată lui Loukianos Samosaticul [alături de encomionul parazitului[138]], a fost transpusă, acum un secol şi ceva, de E. Talbot pre frânceşte. Se cheamă *Elogiul muştei.* Anticul auctore spune aici că, pentru a dovedi inteligenţa muştei, îi iaşte de ajuns să susţină că «ea ştie să evite capcanele pe care i le întinde păianjenul, duşmanul ei cel mai crud. Acesta se aşază în ambuscadă, dar musca îl vede, îl observă şi îşi deviază avântul pentru a nu cădea în labele acestei bestii crude. Cu privire la forţa şi la curajul muştei, nu e cazul să vorbesc eu, însă cel mai sublim dintre poeţi, Homer. Acesta, voind a lăudare pe unul din cei mai mari eroi ai săi, în loc să-l compare cu un leu, cu o panteră sau cu un mistreţ, aşază hărnicia şi constanţa strădaniilor sale în paralel cu îndrăzneala muştei, şi nu zice despre ea că e

137 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

138 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

fudulă, ci vitează»[139]. Precum acest encomion muscal, laudele şi glorificările lautréamontiene rezultă de la o aceeaşi strategie retorică, uzitând răsturnarea punctului de vedere comun, cu ţinta de a produce insolit, de a şoca, de a zgudui sau numai de a înveseli cetitoriul. Vrem să facem patent că *Poezii I* şi *Cânturile lui Maldoror*, recitite în asemenea perspectivă, se înscriu în aria decadenţei vechiului gen epidictic, gestionar tradiţional al laudei şi blamului societal, la limita extremă a respectivului gen, acolo unde el explodează, eclatează, se fragmentează zgomotos, ca să se nască heteroclita, carnavalesca şi turbionara scriptură a Omului din Montevideo. Scopul scriptoralui lautréamontian nu o fi oare, ca al lui Basilakes, de a epata lectorul, de a-l zgâlţâi, de a-l minuna, nu de a-l persuada de ceva, poate doar de verva şi agilitatea inversatoare, de darul prin excelenţă glosolalic: acela de a grăi despre orice, la toate modurile exhibiţionismului scriptural? Scopul manifest, etalat în ultima stroafă a Cântului al şaselea, este de a-l «cretiniza» pe cetitor, ceea ce nu ascunde prea mult intenţia adâncă de a-l impresiona prin orice mijloace, de a-l obliga să ia parte la [re?] elaborarea înţelesurilor textuale, de a-i mina inerţiile culturale, de a-l ajuta să fie conştient că nu străbate nepedepsit «mlaştinile dezolate din aceste pagini sumbre şi pline de otravă»[140].

---

139 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

140 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Ipoteza epidictică mi se arată foarte seducătoare. Într-adevăr, tactica răsturnărilor multiple, parodice sau nu, asumarea prefăcută a punctului de vedere perimat, uzufructul brutal al funcţiei conative a mesajului, toate acestea nu ţin oare de o şirejtenie globală ce, în vechime, era lotul oratorului encomiastic în derivă, adică dedat juiţărilor textuale, credincios celui *gai savoir hédoniste*[141] în felul său script/oral?

Apologia discursului liceal

Proprie *Poeziilor I* iaşte enunţarea modelelor, subiectelor şi temelor susceptibile de a furniza punctul de plecare al unor elogii solemne sau, mai exact, ce vor să fie luate ca atare. Contând pe scandal şi pe surpriză, nu însă ca în *Maldoror*, asemenea enunţare îmbracă cel mai adesea forma unor judecăţi critice şi de valoare, dar subîntinzându-le intenţii demolatoare. Capodoperele literaturii franceze sunt, pe acest şantier al scriiturii de inversaj, «discursurile pronunţate cu prilejul distribuirii premiilor în licee şi cuvântările academice». Villemin se vede indicat acilea drept referinţa supremă şi poate că *Poezii III*, dacă Isidore Ducasse le-ar fi încropit, l-ar fi glorificat aşa cum or lăudatără matematicile, oceanul, pederaştii sau păduchele în *Cânturile lui Maldoror:* Villemin – enunţă el apodicticeşte – «îi de treizeci de ori mai inteligent decât Eugène Sue şi Frédéric Soulier. Prefaţa sa la *Dicţionarul Academiei* va supravieţui morţii romanelor lui Walter Scott, lui Fenimore Cooper, şi tuturor romanelor posibile şi imaginabile.»

Ocol simptomatic al encomionului paradoxal,

141 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

hiperbola se pluralizează în *Poezii* /, purcede la afirmaţii fără drept de apel şi la judecăţi excesive, evaluează peremptoriu o rostire oficială şi de multă vreme compromisă în ochii avangardei culturale. Ceva mai departe, disproporţia între rejectabil şi promovabil se umflă până la năstruşnicie, atunci când auctorele, punând în balanţă pe Dumas + Hugo + Balzac, pe de o parte, un elev + un profesor de liceu, pe de alta, tranşează în favoarea cui am ghicit deja: «Prin faptul că un profesor liceal îşi zice: „De mi s-ar da toate comorile universului, nu aş dori să fi compus romane asemeni celora de Balzac şi Dumas”, este mai inteligent decât Alexandre Dumas şi Balzac. Prin faptul că un elev de liceu s-a convins că nu trebuie să cânte diformităţile fizice şi intelectuale, prin asta este mai puternic, mai destoinic, mai deştept decât Victor Hugo, dacă nu ar fi compus decât romane, drame şi scrisori.»

Şi în *Poezii* II înfloreşte & străluce supraestimarea clişeului, a poncifului, a stereotipiilor de gândirostivieţuire, a simţului comun, ba chiar ni se afirmă că un «adevăr banal cuprinde mai mult geniu decât operele unor Dickens, Gustave Aymard, Victor Hugo, Landelle». Ea se întemeiază pe scrutarea omniprezenţei discursului moralizant, edificator + enkratic, la care totul poate fi în definitiv redus [şi pe care intelectualul akrat, admiţând că există vreunul, îl contrează… de câte ori are prilejul], ceea ce-l determină pe encomiastul paradoxal să emită că «instruirea tineretului este poate cea mai frumoasă expresiune a datoriei». Că, în urma apologiilor năstruşnice, rostirile moralizatoare şi şcolare ni se oferă dezgolite, *mises à nu*, făcute de râsul gurului, îi neimportant pentru moment, singură pasionându-ne structura mişcării evaluatoare: nicidecum lectura orbită, şi

orbitoare, ce va fi deplasat cestiunea *Poeziilor* la un şir de speculaţiuni despre bine şi rău, la o palinodie cu gust dubios, expresiune a unei morale de cazarmă şi de *enfant de coeur*, la un conflict personal, de ordin psi, la o «convertire a unui copil al veacului puţin cam întârziat»[142]. Acestei lecturi îi substituim una de pune accentul, de data aceasta, pe ceea ce – în acele afirmaţii, în acele interogaţii, în acele exclamaţii – covârşeşte cestiunea etică sau individuală propriu-zisă, cât şi situaţia insului scriitoricesc, pentru a sălta dezbaterea la un mai înalt etaj de generalitate, în sensul însuşi al discursului epidictician. Textul *Poeziilor* ne şi invită, de altfel, la o astfel de treabă. Când Isidore Ducasse murmură că «poezia personală şi-a trăit traiul şi şi-a mâncat mălaiul», ştim ce se ascunde sub vocabula «poezie» şi ce înseamnă a relua «firul indestructibil al poeziei personale»: o indicaţie auctorială, bine cunoscută exegeţilor ducassieni [fie ei, ca noi, şi de obârşie getă], ventilează sintagma de «prozaice bucăţi», îndepărtate şi de poezie şi de proză, semn către formulările fragmentare, în legătură cu care vă vom întreţine în capitolul următor al cărămizii noastre teziale şi/sau doctorale.

Pasagiile despre întâietatea scriiturii transpersonale asupra celeia personale[143] sunt, prin urmare, de recitit ca nişte formulări laudative ale acelor legi, principii şi cuvinte

142 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

143 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

de ordine în veşmânt de imperativ categoric, sub care Puterea se dă sieşi ori celor vizaţi de ea[144]. Îngăduit ni-i aşadar să inferăm că totul nu-i decât un mare joc retoric, deschis oricui, nu unora anume, şi că medalia se acordă vervei şi uşurinţei elogiatoare/blamatoare, nu obiectului vizat epidicticeşte: nu respingerii oricărei posibilităţi de contestare a fundamentelor epistemologice, nu necesităţii de a camufla realitatea, nu avantajelor ignoranţei, nu afirmării funcţiei decorative ori statutului pur cantitativ al poeziei, nu valorizării antiromantice a raţiunii, ca în fraza următoare: «Da, oameni buni, vă ordon să ardeţi, pe un vătrai înroşit în foc, raţa îndoielii cu buze de vermut, care, împrăştiind, într-o melancolică luptă a binelui cu răul, lacrimi neizvorâte din inimă, face peste tot, fără maşină pneumatică, vid universal.»

Critica paradoxală

Poţi parcurge placheta *Poezii I* ca pe o întreprindere de exegeză literară *sui generis*, urmărind acelaşi ţel ca şi discursul blama [lauda] tor: să-l lase pe lectorele intempestiv cu gura căscată. În joc intră o rostire critică, teoretică + teoretizantă, sprijinită pe aceeaşi strategie argumentativă sumară, pe aceleaşi postulate, pe aceiaşi *topoi*, pe aceleaşi declaraţii intransigente. Ar fi, puţintel, complementul laudei paradoxale.

Rebus sic stantibus, gestul ducassian – teoretizant, criticos ori exegetic – se încăpăţânează în continuare să întoarcă pe dos punctul de vedere general admis sau cauţionat de norma intelectuală a epocii. Astfel, judecăţile asupra poeziei «au mai multă valoare decât poezia. Sunt

144 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

filosofia poeziei. Filosofia, astfel înţeleasă, înglobează poezia. Aceasta nu se putea Gpsi de poezie. Filosofia se va putea însă lipsi de poezie.» Proliferează monstruos exagerarea, bineînţeles, dar în sensul unei glorificări pe dos, al unei nemăsurate apologii a metalimbajului, a actului critic, a glosatorilor + scoliaştilor + comentatorilor, căci «o bună apreciere a operelor lui Voltaire [adânciţi cuvântul apreciere] îi de preferat acestor opere înseşi»: mereu glosa + scolia + comentarul sunt ţinute drept superioare originalelor; mereu individualităţii, originalităţii, exemplarităţii, li se opun anonimatul, transpersonalul, colectivul. Această strategie hermeneutică o să conducă, automat şi previzibil, la deprecierea auctorilor celebri, plasaţi printre auctori de mâna a doua, obnubilaţi cu schepsis printre auctori de mâna a treia. *Medeea* lui Legouvé e, astfel, «preferabilă colecţiei operelor» unor Byron, Capendu, Zaccone, Félix, Sardou, Goethe, Ravignan, Charles Dinguet, Lacordaire, Gagne, Gaboriau…

Încet-încet, discursul teoretizator se metamorfozează în rostire biografică, fără a înceta să fie năstruşnică, la capătul extrem al epidicticului, etalare şi evaluare provocatoare de mărunţişuri, de anecdotică şi istorie literară subalternă. Trăsăturile biografice preluate de travaliul ducassian corespund mai întotdeauna imaginii scriitorului enkratic, aşa cum o va fi dăltuit ideologia Puterii întru consumul publicului celui larg. Se resimte asta în pasagiul faimos despre «Marile-Capete-Moi». Calificările alese trimit, aici, la o cunoaştere mai degrabă cancanescă a individului scriitural, nu la opurile semnate de el, acestea din urmă folosindu-se doar spre a hrăni biografia de subsol şi bârfologia: de aceea… Chateaubriand «este Mohicanul-Melancolic; Sénancour,

Bărbatul-cu-Jupon; Jean-Jacques Rousseau, Socialistul-Cârâitor, Ann

Radcliffe, Fantoma-Ţicnită; Edgar Poe, Mamelucul-Viselor – Alcoolice; Maturin, Unealta-Tenebrelor; George Sand, Hermafroditul-Circumcis; Théophile Gautier, Incomparabilul-Băcan; Leconte, Captivul-Diavolului; Goethe, Sinucigaşul-cu-Plânsete; Sainte-Beuve, Sinucigaşul-cu-Râsete; Lamartine, Barza-Lăcrimoasă; Lermontov, Tigral-ce-Rage; Victor Hugo, Funebrul-Arac-Verde; Mickiewicz, Imitatomi-lui-S atan; Musset, Fantele-fară-Cămaşă-Intelectuală; şi Byron, Hipopotamul-Junglelor – Infernale»[145].

Imnul de x *glorificare*

Dar discursul elogiator, în *Cânturile lui Maldoror*, este, credem noi, mai uşor de învăluit sub aparenţa maiestuoasă, lirică, directă; îi poţi da târcoale, mai simplu, dinspre obiectul său, ce nu mai îi reprezentat de alte rostiri, enkratice au ba, ci de clişee, motive, fragmente, unităţi discrete ale fenomenului literar. S-ar diversifica, el, în vreo trei mari modalităţi: 1. Encomionul simulator al formei epidictice paradigmatice; 2. «imnul de glorificare»; 3. Comparaţia paradoxală.

Întâia modalitate priveşte strofa a şaptea din Cântul al doilea şi arhetipul hermafroditului. Grozavă stroafă, dragi receptori ai operei lautréamontiene, într-adevăr: îi socotită, în aproape toate istoriile literare, ca una dintre cele mai desăvârşite bucăţi din poezia franceză, ignorându-i-se total ori subestimându-i-se dimensiunea de capcană textuală, forţa inversatoare, maniera de elogiere pişicheră

145 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

a unui *locus communis* romantic şi picat în desuetudine, după o anumită dată, pe tot spaţiul euro-atlantic. Or, tonului armonios al primelor fraze, unde se iţesc toate comodităţile descrierii romantice «dezgolite», îi succed pirueta ludică şi remarca trivială că Guvernoiu atribuie androginului «o pensie onorabilă, pentru a-l ajuta să uite că, odată, a voit a-l introduce cu forţa, fără verificare prealabilă, într-un ospiciu de alienaţi. El însă foloseşte numai jumătate din bani; restul îl dă săracilor.»

Ai şi patru «imnuri de glorificare» în *Cânturile lui Maldoror*: al oceanului, în Cântul întâi, strofa 9; al păduchelui, în Cântul al doilea, strofa 9; al matematicilor, în Cântul al doilea, strofa 10; al pederaştilor, în Cântul al cincilea, strofa 5. Toate sunt construite pe antiteza dintre obiectul lăudăm paradoxale şi ciolovec sau omenire, înconotaţi negativ; toate fac larg uzaj de funcţia invocantă a limbagiului, subîntinsă de pulsiunea cu acelaşi nume, cele mai invoc ante adeverindu-se stroafele oceanului şi matematicilor, cele mai puţin invoc ante, ale păduchelui şi poponauţilor, heteroclite cât încape, dac-ar fi să grăim limba retoricii, sau ţintind la «efect de heteroclit», dac-am trece pe idiolectul lui Claude Bouché.

Sintagma însăşi de «imn de glorificare» aparţine metalimbajului lautréamondan. Şi încă ceva: toate cele patru bucăţi de bravură postepidictică invocă liric, maiestuos, obiectul encomiastic, în toate decelându-se însă incongruităţi şi schimbări de registru oratoric, simptomatice pentru acea ilaritate a seriozităţii proprie apologiei şi/sau blamului năstruşnic, adică paradoxal[146].

146 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Comparaţia scandaloasă

Mulţi vor fi mirosit deja «oglinda» *Cânturilor lui Maldoror* în metabola comparantă. Fireşte că şi ea participă, graţie structurii sale neobişnuite, la «cretinizarea», la minunarea, la zguduirea şi, spre final, la trezirea cetitoriului întru condiţia literaturii celei înnouătoare.

Lautréamont consacră regimul comparaţiei ca efort infatigabil în *Cânturile lui Maldoror:* ea este viclenia prin care metafora străbate în toate direcţiile câmpul nesfârşit defrişabil al acestei scrieri. În devianţa ei, în irupţia ei subversivă, prelungeşte opera de inversaj scriptural, deschide şi închide textul, terminând prin a-şi institui economia şi legile-i proprii[147].

Cărţile de specialitate grăiesc adesea că, într-o comparaţie canonică, termenul comparat, ţinând de orizontul rostirii noastre pe cale de alcătuire, prezintă o zonă de obscuritate, iar noi încercăm, chipurile, s-o luminăm în felul cel mai avantagios, vânând compara/iţii necesari unde putem ori, mai precis, unde ne-o îngăduieşte canonul adoptat. Or, comparaţia lautréamontianà oscilează, scumpa de ea, între uzanţă populară, transparentă + utilitară, fără intensitate, fără putere sugestivă, şi o folosinţă «absurdă», cu impertinenţă maximală, pe care lectorul îi tentat s-o ocolească, într-atât îi sporeşte perplexitatea. Avea-vom, dară, la extremităţi maldororiene, comparaţia clişeiformă faţă cu neuitabilul şir «frumos ca…»; la mijloc: poate comparaţia cu compara/îţi multipli, anchetată de Ann Scott, ce-şi adastă

147 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

încă exegetul.

De comparaţia clişeiformă nu vom grăi prea mult în acest lunguţ subcapitol. Nici nu nădăjduim s-o facem la vreo altă ocazie. «Gol puşcă», «lustruit ca o carapace», «înalt ca un turn», şi altele din aceeaşi făină metabolică, nu impresionează ca atare, ci în neaşteptatul context al ocurenţei lor. Stupefiază ceva mai mult Lautréamont când redă vocabulei noastre funcţia comparantă, indicând metatextual procesul şi rezultatul, compararea şi comparaţia[148]. Ce importă, de obicei, la el? Să ne dezorienteze, să ne rătăcească, să ne poticnească, să ne scuture: textu-i îşi consfinţeşte aici, în accepţie saussuriană, arbitrarul, libertatea şi forţa fabricatoare, când nu aruncă în aer limitările norm ante ale figurii, încetăţenind prin ukaz auctorios şiretlicul inversajului şi al întoarcerii pe dos, aliat de bază al comparaţiei scandaloase: «Trebuie să fii puternic: pentru că ai o figură mai mult decât umană, tristă ca universul, *frumoasă ca sinuciderea» [Cânturile lui Maldoror*: I, 3]. «O serie întreagă de păsări rapace, iubitoare de carnea celuilalt şi apărătoare ale utilităţii urmăririi, *frumoase cât scheletele ce exfoliază panocoşi în Arkansas*, zboară în jurul frunţii tale ca nişte servitori supuşi şi plăcuţi» [*ibidem*: IV, 4]. «Dacă cineva o să vadă un asin mâncând o smochină ori o smochină halind un asin – cele două situaţii nu se ivesc frecvent decât, poate, în poezie –, fiţi siguri că după ce va fi cugetat două sau trei minute, pentru a şti ce conduită să adopte, va părăsi cărarea virtuţii *şi se va porni să râdă ca un cocoş/*» [*ibidem*: IV, 2].

148 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

În Cântul al cincilea şi, mai cu seamă, în Cântul al şaselea, derapajul îi maximal, metamorfozele vin una după alta şi… atrag maşina lautréamontianà în hora acelor împerecheri fără precedent, a căror natură ciudată survine de la distanţa, ireductibilă, dintre cei doi termeni ai figurii, aduşi naivamente la întâlnire ca şi cum ar emana din acelaşi holon:

«Uliul virginez, *frumos ca un memoriu despre curba descrisă de un câine alergând după stăpânul său*, dispăru printre crăpăturile unei mănăstiri în ruinuri» *[Cânturile lui Maldoror:* V, 2]. *«Vulturul de miei, frumos ca legea dezvoltării pieptului la adulţii a căror propensiune la creştere nu este proporţională cu cantitatea de molecule asimilată de organismul lor*, se pierdu în straturile înalte ale atmosferei» *[ibidem].* «Scarabeul, *frumos ca tremurul mâinilor în alcoolism*, dispărea la orizont» *[ibidem], «îmi par frumos! frumos ca viciul de conformaţie congenital al organelor sexuale bărbăteşti, constând în scurtimea relativă a canalului uretrei şi în diviziunea sau absenţa peretelui său inferior, aşa încât acest canal se deschide la o distanţă variabilă de vârf şi deasupra penisului; sau şi ca această caronculă cărnoasă, de formă conică, înălţată pe baza superioară a ciocului curcii; sau, mai degrabă, ca adevărul ce urmează: „Sistemul gamelor, modurilor şi al înlănţuirii lor armonioase nu se sprijină pe legi naturale invariabile, ci este, dimpotrivă, urmarea principiilor estetice variabile, care s-au modificat odată cu dezvoltarea progresivă a omenirii şi care or să se mai modifice”; şi, mai ales, ca o corvetă cuirasată cu turele» [ibidem:* VI, 6].

Iată cum la capăt de investigaţie, pricepem că textul lautréamontian nu dezgroapă analogii noi, ci le instituie contra raţiunii şi prejudecăţilor de moment, impunându-le prin violenţă cetiturii, nu neglijează comentariul

comparaţiei asupra ei înseşi, nici coordonarea înăuntrul secvenţei de comparazzţi, nici semnele de exclamaţie cu funcţie autoreferenţială, nici şotia inversantă, nici jetul parodic[149]. Urmarea efectivă – şi afectivă – a acestui soi de strădanie comparatoare, în ruptură cu exigenţa canonică de asemănare preexistentă din real ori din limbagiu, îi după nivelul epidictic şi iniţiatic al sărmanului lector, mistificarea, consternarea şi, mai târziu, de vrea Hermes, divinul patron al hermeneuţilor, accesul la un nou mod scriptulectural, cu puternic damf postmodern, dacă nu postistoricist[150].

SCRIITURA TURBIONARĂ ŞI SCRIITURA FRAGMENTARA

Pentru a explicita mersul scriiturii sale, pentru a semnala *că les Chants de Maldoror* sunt cu adevărat un *work în progress*, este meşterită de către scriptorul lautréamontian o comparaţie între zborul unui stol de stumi, a cărui descriere se împrumută dintr-o enciclopedie a ştiinţelor naturii, şi înlănţuirea-dezlănţuirea unităţilor textouante: cânturi, stroafe, paragrafe, fraze, teme, etc. Fiindcă zborul respectivului stol iaşte controlat de cele două forţe decelate în *boustrophedon* şi în mişcarea aratului[151], din moment ce instinctul sileşte păsările să se

149 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

150 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

151 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

apropie mereu de Centru, de Unul, în timp ce rapiditatea deplasării le împinge fără încetare spre extremităţi, incitându-le să iasă din cercul unităţii şi al identităţii[152]. Păsările «ascultă de glasul instinctului, iar instinctul le obligă să se apropie mereu de centrul plutonului, în vreme ce repeziciunea zborului le antrenează neîncetat dincolo; aşa încât mulţimea asta de stumi, adunaţi de o tendinţă comună către acelaşi punct magnetic, plecând şi venind fără întrerupere, circulând şi încrucişându-se în toate direcţiile, compune un soi de vârtej foarte agitat, a cărui masă întreagă, fără să urmeze o direcţie precisă, pare să aibă o mişcare generală de evoluţie în jurul ei înseşi, rezultând din mişcările particulare de circulaţie proprii fiecăreia din părţile sale, şi în care centrul, tinzând perpetuu să se dezvolte, dar mereu presat, respins de efortul contrar al liniilor înconjurătoare şi apăsătoare asupra lui, este constant mai dens decât oricare dintre linii, care sunt cu atât mai compacte cu cât se apropie mai mult de centru» *[Cânturile lui Maldoror*: VI, 1]. Cetitoriul însuşi invitat este, apoi, să dea atenţie înţelesului acestei grefe textuale constituite de fragmentul şterpelit Enciclopediei Doctorului Chenu, furtului, celui *voi* cu două accepţii – *larcin* + *déplacement* – de smulgere din orizontul propriului fiinţial: «Tu, la fel, nu te lăsa impresionat de modul bizar în care îmi cânt stroafele» *[ibidem].*

Precitata zugrăvire a stolului îmi arată cânturile, stroafele, paragrafele, frazele, temele şi motivele lautréamontiene aşa cum sunt, aşa cum vor să fie: un

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

152 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

turbion, un vârtej în mers[153]. Mişcarea centripetă face semn, aici, şi textul mi-o sugerează desluşit, către instinctul de conservare, carele nu-i decât un alt aspect al nostalgiei originilor, al tentaţiei Unităţii şi Cărţii, ale acestor pseudonime pentru Unul plotinian. Deplasarea spre extremităţi indică mişcarea spre cultură, apoi – când cultura ajunge aculturaţie, hedonism de masă şi mesagiu publicitar – spre textuanţă, spre structurile descentrate, întru scriitura de fragment, unde nemica nu se ancorează în vreun absolut, în vreun centru, în vreun semnificant transcendental[154]. Iar ceea ce semnalizează Lautréamont cu învârtejirea zburătoarelor păsăreşti ar fi tocmai lupta dată de scriilectură împotriva ispitei centripete, propensiunea sa centrifugă, «deplasarea sa spre roşu». Poate că nu este un mărunţiş faptul că descrierea stolului e subtilizată unei enciclopedii, unui text eminamente vertiginos şi în care domnesc discontinuul, turbionul cultural + absenţa de centru. Asemeni enciclopediilor, asemeni dicţionarului, aidoma oricărei structuri descentrate, *Cânturile lui Maldoror* par să aspire la acefalitate, refuzând popasul în imobilitatea sensului determinabil, probabil, unic + ultim.

Ar trebui, credem noi, să inventariem, din acest punct de vedere, toate figurile lautréamontiene în stare să coroboreze această lectură: zboruri-furturi, lupte, pedepse,

153 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

154 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

deplasări, elipse, triunghiuri, parabole, prăştii, rotaţii, coame smulse, giraţiuni de tot felul, violenţe narcisice, alternarea povestirii cu digresiunea, a comentariului poetician cu acela naratorial, statutul indecidabil al opului nemaispăimind în momentul de faţă pre nimeni, în strofa 1 a Cântului întâi avem zborul stolului de cocori, cu trimitere la *Divina Commedia*; în Cântul al patrulea, strofa 8, scalparea lui Palmer, al cărui trup, «lansat de forţa centrifugă, s-a dus să se ciocnească de trunchiul unui stejar»; în strofa ultimă a Cântului al şaselea, «corsarul cu păr de aur» supune unei operaţii similare – dar mai complicate, mai rafinate, mai comentate – corpul lui Mervyn, proiectat finalmente în partea superioară a Panteonului hexagonal. De fapt, în toate stroafele vom fi aflat câte ceva şi nu ne-am putut plânge că şomăm sub unghi heuristic.

Simbolicamente, aceste învârtejiri, aceste turbionări multilaterale, aceste jocuri, aceste mişcări de dans, de deplasare anevoioasă în spaţiu ori de lansare – nu uită să ne avertizeze Zweig şi Blanchot – trădează narcisismul, sunt narcisismul, pentru că iâitegrează eliptic, neîncetat, fragmente de ţi] realităţi textuale extrinseci, praştia lautreamontiană înlănţuind, înainte de a se dezlănţui, toate imaginile, toate frânturile, toate colajele, toate…

În sfârşit, ar mai fi de lămurit relaţia scriiturii turbionare cu *deus ludenăv* cu *homo ludens* şi, în genere, cu jocul: mai ales cu jocurile de vertij, centrate pe pierderea stabilităţii percepţiei, botezate de Roger Caillois *ilinx,* ceea ce se întâmplă să fie tocmai numele grecesc, în Dicţionarul lui Bailly, al… turbionului[155]!

155 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume

Cum stăm, din punctul nostru de vedere, ca exegeţi ai scriiturilor turbionară şi fragmentară, cu Isidore Ducasse şi *Poeziile*, cu Lautréamont şi *Cânturile lui Maldororl* Stăm bine, cum altfel? îndată se va vedea că aşa este, căci…

…ne aducem aminte că Isidore Ducasse, în scrisoarea din 21 februarie 1870 către Verboeckhoven, proclamă anume dorinţă de ruptură ce merită inspectată cu mai multă îndrăzneală. «Ştiţi, zice el, mi-am renegat trecutul. Nu mai cânt decât speranţa; însă, pentru asta, trebuie să atac întâi îndoiala acestui veac [melancolii, tristeţi, dureri, disperări, nechezături lugubre, răutăţi artificiale, blesteme caraghioase etc., etc.]. Într-o lucrare pe care i-o voi duce lui Lacroix pe la începutul lui martie, mă dau la cele mai frumoase poezii de Lamartine, de Victor Hugo, de Alfred de

Müsset, de Byron şi de Baudelaire, şi le corectez în sensul speranţei, indicând cum ar fi trebuit să se facă. Aici, corectez şi şase bucăţi mai proaste din afurisita mea de cărţulie.» Şi, la drept vorbind, ce se întâmplă? Isidore Ducasse nu a corectat vreodată «cele mai frumoase poezii», nici cele şase bucăţi problematice din cartea anterioară a *Cânturilor lui Maldoror*: cel puţin nu a făcut-o la modul foarte patent. Cu toate acestea, în scrisoarea din 12 martie 1870 către bancherul Darasse, răsare termenul de «prefaţă», explicitat ca vehiculator al intenţiei ferme de a relua relaţiile cu bunul simţ apoftegmatic al unor Corneille & Racine. «Volumul meu, declară el, nu va fi gata decât peste patru sau cinci luni. Însă, până atunci, aş vrea să-i trimit tatălui meu prefaţa, cuprinzând 60 de pagini, tipărită la Dl. Lemerre. Va vedea astfel că lucrez şi-mi va trimite suma totală pentru opul de publicat mai târziu.» Şi

shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

aşa, după ce şi-a vestit reinstalarea în şirul bunului simţ clasic, racordul la unitatea racino-comeliană, începe să-i inverseze-răstoame-întoarcă pe Pascal, La Bruyère, La Rochefoucauld şi Vauvenargues, cu osebire în *Poezii II.* Mai avem dreptul, în asemenea circumstanţe, să luăm *Poeziile* drept «prefaţă la o carte viitoare»? Iar «cartea viitoare» în ce senz neblanchotian o iau: operă ce mereu se sustrage şi pe care mereu o preced prefeţele, aceste «publicaţii permanente»?

Aşa cum nu. A mai dat urmare ideii de a publica o lucrare la editorul Lacroix, a părăsit Isidore Ducasse şi proiectul de prefaţă la Lemerre, tipărirea *Poeziilor* încredinţând-o imprimeriei Balitout, Questroy & Cie. Totuşi, această operă nu are vreo legătură verosimilă cu proiectele precedente: nu «corectează» poeme de Lamartine, Byron, Hugo sau Musset, ci meditaţiile pascaliéné, maximele rochefoucauldiene, labruyèresti şi vauvenarguesiene. În fine, nu vedem prea bine de ce am considéra, ca suprarealiştii şi în optica mitologiei lor lautréamontofile, *Poeziile* drept «prefaţă la o carte viitoare», când ar fi vorba mai degrabă, în termeni ducassieni, de o «publicaţie permanentă» a unor «prozaice bucăţi» pe care auctorele urmăreşte să le scrie «în cursul vremurilor»[156]. De aceea singura ipoteză dignă de ceva interes hi-va pentru noi aia de vede în *Poezii* fragmente desperecheate, neterminate, dar parcurse, ici şi colo, de freamătul sistemului, al «cărţii viitoare», la care inevitabilmente nu răzbesc.

Ce hram poartă fragmentul? Dar fragmentul

156 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

romantic, precursor german al scriiturii fragmentare?

Vasile Voia, şi nu numai, fi-va-ne călăuză parţială în istoria problemei[157], întrucât e necesară o coborâre până la Novalis şi fraţii Schlegel. Căci, la 1797, Friedrich Schlegel publica, în *Lyceum der schönen Künste*, întâile sale fragmente şi, aşa, propunea lumii occidentale o nouă modalitate literară, resimţită de prima generaţie romantică germană drept formula sa de afirmare cea mai puternică. Prilejul şi modelul fură ivirea, în 1797, a *Maximelor şi meditaţiilor*; *caracterelor şi anecdotelor* chamfortiene, traduse imediat şi în nemţeşte: sunt, poate, zorii mirabili ai naşterii fragmentului romantic, operă de artă perfectă în – şi prin – sine, «ca un arici». El va înlocui aforismul, drag Epocii Luminilor, ce vizase problematica morală a naturii umane într-o expresie lapidară, sprijinită pe o construcţie simetrică şi coerenţă logică de tip entimematic. Însă, la limită, nici fragmentul romantic nici actuala scriitură fragmentară nu se vor fi acomodat prea bine cu forma aforistică. Şi iată de ce. «Aforismul este puterea ce mărgineşte, ce închide. Formă ce este în formă de orizont, propriul său orizont. Prin asta vedem partea sa atrăgătoare, mereu retrasă în ea însăşi, cu ceva sumbru, concentrat, de o violenţă obscură ce o face să semene crimei sadiene – opusă total maximei, această sentinţă pentru uzajul lumii bune şi şlefuită până la a deveni lapidară, în vreme ce aforismul îi tot atât de nesociabil ca un bolovan [dar un bolovan de origine misterioasă, un grav meteor căruia, o dată căzut, i-ar plăcea să se volatilizeze]. Rostire unică, solitară, fragmentată, însă, cu titlu de

157 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

fragment, deja completă, întreagă, în această fărâmiţare, fărâmă ce nu trimite la vreun lucru sfărâmat, revelând astfel exigenţa fragmentară care este de asemenea natură că forma aforistică nu ar putea să-i convină»[158].

În fragmentul romantic, schlegelian sau novalisian[159], se concentrează, se condensează idei, gândeme, iluminări geniale, fulguraţii, momente de inspiraţie, asociaţii diverse, corespondenţe neaşteptate, un maximum de gândirostivieţuire într-un minimum de spaţiu scriptural, indiferent de claritate şi contradicţii[160]. Plus de asta, forma fragmentată, în ochii lui Friedrich Schlegel, nu cunoaşte inconvenientele sistemului, încheiat, repliat în el însuşi. Nefiind productul inteligenţei schematizante, ci fructul inspiraţiei momentane, fragmentele se dovedesc notaţii mai mult sau mai puţin exacte ale firului discontinuu de intuiţii geniale, încarnează o clipă fugace din fluxul haotic al vieţii interioare şi nu sunt accesibile decât cunoaşterii imediate[161]: ca într-un labirint, unde spiritul se rătăceşte

158 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

159 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

160 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

161 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ca să slăbească regula, să se instaleze cheful transgresor, să triumfe paradoxiile. Pentru Novalis însă, fragmentului i se recunoaşte statut de prefaţă la o cunoaştere viitoare. Fragmentele au, în concepţia sa, un caracter de tranzienţă, fiind seminţe literare ori filosofice, dintre care multe, cu vremea, se adeverează nefecunde, neviabile, obsolete; ţin de o propedeutică la o cunoaştere ulterioară; sunt exerciţii prealabile, efemere, dar revoluţionatoare; principiul lor îi nedesăvârşirea. Izomorfe cu monologul ce are loc *în interiori homine*, unde sălăşluieşte adevărul romantic [înainte ca să devină peisagiul o stare sufletească], lectura nu are decât să le desăvârşească.

Într-adevăr, lectura, ea, descoperă în omul romantic ceva mai profund decât omul: pulsiunea vorbitoare, glasul naradvic, vagul sufletesc, exigenţa fragmentară, primordială, strigătul primai, originar, fundamental. Pentru romanticii din stirpea novaiisiană, forma exterioară a fragmentului pierdurează ca semn al raportului neîntrerupt cu «depărtarea lăuntrică», măcar că, la auctorele lui *Heinrich von Of ter dingen,* bucăţile au deseori tendinţa să se amplifice în tractate şi să refacă puntea cu investigaţiile filosofice[162]. Obligat să aleagă între sistem şi fragment, Novalis ar fi recurs totuşi la paradoxalul *System der Systemlosigkeity* la sistemul absenţei de sistem, la sistemul apt să ocolească finitul şi îngustimea sistemelor, dar şi acuza de injustiţie şi anarhie, sistem al pluralităţii, al deschiderii infinite, compas al libertăţii, neformal, nematerial, haosmotic. Precum la Schlegel, bucăţile novalisiene formează un întreg, însă nu

162 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

o totalitate solidă, statică, închisă, căci «a avea sistem, iată ce îi mortal pentru spirit; a nu avea, iată ce de asemeni îi mortal. De unde necesitatea de a susţine, pieptănându-le, amândouă exigenţele»[163]. Ceea ce deloc nu înseamnă că fragmentaritatea ar purta marca unei ferme coerenţe; de unde şi minunea că fragmentul, «ca fragment, tinde să dizolve totalitatea pe care o presupune şi pe care o împinge spre disoluţie, de unde, la drept vorbind, nu se formează, căreia i se expune pentru ca, dispărând şi, odată cu el, retrăgându-se orice identitate, să se menţină ca energie de dispariţie, energie repetitivă, limită a infinitului mortal, operă a absenţei de operă [pentru a-l respune şi a-l tăcea respunându-l]. Aşa că impostura Sistemului – Sistem înălţat de ironie la un absolut de absolut – este pentru Sistem un mod de a se mai impune încă o dată prin discreditarea cu care îl creditează exigenţa fragmentară»[164].

Spre a da seama bărbăteşte şi de alt model ce ar putea să informeze ducassienele *Poezii*, trebuie să reamintim exigentului lector, oricât de fugar, apropierea joussiană de formalism. Ea ne-ar ajuta, eventualmente, să limpezim relaţia lui Isidore Ducasse cu propoziţionalul, cu apoftegmaticul, cu sentenţiosul, cu fragmentarul [novalisian, schlegelian, nietzschean ori blanchotian], cu prefaţa ce mereu precede, vestindu-le, cartea viitoare,

163 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

164 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

totalitatea, sistematicitatea, şi mereu nu le atinge, scopul ei ocult părând mai degrabă acela de a le cobâlţâi. Aşadar + deci + prin urmare…

…relevă insistent apologetul stilului oral că guralivitatea este, în principal, de esenţă formulară, cam cât vorbitura. Pe bune, «formulele stilului oral formular sunt reuşita lingvistică genială şi definitivă a sute şi poate mii de generaţii. Aceste generaţii succesive s-au chinuit zilnic să-şi forjeze unelte verbale, total utilitare, în vederea exprimării societate şi a transmisiei tradiţionale a ştiinţei lor, a întregii ştiinţe din mediul lor etnic. Fiecare individ, bărbat ori femeie, din acest mediu etnic îi aşadar zilnic antrenat, de anturajul său şi încă din copilărie, întru memorarea şi ventilarea formulelor tradiţionale. Pe urmă, în funcţie de aptitudinile-i mai mari sau mai mici, se antrenează el însuşi întru asamblări personale ale acestor formule etnice»[165]. Aşa că ducassienele *Poezii* nu pot să nu ne apară, sub acest nou ecleraj al depărtării, drept asamblări, scrise în accepţie joussiană, deşi le susţinde intenţionalitatea inversatorie, pe dos întorcătoare. Asemeni mediilor culturii orale, aidoma «oraturii», ele propun spiritului descătuşat o opoziţie: între formula propoziţională şi cuvânt, dat fiind că în lumea etnică a vorbiturii [şi – de ce nu? – în salonul cu rafinament prerevoluţionar, în cafenelele frecventate de Nepotul lui Rameau ori în clasele de retorică ale liceelor din Tarbes şi Pau – unde se va fi instruit auctorele *Cânturilor lui Maldoror*], nu cuvântul este unitatea de măsură a expresiei, ci formula, mai cu seamă propoziţională. «Acolo,

165 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

toată lumea improvizează, mai mult sau mai puţin genial, cu aceleaşi formule tradiţionale, aşa cum la noi toată lumea improvizează, mai mult ori mai puţin genial, cu vocabule»[166]. Al doilea mod de improvizare, oricât de subtil ar fi el în societăţile decadente, nu iaşte superior primului, Vergiliu nu e superior, chiar înromânizat de Nicolae Ionel, bunului Homer. Acesta, fiindcă veni vorba, «îi mereu formular, iar Vergilius, care nu este, ne-a fost întotdeauna savant explicat ca inferior lui Homer»[167].

Fragmentarul, formularul, oralul, ele, se adeveresc apropiate şi de gestemele corporalităţii. Din lene, din comoditate ori din vreun alt motiv obscur, omul a redus limbajul întregului său trup la cel guraliv. Pre limbă joussiană însă nu ajunge să afirmi că acţiunea însăşi este un limbagiu: ar mai trebui adăugat că vorbirea este un gest şi că ai o gramatică umană ce transcende particularităţile etnice, o gramatică a bilateralităţii, posedând ciolovecul două picioare, două mâini, două fese, doi umeri, doi sâni, două testicule, devoalându-se ca *un être à deux battants*, o fiinţă cu două canaturi. Cât despre paralelismele muabile în care diferiţi stilisticieni şi lingvişti structuralişti – de la Moscova, de la Praga, de la Paris, de la Chicago – cred că pot depista forţa şi funcţia poetică, nu ar fi ele altceva decât balansul unei fraze ce adoptă mişcarea naturală a corpului.

---

166 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

167 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

Poeziile neagă, se neagă, se reneagă, se re-reneagă şi refuză sistematizarea. Discontinue, spaţii fiinţe, inversante, distorsionante, ele persistă în formule prepoziţionale, în maxime juxtapuse, bilaterale [în senz topologic şi tropologic]: răstoarnă formule vechi, le dezasamblează, le reasamblează şi le dau, astfel, o nouă şansă de supravieţuire culturalnică. Dar paradigma ale cărei trăsături majore Isidore Ducasse se forţa să le pună la vedere, să le regrupeze şi recontextualizeze pentru ca, regrupându-le şi recontextualizându-le, să-şi ordoneze experienţa şi praxa scripturală, această paradigmă n-o putem imagina din cutare sau cutare formulare incompletă, deoarece *Poeziile*, la primă vedere, au aerul unui şantier: al unei compilaţii de bucăţi cu tipologii dispersate, ansamblu neînchegat de pietre în aşteptarea unui edificiu mereu neterminat, însă care nu-i exclus să-şi fi visat finiţiunea structurală[168]. Pierssens crede că, dacă s-ar condensa trăsăturile constituante ale schemei epistemice de care ţine Isidore Ducasse, s-ar obţine aproape maxima că nu există un alt «bun obiect teoretic decât obiectul constituit din elemente ireductibile, alcătuit cu reguli formatoare de axiome, de teoreme, şi cu o logică generativă»[169]. Or, această logică generativă îi pentru noi, circumscrisă de operaţia inversatoare, pe dos întorcătoare, mai importantă, fireşte, decât materialele pe care se

168 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

169 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

exersează, deşi e tentant uneori, în exegeza *Poeziilor*, să nu neglijezi dimensiunea asertivă a propoziţiunilor formulare în favoarea operaţiei de transformare, de transformulare. Cu siguranţă că unele aserţiuni ducassiene i-or emoţionatără până la Dumnezeu – pardon: până la semnificantul transcendental – pe semioticienii dornici să ajungă la geometrizarea, la producerea raţională a discursului, la totala înstăpânire asupra limbii şi textului: «Ştiinţa întreprinsă de mine este o ştiinţă distinctă de poezie… Mă străduiesc să-i descopăr sursa.» «Fenomenul trece. Eu caut legea.» «Pentru a cunoaşte lucrurile, nu e nevoie să le cauţi la amănunt. Cum acesta este finit, cunoştinţele noastre rămân solide.»

Altele i-ar face să jubileze îndelung pe epistemologi şi pe logicieni, când ar afla, din *Poezii* /, că structura epistemică poate emerge, pentru Isidore Ducasse, investită cu atributele unicei forme doritoare să unească logica strictă şi limba naturală, îmbrăţişând cu fervoare idealul laplacian: «Va prima răceala maximei».

Înţelegem acum şi de ce uzajul maximei îi crucial pentru afirmarea adevărului, pentru, mai exact, suscitarea efectului aletic. Maxima, ea, nu purcede prin aproximări, prin tatonări, prin încercări, prin erori inevitabile, procesual şi diferenţial: departe de a fi o vaganţă, ea ţâşneşte în elementul aletic; este modul de a se spune – ca formă pură – al adevărului[170]: «Maxima nu are nevoie de ea însăşi pentru a se autentifica. Un raţionament exige un alt raţionament Maxima este o lege ce închide în ea un ansamblu de raţionamente. Un raţionament se

170 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

completează pe măsură ce se apropie de maximă. Devenit maximă, perfecţiunea-i rejectează dovezile metamorfozei sale.»

Ne-ar mai rămâne de argumentat, acum, că o dată consumat «eşecul» *Ciuturilor lui Maldoror*, după descoperirea neputinţei de a crea sistemul perfect, absolut, al cărui centru să hie lautréamontianul şi narcisicul «eu», îi mai rămânea lui Isidore Ducasse o coardă la arc, o viclenie, o strategie retorică: putea, cu armele pe care le cunoştea foarte bine – acelea ale limbagiului tradiţional –, să anihileze centrul, să-l descentreze, să-şi arunce în aer universul, să faciliteze jocul liber al elementelor în sistemul plesnit, în structura descentrată.

Căci Lautréamont va fi fost, într-o amplă măsură, cavaler al Sistemului[171], al unui sistem foarte curios, vertiginos, turbionar, gata în orice moment să se fărâmiţeze sub impactul forţelor centrifugare. În *Poezii*, acolo, revine în chip de cavaler al «Banalităţii Camusiene», al formularului, al scriiturii de fragment, al detentorializării deleuziene, al rostirii plurale ce nu se lasă totalizată sau înglobată; acolo, se abandonează încă o dată limbajului ca să creeze o lume conformă cu propria sa voinţă de putere scripturală, voinţă ce nu s-a schimbat în trecerea de la *Cânturile lui Maldoror* la *Poezii*, doar că poartă alt semn, antisistematic, semnul acelui *System der Systemlosigkeit* de care vorbirăm mai la deal[172]. Setea de

171 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

172 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic

sistem se mai regăseşte, ici şi colo, în scrisorile citate, dar în *Poezii* e mai tare ura împotriva Unului şi a înţelesului unic: aceştia mijesc numai la orizontul mişcător al prefeţelor, dedicaţiilor, «publicaţiilor permanente».

Textul însuşi al *Poeziilor*, prin extrema sa «banalitate» şi excesivul său «bun simţ», simulează că vrea să se conformeze unei scrieturi elaborate «de toţi. Nu de unul singur»: aceea a proverbelor, dictoanelor, aforismelor populare sau clasice, a sentinţelor imemoriale, a discursurilor gagademice şi de la distribuirea premiilor şcolare, unde nu ai eu atotputernic, ci transpersonalitate şi joc slobod al elementelor. Dacă punem între paranteze operaţia inversajului, rămân paremiologicul, an tin arcisicul, logica elementară, bunele sentimente, flecăreala – numită de Heidegger *das Gerede* în *Sein und Zeit.* Scriptorul ducassian reconstruieşte, aşa cum încercase anterior să o facă în *Cânturile lui Maldoror* ipostaza sa lautréamontianà. Limbagiul său devine, acuma, transparent, eficac, însă actul său e deschis: se pot reasambla la nesfârşit fragmente anterioare; se pot inversa *ad infinitum* meditaţiile, maximele, sentinţele, adagiile, aforismele, fragmentele altora.

Dacă, în *Cânturile lui Maldoror*, scriptorul narcisic şi zweigian nu şi-a putut înălţa imagina la înălţimea sistemului, el va edifica în *Poezii* o lume pe măsura decepţiei sale: dispersată, dezorientată, eclatată, făcând cu ochiul în toate direcţiile, fără centru sau, mai bine zis, al cărei centru se află peste tot şi nicăirea. Şi cetitoriului i va întinde o capcană cu titlul: în loc de poe [ze] me îi oferă ceva asemănător cu aforismele, cu maximele, cu sentinţele, dar acest ceva nicidecum nu s-ar putea plasa

că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

sub intitulanţa *Maxime, sentinţe & meditaţii*[173], măcar că «efectul maximesc» nu e neglijabil, fiindcă maxima înseamnă formulare sentenţială a unui şir de judecăţi, iar un raţionament dă impresia perfecţiunii abia când se apropie maximal de rostirea maximizată[174]. Ştim şi de ce. O ştia şi Isidore Ducasse: pentru că, în conştiinţa culturală a lectorului, perfecţiunea sentenţioasă nu mai are nevoie să etaleze fazele procesului cognitiv, etapele anevoioasei metaforfoze. Mentalităţile, sub chipul habitudinilor intelectuale, l-or instruitără pe cetitor că o idee înveşmântată aforistic, adagial sau apoftegmatic, nu se respinge fără urmări, ceea ce-l incită pe Isidore Ducasse să propună afirmaţii contrare în interiorul aceluiaşi spaţiu literar, *Poezii I* ori *Poezii II*, fără ca forţa perlocuţionară a ziselor, necesarul dar imprevizibilul lor impact, să sufere prea mult; de pildă: «Reglatorul sufletului nu este reglatorul unui suflet. Reglatorul unui suflet este reglatorul sufletului când aceste două specii sunt destul de confundate pentru a putea afirma că un reglator nu este o reglatoare decât în închipuirea unui nebun ce glumeşte.»

Având aceeaşi structură cu maxima, aforismul ducassian, dacă totuşi există, învinge problematica închiderii enunţului, ordinea numerică nefiind în *Poezii o* ordine privilegiată, «care ar trebui să încheie şirul. Această ordine este prin natura sa neterminată, se

---

173 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

174 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

prelungeşte la infinit, nu ar putea constitui o ordine veritabilă, nici închide un enunţ. Este aşadar contradictorie cu secvenţa ordonată, necesară şi închisă a unei cărţi, şi contradicţia asta îi ireductibilă»[175]. Iar Norman O. Brown nu s-ar supăra dacă aş zice despre fragmentarismul ducassian că este, blakeian exprimându-ne, «exagerare, extravaganţă a limbajului, drumul excesului care ne conduce la palatul înţelepciunii», «forma adevărului dement, forma dionisiacă»[176]. De altfel, când Jupiter ori Apollo ar regenta Sistemul, prin definiţie heliolatra, Scriitura fragmentară nu s-ar putea lăsa tutelată decât de scandalul gândirii cel oximoronic, de zeul beat, de zeul nebun, de Dionysos[177].

În plus, *Poeziile*, cum nu se prezintă la interval ca o simplă răsturnare a intenţionalităţii ce subîntinde *Cânturile lui Maldoror,* le vedem şi ca o urmare logică a întreprinderii anterioare. Dezvoltarea din ce în ce mai sacadată – accelerată, sincopată – a Cântului al şaselea îndruma, natural de tot, la morcelare textuală şi jeturi aforistice. «Cântul» însuşi era, în Evul Mediu, oral, circular, colectiv[178]. Isidore al nostru se va fi înhămat, prin

175 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

176 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

177 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

178 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au

urmare şi virilmente, la sarcina urgentă de a învinge rezistenţele, capcanele şi inerţiile culturale din textul scris, carele, prin chiar natura sa, este linear [cel puţin în viziunea logocentrică a Occidentului][179], continuu, repetitiv şi identificator, la unitate reducător, foarte constrângător: de a surmonta inerţiile textului scris şi are institui exuberanţa jocului suprem al creativităţii, când bietul condeier funcţionează, măcar o vreme, ca *deus ludens.*

A ŞAPTEA SCRISOARE A CONTELUI DE LAUTRÉAMONT

Deceniul trecut aducea nitcai senzaţie în lumea lautréamontienilor şi isca noi valuri în balta maldororiană. Ce se întâmplase de fapt?

De fapt, până nu demult, se cunoşteau doar şase scrisori ale lui Isidore Ducasse, mai accesibil literaţilor sub pseudonimica deghizare a Contelui de Lautréamont [1846 – 1870]. Trei sunt adresate lui Verboeckhoven, asociatul editorului şi librarului Lacroix, pe 23 + 27 octombrie 1869 şi pe 21 februarie 1870.

Originalele lor au fost legate de Armand în exemplarul lui Poulet-Malassis achiziţionat de Jacques Doucet pentru biblioteca sa de rarităţi. Ediţia Genonceaux din *Cânturile lui Maldoror* a mai exhibat două epistole în 1890, adresate bancherului Darasse, transmiţător către junul Isidore, aflător la Paris, al piţulelor parentale emanate de la Montevideo, căci Lautréamont = *L'Autre e*

---

fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

179 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii" (n. ed.).

[st] à Mont [evideo] pentru urechea aptă de ascultări anafonice, pentru ochiul abil în depistarea paragramelor. Una e din 22 mai 1869, alta din 12 mai 1870. Apoi, Jacques Guérin, un colecţionar norocos, a mai dat de o misivă ducassiană către un critic literar, neidentificat până în prezent, din 9 noiembrie 1868.

A şaptea scrisoare, trimisă din capitala Franciei exilatului Victor Hugo la Guemesay pe 10 noiembrie 1868, a ales să-i apară cui? Lui Roger Martin, administrator hugolian la insulara Hauteville House, într-o zi a anului de graţie 1980, una-mienouă-sute-optzeci, când foileta nonşalant un exemplar din *Cântul întâi* al lui Maldoror, ediţia din 1868. Acest exemplar al plachetei din 1868 – semnalează François Chapon în *Bulletin du Bibliophile*, 1/1983, cu râvnă xerografiat şi mie expediat de J-P. Goujon – va fi fost, dară, găsit întâmplător în burta unui vechi dulap [îndrăgostit?], în partea inferioară a locuinţei hugoliene de la Guemesay, cam pe unde erau altă dată cuhniile!! Cam pe unde se ruinau odinioară samovarele!!!

Greu îi de stabilit la ce dată a fost deversată inestimabila broşură în punctul unde, în veacul trecut, se elaborau pentru fericitul exilat voluntar *les merveilles de la cuisine*. În tot cazul, ea nu figurează în niciunul din inventarele cărţilor şi bunurilor hugoliene. Şi totuşi, în biblioteca neimaginară a *Mizerabililor* afli un exemplar din rarisima ediţie a *Cânturilor lui Maldoror* din 1868, cu filele tăiate de la pagina 52 la pagina 85, semn neîndoios că venerabilul *poeta vates* nu cetea în diagonală, ci… prin sondaj. În sfârşit, ce să mai lungim voroava, a şaptea scrisoare poartă marca recipiendarului, un *R* indicator de posibil răspuns junelui destinatar. Asemeni multor tineri epistolari, geniali, dar necunoscuţi, Isidore se va fi ales eu un /? chiar dacă nu va fi primit un mesagiu palpabil, ceea

ce îi mare lucru dacă evităm perspectiva posterităţii superdestinatare; ceea ce îi un scandal dacă nu o ocolim, căci Infernul nu-i *les autres, les notres ou les vôtres*, cât, mai degrabă, absenţa de răspuns. Dar să vedem cum curge misiva cu pricina în versiune piţuliană *ad hoc*, adică pentru prezentul concentrat tezial:

Paris, 10 noiembrie 1868

Domnulef

Vă trimit două exemplare dintr-o broşurică ce, din motive independente de voinţa mea, nu a putut să apară în luna august. Ea apare acum la doi librari de pe Bulevard, şi m-am hotărât să scriu la vreo douăzeci de critici, pentru ca s-o recenzeze. Şi totuşi, în august un ziar, «La Jeunesse», a vorbit despre ea! Am zărit ieri la poştă un puştan care avea în mână «L'Avenir National» cu adresa Dumneavoastră şi atunci m-am decis să vă scriu. Acum trei săptămâni i-am remis domnului Lacroix al doilea cânt spre a-l tipări împreună cu primul. L-am preferat celorlalţi fiindcă am văzut bustul Dumneavoastră în librăria Dumnealui şi pentru că vă este editor. Până acum nu a avut însă răgazul să-mi vază manuscriptul de-o%arece, mi-a spus el, îi foarte ocupat; iar dacă aţi binevoi să-mi scrieţi o scrisoare, sunt sigur că, arătându-i-o, ar deveni mai prompt şi ar ceti foarte repede cele două cânturi în vederea imprimării. De zece ani am mare dorinţă să vin să vă văd, ci nu am para chioară.

Sunt trei greşeli de tipar; iată-le: pagina 7, rândul 10: în loc de: şi ce n'est c'est, *trebuie* şi ce n'est; *pagina 16, rândul 12:* Mais l'homme lui est plus redoutable, *trebuie* mais l'Océan;

pagina 28, antepenultimul. În loc de il est brave, *trebuie* il est beau.

Iată adresa mea: Mr. Isidore Ducasse

23, rue Notre-Dame-des-Victoires Hôtel: à Vunion des nations

Nici nu vă puteţi închipui cât de mult aţi ferici o fiinţă omenească dacă mi-aţi scrie câteva cuvinte. Îmi mai promiteţi şi câte un exemplar din operele ce vă vor apărea în luna ianuarie? Şi acum, ajuns la capătul scrisorii, îmi privesc îndrăzneala cu mult sânge rece şi mă cutremur că v-am scris, eu care nu sunt încă nimic în acest secol, în vreme ce dumneavoastră sunteţi în el Totul.

Mă întreb acum, la finiş de translaţie, dacă a şaptea scrisoare va ocaziona o nouă carte despre Domnul Conte, aşa cum s-a întâmplat cu descoperirea de către fratele Jacques Lefrère a unei fotografii ducassiene. Opul său se cheamă *Le visage de Lautréamont* şi l-a editat Pierre Horay în 1977. Lesne vă imaginaţi indignarea posesorilor de portrete imaginare ale auctorului, daliniene au ba, vociferările autografilor «poetului fără chip», obiecţia lor cum că buclucaşa poz [nţă, pescuită într-un prăfuit album din casa fiicei lui Georges Dazet cel colegial, ar fi ultradubioasă, iar exemplarul din *Iliada* cu adnotări ducassiene în limba spaniolă, hipersuspect. Mai stranie îmi stăruie însă o mărturisire a lui Alexandru Paleologu de prin 1983, sub cireşul gazdei subsemnatului din mirificul sătuţ naturist Doi Mai, în prezenţa efervescenţilor Magdalena Ghica şi Dan Arsene: pe vremuri, compulsând auctorele *Bunului simţ ca paradox* [şi viitor senator naţional-monarhist creştin şi democrat + şoim al moţăitului parlamentos] colecţia cotidianului ubu… cureştean *L*Indépendance roumaine*, ar fi dat cu crucea peste două recenzii la Lautréamont, apropiate de signatura lui Frédéric Damé, dedicator al *Poeziilor* ducassiene binecunoscut maldororienilor de pretutindeni şi care a prilejuit lui François Caradec să îl menţioneze – în

monografia sa din 1970 – de două ori pe bunul Caragiale în chiar grai danubian. Senzaţionalele recenzii ar fi datat din intervalul 1880 – 1889.

Oricum, nicio bibliografie n-are ştire de ele în Vest.

Am anunţat marea veste Occidentului: lui Jean-Paul Goujon, care l-a alertat pe François Caradec, care l-a pus în mişcare pe Maurice Nadeau, care a pus la dispoziţie spaţiu tipografic în a sa *Quinzaine littéraire.* Mare fierbere printre lautréamontofili, galvanizaţi de iminenţa boambei de pe Dâmboviţa! între timp, mărturisitorul de sub cireş, presat din toate părţile să producă documentul, începu să nu mai fie sigur de locul citat, nici de data întâlnirii cu mirajul, măcar că iaşte specialist în tribulaţiile româneşti ale lui Frédéric Damé, dedicatorul *Poeziilor*: Peste o vreme o să uităm şi noi micuţul incident bibliografic, ba şi uitarea lui. *Ainsi va la vesse du monde*[180].

Nevoia aceea isidoriană de recomandare hugoliană îmi redeşteaptă însă interes asupra ultimei fraze epistolare. Ea dă frâu liber speculaţiei despre Tot, Marele Tot, «Marele Obiect Exterior» din *Cânturile lui Maldoror*, şi nimicul ce se infiltrează în el cu dorinţă de subversiune, generând «apocalipsa foiletonică». Dar, la kabbalişti, Marele Tot Divin trebuie ca, într-un fel sau altul, să reculeze, să se contracte, să se retragă în sine prin zimzum[181], altminteri nu poate avea Creţia loc; altminteri

180 Şi totuşi: consultat încă o dată, prin intermediari, după redactarea acestor rînduri, venerabilul senator şi-a amintit cu precizie că mai fusese chestionat o dată în materie, însă încă de pe atunci nu-şi mai amintea nimic (n. ed.).

181 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

nu e loc pentru nicio Creativitate. *Vous, vous y êtes le Tout*, îi spunea Isidore Ducasse lui Victer Hugo. Iar dacă partea se substituie întregului, ţine loc de tot, umple întregul cu zbiarătele sale şi nu reculează, nu dă înapoi, dar deloc, deloc, deloc, atunci părţile celelalte recurg, în ultimă şi disperată instanţă, la toticid [ca la o formă subtilă de paricid]: atunci nu ne miră că, în *Poezii*, îi poreclit Venerabilul Victor, da, «Funebrul-Arac – Verde» şi i se denudează ticurile stilisdceşti; atunci pricepem că, uneori, pensionarea Maestrului se impune cu maximă urgenţă…

…oricât de neînlocuibil, de gagademician şi de ciopragian s-ar crede Dumnealui[182].

DIGRESIUNEA CU PRIVIRE LA ANUSUL INFUNDIBULIFORM

Anusul infundibuliform: ce iaşte asta? o să mă întrebaţi voi. Eu însă am s-o iau de departe, de departe, chiar prin spatele grădinii. Cu drăguţul de *infundibulum* atingem o problemă ce creează necazuri traducătorilor noştri, aproximativi cunoscători de limbi etranjere, dar fără cultură intensă în ştiinţele umane şi istoria Occidentului. Însuşi bibliotecarul Zaharia Plăianu din Cajvana copilăriei mele, ce învăţase rusa ca să-l tălmăcească pe Şota Rustaveli cu tot cu *Viteazul în piele de tigru*, tocea, în anii şaizeci, franţuza, cu gândul de a-l învalahiza pe comunardul Arthur Rimbaud, şi i-ar fi reuşit operaţia dacă nu s-ar fi poticnit în sintagme năucitoare precum *ithyphalliques et pioupiesques*, ce vor fi datără multă bătaie de cap şi lui Petre Solomon. Ei da, contemporanii lui Verlaine, trecuţi prin greaca veche şi

182 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

cultul clasicilor, puteau înţelege itifalicul, falul erect, şi argotismele soldăţeşti din clasa lui *pioupiou* ori a lui *pitou*, necum aluziile rimbaldiene la ostaşii din cutare cazarmă pariziană ce-ţi intromiteau savoarul prin fundament, conform regulilor bunei iniţieri bărbăteşti. Însă…

…cu fundamentul acesta, care uneori poate să se adevereasc㠄 infundibuliform, îl regăsim pe un alt contemporan, esenţial şi necunoscut, al lui Arthur, pe Lautréamont, cu tot cu maldororienele sale *Cânturi*, unde ai faimoasa stroafă invocatoare a «pederaştilor incomprehensibili», jugănită de cenzura ceauşie în versiunea lui Taşcu Gheorghiu de la Univers. În docta noastră teză doctorală o interpretăm ca remanenţă a encomionului paradoxal, ieşit din genul epidictic al oratoriei greceşti. Dar…

…să nu uităm că şi Lautréamont brava cenzura celui de-al Doilea Imperiu Franţuzesc şi pe Napoleon al III-lea, recurgând totuşi la cauţiunea elogiului pe dos, a falsei seriozităţi şi a excentricităţii; dar, în textul îndrăzneţei stroafe, aflăm o sintagmă ce multă vreme s-a ţinut de noi, ca scaiul după berbece. Fiindcă, atunci când grăieşte naratorul lautréamontian, în stroafa cu pricina, despre poponauţi [azi reabilitaţi şi cu drept de cetate în Europa, odinioară prigoniţi şi goniţi din târgurile lumii], pomeneşte anusul infundibuliform al acelora[183]. Anusul infundibuliform? Ce e aia anus infundibuliform?

Noi înşine, pe nobilele urme lautréamontiene, am aplicat expresia perchiziţionatorilor din mai 1983,

183 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

boţârlanilor şi ciurlăilor de pe SeRelrie[184], în al căror zgău enorm ne dispăruseră o mulţime de cărţi şi de reviste, başca dactilograma la *«Brazde peste haturi» revisited.*

La primă vedere, motivând kratylian, ca în dialogul platonic, ai zice că ar fi vorba de un cur fără fund, de un fund fără fund, de un fundament abysssal, de un non-fundament, de un cur prăpăstios, fără bază şi fără temelie, de un *Ab-grund*, pe care nu se poate sprijinire nemica de ordinul onticului, care are aproape statutul fiinţei heideggeriene, ce nu o putem, dacă respectăm diferenţa ontologică dintre *Sein* şi *Seindes*, coborî la rangul de fiinţare, cum procedează filozoficienii de la Aristotel încoace, ea repliindu-se în ascundere şi reivindu-se, retrăgându-se şi lăsându-se uitată, pentru ca metafizica să-şi dezgolească esenţa în tehnica modernă din hala ce vuieşte ameninţător[185].

Nu. Nu o să motivăm kratylian, ci, buni gospodari ai textelor, ne holbăm în Guţu, în dicţionarul latin-român al cestuia, şi în Quicherat, care ne dau pentru *infundibulum* înţelesul de pâlnie şi, respectiv, *entonnoir.* Prin urmare, «anus în formă de pâlnie» cercat-a să ne propună stroafa lui Lautréamont, nu fundament fără fundament, nici, ca să vorovim pleonasticeşte, *Abgrund* prăpăstios. Întrebarea ce se pune acum: e curioasa expresiune un *hapax legomenony* o spunere unică, o zicere singulativă? Dacă

184 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

185 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

ignorezi istoria represiunii – administrative şi discursive – a homosexualităţii în veacul al nouăsprezecelea, ai şopti că da, iar dacă ignorezi şi rostirea medicală a aceluiaşi secol, ai crede că-i la mijloc o invenţiune scriitorească.

Or, de te aşterni travaliului filologic, adică hermeneutic în accepţie tradiţională, vezi că lucrurile nu stau chiar aşa, mai ales că Isidore Ducasse, fantasmaticul Conte de Lautréamont, avea bune lecturi de carte ştiinţifică, fructificate de multe ori brutal în *Cânturile* sale[186]. Îmi aminti-voi mereu că şi pe mine m-a interogat într-o zi Marina Mureşanu, secretara de partid unic a Faculei de Filo iaşiotă, dacă e *la Cochinchine* o găselniţă auctorială în *Maldoror*. I-am zis-o de la obraz: «Puiculeano, Leano, consultă o hartă a Indochinei, unde Francia va fi posedat ceva colonii, şi o să afli repegior răspunsul cu privire la Cochinchina. Studiul imanent al textelor literare nu te duce întotdeauna prea departe, laba onirică aşteptându-te pe la toate colţurile, când nu te conduce autoreferenţialitatea mult aşteptată la zgâire superfetatorie în propriul zgău!»

Totuşi… să revenim cu îndârjire la anusul infundibuliform şi să-i dăm de capăt respectivei forme pâlniare. Căci, atunci când îi frecventezi pe istoricii mentalităţilor şi ai neevenimenţialului, ori pe sociologii trecutului, când te uiţi cum îi folosesc de bine Jean-Paul Aron & Roger Kempf în *Penisul şi demoralizarea Occidentului*, când eşti la curent şi cu cercetările bachelardiene despre intrazia imaginaţiei sau a prejudecăţilor în abordările voit ştiinţifice, ei bine… atunci

186 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

observi că anusul infundibuliform fantasmă se adeverează, foarte preştiinţifică şi pătrunzând, prin efracţie ori insidiosamente, în studiile medicale, iar acestea din urmă vor cauţiona reprimarea legală nu doar a homosexualilor surprinşi asupra faptului, ci şi a su? f îcţilor, nedovediţi, bănuiţi ori numai pârâţi de vecini binevoitori[187]. Da, da, da: reclamatul îi supus unui control al doctorului, legist au ba, carele va aşterne pe hârtie două fantezii anatomice, ajutat şi de ştiinţa indicibilă a statisticii: 1. Un procent însemnat din cei examinaţi au *cazzo di cane*, penis lung şi echipat cu vârf ascuţit, câinesc; 2. Anusul dumnealor prezintă o formă ciudată, de pâlnie, arătându-se parcă adaptat acelui soi de fal. Da, da, da: Tissot îi unul din savanţii ce propaghează asemenea «teorii ştiinţifice» din veacul al optsprezecelea, tot el insistând şi asupra efectelor negative ale erotismului solitar, de a cărui practicare boţârlănăria avea să acuze şi pe redactorul prezentelor rânduri[188].

Restul nu se lăsa aşteptat: acuzele de pedofilie din mediile rurale, declaraţiile mincinoase ale elevilor manipulaţi de rude şi primar sau popă, condamnările la ani lungi de pandaimos în Insula Diavolului [ce-i va găzdui, mai târziu, pe Căpitanul Dreyfus şi pe Papillon], căci – să nu uităm – Dracul însuşi are anusul infundibuliform, aidoma prezentându-se la interval şi infernul musulmano-

187 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

188 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

dantesc împreună cu bolgiile sale[189], largi spre suprafaţa Terrei, strâmtându-se pe măsură ce te apropii de fundul fundamentului, de baza bazei, de talpa iadului, unde adastă, cu o mână legat în faţă şi alta de spate[190], chinuibil până la Judecata de dinapoia Istoriei, însuşi Lucifer.

MAGAZINUL STRICT STUDENŢESC: *Ci fait la thèse que Luc Pitou declinet?*

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Voui…

MAGAZINUL STRICT STUDENŢESC: Atunci, la revedere şi să nu auzim numai de «Nicio faptă bună nu rămâne-va nepedepsită»!

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Pe curând. Şi nu uitaţi notele, necum celelalte referiri post-teziale…

MAGAZINUL STRICT STUDENŢESC: Negreşit, Domnule Exegetescule!

EXEGETUL LUI LAUTRÉAMONT: Altminteri, vă previn amicalmente, o să-mi public, în integralitatea ei cocoşantă, doctorala cărămidă.

MAGAZINUL STRICT STUDENŢESC: *Vae lectoribus tuis, auctor imperiosae voluntatis!*

EXEGETUL LAUTRÉAMONTIAN: «Imperiosae noluntatis» ar suna şi mai şi, căci s-ar înromâniza degrabă ca «nevoinţă neabătută». Fie însă şi aşa.

MAGAZINUL STRICT STUDENŢESC: *Ainsi soit-il!*

---

189 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

190 Enigmatic episod, ale cărui urmări mediatice şi protestatare au fost stopate de însuşi împricinatul: gurile rele, dar bine informate, zic că, de fapt, o euforie etilică a făcut ca eruditul şi amanta-i cu nume shakespearian să se bată „ca chiorii“ (n. ed.).

1. Ediţia de care ne servim în prezentul travaliu de cercetură doctorală e aceea de la Eric Losfeld, Paris, 1971, îngrijită de Arpad Mezei şi Marcel Jean. Versiunea românească de la Univers, datorată peanei lui Taşcu Gheorghiu şi introdusă de generalul Romul Munteanu, deşi onorabilă [nu cât a *Ghepardului* lampedusian însă], comportă câteva remarcabile intervenţii cenzori ale, nu întotdeauna marcate de cutumiarele paranteze pătrate, precum în strofa despre pederaştii cu anus infundibuliform, că autocenzura învalahizatorului nu o mai punem la socoteală: or studia-o, la momentul oportun, specialiştii în estetica receptării.

2. Mircea Eliade: *La nostalgie de V origine*, Gallimard, Paris, 1971, p. 298.

3. Cf. C.G. Jung, Charles Kerényi, Paul Radin: *Le Fripon divin*, Georg, Genève, 1984, traducere de Arthur Reiss, p. 152, unde se argumentează că romanul picaresc, inclusiv cel rabelaisian, îi romanul Potlogarului, fără limite naţionale, cum intuise şi Goethe când îl boteza într-un anume fel pe Reinecke Fuchs.

4. Mircea Eliade: *op. cit.,* p. 304.

5. Cf. Ioan Petru Culianu: *Gnozele dualiste ale Occidentului*, Editura Nemira, 1995, p. 114: «Din punct de vedere istorico-religios, mitul gnostic al Sophiei apare astfel ca istoria tipică a unui Trickster feminin, servind la explicarea stării de decădere a lumii ori a apariţiei demiurgului unei lumi de-a dreptul sau parţial rele.»

6. Jacques Derrida: *La dissémination*, Éditions du Seuil, 1972, p. 12.

7. Livius Ciocârlie: *Realism şi devenire poetică*, Facla, Timişoara – 1974, p. 198.

8. *Ibidem*, p. 199.

9. Cf. Charles Mauron: *Des métaphores obsédantes*

au mythe personnel, José Corti, Paris, 1988, p. 273 şi *passim.*

10. Hazali a scris o imensă carte împotriva filosofilor, intitulată *Tahafot al-falasifa,* «Distrugerea filosofilor» [sau, mai degrabă, *Autodistrugerea filosofilor*, cum crede Henri Corbin, şi o zice în *Istoria filosofiei islamice*, Gallimard, Paris, «Idées», 1964, p. 257]: «Aici mai ales izbucneşte paradoxul unui Hazali ce, atât de convins de inaptitudinea raţiunii în a atinge certitudinea, are cel puţin certitudinea de a distruge, prin controversă raţională, certitudinile filosofilor. Averroes a fost conştient de această autonegare: o dată admisă neputinţa totală a raţiunii, această neputinţă se întinde şi asupra propriei sale negări. De aceea va replica Averroes prin distrugerea negaţiei şi va scrie *Tahafot al-tahafot,* unde se vede cu ochiul liber cum Hazali nu iese din cerc, nu-şi face vânt în alt limbaj, fie el şi nefilozofic. Vrând să demonstreze filosofilor că demonstraţia filosofică nu face doi bani şi nu demonstrează nimic, îşi atinge ţelul printr-o demonstraţie filosofică.» Spus altfel, la el n-ai nici descompunere, nici apel la alternate, ci, pe bune, doar sinucidere ilocuţionară.

11. Roland Barthes: *Roland Barthes par lui-même*, Éditions du Seuil, Paris, 1990, p. 126.

12. Ghilimelele, citatele, trimiterile, aluziile [şi alte praxe intertextuante]: îs treburi anevoioase, deloc voioase, deloc neglijabile. Rapid reduc ele absenţa de carte la op şi transformă distrugerea filosofiei ori deconstrucţia metafizicii în «discurs filozoficesc». De aici, la unii, recursul la fragmentariu: în *Ştiinţa veselă, Tractatul logico-filozofic, Inconvenientul de a te fi născut, Scriitura dezastrului, Hârtii lipite. Caietele lui Hypnos*, *Pasul dincolo*, bunăoară; căci, dacă citatul, «cu forţa sa morcelantă, distruge dinainte… textul din care nu numai

că este smuls, dar pe care îl exaltă până la a fi doar smulgere, fragmentul fără text şi context îi radicalmente necitabil», cum glăsuieşte undeva Blanchot, poate chiar într-unul din primele numere ale revistei *Gramma.*

13. Roland Barthes: *op. cit.,* p. 164.

14. Cf. Roger Caillois: *Rencontres*, Presses Universitaires de France, Paris, 1978, capitolul *Lautréamont şi critica romantismului.*

15. Marcel Bénabou: *La littérature potenţialle,* Gallimard, 1973, p. 204.

16. Cu apropou e trimiterea noastră la romanul *Le Roi des Aulnes,* unde Abel Tiffauges, personagiul bazial, îşi construieşte o hermeneutică de uz personal, centrată pe forie, inversiune malignă şi saturaţia semnelor.

17. Ştergerea respectivă se referă la re scrierea lautréamontianà a Cântului întâi, din 1868, la reluarea lui în opul complet despre tribulaţiile lui Maldoror, când numele propriu al unui coleg auctorial de liceu se vede înlocuit cu expresii şi sintagme şi termeni tehnici redevabili ştiinţelor naturale. Operaţia aceasta o va fi numit Sollers, *faute de mieux,* tanatografie.

18. Vezi Aristote: *La Rhétorique,* Librairie Générale Française, Paris, 1991, traducere de Charles-Émile Ruelle, p. 93, unde se enumeră cele trei genuri mari ale retoricii: deliberativul, judiciarul şi demonstrativul. Acesta din urmă, numit şi epidictic, are în vedere gestiunea discursivă a elogiului şi a blamării.

19. Max Hueber Verlag, München, 1960.

20. Aşa credea, între alţii, Seneca Retorul: drept care Vasile Florescu îl menţionează la loc fruntaş în *Retorica şi neoretorica sa,* apărută la Editura Academiei Socialiste, Bucureşti, 1973, cum era şi just.

21. Vezi Diogène Laërce: *Vies et doctrines des*

philosophes, II, Gamier & Flammarion, Paris, 1965, pp. 185 – 7.

22. Cf. Platon: *Banchetul,* Editura de Vest, Timişoara, 1992, p. 20: «Şi asta încă nu-i atâta de mirare; dar am citit eu însumi de curând, într-o lucrare a unui învăţat, laude nesfârşite închinate sării din bucate, pentru folosul ce ni-l aduce. Şi s-ar putea vedea, cred, încă multe preamăriri din acestea, pentru lucruri de aceeaşi natură. În vreme ce, deci, se depune atâta zel în jurul acestui fel de subiecte, pentru Eros nu s-a găsit până azi, între oameni, îndrăzneţul care să-i închine un cântec după cuviinţă! Şi rămâne aşa, neglorificat, un zeu atât de mare.»

23. Erasmus din Rotterdam este şi auctorele unei – subintitulate – *Laus stultitiae*, al unui *Encomium moriae*, iar cetitoriul negrăbit nu are decât să-şi procure, în vreun anticariat din Lisabona, *The e nduring Monument: A Study of the idea of Praise în Renaissance Literary Theory an Practice* [Chapel Hill, HC, 1962] de O.B. Hardison. Toate apărările sau apologiile ce se vor concocta atunci – ori mai târziu – îs cu schepsis, căci presupun un cronotop unde obiectul elogiului de întreprins va fi suferit o devaluare, o desconsiderare, o minimalizare. Ne gândim la contemporanul lui Shakespeare, ce iniţiază o *defence of poetry;* nu-l uităm nici pe Blaise Pascal, cu al său proiect de *apologie du christianisme:* de aici şi necesarul grăunte de paradoxalitate encomionică, inteligibil şi trăitorilor în orizontul societăţii deschise, liberal-capitaliste, antilirice, antiinchizitoriale, desacralizate, cu efectele poetice transplantate în mesagiul publicitar, cu stihuitorii relegaţi în crâşme sordide sau reciclaţi pe discurs găunos şi şmenautică politiciană. Şi totuşi, în anticariatul cretzulescian din Ubucarest ce găseam, prin 1980? *Elogiul lenei* de E. Marsan, editat de Hachette în 1926, aceeaşi

casă mai propunând, antebelic, şi: *Elogiul dezordinii* de Gérard Bauer, *Elogiul frivolităţii* de André Beaunier, *Elogiul ignoranţei* de Abel Bonnard, *Elogiul snobismului* de Marcel Boulenger, *Elogiul cochetăriei* de Gérard de Houville, *Elogiul curiozităţii* de Émile Henriot, *Elogiul bârfei* de Abel Hermant, *Elogiul prostiei* de Louis Latzarus, *Elogiul urâţeniei* de Francis de Miomandre, *Elogiul minciunii* de Étienne Rey, *Elogiul egoismului* de Paul Souday şi *Elogiul lăcomiei* de Jean-Louis Vaudoyer.

24. Joseph de Maistre: *Du Pape. Les Soirées de Saint-Pétersbourg*, Pauvert, 1964, p. 66. Cu prezentarea şi selecţia textelor făcute de E.M. Cioran! Pe de altă parte, Roger Caillois, în cadrul Colegiului de Sociologie, venea cu o comunicare ce denuda postura simbolică de suveran inversat a călăului tradiţional, a purtătorului de mantie roşie. Revezi, de el, *Instincts et société*, Éditions Denoël & Gonthier, Paris, 1976, pp. 11 – 34.

25. Cf. Lucian din Samosata: *Scrieri alese*, Univers, Bucureşti, 1983, pp. 191 – 217; în traducerea lui Radu Hâncu.

26. *Apud* Salvador Dalí: *Journal d'un génie*, Gallimard, Paris, 1974, p. 66. În aceeaşi *Anexă I* a opului dai ini an am mai depistat materie primă pentru cercetătorul enigmei epidictice: e vorba de *L'Art de péter ou Manuel de V artilleur sournois*, asumat de misteriosul Comte de la Trompette, Médecin du Cheval de Bronze, şi răsărit, pe la începutul secolului al nouăsprezecelea, la

Moncuq, în Guyenne. Plus de asta, vremea trecând, Nea Nicu Scorniceşteanu ocultându-se prematur, Editura Hum an it as a răspândit şi pe meleaguri carpato-pontice *Jurnalul unui geniu*, cu tot cu *Arta beşitului,* iar noi ne-am procurat, într-o librărie din Nancy, o retipărire din 1988, cu ilustraţiile originare, a flatulenţioasei textule de la *anno*

Domini MDCCLXXVI [en Westphalie, chez Florent Q, rue Pet-en-Gueule, au Soufflet].

27. Les Chants de Maldoror, I, 1.

28. Cf. Michel Onfray: *L'Art de jouir,* Grasset, Paris, 1991, p. 207.

29. Claude Bouché: *Lautréamont,* Larousse, Paris, 1974, p. 153.

30. Revedeţi maxima cea mai faimoasă a *Poeziilor* [refutată, cu ignorarea contextului şi în multiple rânduri, de Mihai Urs ac hi, ori recontextualizată, pe murii Sorbonei, de turbulenţii alumni parizieni ai lunii Mai 1968]: *«La poésie doit Jtre faite par tous. Non par un Pauvre Hugo! Pauvre Racine! Pauvre Coppée! Pauvre Corneille! Pauvre Boileau! Pauvre Scarron! tics, tics, et tics.»* Da, Apollinaire şi suprarealiştii vibrau la încărcătura liberatoare a formulei ducassiene, asociind-o propriei lor tentative de scriitură automatică, în vreme ce sorbonagrii, onagrii sorbonieni, derivau din ea, prin transtextouare parodiantă, *grafitti* ca *Flic, flic et flic!*

31. Limbagiul iaşte – cum glăsuieşte preabunul L-V. Thomas în *Mort et pouvoir* [Payot, 1975, p. 175] – «instrumentul privilegiat al Puterii cu atât mai mult cu cât aceasta controlează instituţiile însărcinate să-i ventileze mesagiul ideologic. Violenţei puterii suverane i se substituie violenţa simbolică a rostirii coperite de raţionalitate. Subscrieţi crezului raţionalist şi totul va fi excelent în cea mai bună dintre lumi.»

32. Avangardele poetice ale veacului nostru s-or fi delectat, ele, cu acest pasagiu sturiubatec. Şi nu prea: căci suprarealiştii recuperau ca precursori pe Ann Radcliffe şi Maturin, cu minunatele lor «romane negre», ca să nu mai grăim de Poe şi Baudelaire. *«Il est clair cependant que, ici pas plus cu ailleurs, Isidore Ducasse n'avait en tête des*

hiérarchies, et eu îl rejetait dans le „mal" aussi bien Maturin que Poe et Sand» [Marcel Jean & Arpad Mezei, *în* Isidore Ducasse, Comte de Lautréamont: *Oeuvres complètes,* Eric Losfeld, Paris, 1971, p. 330].

33. Oferim, cu proverbiala-ne generozitate, câteva mostre incredulului lector: «Bătrâne ocean, tu faci să valseze maşinile lor cele mai grele cu graţie, eleganţă şi uşurinţă. Le pui să facă salturi gimnastice până la cer şi plonjoane admirabile până în adâncul domeniilor tale: un saltimbanc ar fi invidios pe ele» *[Cânturile lui Maldoror,* I, 9]. Atenţie sporită: în 1980, obţineam un ingenios encomion paradoxal înlocuind peste tot, în strofa cu pricina, *Je te salue, vieil océan!* prin *Je te salue, vieille Union Soviétique*\ Dar… să ne continuăm travaliul citation al:

«De întâlniţi un păduche în drumul vostru, vedeţi-vă de treabă, nu-i lingeţi papilele limbii. S-ar putea să vi se întâmple vreo nenorocire» *[Cânturile lui Maldoror,* II, 9].

«Bând laptele vostru întăritor, inteligenţa mi s-a dezvoltat rapid şi a luat proporţii imense, în sânul acestei lumini fermecătoare ce o dăruiţi, cu mărinimie, celor ce vă iubesc în sincer amor. Aritmetică! algebră! geometrie! treime grandioasă! triunghi luminos!» *[Cânturile lui Maldoror*, II, 10].

«O, pederaşti incomprehensibili, nu o să lansez eu injurii în direcţia măreţei voastre degradări; nu o să vin eu ca să-mi arunc dispreţul în anusul vostru infundibuliform. E suficient că bolile ruşinoase, şi aproape nevindecabile, ce vă asaltează, poartă cu ele negreşita punitiune. Legislatori din instituţii stupide, inventatori ai unei morale strâmte, îndepărtaţi-vă de mine, căci sunt un suflet imparţial» *[Cânturile lui Maldoror*, V, 5].

34. Cf. Ann Scott: *Le récit des possibles*, în

Littérature, 2/1975.

35. Cum ar fi: «Bătrâne ocean cu valuri de cristal, semeni, dacă păstrăm proporţiile, cu acele semne azurii de pe spinarea învineţită a matrozilor: eşti o imensă vânătaie aplicată pe trupul pământului: *îmi place această comparaţiei. [Cânturile lui Maldoror*, I, 9].

36. Pentru Marcelin Pleynet *[Lautréamont par lui-même*, Éditions du Seuil, Paris, 1967, pp. 136 – 137], comparaţia lautréamontiană are ca ţintă evidentă ilustrarea tezelor telqueliste, adecătelea dezamorsarea oricărei încercări de metaforizare a cânturilor maldororiene, căci pune accentul semiotic pe adverbul comparativ «ca» şi pe ambiguităţile stârnite de acesta în scriitură. Lautréamont ar fi voit, după toate probabilităţile [: în măsura în care exegetul prinde fir cu *intentio auctoris*], să ne sufle că «frumuseţea» se întâlneşte acolo unde o bănuieşti cel mai puţin, acolo unde gestul său decanonizatoriu o instituie cu de la sine putere, noima comparaţiilor paradoxale nefiind câtuşi de puţin să te oblige să percepi numaidecât altminteri realul şi/sau i? realităţile înconjurătoare, cum credeau varii domni, suprarealişti au ba, de altfel bine-crescuţi şi de bună-credinţă, neosteniţi căutători ai Punctului Suprem.

37. Kojèvian exprimându-ne, mai în glumă + mai în serios.

38. Forţele, centripetă şi centrifugă, le-am decelat personal în *Scriitură şi agricultură*, «Dialog», Iaşi, iulie 1977.

39. Ademenite de mirajul alterităţii, vaganţei acefale şi nomadismului detentorializator, nu?

40. Marcel Jean & Arpad Mezei au găsitără o imagină matematică a zborului lautréamontian. Aceasta îl arată ca o «curbă de gradul patru, adică nu exact ca o

curbă, dar ca un ansamblu de curbe, asemănător, dacă simplificăm, aceluia generat de progresia roţilor unui vehicul. Toate punctele roţii descriu o cicloidă, ceea ce le readuce periodic la poziţia primă, fiind în acelaşi timp antrenate în deplasarea vehiculului. Mişcarea aceasta posedează caracteristica de a produce, după o fugă înainte, poziţiile anterior ocupate de diversele puncte ale ansamblului.»

41. Fie el chiar Dumnezeul postveroluţionar pe care ex-marxienii, ghidenieni ori carpinschieni, cată să-l substituie, la cursurile facilitante şi prin ziare, Materiei stateniniene în veşnică transformare!

42. Cf. Roger Caillois: *Les jeux et les hommes*, Gallimard, «Folio», 1991, p. 92.

43. Şi a căror responsabilitate o asumă în faţa legii, cum ne lămureşte o notă imprimată pe versoul copertei. Cf. Maurice Saillet: *Note în vederea unei Vieţi a lui Isidore Ducasse şi a scrierilor sale*, în Isidore Ducasse: *Opere complete*, «Le Livre de Poche», 1963, p. 37.

44. Ne referim la edificatoarea monografie a lui V.V.: *Novalis*, Editura Univers, 1981, pp. 215 – 216. Între timp, după susţinerea academică a tezei noastre doctorale, Ph. Lacoue-Labarthe şi J-L. Nancy au scos, la Éditions du Seuil, o antologie de referinţă a teoriei şi praxei literare romantice nemţeşti, *L'Absolut littéraire* titulată, în 1978, iar Gabriel Liiceanu, în *Cearta cu filosofia*, venea cu o doctă apropiere înspre relaţia sistemului cu fragmentul.

45. Maurice Blanchot: *L'entretien infini*, Gallimard, 1969, p. 228.

46. Fragmentele din *Athenaeum*, revista grupului romantic de la Jena, în număr de 451, sunt atribuite lui Novalis, fraţilor Schlegel, lui Schleiermacher şi… cam atât. Ele instituie în simultaneitate o teorie şi o praxă literară,

recurente în Apusul decadent, capitalist + cacoşim, inaugurând în acelaşi timp modul de reflecţie critică din care ne vom fi smuls abia odată cu episodul structuralist… dacă ne vom fi smuls.

47. Deschidem antologia antecitată a lui Lacoue-Labarthe & Nancy la întâmplare şi înromânizăm, din *Athenaeum*, fragmentele 365, 366 şi 367: «Matematicile constituie, ca să spunem aşa, o logică sensibilă; ele sunt pentru filosofie ce-s artele materiale, muzica şi plastica, pentru poezie.» «Intelectul este spirit mecanic; Wî/z-ul, spirit chimic; geniul, spirit organic.» «Unii cred că-i denigrăm pe auctori comparându-i cu fabricile. Însă adevăratul auctor nu ar trebui să hie şi un fabricant? N-ar trebui să-şi dedice viaţa modelării materialelor literare în forme superior adaptate şi utile? Cât de mult am dori cutărui mâzgălitor măcar puţina strădanie şi grijă cărora abia de le acordăm atenţie la utilizanţa uneltei celei mai banale!»

48. Vasile Voia: *op. cit.,* p. 217.

49. Dar novalisienele *Fragmente logologice* din 1798? Ajută ele la reînţelegerea luminatoare a *Poeziilor* lui Isidore Ducasse? Asemeni altor formulări romantice – de genul: «filosofia filosofiei», «poezia poeziei», «literatura literaturii», etc. –, expresiunea *logologische Fragmente* vizează actul transcendental al spiritului ce se penetrează pe sine şi îşi reflectă propriul *polein*, meditaţional ori artistic, nicidecum vreo izotopie autore feren ţi al a sau vreo poetică imanentă de tip hölderlinian, încât racordul la praxa ducassiană-n credem anevoios, ca să nu spunem «dificil»!

50. «jes ist gleich tödlich für den Geist, ein System zu haben und keins zu haben. Es wird sich also wohl entschliessen müssen beides zu vorbinden» [Friedrich

Schlegel: Werke, Erster Band, Aufbau Verlag, Berlin & Weimar, 1980, p. 196].

51. Maurice Blanchot: *L'Écriture du désastre*, Gallimard, 1980, p. 100.

52. Cf. Marcel Jousse: *L'Anthropologie du geste*, Gallimard, 1974, şi *La Manducation de la parole*, Gallimard, 1975.

53. Idem: La Manducation de la parole, p. 77.

54. *Ibidem*, p. 79. Semnalăm, cu acest prilej notular, că Ioan Pânzaru a prelungit, într-o carte preluată de colecţia «Studii» a Editurii Univers, ancheta joussiană şi zumthoriană asupra oraturii şi formulismului prepoziţional din medievalele cântece de gestă. *Qu on să le redise!*

55. Acesta e cazul *Apologiei* pascaliene, al *Voinţei de putere* nietzscheene, al *Tratatului logico-filozofic* wittgensteinian, al *Sumei ateologice* bataillene, al întreprinderii kierkegaardiene. Esenţialul, pe acest teren, se produce în secolul trecut, atât de nedrag lui Léon Daudet: «O reacţie la colapsul edificării de sisteme în veacul al nouăsprezecelea a fost ridicarea ideologiilor, moduri de gândire agresiv antifilozofice, luând forma variilor ştiinţe pozitive ori descriptive ale omului. Ne vin în minte Comte, Marx, Freud şi figurile de pionieri ai antropologiei, sociologiei şi lingvisticii. O altă reacţie la catastrofă a fost un nou fel de filosofare: personal, chiar autobiografic, aforistic, liric, antisistematic… Punctul de pornire pentru această tendinţă modernă postfilozofică de filosofare îi conştiinţa că formele tradiţionale de discurs filosofic au plesnit. Ce mai subzistă ca posibilitate principală e discursul mutilat, incomplet – aforismul, nota, fragmentul – ori rostirea ce a riscat metamorfoza în altceva: parabolă, poem, poveste filosofică, exegeză critică» [Susan Sontag, în introducerea la E.M. Cioran:

The Temptation to Exist, Chicago, 1968, p. 11].

56. Michel Pierssens: Administration des signes et sémiotique de la complexité, în Critique, mai 1978, pp. 493 – 511.

57. E vorba, firescamente, de «efect de adevăr», adică de forţa mistificatoare a formulelor valabilizate de lungi tradiţii argumentative, de efectul perlocuţionar al expresiilor lapidare, sentenţioase, ce se prezintă la intervalul societal ca un ancestral cumul de savoar. Fără ele, fără aceste formulisme convenţionalizate, deconstrucţioniştii derridieni ar îngroşa rândurile, deja foarte dese, ale şomerilor din Hexagonerie şi Uniunea Sovietică Alternativă, siglată USA. Aşa, moara dumnealor poate măcina spornic.

58. Cf. Paul Zweig: *Lautréamont ou les violences du Narcisse*, Minard, Paris, 1977.

59. Cf. şi Soeren Kierkegaard *[L'Existence,* PUF, Paris, 1967, p. 40, în traducerea lui Tissot]: «Cine zice sistem, zice univers închis, însă existenţa este tocmai inversul. La modul abstract, sistemul şi existenţa nu pot fi gândite împreună pentru că, spre a gândi existenţa, gândirea sistematică trebuie să o conceapă ca suprimată, adică altceva decât dată în fapt. Existenţa separă lucrurile şi le ţine distincte; sistemul le coordonează într-un tot închis.»

60. Peter W. Nesselroth: Lautréamont: le sens de la forme, în Littérature, 1/1975, p. 80.

61. Pentru lumea clasicismului, ce defineşte entimemul ca un silogism trunchiat, «maxima este în mod esenţial o prescurtare; iar uneori se mai întâmplă că se închid două propoziţii într-una singură: sentinţa entimematică» [Roland Barthes: *L'Ancienne rhéthorique,* în *Communications,* nr. 16, p. 203]

62. Serge Meluc: *La structure de la maxime,* în *Langages,* 3/1969. Pe de altă parte, mereu ne vom aduce aminte că ideea de Carte este «ideea unei totalităţi, finite sau infinite, a semnific actului; această totalitate a semnificaitului nu poate fi ceea ce este, o totalitate, decât dacă o totalitate constituită a semnificatului îi preexistă, îi supraveghează înscrierea şi semnele, este independentă de ea în idealitatea sa. Ideea cărţii, ce trimite mereu la o totalitate naturală, este profund streină sensului scriiturii. E protecţia enciclopedică a teologiei şi logocentrismului împotriva disrupţiei scriiturii, împotriva energiei sale aforistice şi, cum vom preciza mai încolo, împotriva diferenţei în general. Dacă deosebim textul de carte, voi spune că distrugerea cărţii, aşa cum se anunţă ea astăzi în toate domeniile, denudează suprafaţa textului» [Jacques Derrida: *De la grammatologie,* Minuit, 1970, pp. 30 – 31]. O denudează şi sloboade legiuni de spectre ale lui Marx în amfiteatrele unde îşi ţine gramatologul seminariile lărgite, adăugăm noi, sensibili la faptul că demantelarea cărţii ne-o vestea tot în volume ieşite de sub teascurile gutenbergiene.

63. *Apud* Peter W. Nesselroth: *op. cit.,* p. 83.

64. Zeu la care avem acces prin *sparagmos* ritual, prin sfâşiere şi îmbucătăţire, ceea ce ne îndrituia să retitulăm un eseu pe teme similare *The Clismembering of Dionysos,* cu ocheade intertextuale însă şi la Ihab Hassan, auctorele unui *Clismembering of Orpheus,* biblie postmodernizantă a teoreticilor, şi la DanSilviu Boierescu, genitore al unui *Clismembering of Morpheus.*

65. Paul Zumthor: *De la circularité du chant,* în *Poétique,* 2/1970, p. 83.

66. Noroc de cetitură, că dânsa poate fi şi tabulară; noroc de experimentatori, alexandrini ori din Atelierul de

Literatură Potenţială, că ei meşteresc şi texte nelineare!

67. Vezi Marc-Alain Ouaknim: *Tsimtsoum. Introduction à la méditation hébraïque,* Albin Michel, Paris, 1992, pp. 31 – 32.

68. Rămâne însă deschisă întrebarea despre amneziile lui Frédéric Damé, că p-ale Conului Paleologic nu le mai punem la socotinţă. O repune, într-o carte recentă, descoperitorul fotografiei *lautréamontiene. Cf. Jacques Lefrère: Isidore Ducasse, auteur de «Les Chants de Maldoror», Éditions Fayard, Paris, 1998, pp. 517 – 519: Damé avait-il oublié Ducasse? il ne paraît pas's être manifesté lors de la réédition des Chants par Genonceaux en 1890. La crainte que des droits de reproduction cu' îl n était pas en mesure de verser lui soient demandés la peut-être retenu. Damé n'a pas eu son Alicot pour confier ses souvenirs sur Ducasse. Un ancien ambassadeur de Roumanie en France, Alexandru Paleologu, a pourtant déclaré à Luca Pitu, professeur à* ***i*** Université de lossy, eu il avait lu' dans une revue roumaine dirigée par Damé un article sur Ducasse, assez long, ainsi cu'un autre, beaucoup plus bref Jusqu'à présent, les recherches n'ont pas mis au jour ces deux textes qui constitueraient au demeurant une exception dans la production journalistique de Damé au pays de Michel le Brave: toutes ses publications roumaines temoignent en effet d'une grande ignorance de i avant-garde littéraire de son pays d'origine. Ce qu'il suit de l'actualité littéraire française paraât's être limité au théâtre de boulevard et aux romans des auteurs les plus en vogue. Dans ses écrits de Roumanie, Damé ne parte pratiquement jamais de ses souvenirs de France. La seule allusion à ses débuts littéraires parisiens se lit dans une Semaine du théâtre [<răăptâmâna teatrelor»] du Românul du 24 février 1878, consacrée à la venue à

Bucarest du tragédien italien Ernesto Rossi: «Quand avais dix-huit ans, en 1868, avais fondé à Paris un journal littéraire, L'Avenir – le premier journal où ale écrit et qui, dans chaque numéro, publiait un article sur les Roumains.»

En deveneant journaliste en Roumanie, Damé avait fait une croix sur son passé.

Oare?

Căci, dacă Dim. Păcurariu, solicitat de Jean-Paul Goujon, nu a găsit nimica, în colecţia celei *Indépendance roumaine,* relativ la *Cânturile lui Maldoror,* Minescaut, un scotocitor hexagonal, a depistat în publicaţia cu pricina nişte extrase din opul lautréamontian, ocazionate de reeditarea lui Genonceaux din 1891, însă fără comentariile lui Frédéric Damé. Ce e de concluzionat? Dacă întemeietorul – împreună cu Bonifaciu Flore seu, laolaltă cu băiatul nelegitim al lui Nicolae Bălcescu –, dacă fondatorul gazetei *L'Avenir* a scris şi în multe publicaţiuni bucure sten eşti, liberale ori conservatoare, înseamnă că trebuie umblat şi în alte locuri ziaristiceşti decât *Independenţa română.* Vorba lui Jean-Paul: *Maintenant, je ne rigole pas du tout, je me dis cu il est fort probable que Paléogaga n'a pas inventé cette histoire de toutes pièces, mais eu îl aura confondu le journal dans ses souvenirs de rat de bibliothèque. Ce serait assez croquignol cu'une nouvelle lumière ducassienne vierme d'une bibal moldave ou valaque: EX ORIENTE LUX VENI AT!* O singură dificultate persista-va, mereu şi mereu, câtă vreme foile gazetăreşti de odinioară nu se cetesc şi nu se denunţă singure, iar ea priveşte persoana amatoare să pună osul la efort lectural, dornică să dezgroape din colbul colecţiilor bibliotecare unele inedite daméene, şi ahtiată după nemurirea de specialitate. *Dixi et salvavi notulam mi-am.*

69. Sintagma buclucaşă se iţeşte chiar în fraza liminară a stroafei 5 din Cântul al cincilea, care frază sună astfel: *O pédérastes incompréhensibles, ce n'est pas moi qui lancerai des injures à votre grande dégradation; ce n'est pas moi qui viendrai jeter le mépris sur votre anus infundibuliforme.* Vezi Rimbaud, Lautréamont, Corbière & Charles Cros: *Oeuvres poétiques complètes*, Éditions Robert Laffont, «Bouquins», 1980, p. 723. Cu o prefaţă de Hubert Juin.

70. Căci iaşte, în Iaşi, sediul Poliţiei Gândirii pe Sărărie, colţ cu Triumfului, nr. 6.

71. *Nur ein Gott kann uns helfen.* [Doar un Dumnezeu ne mai poate salva], zicea Heideggerul şi sugera, în discuţii private, ingenios interceptate de elevul său Gadamer, că Lumea Răsăriteană, cu ortodoxitatea ei, ce nu posedează metafizică nici teologhie inebranlabilă, numai ritual în care lucrează Duhul, Suflul Divin, Logosul, ar mai putea opune ceva rezistenţă tăvălugului devastator al Ideologiei Luminilor. Însă despre astea, ca şi despre vizita unor Manolescu, Ioan Alexandru şi Marin Sore seu la Bătrânul Martin om grăi altă dată, că ne-am luat cu digresia. Tot atunci o să abordăm şi cestiunea intenţiei Soretelui de a şparli Gânditorului de la Messkirch un pix ca amintirecunoştinţă, ca *Denkmal*, *Dank* şi *Andenken*, sub privirile mustrătoreşti-înţelegătoare ale ghiduşului Paul Miron.

72. E de presupus că-i vor fi căzut în labă rapoarte medicale în legătură cu cazuri de pederastie, de unde mirabilul vocabul ştiinţifico-poliţist, inenarabilul «infundibuliform». Pe la 1891, Rémy de Gourmont adulmecase problemul, căci spune – în *Le livre des masques* [Mercure de France, 1963, p. 84] – că *le dominent ça et la les extravagances romantiques* […], *puis*

les rapports médicaux sur les caz d'érotisme, puis la Bible. Il avait certainement de la lecture... Ne mira numai că exegeţii *gays* ai literaturii din secolul trecut, scientist şi pozitivist, nu s-or prea opritără la utilizanţa lautréamontescă a sintagmei incriminante. E drept că auctorele nostru are grijă să-i califice pe poponauţi ca «incomprehensibili», marcându-le alternate acum s-a priceput mai bine în condiţiile retorice date de *Zeitgeist*, de spiritul vremurilor sub care era nevoit să se oploşească *anche lui.*

73. De altfel, până şi rapoartele miliţieneşti asupra incidentului dintre Verlaine şi Rimbaud de la Bruxelles se prevalau de teoriile medicilor legişti şi de pâlnia anală, la zigounette du premier devant être, à leurs yeux fouineurs, très pointue et fort canine. C'est d'ailleurs lui qui, dans să correspondance, usait de cette mirifique formule bilingue: ÎN CAUDA VEINE ÉNORME!

74. Cf. Jean-Paul Aron & Roger Kempf: *La bourgeoisie, le sexe et V honneur* [Éditions Complexe, 1984, pp. 45 – 78, unde se lăfăie capitolul *Canum more]:* acolo, Tardieu, alt legist, se străduieşte să ne convingă experimental cum *à l'amincissement des verges correspondent i élargissement et i érosion des anus* şi că Doctorul Cullerier îi recunoaşte pe nefericiţii vicioşi imediat ce, examinându-le apertura rectală, vede că prezintă *la forme d'un entonnoir*. Noi… ce să mai zicem? Atâta doar: că, elaborând *Le pénis et la démoralisation dei Occident*, cei doi, Aron şi Kempf, or doveditără că posedau curaj epistemologic sau, cum spun Hexagonalii, *des couilles au cul [encore cu elles ne fussent pas toujours les leurs!].* Păcat numai că, reeditând-o în Belgia, i-or schimbatără titlul neliniştitor cu unul ştiinţific: despre burghezie, sex şi onoare.

75. Nu direct, ci prin Madam Karp oii trukow, persoana adjuvantă a Organelor, care, la câteva zile după Ancheta din 18 mai 1983, mă lua deoparte, pe o bancă de la Grădina Botanică, să-mi murmure mămescoprieteneşte că, printre acuzele aduse mie de Poliţia Gândirii Iaşiote, figura şi suspectarea de concubinaj cu viciul manual, în ciuda gagicilor cu care mă exhibam pe largile bulevarde ale Târgului Bahluvios. Urmarea nu s-a lăsat aşteptată. La câteva zile numai după conversaţiunea cu agenta de influenţare pozitivă, am visat că antamez o branletă furioasă şi predau smacul, atât de puţin ideologic, hulpavului orificiu bucal al porcuţei Spânu, al mustecioasei iscoade principale din Cloaca de French, *laquelle, en V occurrence, à la différence du personnage louÿsien des TROIS FILLES DE LEUR MÈRE, suçait bien, mais avalait fort mal*, poate şi fiindcă urma să transmiţă preţiosul lichid, albicios + piţulian, *à ses supérieurs hiérarchiants,* singurii în stare să scoaţă din el toate informaţiile bune de vărsat *au dossier de mes erreurs, de mes errances et de mes déviances* [mai dihai decât Procurorele Kenneth Starr, tartorul lui Bill Clinton şi al Monicăi Lewiński]. Colegele ei de «listă», Maricica, O ana şi Norica, îi presupun însă un *digitus impudicus* în formă de ştrumeleag dulăuesc, un *digitus can inus,* cu care ar fi capace să administreze secretul Cleopatrei, de trei ori pe noapte, propriului ei găoz, pe care acelea, invidioase şi totodată ignorante în ştiinţa sifnianizării [a se vedea Vorberg: *De figuris Veneris*, capitolul II, nota 20], i-l bănuiesc a fi asemănător conductei Agnita-Botorca în miniatură. Nu am mijloace să le refutez teoreticamente suputaţiunea, ci numai prin recurs la *argumentum baculinum*, atât de contondent.

76. Cf. Asta Palacios: La escatologia musulmana en la DIVINA COMEDIA [Ediciones Hiperion, Madrid, 1984,

p. 146], unde aflăm că Manfred di Poren a, în comentariul său grafic făcut capodopului aligherian pentru uzul şcolerilor, dibuja la planta o proyecciôn horizontal del inferno dantesco en idéntica forma que el piano infernal de Ibn Arabi, salva la diferencia del numéro de los circulos, que son diez en aquél y siete en este, gradualmente menores y mas profundas, como las gradas de un anfiteatro. A se revedea şi Alfrecf Jarry:

Căutarea Messalinei [Editura Institutului European, Iaşi, 1998, p. 151, nota 13], unde relaţia razelor ascuţite ale Soarelui cu pulberea «arenei stângitice» din amfiteatrul infundibuliform suscită neaşteptate reverii în legătură cu rudenia etimologică dintre substantivele *sphinx + sphinkter...* şi verbul *sphingô.* De altfel, la Anticii Mediteraneeni, de multe ori cinedul, poponautul adicătelea, era designat ca «sfinx» în jargonul bisexualilor. Vorberg ne stă mărturie şi de data asta.

77. Tel un sphinx trop compris! Immortalibus graţiam numinibus persolvo: N-am iile fiirtivissimus ac indepingibilis Kairos meos errare libros**,** ut legist et ipsum Ludere quae vellem tuba permisit postmoderna TABLA DE MATERII

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE...

Homo homini ludens, 15 – Interpelarea Apatridului din Cajvana, 30 – Dragostea din vremea socialismului, 31 – Ce sunt şi nu sunt *Nor iii,* 37 – Şiretlicul translocalizării Paraguay era, 41 – Rostul celui de-al cincilea, 45 – Tetralema universală a omului, cetăţeanului şi artistului, 53 – Dosarul de cadre al Camaradului Kostrowitzki, 60 – Plagianţii, negrii literari şi negrii editoriali, 67 – *Notele şi celelalte referiri*, 81

...ŞI ÎNTÂIA NOAPTE DE FILOSOFIE

Ancheta din 12 februarie 1990, 97 – Secretul lui R

graseiat, 116 – Prenumele şi numele poeţilor, 120 – Ciudatele sărbători alexandrine, 130 – Biela lui Bozan, 135 – Doctrina scrisorii deturnate, 137 – Neîntâlnirea cu nemaipomenitul, 144 – *Préférer n'est pas choisir*, 145 – *Miscellanea moldoatlantica,* 150 – *Notele şi celelalte referiri,* 169

ADAOSUL TEZIAL DESPRE LAUTRÉAMONT ŞI RETORICA OPEREI SALE

Predoslovia dialogală, 183 – Lautréamont şi eu, 192 – Cine-i Maldoror? 195 – Retorica inversajului, 203 – întoarcerea pe dos a biblicului şi a romanticului, 207 – Videnia lui Isidor Ducasse, 210 – Encomionul paradoxal, 213 – Scriitura turbionară şi scriitura fragmentară, 224 – A şaptea scrisoare a Contelui de Lautréamont, 236 – Digresiunea cu privire la anusul infundibuliform, 241 – *Notele şi celelalte referiri,* 245 – *Tabula gratulatoria,* 257

Apariţii recente în colecţia TOTEM:

Jean-Claude Kaufmann

TRUPURI DE FEMEI – PRIVIRI DE BĂRBAŢI SOCIOLOGIA SÂNILOR GOI Traducere din limba franceză de VIOLETA BARN A-NATHAN

Maurice Ölender LIMBILE PARADISULUI ARIENI ŞI SEMIŢI: UN CUPLU PROVIDENŢIAL Prefaţă de JEAN – PIERRE VERNANT Traducere din limba franceză de ION DORU BRANA

Raymond Ruyer

GNOZA DE LA PRINCETON SAVANŢII ÎN CĂUTAREA UNEI RELIGII Ediţie revăzută şi adăugită, cu o prefaţă a autorului Traducere din limba franceză de GIN A ARGINTESCU-AMZA

În curând, în colecţia TOTEM:

Michel Onfray RAŢIUNEA GURMANDĂ FILOSOFIA GUSTULUI – Traducere din limba franceză de CLAUDIA DUMITRIU şi LIDIA SIMION

René Girard

DESPRE CELE ASCUNSE DE LA ÎNTEMEIEREA LUMII Cercetări întreprinse împreună cu JEAN-MICHEL OUGHOURLIAN şi GUY LEFORT Traducere din limba franceză de MIRUNA RUNCAN

Elias Canetti MASELE ŞI PUTEREA Traducere din limba germană de AMELIA PAVEL

Apărut 1999, Bucureşti